

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ**

**ОДЕСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**

Кафедра філософських та соціально-політичних наук

**СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ
РОЗВИТОК ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ:
ІСТОРИЧНІ ТРАДИЦІЇ І СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ**

[Електронний ресурс]

*Збірник доповідей та тез
для проведення
III Всеукраїнської науково-практичної конференції*

18 травня 2017 року

Електронне наукове видання

УДК 353+332.1Ж32](477.7)(043.2)
С 89
ББК 66.3(4Укр)+65.9(4Укр)я43

Посвідчення Українського інституту науково-технічної і економічної
інформації (УкрІНТЕІ) про реєстрацію проведення
III Всеукраїнської науково-практичної конференції за участю міжнародних
спеціалістів № 232 від 10 травня 2017 р.

Рекомендовано до друку рішенням науково-експертної ради
Одеського регіонального інституту державного управління
НАДУ при Президентіві України.
Протокол № 2 від 15 червня 2017 року

Суспільно-політичний та соціокультурний розвиток Південного
С 89 регіону України: історичні традиції і сучасні тенденції
[Електронний ресурс] : 36. статей для проведення III Всеукраїнської
науково-практичної конференції. 18 трав. 2017 р. ; Електронне наукове
видання – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. – 220 с.
ISBN 978-966-394-084-7

Матеріали публікуються в авторській редакції

ББК 66.3(4Укр)+65.9(4Укр)я43

© ОРІДУ НАДУ
при Президентіві України, 2017.
© Кафедра філософських
та соціально-політичних наук, 2017.

ISBN 978-966-394-084-7

ЗМІСТ

Програма конференції	10
Статті для проведення пленарного засідання: <i>Теоретичні та практичні моделі соціально-політичного та соціокультурного розвитку регіонів</i>	17
<i>Гриневецький С.Р.</i> Актуальні питання формування ефективного публічного управління на регіональному рівні	18
<i>Багмет М.О.</i> Діяльність працівників державної служби у вирішенні соціокультурних проблем Південного регіону України в умовах децентралізації	21
<i>Ворона П.В.</i> Боротьби з політичною корупцією – виборчий піар чи реальність?	22
<i>Гансова Е.А.</i> Соціальні особливості Південного регіону України	28
<i>Драгомирецька Н.М.</i> Сучасні світові тенденції побудови державно-громадянського партнерства	30
<i>Овчаренко С.В.</i> Адміністративні аспекти культурної дипломатії в Причорноморському регіоні України	43
<i>Пархоменко-Куцевіл О.І.</i> Модель кадрової безпеки в системі публічного управління	45
<i>Романенко Є.О., Чаплай І.В.</i> Особливості громадянської участі в публічно-комунікативних процесах держави	48
<i>Сурай І.Г., Томашевська Т.В.</i> Напрями застосування функціонально-компетентісного підходу при формуванні політико-управлінської еліти	50
<i>Худенко А.В.</i> Точка зрення и метод	54

Якубовський О.П. Із історії розвитку культури та освіти на півдні України	58
Статті для проведення наукової дискусії: Сучасні стратегії розвитку регіонів в контексті суспільно-політичних та соціокультурних викликів	63
Арабаджи К.Г. Теоретичні основи сімейної політики держави	64
Демченко В.М. Краєзнавча компетенція публічного службовця як чинник соціокультурного розвитку Південного регіону України	65
Дульський І.Ф. Реформа центрального публічного управління – один из пріоритетов Правительства Республики Молдова	69
Зайка О.В. Інвестування економіки Запорізького регіону: основні напрями	72
Корвецький О.Д. Автономізація лікувальних закладів: перспективи та виклики для влади	78
Мошак О.В. Реалізація місцевих ініціатив в м. Одеса: проблеми нормативно-правового забезпечення	81
Насакіна С.В. Риторичні фігури у виступах українських політиків	85
Овчаренко Ю.О. Особливості розвитку незалежної України в умовах глобалізації та їх вплив на суспільно-політичне життя Південного регіону	87
Рогульський О.І., Запорожець М.В. Принципи ефективного управління в органах місцевого самоврядування, оснований на досвіді польської програми «Прозора Польща»	90
Романенко Т.І. Проблеми етики державного управління як виду професійної етики	97

<i>Ростіянов Б.Ю.</i> Гуманітарний вимір розвитку промисловості в м. Миколаєві наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст.ст.	99
<i>Сдобнова А.Г.</i> Патріотизм державного службовця: загальнонаціональні та регіональні виміри	104
<i>Сокур Н.В.</i> Особливості діяльності громадських об'єднань інвалідів щодо зайнятості	107
<i>Титаренко Л.М.</i> Модернізація суспільного розвитку в умовах вітчизняних регіональних перетворень	109
<i>Шульгіна Т.М.</i> Соціальні послуги в системі соціальної політики України	119
<i>Яковлева Л.І.</i> Легітимність влади та громадянська ідентичність: основні напрями впливу	121
<i>Яценко В.А.</i> Оцінка ефективності туристичних напрямків у Одеській області, шляхи розвитку	125
Статті для проведення «круглого столу»: <i>Вплив громадянського суспільства на суспільно-політичний та соціокультурний розвиток регіону</i>	128
<i>Ковальова Л.В., Мельник Р.В.</i> Маркери ідентичності Донбасу	129
<i>Лісова М.В., Фітьо Я.Г., Ладунська-Амонс О.В.</i> Мова як чинник консолідації українського суспільства один із вимірів соціокультурного простору об'єднання	131
<i>Міськов Сергій Валентинович</i> Надання адміністративних послуг у Вінницькому регіоні	134
<i>Гордєєва А.В., Запорожець М.В., Ковальова Л.В., Ладунська-Амонс О.В., Лісова М.В., Мельник Р.В., Міськов С.В., Фітьо Я.Г.</i> (науковий керівник: д. держ. упр., професор Н.М.Драгомирецька) Світові підходи щодо правового регулювання партнерства в соціальній сфері.	137

Урянський Ю.Г., Зап'янцев І.В., Пшегорська І.А. Основні напрями е-взаємодії держави і суспільства	147
Кузьміна О. П., Осадчук І. С., Заєць О. В., Люшенко В. В. Е-взаємодія як перехід на якісно новій рівень взаємодії між державою і громадянами	149
Алексєєнко М.М., Комєдєв О.І., Варешкін І.І. Зміна функціональної діяльності органів державної влади шляхом формування нових моделей е-суспільного устрою	153
Фасоля В.В., Фасоля В.В. Е-модель взаємодії органів влади України та суспільства	157
Бальжик М.М., Гонтар Я.А., Соловійов В.О. Підвищення ефективності та прозорості влади шляхом запровадження е-моделей суспільного устрою	159
Трифонов Ю.І., Чернявська В.О. Спрощення процедури видачі дозвільних документів шляхом запровадження е-взаємодії держави та громадян	162
Михайленко І.С., Цвільовська О.Б., Ільїна Ю.М. Отримання послуг засобами ІКТ	164
Отцел В.Є., Соколова Н.В., Дроздюк В.І. Е-взаємодія представників публічної влади з громадянами	166
Сахнюк М.Ю., Гусаренко В.М., Петренко І.П. Подолання корупційних явищ шляхом розвитку е-моделей суспільного устрою	169
Кустурова О.І., Бальжик О.О., Степаніщев І.Є., Ветлинська Т.В. Створення єдиного національного електронного середовища	171
Примаченко І.П., Ужицький А.В., Порошин П.В. Оптимізація надання Е-послуг громадянам, підприємствам, установам і організаціям	173
Волкова Ж.В., Джигун О.Л. Встановлення суспільного контролю над діяльністю органів влади через створення загальнодержавних реєстрів	175
Стецюк Т.В., Пліс Я.В., Журкіна Н.Ю., Собко К.С. Налагодження зворотного зв'язку шляхом розвитку системи е-взаємодії	178

<i>Липецька Н., Липецький М.</i> Забезпечення підвищення конкурентноспроможності країни шляхом розвитку е-взаємодії органів влади і суспільства	180
<i>Колесниченко Н.П., Фалько Н.І., Мензатул О.М., Томчук Л.О.</i> Забезпечення доступу громадян через певні портали до інформаційно-технічних ресурсів задля взаємодії громадськості з органами влади	183
<i>Баланко Є.В., Гузь А.І., Ставнюк І.М., Щербатюк Л.Є.</i> Отримання е-послуг населенням	185
<i>Шаповалов Р., Рябоненко А., Новак Г., Медвецька Т.</i> Створення загальнодержавної електронної системи електронної взаємодії влади і громадян	187
<i>Сітарчук А., Троцький А., Олійник Д., Кудря О.</i> Спрощення системи надання послуг через розвиток е-взаємодії	190
<i>Антоненко О., Табан Т., Капелюх О., Соколов М.</i> Підвищення якості та доступності публічних е-послуг	191
<i>Микитенко М., Дичук Г., Веніслав В., Семенов О.</i> Створення уніфікованої системи електронного урядування	194
<i>Гайдаржи О., Головченко О., Зозуля І., Мальована (Добровольська) К.</i> Створення єдиної структурованої загальнодержавної демократичної системи надання електронних послуг	197
<i>Андреасян Е.К., Норчук Ю.В., Воробйова О.В., Марченко А.В.</i> Розробка моделі, удосконалення в сфер отримання послуг для громадян	203
<i>Григорієва К.С., Зозуляк Ю.П., Бошняк К.А., Куркудим В.Р.</i> Розроблення концепції модернізації надання е-послуг населенню	205
<i>Кравчук О., Гнисяк О., Кальчено О.</i> Застосування в регіоні е-моделей суспільного устрою	211
<i>Шаповалов Р., Рябоненко А., Медвецька Т., Новак Г., Колесниченко Н., Фалько Н., Мензатул О., Томчук Л.; Троцький А., Сітарчук А., Олійник Д., Кудря О.; Антоненко О., Табан Т., Капелюх О., Соколов М.; Баланко Є., Гузь, Ставнюк І., Щербатюк Л.</i> Загальна система державної інформаційної політики України	214

Шановні учасники III Всеукраїнської науково-практичної конференції!

Мета конференції:

- ✓ конструктивне обговорення сучасної стратегії суспільно-політичного та соціокультурного розвитку регіонів у контексті децентралізації влади;
- ✓ узагальнення та розповсюдження наукових і практичних напрацювань щодо публічного управління регіональним розвитком;
- ✓ розробка пропозицій для суб'єктів публічного управління щодо забезпечення сталого соціально-економічного та культурного розвитку регіонів з врахуванням історичних традицій та зарубіжного досвіду.

Робочі мови конференції: українська, російська, англійська

Регламент роботи конференції

18 травня 2017 року (ауд.207)

9.00 – 10.00	реєстрація учасників конференції
10.00 – 10.10	відкриття конференції
10.10 – 11.40	дискусія з питань теоретичної та практичної моделі розвитку регіонів в умовах децентралізації влади
11.40 – 12.00	перерва
12.00 – 13.00	продовження дискусії, узагальнення і прийняття пропозиції на адресу органів публічного управління з сталого розвитку регіонів
-	ключові виступи – до 15 хвилин
-	виступи – до 10 хвилин

Оргкомітет

Оргкомітет конференції

Голова оргкомітету:

Якубовський Олексій Петрович – кандидат історичних наук, професор, Заслужений працівник народної освіти України, завідувач кафедри філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України

Співголови:

Драгомирецька Наталія Михайлівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри філософських та соціально-політичних наук. ОРІДУ НАДУ при Президентіві України

Ростіанов Богдан Юрійович – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри філософських та соціально-політичних наук. ОРІДУ НАДУ при Президентіві України

Члени оргкомітету конференції:

Воронов Олександр Ігоревич - кандидат психологічних наук, доцент, докторант кафедри державного менеджменту. НАДУ при Президентіві України

Курносенко Лариса Володимирівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри філософських та соціально-політичних наук. ОРІДУ НАДУ при Президентіві України

Сокур Наталя Володимирівна - кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри філософських та соціально-політичних наук. ОРІДУ НАДУ при Президентіві України

Яковлева Лілія Іванівна - кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри філософських та соціально-політичних наук. ОРІДУ НАДУ при Президентіві України

Яценко Володимир Архипович – кандидат наук з державного управління, декан факультету менеджменту ОРІДУ НАДУ при Президентіві України

Худенко Ніна Анатоліївна – методист кафедри філософських та соціально-політичних наук. ОРІДУ НАДУ при Президентіві України

КООРДИНАТИ ОРГКОМІТЕТУ

Кафедра філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України, каб. 318, вул. Генуезька, 22, м. Одеса, 65009.

Телефони для довідок: 048-729-76-88, 048-729-76-54 з 10.00 до 16.00.

e-mail: 1kafedra@ukr.net

Місце розташування ОРІДУ НАДУ при Президентіві України

З У П И Н К А: вул. Черняхівського. Тролейбус №7, Si М.Т. № 185, 242 від залізничного вокзалу ОРІДУ НАДУ при Президентіві України, вул. Генуезька, 22.

ВІДКРИТТЯ КОНФЕРЕНЦІЇ

Попов Сергій Афанасійович – доктор політичних наук, професор, заступник директора Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО ТА СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Модератори:

Якубовський Олексій Петрович – кандидат історичних наук, професор, почесний доктор НАДУ при Президентові України, заслужений працівник народної освіти України, завідувач кафедри філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління

Гриневецький Сергій Рафаїлович – український політик, народний депутат України V, VI, VII скликання

Гриневецький Сергій Рафаїлович – український політик, народний депутат України V, VI, VII скликання. – **«Актуальні питання формування ефективного публічного управління на регіональному рівні»**

Багмет Михайло Олександрович - доктор історичних наук, професор, професор кафедри менеджменту та адміністрування Чорноморського національного університету ім. Петра Могили, м. Миколаїв. – **«Діяльність працівників державної служби у вирішенні соціокультурних проблем південного регіону України в умовах децентралізації»**

Ворона Петро Васильович – доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри педагогічної майстерності та менеджменту ім. І.А. Зязюна Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Короленка, м. Полтава. – **«Боротьби з політичною корупцією – виборчий піар чи реальність?»**

Гансова Емма Августівна – доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та соціології Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського, м. Одеса. – **«Соціальні особливості Південного регіону України»**

Драгомирецька Наталія Михайлівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України, м. Одеса. **«Сучасні світові тенденції побудови державно-громадянського партнерства»**

Овчаренко Світлана Володимирівна – доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України, м. Одеса. - **«Адміністративні аспекти культурної дипломатії в Причорноморському регіоні України»**

Пархоменко-Куцевіл Оксана Ігорівна - доктор наук з державного управління, головний науковий співробітник Інституту проблем державного управління та місцевого самоврядування НАДУ при Президентові України, м. Київ. – *«Модель кадрової безпеки в системі публічного управління»*

Романенко Євген Олександрович - доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом, Заслужений юрист України, м. Київ; **Чаплай Ірина Віталіївна** - кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом, м. Київ. – *«Особливості громадянської участі в публічно-комунікативних процесах держави»*

Сурай – доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри парламентаризму та політичного менеджменту НАДУ при Президентові України, м. Київ; **Томашевська** - аспірант кафедри парламентаризму та політичного менеджменту НАДУ при Президентові України, м. Київ. – *«Напрями застосування функціонально-компетентісного підходу при формуванні політико-управлінської еліти»*

Худенко Андрій Володимирович – доктор філософських наук, професор кафедри соціології Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова, м. Одеса. – *«Точка зрення и метод»*

Якубовський Олексій Петрович - кандидат історичних наук, професор, завідувач кафедри філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України, м. Одеса. – *«Із історії розвитку культури та освіти на півдні України»*

НАУКОВА ДИСКУСІЯ

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ВИКЛИКІВ

Модератори:

Якубовський Олексій Петрович – кандидат історичних наук, професор, почесний доктор НАДУ при Президентові України, заслужений працівник народної освіти України, завідувач кафедри філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління

Гринецький Сергій Рафаїлович – український політик, народний депутат України V, VI, VII скликання

Арабаджи Катерина Георгіївна - здобувач кафедри філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України, м. Одеса. – *«Теоретичні основи сімейної політики держави»*

Демченко Володимир Миколайович - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету, м. Херсон. –

«Красзнавча компетенція публічного службовця як чинник соціокультурного розвитку Південного регіону України»

Дульський Іон Филиппович – кандидат исторических наук, доцент, директор Департаментa высшего магистерского образования Академии публичного управления Республики Молдова, г. Кишинев. – **«Реформа центрального публичного управления – один из приоритетов Правительства Республики Молдова»**

Заїка Олена Вікторівна - кандидат наук з державного управління, доцент, голова циклової комісії іноземних мов Економіко-правничого коледжу Запорізького національного університету, м. Запоріжжя. – **«Інвестування економіки Запорізького регіону: основні напрями»**

Корвецький Олександр Дмитрович – кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України, м. Одеса. – **«Автономізація лікувальних закладів: перспективи та виклики для влади»**

Мошак Олена Володимирівна - кандидат політичних наук, професор кафедри державно-правових дисциплін, Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса. – **«Реалізація місцевих ініціатив в м. Одеса: проблеми нормативно-правового забезпечення»**

Насакіна Світлана Вікторівна - кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та іноземних мов, ОРІДУ НАДУ, м. Одеса. – **«Риторичні фігури у виступах українських політиків»**

Овчаренко Юрій Олексійович - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України, м. Одеса. – **«Особливості розвитку незалежної України в умовах глобалізації та їх вплив на суспільно-політичне життя Південного регіону»**

Рогульський Олег Іванович - головний спеціаліст сектору зв'язків з громадськістю Головного територіального управління юстиції у Вінницькій області; **Запорожець Марія Володимирівна** - слухач факультету державного управління, кафедра філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України, м. Вінниця – **«Принципи ефективного управління в органах місцевого самоврядування, основані на досвіді польської програми «Прозора Польща»**

Романенко Тетяна Іванівна - старший викладач кафедри української та іноземних мов, ОРІДУ НАДУ при Президентіві України, м. Одеса. – **«Проблеми етики державного управління як виду професійної етики»**

Ростіанов Богдан Юрійович - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України, м. Одеса. – **«Гуманітарний вимір розвитку промисловості в м. Миколаєві наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст.ст.»**

Сдобнова Анна Григорівна - аспірант кафедри державної служби та кадрової політики НАДУ при Президентові України, м. Київ. – **«Патріотизм державного службовця: загальнонаціональні та регіональні виміри»**

Сокур Наталія Володимирівна – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України, м. Одеса. – **«Особливості діяльності громадських об'єднань інвалідів щодо зайнятості»**

Тигаренко Любов Миколаївна - кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України, м. Одеса. – **«Модернізація суспільного розвитку в умовах вітчизняних регіональних перетворень»**

Шульгіна Тетяна Миколаївна - аспірант кафедри філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України, м. Одеса. – **«Соціальні послуги в системі соціальної політики України»**

Яковлева Лілія Іванівна - кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України, м. Одеса – **«Легітимність влади та громадянська ідентичність: основні напрями впливу»**

Яценко Володимир Архипович - кандидат наук з державного управління, доцент кафедри філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України, м. Одеса. – **«Оцінка ефективності туристичних напрямків у Одеській області, шляхи розвитку»**

«КРУГЛИЙ СТІЛ»

ВПЛИВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА НА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНУ

Модератори:

Якубовський Олексій Петрович – кандидат історичних наук, професор, почесний доктор НАДУ при Президентові України, заслужений працівник народної освіти України, завідувач кафедри філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління

Лісова М.В., Фітьо Я.Г., Ладунська-Амонс О.В. - слухачі факультету державного управління, кафедра філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України, м. Одеса. – **«Мова як чинник консолідації українського суспільства один із вимірів соціокультурного простору об'єднання»**

Ковальова Л.В., Мельник Р.В. - слухачі факультету державного управління, кафедра філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України, м. Одеса. – **«Маркери ідентичності Донбасу»**

Міськов С.В. - слухач факультету державного управління, кафедра філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України, м. Одеса. – **«Надання адміністративних послуг у Вінницькому регіоні»**

Гордєєва А.В., Запорожець М.В., Ковальова Л.В., Ладунська-Амонс О.В., Лісова М.В., Мельник Р.В., Міськов С.В., Фітьо Я.Г. - слухачі факультету державного управління, кафедра філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України. – **«Світові підходи щодо правового регулювання партнерства в соціальній сфері»**

Урянський Ю.Г., Зап'янець І.В., Пшегорська І.А. - слухачі факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України. – **«Основні напрями е-взаємодії держави і суспільства»**

Кузьміна О.П., Осадчук І.С., Заєць О.В., Люшенко В.В. - слухачі факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України. – **«Е-взаємодія як перехід на якісно новій рівень взаємодії між державою і громадянами»**

Алексєєнко М.М., Комєдєв О.І., Варешкін І.І. - слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України. – **«Зміна функціональної діяльності органів державної влади шляхом формування нових моделей е-суспільного устрою»**

Фасоля В.В., Фасоля В.В. - слухачі факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ

при Президентіві України. – **«Е-модель взаємодії органів влади України та суспільства»**

Бальжик М.М., Гонтар Я.А., Соловійов В.О. - слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – **«Підвищення ефективності та прозорості влади шляхом запровадження е-моделей суспільного устрою»**

Трифонов Ю.І., Чернявська В.О. - слухачі факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – **«Спрощення процедури видачі дозвільних документів шляхом запровадження е-взаємодії держави та громадян»**

Михайленко І.С., Цвільовська О.Б., Гльїна Ю.М. - слухачі факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – **«Отримання послуг засобами ІКТ»**

Отцел В.Є., Соколова Н.В., Дроздюк В.І. - слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – **«Е-взаємодія представників публічної влади з громадянами»**

Сахнюк М.Ю., Гусаренко В.М., Петренко І.П. - слухачі факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – **«Подолання корупційних явищ шляхом розвитку е-моделей суспільного устрою»**

Кустурова О.І., Бальжик О.О., Степаніщев І.Є., Ветлинська Т.В. - слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – **«Створення єдиного національного електронного середовища»**

Примаченко І.П., Ужицький А.В., Порошин П.В. - слухачі факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – **«Оптимізація надання Е-послуг громадянам, підприємствам, установам і організаціям»**

Волкова Ж.В., Джигун О.Л. - слухачі факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – **«Встановлення суспільного контролю над діяльністю органів влади через створення загальнодержавних реєстрів»**

Стецюк Т.В., Пліс Я.В., Журкіна Н.Ю., Собко К.С. - слухачі факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – **«Налагодження зворотного зв'язку шляхом розвитку системи е-взаємодії»**

Липецька Н., Липецький М. - слухачі факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – **«Забезпечення підвищення**

конкурентноспроможності країни шляхом розвитку е-взаємодії органів влади і суспільства»

Колесниченко Н.П., Фалько Н.І., Мензатул О.М., Томчук Л.О. - слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – **«Забезпечення доступу громадян через певні портали до інформаційно - технічних ресурсів задля взаємодії громадськості з органами влади»**

Баланко Є.В., Гузь А.І., Ставнюк І.М., Щербатюк Л.Є. - слухачі факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – **«Отримання е-послуг населенням»**

Шаповалов Р., Рябоненко А., Новак Г., Медвецька Т. - слухачі факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – **«Створення загальнодержавної електронної системи електронної взаємодії влади і громадян»**

Сітарчук А., Троцький А., Олійник Д., Кудря О. - слухачі факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – **«Спрощення системи надання послуг через розвиток е-взаємодії»**

Антоненко О., Табан Т., Капелюх О., Соколов М. - слухачі факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – **«Підвищення якості та доступності публічних е-послуг»**

Микитенко М., Дичук Г., Веніслав В., Семенов О. - слухачі факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – **«Створення уніфікованої системи електронного урядування»**

Гайдаржи О., Головченко О., Зозуля І., Мальована (Добровольська) К. - слухачі факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – **«Створення єдиної структурованої загальнодержавної демократичної системи надання електронних послуг»**

Андреасян Е.К., Норчук Ю.В., Воробйова О.В., Марченко А.В. - слухачі факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – **«Розробка моделі, удосконалення в сфер отримання послуг для громадян»**

Григорієва К.С., Зозуляк Ю.П., Бошняк К.А., Куркудим В.Р. - слухачі факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – **«Розроблення концепції модернізації надання е-послуг населенню»**

Кравчук О., Гнисяк О.М., Кальчено О. - слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – **«Застосування в регіоні е-моделей суспільного устрою»**

**СТАТТІ
ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ
ПЛЕНАРНОГО ЗАСІДАННЯ:**

***ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ МОДЕЛІ
ОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО ТА СОЦІОКУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ***

Гриневецький Сергій Рафаїлович

*український політик,
народний депутат України V, VI, VII скликання*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Про регіональну політику в нашій державі йдеться фактично протягом усіх 25 років існування незалежної України. І що найцікавіше – на протязі цього періоду була напрацьована солідна теоретична база як на підставі вітчизняного, так і на підставі закордонного досвіду.

Разом з тим практична сторона справи суттєво відстає від теорії. Та й на політико-ідеологічному рівні є плутанина щодо того, чим є регіональна політика. Регіональну політику плутають або з адміністративною реформою, або з реформою територіального устрою, або ж намагаються підмінити регіональну політику децентралізацією.

Разом з тим, регіональна політика це і адміністративна реформа, тобто вдосконалення роботи державного механізму, усунення дублюючих функцій на центральному та регіональному рівнях. Це і реформа територіального устрою, як необхідна умова для створення надійної фінансової основи, оптимізації наявних ресурсів і раціоналізації їх використання. І в той же час це і децентралізація – процес передачі повноважень і фінансових ресурсів на місця.

В принципі, основні пріоритети державної регіональної політики більш – менш повно відображені в ст.6 Закону України «Про засади державної регіональної політики». Закон цей, як відомо, був прийнятий в 2015 році і в цілому може бути визнаний вдалим, якби не кілька обставин. Закон прийнятий з очевидним запізненням. Україна упустила сприятливий момент для формування і втілення державної регіональної політики. Таким моментом можна назвати початок нульових років, коли економіка України оговталася після тривалого системної кризи, було в основному здійснено її переведення на ринкові рейки.

Нагадаю, що саме в травні 2001 року Указом Президента була затверджена Концепція державної регіональної політики – перший фундаментальний документ високого рівня. У ньому фактично були закріплені основні принципи, цілі та завдання регіональної політики як короткострокові, так і довгострокові. Можна сказати, що по багатьом нормам цей документ залишається актуальним і сьогодні, незважаючи на розвиток нормативно-правової бази. Але найголовніше – в умовах президентсько-парламентської республіки існував реальний механізм взаємодії між центральною та регіональною владою.

Працював зворотний зв'язок. Переважна більшість постанов Кабінету Міністрів, які стосувались життя областей, а також проекти законів,

спрямовувались на розгляд обласних державних адміністрацій, які готували свої пропозиції. Голова облдержадміністрації мав можливість регулярно спілкуватися і з Прем'єр-міністром і з Президентом країни. Раз на місяць проходили засідання Ради регіонів за участю Президента і голів облдержадміністрацій. Голови областей також запрошувалися на засідання Кабінету Міністрів і Ради національної безпеки і оборони. І це, не рахуючи візитів Президента або Прем'єр-міністра в області. Були підписані угоди між міністерствами та обласними державними адміністраціями, які передбачали певні зобов'язання сторін. І нарешті, не варто забувати, що саме в цей період Одеська область розширила своє членство в міжнародних і європейських організаціях.

Якщо в 90-ті роки Одеська область була членом двох організацій, зокрема: Асамблеї європейських регіонів та Робочої співдружності придунайських держав, – то в 2003-2004 роках вона стала членом ще трьох: Асоціації прикордонних регіонів Європи, Конференції Приморських регіонів Європи та Асамблеї виноробних регіонів Європи. Крім того, з 1998 року Одеська область як прикордонна активно розвивала співпрацю з сусідніми регіонами Молдови і Румунії в рамках Євросередину «Нижній Дунай». Ці факти служать ілюстрацією того, наскільки сприятливими були умови на той момент. Однак в силу як об'єктивних, так і суб'єктивних факторів він був упущений.

Фактично ціле десятиліття в історії України, з 2005 по 2015 роки, були періодом втрачених можливостей. Можна навіть сказати – періодом профанації регіональної політики, коли гучні слова про децентралізацію супроводжувалися посиленням ролі центру в розподілі фінансових ресурсів. Показовим стало прийняття Закону «Про стимулювання розвитку регіонів», який був мертвим ще до народження. Можна тільки припустити – якби в Україні була реалізовано те, що було передбачено Концепцією державної регіональної політики, нашій країні вдалося б уникнути політичної кризи 2014 року.

Сьогодні Україна змушена починати реалізацію державної регіональної політики в набагато гірших умовах: економічна криза, антитерористична операція і окупація Криму. Вертикаль виконавчої влади також перебуває не в кращому стані. Ще в 2011 році, коли економічна ситуація в Україні була набагато краще я опублікував в газеті «Дзеркало тижня» статтю «Регіональна політика 3D». У ній я сформулював своє бачення цієї політики. Зрозуміло, що час вніс певні корективи, але, на мою думку, незмінними залишилися ті три принципи, на яких, на мою думку, повинна будуватися нова регіональна політика. Перший принцип-надійна законодавча база. Другий – довгостроковість. Від регіональної політики не варто чекати миттєвого вирішення проблем, вона має бути розрахована на тривалий (10-15 років), щонайменше на середній (5-7 років) термін. Третій принцип – «вудка замість риби». Тобто, не просто створення робочих місць, а налагодження надійних і привабливих можливостей отримання роботи, не просто вкладання грошей в будівництво доріг, а й створення логістичних центрів, що забезпечують перевезення і так далі. Необхідно відзначити, що за останній час, було прийнято низку важливих нормативних актів в сфері регіональної політики.

Крім уже згаданого Закону «Про засади державної регіональної політики», прийняті закони «Про співпрацю територіальних громад», «Про добровільне об'єднання територіальних громад», зміни до Бюджетного та Податкового кодексів, які розширили фінансову базу місцевого самоврядування. Затверджена також Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року та Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади. У лютому 2016 року Кабінетом Міністрів було затверджено Типове положення про агентства регіонального розвитку. Не всі ці нормативні акти однозначні і рівнозначні. Якщо зміни до Бюджетного та Податкового кодексів можна розцінити як позитивний крок, то процес об'єднання територіальних громад викликає сьогодні чимало питань. Зовні реформа виправдана.

З 1991 року чисельність сільського населення зменшилася на 2,5 мільйона чоловік, майже на 350 скоротилася кількість сільських населених пунктів. Однак при зменшенні чисельності сільського населення кількість сільрад тільки збільшилася. При цьому за оцінками Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад тільки 5% сільських громад можна вважати самодостатніми, тобто здатними самостійно забезпечувати свій соціально-економічний розвиток. Дотаційність 5,4 тисячі бюджетів місцевого самоврядування становить понад 70%, а майже 500 територіальних громад на 90% утримуються за рахунок коштів державного бюджету.

Розширення прав і повноважень місцевих рад передбачає одночасно і посилення їх відповідальності. Чи готове місцеве самоврядування прийняти цю відповідальність? Чи достатньо в місцевих радах кваліфікованих кадрів? Чи не призведе передача повноважень до руйнування (або як її іноді сором'язливо називають «оптимізації») існуючої системи освіти, охорони здоров'я і культури? Головне – чи вистачить у місцевих рад в нинішніх кризових умовах коштів не тільки для підтримки на належному рівні шкіл, дитячих садків, будинків культури, в цілому соціальної інфраструктури? Як ми бачимо на практиці, деякі громади активно йдуть на зближення, інші намагаються об'єднатися навколо районних центрів

Є спроби створення об'єднаних громад, що включають всі населені пункти району. До того ж, існує і специфіка областей. Наприклад, в південних районах Одеської області об'єднання громад з різним національним складом може спровокувати конфлікт. І це також необхідно враховувати. Крім того, об'єднання громад вирішує лише частину завдань, пов'язаних зі зміною адміністративно-територіального поділу. Так, невіршеними залишаються питання доступності адміністративних, освітніх та інших послуг для всіх громадян незалежно від місця проживання. А питання зміни самих принципів адміністративно-територіального устрою – це вже питання внесення змін до Конституції.

Багмет Михайло Олександрович

*професор кафедри менеджменту та адміністрування,
доктор історичних наук, професор,
Чорноморський національний університет імені Петра Могили,
М. Миколаїв*

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ВИРІШЕННІ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ПРОБЛЕМ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Сьогодні в ЧНУ ім. Петра Могили розпочато розробку механізмів ефективного функціонування та розвитку регіонального публічного управління соціокультурними процесами в умовах децентралізації, як запоруки національної безпеки України. Особливо активно в заявленому науковому напрямку працюють завідувач кафедри соціології доктор педагогічних наук, професор Мейжис І.А., кандидат соціологічних наук, доцент Калашнікова Л.В., кандидат педагогічних наук, старший викладач Лактіонова Д.А. та інші. Саме вони у 2017 році започаткували проведення дослідження на замовлення Міністерства освіти і науки України за рахунок видатків із загального фонду державного бюджету. До речі, до виконання даного проекту були залучені і представники з інших структурних підрозділів університету. Так фахівці Інституту державного управління та члени Інформаційного центру ЄС виявили зацікавленість щодо дослідження аспектів впливу механізмів ефективного публічного управління і менеджменту на розвиток в південному регіоні соціокультурних процесів в умовах децентралізації. Бо ж саме це відіграє значну роль у посиленні системи колективної оборони і безпеки в Україні в умовах гібридної війни з Російською Федерацією та анексією Автономної Республіки Крим.

Особлива увага в процесі розробки національної безпекової моделі приділяється імплементації європейських та світових критеріїв, методів і принципів, які відповідають потребам соціокультурної сфери українського суспільства.

В ході реалізації дослідження даної проблематики значне місце відводиться аналізу та прогнозуванню застережень спрямованих на унеможливлення виникнення внутрішніх загроз на терені багаточисельної поліетнічної громади південного регіону України і розробці, з цією метою, відповідних рекомендацій та пропозицій. На початковому етапі запровадження на півдні України децентралізації, особлива увага приділяється висвітленню причин можливих проявів потенційних небезпек та обґрунтування запобігань від різних загроз, спрямованих на послаблення стратегічних безпекових пріоритетів.

Отже, найближчим часом основним завданням стануть по-перше, обґрунтування теоретико-методологічних та організаційних засад які

сприятимуть державним службовцям в більш ефективному здійсненні публічного управління та менеджменту соціокультурними процесами в регіоні, а по-друге сподіваємося, що запропоновані механізми неодмінно стануть запорукою національної безпеки України. Така діяльність, в умовах гібридної війни обумовлена загальнодержавними та міжнародними рішеннями, які відображені в законах України, Указі Президента України від 26 травня 2015 року «Про стратегію національної безпеки України», положеннях Угоди про асоціацію України з ЄС та безпекових зобов'язаннях, прийнятих на рівні ООН і керівництвом НАТО, відносно досягнення в Україні миру і стабільності.

Ворона Петро Васильович

*професор кафедри педагогічно майстерності та
менеджменту імені І.А. Зязюна
доктор наук з державного управління, доцент,
Полтавський національний педагогічний університет
ім. В. Короленка, м. Полтава*

БОРОТЬБА З ПОЛІТИЧНОЮ КОРУПЦІЄЮ - ВИБОРЧИЙ ПІАР ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ?

Політична корупція в Україні є дітищем олігархічно-кланової системи, що виникла у результаті приходу великого бізнесу у велику політику країни. Представники великого бізнесу розпочали реалізовувати свої прагнення впливати на суспільно-економічні процеси в Україні «економічним шляхом» через підкуп політиків та політичних партій. Сталою практикою навіть купівля політичних партій «для власного використання». Вони стали їхніми спонсорами, а взамін отримували потрібні для них рішення та лобістську політику у парламенті. Ці моменти добре ілюструють, ті виборчі кампанії на які з розмахом витрачаються чималі гроші. Не потрібно бути великим математиком, щоб підрахувати скільки коштує активна реклама на бігбордах та радіо, в пресі, Інтернеті чи телебаченні, а також концерти «зірок» естради, продуктові набори (не прямий підкуп виборців) чи інші подарунки (у Полтаві роздавали аптечки, канцтовари, виконували ремонтні роботи в будинках), агітаційні намети, розміщені у центрі міст та інше. Виборці вже звикли, що їхні голоси купляють і реагують відповідним чином: хтось бере запропоноване і діє за переконаннями, а інший вважає за обов'язок підтримати «подателя».

Дослідження та втілення в життя закордонного досвіду боротьби із цим вкрай негативним соціальним явищем, в першу чергу успішно діючих в інших країнах політичних, правових та організаційних механізмів подолання корупції має стати в нагоді українській державі. Тому виділення та вивчення закордонного досвіду, який був спрямований на протидію хабарництву та корупції (в т.ч. й політичній), що довів на практиці свою ефективність є досить важливим зараз

для науки «Державного управління». Варто провести аналіз досвіду країн, що досягли певного успіху в цій сфері, наприклад Ізраїлю, та використовувати у практиці державного будівництва.

Особливості боротьби з політичною корупцією розглядаємо на прикладі Ізраїлю тому, що ця країна має схожий до українського досвід державотворення: існування в умовах війни з сусідами, відродження державності, мови, побудова сильного війська, економіки та унікальної культури. Побудова державності фактично відбулась з «пустелі», де були засновані перші кібуци, як поселення соціалістичного типу. На перших етапах розвитку державності для цієї держави була панівною соціалістична ідеологія, а все згодом перемогла багатопартійність.

В Ізраїлі антикорупційна атмосфера забезпечується системою «певного дублювання моніторингу» за можливими корупційними діями. Він здійснюється урядовими організаціями і спеціальними підрозділами поліції, відомством Державного контролера, що володіє незалежністю від міністерств і державних відомств та громадськими організаціями типу «Відомства за чистоту уряду». Вони досліджують можливі корупційні точки, а у разі їх виявлення інформують органи розслідування.

В Ізраїлі, через значні соціальні пільги для урядовців і безжального їх покарання при виявленні корупції, низова корупція практично відсутня. Доведених до суду корупційних злочинів в Ізраїлі не більше 5%, проте, репутація людини, замішаної в корупційному скандалі, вкрай небажана – фактично це закінчення політичної кар'єри та кар'єри державного та муніципального службовця [4].

Вищим контрольним органом в Ізраїлі є Державний контролер, посада якого заснована ще в 1949 р. в цілях забезпечення відповідальності державного апарату перед громадою. Державний контролер здійснює перевірку законності, економічності, ефективності і етичного боку адміністративних дій структур та посадових осіб [1]. З 1971 Державний контролер також здійснює функції парламентського уповноваженого (омбудсмена), який розглядає скарги громадян на діяльність державної і місцевої адміністрації. Державний контролер обирається на 5-річний термін таємним голосуванням депутатів Кнесету і підзвітний тільки йому. Державний контролер має необмежений доступ до рахунків, архівів та особистих справах співробітників відповідних установ. Його перевірки підлягає діяльність міністерств, державних установ, оборонної інфраструктури, органів місцевої влади, корпорацій урядових, державних підприємств і т.п. Крім того, він повноважний перевіряти фінансову діяльність політичних партій, представлених в Кнесеті, а також фінансові звіти про проведенні виборчих кампаній та накладати штрафні санкції на порушників [3].

Завданням державного контролера Ізраїлю є інспекція і контроль над діями органів виконавчої влади. Державний контролер обирається таємним голосуванням Кнесету на семирічний термін, однак Кнесет має право відсторонити його від виконання обов'язків до закінчення вищевказаного терміну. Заробітна плата державного контролера також встановлюється Кнесетом, і бюджет його відомства призначається Фінансовою комісією Кнесету, а не Міністерством фінансів, з метою забезпечити його незалежність

від уряду. Державний контролер підпорядкований лише Кнесету: з ним він підтримує робочі стосунки і йому подає звіт про результати виконаних ревізій. Завдання державного контролера і питання, що знаходяться в його компетенції, визначені Основним законом про державний контролері від 1988 року таким чином:

- інспектування господарства, майна, грошових ресурсів, заборгованостей і ведення роботи Держави, урядових міністерств, державних і муніципальних підприємств, установ або організацій, а також додаткових установ, які підлягають інспекції державного контролера за рішенням закону;

- перевірка законності дій, професійної чесності, нормативного керівництва, ефективності та економії перевіряються установ, а також будь-якого іншого параметра, на розсуд державного контролера.

Ревізії проводяться з ініціативи державного контролера в рамках його поточної роботи і в заздалегідь певний період, а також за ініціативою Кнесету, в разі, коли виникає підозра на порушення нормативного керівництва, або в разі подання скарги населенням. Інспектовані установи зобов'язані надати будь-яку інформацію, документацію і роз'яснення, необхідні для твору перевірки, на вимогу підлеглих державного контролера.

Державний контролер подає голові Кнесету і Комісії Кнесету з питань державного контролю щорічний звіт про результати виконаних ним ревізій, а також рекомендації щодо виправлення виявлених порушень та запобігання їх наявності в майбутньому. Інспектовані установи також отримують підготовлений звіт з тим, щоб виправити знайдені недоліки. Разом з тим державний контролер не володіє повноваженням зобов'язати підконтрольні установи дотримуватися її рекомендацій. Протягом року державний контролер готує також додаткові звіти і висновки [1].

Звіт державного контролера лягає в основу обговорень Комісії Кнесету з питань державного контролю. Комісія має право запросити на свої засідання представників інспектованих установ і вимагати від них надати пояснення на критику контролера. Присутність на засіданні Комісії є обов'язковим. Комісія передає свої висновки Кнесету, який обговорює їх на пленарному засіданні і приймає відповідні рішення.

Звіт державного контролера дозволяє Кнесету виконати одну з його основних обов'язків: контролювання та нагляд над роботою органів виконавчої влади. У разі, коли ревізія виявила особливо грубі порушення, державний контролер може подати окремий звіт Комісії Кнесету з питань державного контролю, яка має право «за власною ініціативою, або за рекомендацією контролера» прийняти рішення про призначення парламентської слідчої комісії. У 1995 році Кнесет ухвалив, що для призначення парламентської слідчої комісії по будь-якій темі, порушеної в щорічному або іншому звіті державного контролера, достатньо підтримки двох третин членів Комісії з питань державного контролю.

У разі, коли в ході інспекції з'являється підозра на наявність кримінального злочину, державний контролер передає виявлений матеріал юридичному раднику уряду і рекомендує про порушення кримінальної

розслідування. Юридичний радник в свою чергу зобов'язаний доповісти протягом шести місяців державному контролеру і Комісії Кнесету з питань державного контролю про вжиті нею дії у даній справі.

Державний контролер скликає щорічну прес-конференцію, на якій він представляє на огляд журналістів основні висновки щорічного звіту. Висновки публікуються в ЗМІ і пробуджують громадську дискусію про ненормативну роботу органів влади. Громадська критика створює тиск, що стимулює контрольовані установи виправити виявлені порушення. Наявність державного контролю і публікація його результатів служать стримуючим ефектом як для контрольованих, так і для інших громадських установ, і призводять до підняття суспільно-важливих питань на порядок денний.

Перша версія Закону Про державного контролера була прийнята Кнесетом в травні 1949 року. Він став одним з перших законопроектів, поданих урядом на схвалення Кнесету. Спочатку Закон припускав, що державний контролер буде призначатися президентом Ізраїлю. Перший державний контролер – Зігфрід Мозес – дійсно був призначений президентом Хаїмом Вейцманом. Лише в Законі «Про державного контролера» (об'єднаний варіант) від 1958 року було вирішено, що контролер, як і президент Ізраїлю, буде обиратися Кнесетом.

Крім того початковий варіант Закону припускав, що державний контролер буде підпорядкований лише Кнесету, і його звіт буде подано Фінансової комісії Кнесету. В період роботи Кнесету 8-го скликання (1974-1977 рр.) Була заснована Комісія Кнесету з питань державного контролю, яка і несе з тих пір відповідальність за розгляд звітів контролера.

У 1988 році Кнесет прийняв Основний закон про державний контролері. У 1998 році Закон зазнав змін, і з тих пір державний контролер обирається раз в сім років. Уповноважений з прийому скарг населення. Починаючи з 1971 року, державний контролер служить також уповноваженим з прийому скарг населення проти будь-якої установи або службовця, що підлягає контролю відомства. Громадянин, який вважає, що зазнав збитків від дій або відсутності дій одного із закладів, що підлягають інспекції державного контролера, може подати скаргу до канцелярії з прийому скарг населення.

Спектр скарг, що подаються в цю канцелярію великий. Вони стосуються, в тому числі, порушення прав громадян і проблем взаємин між населенням і працівниками державних служб. Крім того уповноважений з прийому скарг населення перевіряє звинувачення в ненаданні громадськими організаціями або їх працівниками належних послуг громадянам. Невиконання обов'язків належним чином може проявитися в ненаданні відповіді у визначений термін, в нечемно стосовно або у відмові надати послуги.

Постанови і рішення уповноваженого з прийому скарг населення також носять лише рекомендаційний характер і органи влади не зобов'язані їх дотримуватися. Проте, у разі коли працівник громадської установи доповідає про наявність корупції в місці його служби, уповноважений з прийому скарг населення має право віддати наказ про захист даного працівника, що тягне за собою зміщення його з займаної посади, звільнення або інший спосіб його

покарання. Державні контролери з дня заснування Управління: 1949 – 1961 Зігфрід Мозес; 1961 – 1982 Іцхак Невенцаль; 1986-1988 Яаков Мельци; 1988 – 1998 Мирьям Бен-Порат; 1988 – 2005 Еліезер Гольдберг; з 2005 – Миха Лінденштраус [1].

Для початку пояснимо: якщо говорити про економічну корупцію в Ізраїлі, то на бізнес-рівні її практично немає. Ухилення від податків – так, є присутньою. Але чи сприймається він як корупційний злочин? Відповідь негативна. А гучні корупційні справи в сфері бізнесу взагалі можна перерахувати по пальцях.

З політичною корупцією інша історія. У країні навіть спостерігалася якась «динаміка розвитку корупції» у владних структурах. Як відомо, Ізраїль – молода держава, і в перші тридцять років його існування на політичній сцені домінувала соціалістична партія праці. Вона використовувала різні, в тому числі «сірі» схеми, щоб посадити на важливі посади своїх людей. А вже згодом, у 80-90 – ті роки минулого століття, коли з'явилася політична конкуренція, до цих же методів почали вдаватися і інші партії. І ось який цікавий момент: якщо раніше подібні корупційні дії виправдовувалися необхідністю досягти певних партійних цілей, то сьогодні, на думку ряду експертів, відзначається інша тенденція – політична корупція скочується до банального отримання конкретними особами матеріальної вигоди.

В останні роки було досить багато випадків, коли щодо можновладців порушувалися кримінальні справи за фактами зловживання службовими повноваженнями, хабарництва, незаконного збагачення і так далі. Зростання числа таких справ почався в середині 2000-х років, і пов'язати його можна зі вступом на посаду державного контролера країни Миха Лінденштраусс. У 2006 році Лінденштраусс підготував доповідь про корупцію в Ізраїлі, приділивши особливу увагу Міністерству закордонних справ. Сам державний контролер не має повноважень для порушення кримінальної справи, але за матеріалами доповіді це зробила прокуратура. У тому ж році було видано перший обвинувальний висновок проти колишнього консула в Москві Міхаеля Дрора, який, як з'ясувалося, брав з росіян хабара за видачу віз до Ізраїлю. Далі пішла ціла низка гучних кримінальних справ. Наприклад, проти головного сефардського рабина Йона Мецгера – він за хабарі спрощував перехід в іудаїзм (в середині 2000-х йому вдалося уникнути суду, проте в 2013 році релігійний діяч знову опинився під слідством). Можна навести також в приклад справу проти глави МЗС Ізраїлю Авігдора Лібермана, якого звинуватили у відмиванні грошей і зловживанні громадським довірою, але звинувачення не підтвердились. Нині А. Ліберман один з чільних представників Уряду Ізраїлю. І так далі, і тому подібне.

Не можна не сказати про боротьбу з корупцією ізраїльських організацій громадянського контролю. Їх кілька, одна з найвідоміших – «Рух за якість влади в країні». Ця організація виникла в результаті негативної реакції громадськості на корупційний скандал в уряді, який стався в 1989 році. З тих пір одна з головних задач «Руху» – виявлення та розслідування проявів корупції та випадків порушення закону державними і громадськими діячами. І

організація досягла певних успіхів. Так, її активісти домоглися, щоб Міністр внутрішніх справ змусив працівників в муніципалітетах особисто відповідати за використання грошей не за законом. Міністерство прийняло вимога «Руху» і створило відповідні нормативи. Постанова набула чинності в лютому 2001 року, і тільки за перші шість років штрафами були обкладені одинадцять глав муніципалітетів і їх відповідальних працівників.

Загалом, наявності організацій громадянського контролю в Ізраїлі можна тільки порадіти. А ось що стосується окремих заявників про корупцію з громадськості, то їх не так вже й багато. Виникає питання - чому?

Вся справа в сприйнятті корупції. Експерти відзначають, що в свідомості суспільства сталася так звана девіація, тобто відхилення від загальноприйнятих норм – багато хто бачить корупційні прояви, але сприймають їх як щось буденне і природне.

Наприклад, в Ізраїлі досить поширена практика патрунування або протекції – коли якась послуга надається за минулі заслуги, в обхід закону і з використанням особистих зв'язків. Довгий час вчинення корупційних дій прощалися тим високопоставленим особам, хто «працював на благо суспільства», наприклад, мав вагу при вирішенні арабо-ізраїльського конфлікту.

Є ще такий прояв «білої корупції», яке можна назвати «виплати як би для ...». Це гроші, які виплачуються працівникам організацій та установ на спеціалізовану літературу, амортизацію автомобіля, навчання ... але працівники витрачають на свій розсуд, ні перед ким не звітуючи. А оскільки це є загальноприйнятою практикою, то хто буде скаржитися?

Хоча ситуація все-таки змінюється. У 2002-му році, згідно з дослідженнями «Transparency International», Ізраїль займав 18-е місце в рейтингу Індексу сприйняття корупції (говорячи побутовою мовою, чим ближче до початку рейтингу, тим краще). А через десять років ізраїльтяни були вже на 39-му місці. З чого можна зробити висновок, що за певний період часу в суспільстві відбулися серйозні зміни, раз воно почало дивитися на себе більш критично. По всій видимості, державний контролер і організації громадянського контролю зіграли в цьому не останню роль. [2].

Зменшення рівня політичної корупції до безпечного в Україні, можливе лише за умови політичної волі у правлячої еліти країни провести відповідні зміни в країні через нормативно-правове поле, залучення і належно підготовлених та вихованих правоохоронців до цієї надважливої роботи, створення системи органів, що діятимуть у цьому напрямку ефективно.

Література.

1. Державний контролер / Кнесет. Режим доступу : https://knesset.gov.il/lexicon/ru/critic_ru.htm/.
2. Израиль: коррупция не в бизнесе, но в политике / Антикоррупцион-ный журнал// 29 апреля 2014. Режим доступа : <http://askjournal.ru/materialy/item/izrail-korrupsiya-ne-v-biznese-no-v-politike/>.

3. Органи контролю Ізраїлю / Історія держави та права зарубіжних країн. Правові системи. Режим доступу: <http://www.zen.in.ua/%D1%96/%D1%96zra%D1%97l-derzhava-%D1%96zra%D1%97l/sudova-sistema-organi-kontrolyu>.

4. Чепелюк В. Досвід зарубіжних країн у боротьбі з корупцією / Антикору́пція. Режим доступу: <http://uspishnaukraina.com.ua/strategy/69/244.html>.

Гансова Емма Августівна

*професор кафедри філософії та соціології,
доктор філософських наук, професор,
Південноукраїнський національний педагогічний університет
ім. К.Д. Ушинського,
м. Одеса*

РЕГИОНАЛЬНАЯ СОЦИАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА

Теория и практика социальной политики требуют сегодня своего переосмысления в контексте прав человека.

Политика в сфере социальных отношений должна соответствовать так называемому «второму поколению прав человека», которые представлены в «Пакте про экономические, социальные и культурные права». Современные модели социальной политики, которые реализовываются в США и странах Европы, основаны на определенных приоритетах. Согласно принципам либеральной модели, примером которой является политика США, доминантами социальной политики должны быть гражданские права.

В государствах Европейского союза, в частности в Германии, приоритеты принадлежат гражданским и социальным правам.

Политика североевропейских стран основана, в первую очередь, на социальных правах, которые являются базовыми для социал-демократической модели.

Одной из проблем социальной политики в Украине стало отсутствие определенной модели или идеологии.

«Запаздывающая модернизация» в социальной сфере объясняется также отсутствием соответствия между национальными и мировыми социальными стандартами.

Индекс человеческого развития (ИЧР) представляет собой показатель, разработанный ООН, для осуществления мониторинга уровня социального развития 187 стран. Основными компонентами ИЧР являются: ВВП на душу населения, уровень образования и продолжительность жизни.

Украина занимает 81-ю позицию, снизив свой рейтинг, который соответствовал до сих пор 78-ой позиции.

Региональный индекс человеческого развития включает девять компонентов –показателей: демографический, уровень благосостояния, уровень

занятости (безработицы), условия жизни, состояние социальной среды (уровень преступности и распространенности эпидемиологических заболеваний), уровень здравоохранения, уровень образования, состояние экологии, финансирование социального развития.

На основании данных показателей осуществляется мониторинг регионов Украины. Одесская область, где проживает около 2 мл. населения, включает в свой состав 26 районов. Она занимает 21-ю позицию на шкале из 25 регионов Украины

17-я позиция принадлежит Николаевской области и 22-я – Херсонской.

Факторами, повлиявшими на столь низкий рейтинг Одесского региона, стали: уровень здравоохранения, социальная среда, состояние экологии.

Наиболее благоприятными для социального развития области являются: уровень образования (7-е место), условия жизни, уровень занятости.

Следует обратить внимание на показатель уровня благосостояния. При высоком уровне занятости Одесская область не демонстрирует соответствующий уровень жизни. Известно, что статистика фиксирует несколько измерений бедности - абсолютную и относительную бедность, уровень бедности и глубину бедности. С учетом всех данных параметров 33% населения относится к категории бедных. Причина бедности связана не столько с размером заработной платы сколько с высокой стоимостью потребительской корзины, продуктовая часть которой равна 500 гр. Прожиточный минимум в 2017 году составил 1640 гр.

Важной специфической особенностью Одесского региона является его многонациональность. 134 этнонациональные группы образуют полиэтническую структуру населения. Это столько же, сколько проживает на всей территории Украины. Социологические исследования, основанные на самоидентификации респондентов, показали следующие результаты. 60% опрошенных - украинцы, 15 %- представители национальных меньшинств, и 25% - русские. Перепись населения Украины, проведенная в 2001 году, продемонстрировала следующий этнонациональный состав украинского общества: 78% - украинцы, 17 % - русские и 5 % представители национальных меньшинств.

Как показали события 2 мая 2016 года в городе Одессе, невнимание властей всех уровней к проблеме национальных отношений может привести к жесточайшим конфликтам, которые становятся результатом провокаций в условиях военного противостояния на востоке Украины. В этих условиях возрастает роль социальных технологий, основанных на постоянном социологическом исследовании динамики общественных настроений.

Все сказанное выше позволяет сделать вывод о возрастающем значении социальной сферы, социальных отношений в жизни современного общества. В области политики возникает потребность в новой методологии, в новом мышлении, свободном от экономического детерминизма, традиционного для советского и постсоветского обществ.

ДРАГОМИРЕЦЬКА НАТАЛІЯ МИХАЙЛІВНА

*професор, професор кафедри філософських
та соціально-політичних наук,
доктор наук з державного управління,
ОРЬДУНАДУ при Президентові Укра ни,
м.Одеса*

СУЧАСНІ СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ПОБУДОВИ ДЕРЖАВНО-ГРОМАДЯНСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА

Громадсько-державне партнерство (Public–public partnership (PuP) зарубіжними фахівцями визначається по різному.

1) Одне з визначень стосується характеристики партнерства між державним органом або органом державної влади чи іншого такого органу або некомерційної організації для надання послуг або об'єктів (іноді з метою передачі технічних споруд), а також досвіду в межах міжнародних проектів в сфері розвитку. Партнерами можуть бути й інші місцеві та регіональні, державні, обласні органи влади, а також будь-які уряди держав. Окрім того партнерами вважають шкільні ради, вчені ради, неурядові організації, профспілки, пенсійні фонди, професійні організації. Також до партнерів відносять уряди, неурядові організації і суспільні групи в державах, що розвиваються [1].

Цей від партнерства відрізняється від державно-приватного партнерства. Останнє сприяє корпорації між урядом та приватними структурами задля проектування, будівництва, фінансування, обслуговування та експлуатації державних проектів, таких як школи, лікарні, мости тощо. Ці проекти вимагають партнерства з великими глобальними корпораціями і контрактами с органами влади на десятиріччя.

2) Інше визначення громадсько-державного партнерства надається в ЄС в межах глобального проекту «Horizon 2020». Тут партнерство розуміється в контексті оптимального транснаціонального співробітництва і конкуренції. Мета такого співробітництва – визначення та здійснення спільних досліджень для виконання грандіозних завдань, побудови і ефективної праці загальноєвропейських дослідницьких інфраструктур [2]. Партнерами тут є держави-члени (готують спільні дослідницькі програми, поліпшують сумісність національних програм), зацікавлені сторони (загальні принципи фінансування, розробка кросприкордонного співробітництва), комісія (ЄС) (заохочує партнерство в області досліджень для вирішення поставлених завдань, підтримки стандартів спільного фінансування). З іншого боку, партнерами виступає громадськість, яка в рамках певних програм отримує гранти для підтримки партнерства в області навчання, створення визначених мереж структур, проектування, впровадження та координації спільної діяльності. В

основі партнерства лежить спільне програмування, спрямоване на вирішення соціальних проблем.

3) Інший підхід стосується альтернативної моделі вирішення загальнодержавних проблем. Зазначається, що громадсько-державне партнерство об'єднує державних службовців, працівників і населення для більш ефективного забезпечення кращого обслуговування для всіх споживачів (користувачів) [3]. Таке партнерство протиставляють приватизації і вважають його більш ефективним, оскільки приватизація ставить суспільні потреби у залежність від діяльності різних бізнес-корпорацій. Державно-громадське партнерство є новою формою надання ефективних послуг населенню. Таке партнерство дозволяє об'єднати декілька державних підприємств, неурядові організації, органи влади для об'єднання зусиль при вирішенні одного завдання будь-якої соціальної сфери. Таке партнерство не приносить прибутку, але вирішує соціальні проблеми для всього населення.

4) Державно-громадське партнерство вважають альтернативною моделлю партнерства [4]. Користь від такого партнерства вбачається у тому, що знижуються витрати на вирішення соціальних проблем (наприклад, проблеми водопостачання, ЖКГ, дороги тощо), а також забезпечується більш висока суспільна ефективність. Це партнерство ґрунтується на обміні досвідом між державами і запровадженні в інших державах більш успішного досвіду.

5) Державно-громадське партнерство розуміють як крупне партнерство з громадськими та неурядовими об'єднаннями. Важливим є те, що останні повинні бути спроможними гарантувати забезпечення виконання специфічних вимог такого партнерства [5]. Таке партнерство вимагає підписання меморандуму про взаємодопомогу, де обидві сторони готові не тільки виконувати угоду, а й відшкодувати збитки однієї з сторін угоди.

6) Державно-громадське партнерство розглядають як іміджеву складову діяльності партнерів [6]. Виокремлюється переваги рамок або угод про співробітництво, які підписуються компаніями і організаціями державного сектору. Зазначається, що такі угоди для ділового світу є демонстрацією сили, яка забезпечує безперервність стратегій і політики партнерів. Таке партнерство підвищує бюджету доцільність ініціатив і сприяє кращій розробці та реалізації крупномасштабних проєктів. Вважається, що державно-громадське партнерство підходить для реалізації інноваційних проєктів, які сприяють обміну і повторному використанню ресурсів і надання технічних рішень між різними галузями публічного управління. Такий підхід приносить користь суспільству в цілому.

7) Деякі автори вважають, що концепція державно-приватного партнерства були розроблена в контексті приватно-приватного партнерства. Втім, у державно-приватному партнерстві не має приватного партнера [7]. Зарубіжними дослідниками зазначається, що існує безліч визначень і понять державно-приватного партнерства (PuPs). Їх *класифікують* відповідно до різних типів партнерів:

- партнерства між двома державними органами;

- партнерські відносини між державними органами та місцевими громадами;
- розвитку партнерських відносин;
- партнерства як міжнародні об'єднання.

Державно-громадське партнерство може бути використано для наступних цілей:

- поліпшення якості послуг, оскільки вони є одним зі способів реструктуризації громадського сектору, який допомагає подолати деякі з існуючих обмежень державного сектору;
- підвищення ефективності доступу до послуг;
- створення потенціалу в області державних установ і навичок робочої сили;
- реструктуризація державного сектору і підвищення якості державних послуг;
- захист від приватизації, але не обов'язково таке партнерство зможе призупинити приватизацію в середньостроковій і довгостроковій перспективі, оскільки державно-громадське партнерство є частиною політичних процесів тієї чи іншої країни, що робить його уразливими до інших змін, зокрема змін в політичному контролі муніципалітетів або глобальних ініціатив;
- побудувати більш сильну підтримку спільноти і відповідальності за послуги;
- збільшити рівень суспільної участі в вирішенні суспільних проблем;
- налагодити міцні партнерські відносини за участю громад, ступень участі яких залежить від місцевих політичних умов.

При цьому зарубіжні фахівці виокремлюють «інші цілі», які можуть бути державними і приватними, зокрема:

- партнерство між напівдержавними компаніями і місцевими органами влади, де напівдержавні компанії прагнуть розвинути свій потенціал для роботи з муніципалітетами з метою підтримки експансії компанії в міжнародних комерційних підприємствах;
- такі партнери як профспілки або громадськість хочуть уникнути приватизації і поліпшити громадську участь у вирішенні соціальних проблем;
- частина партнерів, які орієнтовані на економічний розвиток за допомогою партнерства можуть намагатись розширити бізнес.

Державно-громадське партнерство ефективно тільки у тому випадку, як зазначають зарубіжні дослідники, коли всі партнери розуміють цілі один одного і готові працювати разом для досягнення загальної мети.

Дослідниками відзначається, що найбільш популярним визначенням державно-громадського партнерства в Північній Америці та Європі є розуміння його як будь-якої співпраці між двома або більше органами державної влади в країні. Ця співпраця може відбуватися між державною владою одного і того ж типу і рівня (зазвичай між муніципальними консорціумами) або може відбуватись між різними типами або рівнем державних органів. Таке визначення вважається вузьким. Більш широке партнерство стосується

включення партнерства між органами державної влади (уряду) і будь-якою частиною громадськості або окремого члена суспільства.

Є думки, що партнерський підхід в управлінській діяльності, який ґрунтується на ефективності та результативності може викликати певні організаційні та управлінські зміни. Втім, не існує стійких формул або рецептів для отримання таких змін через державно-громадське партнерство.

Партнерство сприяє розвитку співпраці в широкому спектрі: локальна та глобальна; матеріальна; нематеріальна; формальна; неформальна.

Державно-громадське партнерство використовується, як пишуть зарубіжні дослідники, в сенсі поняття демократії участі, оскільки громадськість сама по собі виступає партнером.

Підтримка і розвиток державно-громадського партнерства забезпечується певними організаційними структурами, спрямованими на забезпечення такого партнерства. Так, в США існує багато центрів підтримки партнерства.

1) Наприклад, Центр державного партнерства і досліджень (CPPR) надає допомогу партнерам у вирішенні складних соціальних проблем шляхом цілеспрямованого дослідження і оцінки, а також комплексного розвитку систем управління проектами [8].

Цей Центр має більш 50 грантів в галузі раннього дитинства, соціального захисту дітей, профілактики жорстокого поводження з дітьми, освіти та вирішення проблем сімей підвищеного ризику. Центр працює з державними, громадськими та суспільними організаціями для запровадження наукових досліджень, створення певного потенціалу і запровадження великих змін.

2) Другий приклад стосується довгої історії партнерських відносин воєнних установ з муніципалітетами та іншими урядовими організаціями [9]. Це результати досліджень RAND Corporation і представлені в офіційних звітах. Ця корпорація є некомерційною організацією, яка допомагає поліпшити політику і політичні рішення на основі дослідження і аналізу.

Вважається, що державно-громадське (цивільне) партнерство має потенційну цінність для Міністерства оборони та його установ. Таке партнерство ґрунтується на економічній ефективності його застосування. Предметом партнерських відносин були проблеми:

- інфраструктури та управління партнерством (у таких сферах як: водні ресурси, енергетика, оточуюче середовище, транспорт, експлуатації і технічне обслуговування, безпека, аварійно-рятувальні служби);
- підтримки військовослужбовців, членів їх сімей, пенсіонерів, підтримка цивільних осіб з боку Міністерства оборони (відпочинок, дитячі послуги, освіта для дорослих, бібліотеки, соціальні та медичні послуги);
- воєнні місії (навчання, наукові дослідження та розробки).

Зазначається, що партнерські відносини в межах державно-громадського партнерства дають багато переваг для установ і спільноти, зокрема:

- економічна цінність;
- розширення місії;
- операції по розташуванню допоміжних служб;

- доступ до ресурсів;
- економічні і енергетичні переваги;
- розширення можливостей для вирішення регіональних проблем;
- побудова воєнно-громадських відносин;
- підтримка суспільних цінностей.

Наголошується, що партнерські відносини вимагають ресурсів та часу для розвитку і не все в цьому партнерстві вдається. Є певні бар'єри, які можна подолати, виконуючі наступні вимоги:

- інвестування часу і ресурсів в партнерство;
- визначення чітких ліній відповідальності в рамках партнерства;
- розробка письмової угоди;
- сприяння ініціаторам партнерства;
- створення системи комунікацій (обміну повідомленнями) на декількох рівнях.

Партнерство вимагає:

- постійної підтримки політики його розвитку;
- технічної допомоги;
- освіти;
- обміну інформацією;
- сприяння розвитку стратегічного регіонального співробітництва.

3) Третій приклад стосується побудови державно-громадського партнерства в сфері охорони здоров'я в Південній Африці. Партнерство стосується Африканської регіональної мережі охорони здоров'я (Equinet) і муніципальних служб (MSP) [7]. Партнерами виступають уряд, неурядові організації, державні установи та торгові союзи. Партнерські відносини з міжнародного масштабу характеризуються з позицій розвитку партнерства, де партнерами виступають державний орган з країни з високим рівнем доходу з державним органом в країні з низьким рівнем доходів, а також транскордонні партнерства між органами влади різних країн, в тому числі міжнародні асоціації державних органів.

Виокремлюють такі *види* партнерств:

- міжмуніципальне;
- уряд - комунальна установа;
- державний орган – спільнота;
- державна влада – НПО;
- державний орган – профспілка;
- державний орган країни з високим рівнем доходу – державний орган країни з низьким рівнем доходів;
- державні органи з різних країн;
- державні органи сусідніх країн.

В багатьох державах розвинені партнерські відносини з місцевим населенням, неурядовими організаціями та профспілками або громадськими групами. Це означає, як наголошують зарубіжні спеціалісти, що громада

відграє певну роль в управлінні або доставці послуг. Як приклад розглядається розробка проекту водопостачання в Savelugu (місто на півночі Ганни). Тут компанія GWCL сформувала партнерство з шістьма комітетами області при підтримці міжнародних неурядових організацій та UNISEF. Ці комітети розробили тарифи. З 1998 р. по 2002 р. частка домогосподарств, які мали доступ до безпечної питної води зріс від 9% до 74%, і таким чином було знижено рівень інфекційних захворювань.

У Південній Африці популярним є партнерство муніципалітету з профспілками в сфері надання послуг водопостачання і створення нових організацій водопостачання.

Найбільш відомі і успішні проекти щодо реструктуризації агентств водопостачання та захисту від приватизації (Гондурас); отримання технічної підтримки і консультацій громадськими компаніями електроенергії (Еквадор); зміцнення контролю громадян над фінансуванням і наданням комунальних послуг (Бразилія), також розвиток механізмів бюджетування (складання бюджету за участю громадян); зменшення витоків води і за рахунок цього налагодження безперервності та надійності поставок, що дозволило більшості населення отримувати воду 24 години на добу (Тегусігальпа).

4) В Європі найчастіше державно-громадське партнерство будується між двома або більше однотипними державними органами з різних муніципалітетів задля реалізації замовлення у більшому масштабі в тій же країні [7]. Такі партнерства стосуються вирішення проблем з наданням комунальних послуг, водопостачання, енергії.

Також районні ради можуть поєднуватись для створення загальної служби внутрішнього аудиту. Наприклад, муніципальні органи й органи охорони здоров'я об'єднали свої бюджети задля вирішення проблем соціальної відповідальності при наданні медичних послуг.

Наголошується, що партнерські відносини можуть виникати між органами державної влади на різних рівнях. Наприклад, громадський орган, який знаходиться на більш високому рівні управління (як правило центральний уряд) може фінансувати або гарантувати діяльність місцевого органу влади. Цей орган також сприяє розвитку муніципальних позик в країні (Німеччина, Франція).

Також розглядається приклад партнерства між урядом і муніципалітетом в розширенні будівництва житла; випуску облігацій для фінансування капітальних витрат на школи (Канада).

Є приклади партнерства муніципалітетів та органів охорони здоров'я та соціальних служб для надання дитячих послуг та соціальної допомоги (Великобританія), а також міжмуніципального співробітництва та злиття муніципалітетів з ліквідацією певних управлінь та відділів (Швейцарія, Словаччина).

5) Є досвід, коли у вирішення соціальних проблем з водопостачання беруть участь місцеві організації, які надають послуги шляхом прямої дії або вкладу безкоштовної (безоплатної) праці (Пакістан). Партнером виступає

кредитна агенція, муніципалітет і громадяни, які пожертвували свою вільну працю, щоб побудувати водопостачальні системи.

Для інвестування використовуються власні кошти організації, гроші донорів та субвенції [10]. Ефективність інвестицій має контролюватись з врахуванням більш традиційних видів інвестицій. Це змішані види інвестування. Наголошується, що якщо організація вкладає гроші для отримання фінансових та благодійних результатів, то вона має розробити план, який спрямовано на узгодження фінансових і некомерційних результатів. Це вважається гібридною моделлю. Для соціальної діяльності потрібні більші ресурси. Втім, можливості працевлаштування для маргіналізованих і осіб, які знаходяться у скрутному становищі позитивно впливає на членів спільноти і робить стійкий позитивний вплив на життя цих людей. Важливим постає питання про тип інвестування та його «маршрут».

Неурядові організації, які залежать від фінансування від донорів вважаються уразливими [11]. Для того, щоб зменшити уразливість у багатьох державах створюють інвестиційні неурядові некомерційні організації. Наприклад, 19 Південноафриканських неурядових організацій сформували групу Ditikeni у 1999 р., яка є інвестиційним фондом як альтернативне джерело доходів для своїх акціонерів. Ця група інвестує у великі і малі компанії в різних секторах Південної Африки, такі як Avis, CareCross, MMA, - і має свою долю від 1% до 50%. Група Ditikeni у тих компаніях, в який має вагому долю, активно приймає участь на стратегічному рівні і впливає на соціальну і етичну програму цих компаній. Багато з цих компаній показали стрімке зростання протягом останнього десятиріччя у результаті чого Ditikeni отримав суттєвий інвестиційний вплив. Внутрішня норма прибутку для акціонерів з 2000 по 2012 рр. склала 36% в рік.

Також фахівцями зазначається, що неурядові організації інвестуються з різних джерел, то їх річний бюджет може вираховуватись у сотнях мільйонів і мільярдів доларів [12]. Важливими для цього є зусилля по збору засобів для існування неурядової організації та її успіху. Джерела фінансування включають в себе: членські внески; продаж товарів та послуг; від приватних комерційних компаній; благодійні фонди, гранти від місцевих, державних та інших агенцій, а також приватні пожертви. Індивідуальні приватні донори складають значну частку фінансування неурядових організацій. Деякі пожертви складають \$ 100000000 (від Теда Тернера) або зalog Уоррена Баффета, щоб дати акцій Berkshire-Hathaway класу В на 10 млн. в Фонді Біла та Мелінди Гейтс на суму більш \$ 31 млрд (2006 р.). Втім, як зазначається, більша частина неурядових організацій може розраховувати на значно менші пожертви.

Неурядові організації можуть повністю або частково фінансуватись за рахунок державного фінансування. У США близько 1500000 неурядових організацій надають широкий спектр послуг і вирішує широкий спектр соціальних проблем. Багато з цих організацій отримують фінансування від місцевих та державних структур через різні гранти. Деякі організації вважають, що отримання фінансування від держави робить організацію залежною, і

підтримує не розвиток держави, а певні політичні цілі. Саме тому, такі організації намагаються знаходити інші джерела фінансування.

Фахівці також наголошують, що найбільш інвестуються неурядові організації, які реалізують програми чи проекти боротьби з голодом і зuboжінням [13]. Для цього неурядовим організаціям потрібна інвестиційна інформація (де проводяться проекти і хто є донором або інвестором). Організації з приватними джерелами фінансування мають більше можливостей для прийняття рішень. У цих випадках, як зазначається, інвестиційні рішення можуть формуватись шляхом консультацій зі спільнотами і/або місцевими органами влади. Окрім того, інвестиції допомагають краще проектувати неурядові організації.

Як зазначається в більшості наукових, практичних та офіційних зарубіжних публікаціях, теорія і практика державного управління все більше спрямована на розміщення громадяни в центрі уваги для вироблення політики державного управління [14]. Важливим постає питання залучення громадян для спільної діяльності, а не тільки для надання консультацій або реагування на потреби громадян. Взаємодія між людьми, які на сучасному етапі вже є більш досвідченими, налаштована на широкий вплив громадської думки на керівників, експертів та інших.

Участь громадян в реформуванні системи державного управління побудована на розширення стратегії залучення громадян з боку держави та зростаючого потенціалу громадянського суспільства брати участь в проведенні реформування, зокрема в ЄС.

Зазначається, що у швидко мінливому середовищі органи державного управління повинні пристосовуватись до змін. Це викликає необхідність формувати більш рівноправні відносини між державними органами і громадянами. Демократичне управління за останні роки трансформувалося і змінилась роль не тільки держави, але й громадянина. Останні розглядаються в якості активу. Громадянам надається роль партнера, який може внести свій вклад в загальний добробут. Їх внесок, співробітництво і участь заохочуються у багатьох державах і це є необхідною умовою демократичного і ефективного управління, а також економічного розвитку.

У цьому контексті, як наголошується, адміністративний процес і надання адміністративних послуг постійно скориговується. Нове місце зайняли такі цінності як: *прозорість, простота і ясність, участь, чуйність і «громадянин-орієнтована» продуктивність*. Такі відносини називають «більш горизонтальні». Вони дають можливість зміцнити громадський діалог про кращі рішення, краще вироблення політики та кращого управління, що реагує на потреби громадян і використовує весь потенціал індивідів. Вважається, що в ситуації реформ має бути використаний весь потенціал суспільства, особливо коли людський потенціал публічних адміністраторів обмежений.

У ЄС обговорюються питання щодо розвитку потенціалу управління країн-кандидатів, що вимагає забезпечення і захисту прав громадян через створення професійної сервіс-орієнтованої адміністрації, підвищення довіри громадян до влади.

Наголошується, що за останні роки число ініціатив і механізмів для залучення громадянського суспільства, зокрема вважається за необхідне:

- створення сприятливих умов для розвитку громадянського суспільства та діяльності відповідно до Рекомендації щодо підтримки громадянського суспільства в країнах ЄС;

- створення формальних структур для взаємодії з громадянським суспільством;

- розробка і реалізація стратегії співпраці з громадянським суспільством;

для громадянського суспільства заклик: більш активно брати участь в процесі прийняття і моніторингу реалізації державної політики.

Зарубіжними науковцями визначається майбутня роль громадянського суспільства та його вплив на процеси в управлінні державами. З цього приводу проведено певну кількість дискусій, в якій є спроба спрогнозувати роль громадянського суспільства до 2030 року [15]. Такі прогнози побудовані на синтезі ідей більш ніж 200 лідерів громадянського суспільства, бізнесу, держави і міжнародних організацій, а також включає в себе данні 80 експертів.

Майбутня роль громадянського суспільства вбачається крізь призму його швидкого та динамічного розвитку. Зазначається, що сучасне громадянське суспільство охоплює більш широкий «сектор», де домінують недержавні організації. Зазначається, що сьогодні громадянське суспільство включає в себе все більш широкий і більш динамічний діапазон організованих і неорганізованих груп, нові суб'єкти громадянського суспільства і розмивають межі між секторами. З'являються нові організаційні форми громадянського суспільства як в он-лайн мережі, так і поза нею. Визначається, що змінюються ролі. Акцентується увага на тому, що суб'єкти громадянського суспільства демонструють їх значення в якості помічника і новаторів, а також постачальників послуг, в той час коли приватний сектор грає все більш вагому і ефективну роль у вирішенні соціальних проблем. Окрім того, вважають, у контексті громадянського суспільства змінюються економічна і геополітична роль держав і їх об'єднань, руйнуються традиційні моделі фінансування і різко змінюється соціальна взаємодія, здійснюється політичний тиск на громадянське суспільство у багатьох державах. Наголошується, що саме це вплине на структуру і роль громадянського суспільства до 2030 р. Головні питання в цьому контексті: як громадянське суспільство буде використовувати свої можливості, щоб добитись впливу; що означає ця еволюція для відносин громадських об'єднань з підприємствами, урядами і міжнародними організаціями.

Виокремлюється думка, що більш ефективні підходи до вирішення соціальних проблем виходять за рамки традиційних меж сектора. Суб'єкти громадянського суспільства мають знаходити незвичайні джерела для успішної адаптації у мінливому середовищі.

Фахівцями проголошується думка, що громадянське суспільство більше не має розглядатись в якості «третього сектора». Воно має бути з'єднуючим ланцюгом («клеєм») як пишуть дослідники), котрий пов'язує суспільну і

приватну діяльність разом таким чином, щоб посилити загальне благо. У цій ролі, як констатується, суб'єкти громадянського суспільства мають гарантувати збереження їх основних місій, цілісності, цілеспрямованості і високого рівня довіри. Зміна ролей всіх акторів партнерських відносин (громадянське суспільство, бізнес, держава, міжнародні організації) вимагає вироблення нових рішень соціальних проблем. Громадянське суспільство у цьому процесі відіграє визначальну роль як засіб забезпечення і створення політичного і соціального простору для співробітництва, яке ґрунтується на основних цінностях: довіра, обслуговування і колективне благо.

Дослідники зазначають, що спостерігається сплеск реєстрацій громадських об'єднань у багатьох державах по всьому світу, особлива активність в цьому плані в державах, в яких розвивається економіка. Наводиться наступний приклад: у Китаї на 2006 р. було 460000 офіційно зареєстрованих недержавних організацій, які мали близько 6 мільйонів співробітників; в Індії у 2009 р. – близько 3300000 неурядових некомерційних організацій. Хоча громадські об'єднання мають обмежені ресурси у порівнянні з бізнесом, фінансова діяльність громадянського суспільства виросла у конкретних галузях. Це відбулося за підтримки різнопланових міжнародних фондів.

Відзначається формування он-лайн громадянського суспільства. Починаючи з 2010 р. через он-лайн мережі відбувається глобалізація вираження потреб громадян (політичні протести, рухи щодо нерівності; громадські протести проти заходів жорсткої економії тощо). Такі об'єднання є неформальними і їх називають «рухами громадського спротиву».

Втім, як стверджують фахівці, по всьому світу спостерігається відхід громадянського суспільства від політичних коренів і спрямованість на просування принципів справедливого і рівноправного економічного розвитку, гендерну рівність і права людини. З іншого боку, у багатьох державах обмежуються права і свободи громадянського суспільства. На думку лідерів міжнародного громадянського суспільства наслідки таких дій з боку держав створюють перепони для розвитку демократичного управління, підзвітності і стабільності в довгостроковій перспективі. Є також наслідки для готовності приватного сектору приймати участь в програмах соціальної відповідальності, зокрема, партнерство з організаціями громадянського суспільства у тих регіонах, де є ризик, що таке партнерство буде сприйнято як загроза для держави.

На теперішній час громадянське суспільство включає в себе:

- неурядові організації / некомерційні організації громадянського суспільства, які мають організаційну структуру і активність, а також офіційно зареєстровані;
- інтернет-групи, які включають спільноти у соціальних мережах, котрі можуть бути «зорганізовані», але не обов'язково мають фізичні, юридичні або фінансові структури;
- соціальні рухи, які можуть бути як он-лайн, так і фізичні;
- релігійні спільноти, засновані на вірі організації, та її лідери;

- профспілки;
- соціальні підприємці, які використовують інноваційні і маркетинг-орієнтовні підходи до соціальних і економічних проблем;
- масові асоціації, які діють на місцевому рівні;
- кооперативи власників.

Дослідники відзначають, що основна увага приділяється тим суб'єктам громадянського суспільства, які працюють позитивно, зменшуючи соціальну шкоду і збільшуючи соціальну користь. Вони спрямовані на:

- поліпшення згуртованості;
- підвищення економічного і соціального розвитку;
- зменшення тягара бідності;
- відстоювання інтересів маргінальних груп;
- соціального захисту;
- захист прав і свобод людини;
- захист оточуючого середовища; надання послуг з охорони здоров'я, освіти тощо.

Перспективи розвитку громадянського суспільства вбачаються у наступному:

- створення нових моделей благодійності, соціальних інвестицій через об'єднання корпоративного сектору, який намагається керувати широкими соціальними змінами і громадського;
- самостійність у визначенні ролі кожного у партнерстві між бізнесом, громадським сектором і державою;
- висока ступінь інтеграції для вирішення соціальних проблем;
- нові рамки співробітництва, партнерства і інновацій у результаті збільшення перетинань;
- розмивання традиційних ролей у партнерстві;
- поява гібридних організацій (як приклад: бізнес з соціальною спрямованістю і громадянське суспільство як учасник ринку).

До уваги береться також те, що громадянське суспільство звикло робити більше і з меншими витратами для вирішення соціальних проблем. З кута зору розробки політики, громадянське суспільство розглядають як цінного партнера в забезпеченні глибокої експертизи предметної основи з позицій досвіду, можливостей перевірки і розширення масштабів інновацій в соціальні послуги, а також більш легкого залучення громадян.

Дослідники приводять свої прогнози щодо можливих шляхів розвитку громадянського суспільства до 2030 р. та його вплив на розвиток держав. Зазначається, що при економічному зростанні буде спостерігатись стійкість. При цьому корпорації, фонди, уряди і люди більш готові і здатні виділити кошти на благодійні цілі, забезпечити офіційний розвиток громадянського суспільства, інвестувати його діяльність. При слабому економічному зростанню буде протилежний ефект (наводиться приклад: благодійність американців у 2007 р. склала \$ 310 млрд., у 2009 р. знизилась до менш ніж \$ 280 млрд).

Очікуються зміни у типах і умовах фінансування у 2030 р. Вважається, що може бути широко застосовним соціальне інвестування з новими правилами

корпоративного управління і ефективними он-лайн інструментами для прямого фінансування на всіх рівнях.

Також відбудуться зміни щодо відкритості і прозорості діяльності всіх секторів. Особливо відбудуться зміни в прозорості управління. Втім бізнес або уряди можуть управляти технологіями, обмежуючи їх використання і моніторинг їх діяльності з застосуванням цих технологій.

Зростання соціальних проблем може сприяти, як наголошують дослідники, готовності громадськості добровільно підтримати діяльність громадянського суспільства при фінансовій і політичній підтримці.

Розглядаються можливі впливи глобальних конфліктів на розвиток громадянського суспільства і його участь в публічному управлінні. Такий тип конфліктів може бути або руйнівним для громадянського суспільства, так позитивним через вироблення шляхів створення безпечних регіональних бар'єрів у торгівлі.

Зазначається також, що геополітична нестабільність часто впливає на відносини урядів до іноземних держав і об'єднань громадян, створюючи тиск на діяльність громадянського суспільства.

Можуть зазнати змін рівні довіри до міжнародних організацій, урядів, бізнесу, які створюють умови для розвитку громадянського суспільства. Високий рівень довіри може підтримуватись тільки завдяки прозорості і успіхам різних структур управління. Низький рівень довіри може створити додаткові системні збої в діяльності бізнесу, державних і міжнародних організацій, створюючи репутаційні ризики для участі громадянського суспільства як надійного партнера.

Вважається, що національні уряди можуть бути (до 2030 р.) більш успішними у вирішенні соціальних проблем, якщо залучать до їх розв'язання громадянське суспільство, заповнюючи ним ті прогалини, які виникають в сфері надання суспільних послуг.

Література.

1. Public–public partnership [Електронний ресурс] Режим доступу : https://en.wikipedia.org/wiki/Public%E2%80%93public_partnership

2. Public-public partnerships in Horizon 2020 [Електронний ресурс] Режим доступу : https://ec.europa.eu/research/era/pdf/cofund-2014-infoday/1_p2p_horizon_2020.pdf

3. Public-Public Partnerships [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://www.foodandwaterwatch.org/insight/public-public-partnerships>

4. Public-Public Partnerships: An alternative model [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://europeanwater.org/european-water-resources/reports-publications/99-public-public-partnerships>

5. Public-Public Partnerships: Challenges, Opportunities and Pitfalls / Henrik P. Minassians | Associate Professor of Urban Studies and Planning & Director of Regional and National Partnerships for the Public Sector, California State University, Northridge [Електронний ресурс] Режим доступу :

http://evollution.com/programming/program_planning/public-public-partnerships-challenges-opportunities-and-pitfalls/

6. Public-Public Partnership [Электронный ресурс] Режим доступа : <http://www.emasesa.com/en/innovation/new-developments-and-business-cooperations/public-public-partnership/>

7. Public–public partnerships in health and essential services [David Hall, Jane Lethbridge, Emanuele Lobina Public Services International Research Unit, University of Greenwich] [Электронный ресурс] Режим доступа : <https://pdfs.semanticscholar.org/e646/f646d3cba42e600f8537af4c94125e878c60.pdf>

8. Center for Public Partnerships & Research: Achievement & Assessment Institute [Электронный ресурс] Режим доступа : <https://cppr.ku.edu/>

9. Military Installation Public-to-Public Partnerships : Lessons from Past and Current Experiences [by Beth E. Lachman, Susan A. Resetar, Frank Camm] [Электронный ресурс] Режим доступа : http://www.rand.org/pubs/research_reports/RR1419.html

10. Charitable or Financial? The basics of NGOs investment [Электронный ресурс] Режим доступа : <http://www.starsfoundation.org.uk/blog/charitable-or-financial-basics-ngos-investment>

11. NGOs investing for income - ICCO Investments [Электронный ресурс] Режим доступа : icco-investments.org/portfolio/ngos-investing-for-income-

12. How do NGOs get funding? [by Jean Folger] [Электронный ресурс] Режим доступа : <http://www.investopedia.com/ask/answers/13/ngos-get-funding.asp>

13. Why NGOs need investment data in their fight against hunger [Электронный ресурс] Режим доступа : <http://www.publishwhatyoufund.org/why-ngos-need-investment-data-their-fight-against-hunger/#>

14. Role of Civil Society in Public Administration Reform in Enlargement Countries // DISCUSSION PAPER [This project is funded by the European Union] [Электронный ресурс] Режим доступа : // http://ec.europa.eu/citizenship/europe-for-citizens-programme/civil-dialogue/index_en.ht

15. The Future Role of Civil Society [World Economic Forum] [Электронный ресурс] Режим доступа : www3.weforum.org/

Овчаренко Світлана Володимирівна

*професор кафедри філософських
та соціально-політичних наук,
доктор філософських наук,
ОРІДУНАДУ при Президентові України,
м. Одеса*

АДМІНІСТРАТИВНІ АСПЕКТИ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ У ПРИЧЕРНОМОРЬСЬКОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ

Причорноморські території України завжди були на перетині кордонів та місцем сполучення культур. Сучасний південь України не є виключенням. А отже, тема культурної дипломатії не є сторонньою для громад цього краю.

Акцентуація уваги на проблемах культурної дипломатії в останні два роки є добрим знаком для загального розвитку української культури. Такий інтерес слід вважати ознакою артикуляції культури як сфери політичного впливу, який не є байдужим для держави, якщо вона усвідомлює себе і як систему органів влади, і як територію в певних кордонах, і як символічне поле єдності її громадян. Адже культурна дипломатія поширює в світі образи та емоції, які мають виникати при згадування України у будь-якому суспільному контексті, зміст яких формує контент культури.

В результаті аналізу стану культурної дипломатії в Україні, формується майже одностайна думка щодо важливості розвитку технологій провадження культурної дипломатії, що на даний час в Україні не є досконалыми, та щодо необхідності досягнення консенсусу у питаннях пріоритетів контенту дипломатичних зусиль в сфері культури. Але можна зафіксувати декілька додаткових проблем, які пов'язані одна з одною і які доцільно обговорити у більш широкому контексті подій, що відбуваються в українській культурі та в культурній політиці держави натеper. Розрізняти ці два явища потрібно для того, щоб зрозуміти та виокремити характеристики культурного простору України, який багато в чому є цариною культурної самоорганізації та самовідтворення культурних технологій суспільної взаємодії, та характеристики стану політики та державного управління в цій сфері. Власне таке розрізнення дасть змогу визначитися в характері проблем, які виникають в культурній дипломатії для нашої країни.

Перше, що потребує чіткого розуміння, це – спосіб обрання об'єкту докорів у системі державного адміністрування процесами культурної дипломатії. У зв'язку із буквальним прочитанням словосполучення «культурна дипломатія» виникає очевидна апеляція як до Міністерства закордонних справ, так і до Міністерства культури. Буквальне прочитання визначає дипломатію як сферу професійної діяльності дипломатів, а культуру як сферу, якою керує Міністерство культури та відповідні відділи у обласних та районних державних адміністраціях. Отже, можна рівною мірою розділити відповідальність за

культурну дипломатію між цими двома відомствами. Проте, у більшості випадків, рекомендації для сфери публічного управління зводяться до рекомендацій розширити штат співробітників українських посольств, їх компетентність у сфері менеджменту культурних проєктів, як варіант – створення додаткових культурно-інформаційних центрів, якими також будуть опікуватися співробітники посольств.

Не зрозумілим залишається питання, яким чином представники (або очільник) Міністерства культури можуть сприяти цьому процесу за своїми посадовими обов'язками? Потрібно розуміти, що між міністерствами немає субкоординації, кожне з них є замкненим на себе адміністративним органом і не може втручатися у справи один одного. Візьмемо до уваги і те, що в дипломатичному навчанні не має спеціалізації в сфері менеджменту культури, а отже яким чином ми отримуємо в складі посольств потрібних нам фахівців? І чи дійсно немає способу використати можливості дипломатії в сфері культури у повній мірі без таких фахівців?

Поставити ці запитання потрібно, бо нам важливо переходити від констатації фактів та загальним добрим порад до конкретних пропозицій реалізації цих добрих порад. І, оскільки терени дипломатії є справою досить делікатною в державному управлінні, зовні нам не принесуть готових рішень чи остаточних інструкцій по менеджерській стратегії. Кожна країна має довіряти власним фахівцям, які спроможні сформулювати покрокові плани реалізації своїх рекомендацій, виходячи з реалій управлінського сьогодення.

Але, перш, ніж братися до удосконалення штатного розпису посольств, давайте обговоримо шляхи здійснення культурної дипломатії, яка відбувається не тільки, і не стільки, за рахунок дипломатичних церемоній та презентаційних акцій, скільки природним чином, який близький до стихійності. Задамо себе питання: чи не відбувалися (і не відбуваються) акти культурної дипломатії поза сферою відповідальності фахових дипломатів? Якщо відповідь ствердна, то оглянемо способи і канали культурної дипломатії, яку інколи називають публічною дипломатією, тобто дипломатією без дипломатів.

Обмін ідеями в культурі відбувається не стільки завдяки зусиллям професійних дипломатів, скільки завдяки професійній допитливості різних груп, зацікавлених у творчому розвитку та налаштованих на виміри творчого змагання. Якщо звернутися до історії цивілізаційного вирівнювання культурного простору, наприклад, європейського зразка, то сьогодні ми прочитуємо цю історію у загальних стилях, у загальних філософських та релігійних ідеях, у загальних наукових підходах. Чи не така ідейна та організаційна єдність є ідеальною метою руху культурної дипломатії на сьогодні?

Отже, якщо це так, то давайте поглянемо на процеси культурного порозуміння з точки зору природних механізмів розповсюдження культурних технологій і задамося питанням про канали культурної інформації. Як показує історія розвитку культури, ці канали працювали на єдність культурного простору у минулому, та, мабуть, працюють і дотепер. Визначимо ці

інформаційні канали, які за сучасним світобаченням, ми могли би назвати «каналами культурної дипломатії».

Пархоменко-Куцевіл Оксана Ігорівна

*головний науковий співробітник Інституту проблем
державного управління та місцевого самоврядування,
доктор наук з державного управління,
НАДУ при Президентові України,
м. Київ*

МОДЕЛЬ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Проблеми забезпечення кадрами систему публічного управління на даний час є актуальною. Слід констатувати, що в Україні відбуваються трансформаційні процеси системи публічної служби, прийнято, зокрема, нова редакція Законів України «Про державну службу» [1], «Про службу в органах місцевого самоврядування» [2]. Разом з тим, проблема професіоналізації кадрів публічного управління, раціональне та ефективне використання кадрового потенціалу цієї системи, захист системи публічного управління від непрофесійних, нечесних та корупційних кадрів залишаються важливими питаннями сучасного етапу розвитку українського суспільства.

Саме через систему кадрової безпеки можливо вирішити порушені вище питання, а саме сформувати за оптимальний термін якісні та професійні кадри публічної служби України.

Тепер розглянемо саме поняття «кадрова безпека в системі публічного управління».

На нашу думку, кадрова безпека в системі публічного управління – це захищеність системи публічного управління від непрофесійних та упереджених кадрів, а також захищеність самих кадрів від необґрунтованих звільнень та ротаций в системі публічного управління. Крім того кадрову безпеку публічного управління можна розглядати як сукупність механізмів, методів, принципів, засобів спрямованих на формування, розвиток та збереження кадрового потенціалу системи публічного управління.

Кадрова безпека спрямована на захист інтересів суспільства та держави, громадян, публічних службовців, за якої досягається сталий розвиток держави, суспільства, окремого громадянина.

Кадрову безпеку в системі публічного управління можна розглядати у вузькому та широкому змістах. У вузькому змісті – це захист персоналу, забезпечення його розвитку, самореалізації, самовдосконалення. У широкому змісті – це сукупність методів, механізмів, прийомів, які забезпечують захищеність самої системи державного управління від загроз

непрофесіоналізму, деструктивного професіоналізму, збільшення кількості клановиків, осіб, які мають певні особисті зв'язки та ін. [4].

До основних складових елементів моделі кадрової безпеки системи публічного управління слід віднести: персонал публічного управління, суб'єкти забезпечення кадрової безпеки, механізми забезпечення кадрової безпеки, методи забезпечення кадрової безпеки, оцінювання ефективності та результативності системи кадрової безпеки, механізми попередження виникнення загроз кадровій безпеці.

На схемі нижче представлена авторська модель кадрової безпеки системи публічного управління (рис.1).

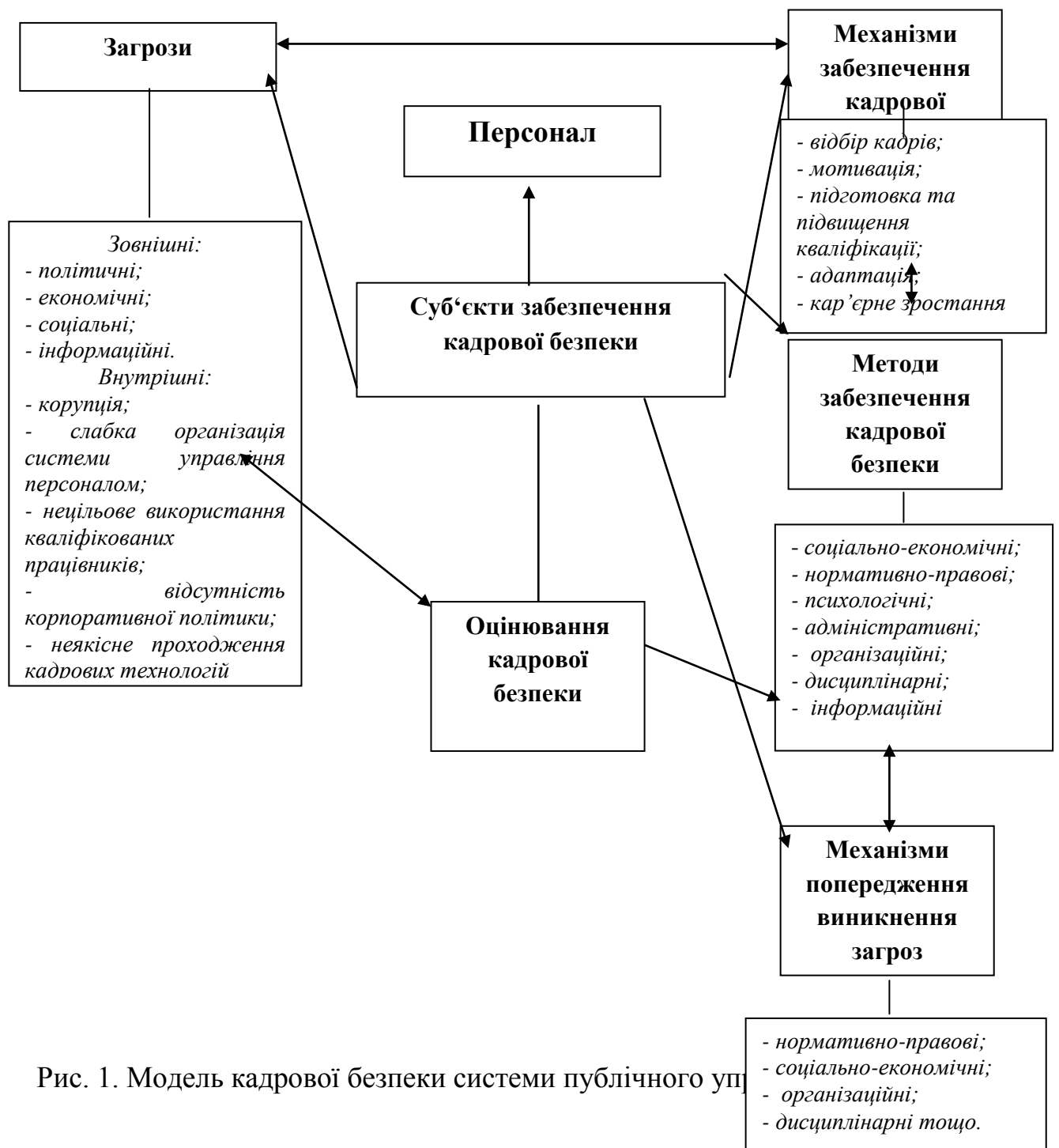

Рис. 1. Модель кадрової безпеки системи публічного уп

На вище вказаній моделі кадрової безпеки системи публічного управління визначені взаємовпливи та взаємозв'язки елементів системи кадрової безпеки.

Базовим елементом системи кадрової безпеки є визначення індикаторів оцінювання кадрової безпеки. Для системи оцінювання кадрової безпеки публічного управління можливо застосувати методику САФ через показники: лідерство, персонал, стратегія та планування, партнерство та ресурси; процеси; результати для персоналу; результати для громадян; результати для суспільства; ключові результати [3].

До суб'єктів забезпечення кадрової безпеки в системі публічного управління слід віднести: Верховну Раду України, Президента України, Кабінет Міністрів України, Національне агентство України з питань державної служби.

Зазначена модель кадрової безпеки в системі публічного управління повинна знайти своє відображення у Стратегії кадрової безпеки публічного управління.

Таким чином, системний та комплексний підходи до формування професійної публічної служби є важливим завданням не тільки забезпечення кадрової безпеки публічного управління, а й національної безпеки України.

Література.

1. Закон України про державну службу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/889-19>

2. Закон України про службу в органах місцевого самоврядування (реєстр. № 2489) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54569

3. Офіційний веб-сайт ресурсного центру САФ. – Режим доступу: www.caf.eipa.eu.

4. Пархоменко-Куцевіл О.І. Кадрова безпека в системі державного управління України: теоретичні засади / О.І. Пархоменко-Куцевіл // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. – Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2013. – Вип. 37. – С. 13-20.

Романенко Євген Олександрович

*завідувач кафедри публічного адміністрування,
доктор наук з державного управління, професор,
Заслужений юрист України,
Міжрегіональна Академія управління персоналом*

Чаплай Ірина Віталіївна

*доцент кафедри публічного адміністрування,
кандидат наук з державного управління,
Міжрегіональна Академія управління персоналом*

ОСОБЛИВОСТІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ УЧАСТІ В ПУБЛІЧНО-КОМУНІКАТИВНИХ ПРОЦЕСАХ ДЕРЖАВИ

Останнім часом, органи державної влади в Україні все більше уваги приділяють питанню врахування в законопроектній діяльності вимог Конвенції про захист прав і основних свобод людини, що підтверджується прийнятими актами Президента України та Кабінету Міністрів України. Від Міністерства юстиції України вимагається, нині, готувати проекти законів на новому людино орієнтованому рівні.

Одним із головних принципів демократичного публічного управління є відкритість публічно-комунікативних процесів держави, завдяки чому створюються сприятливі умови для участі у цих процесах громадськості.

У деяких країнах участь громадськості офіційно регламентується, але, в багатьох державах, ці відносини та взаємозв'язки є менш формальними, хоча, й нерідко, гарантуються законом. Завдяки відкритості публічно-комунікативних процесів для громадян, а, також, груп, які усвідомлюють та організовано відстоюють власні інтереси, публічне управління стає демократичнішим, адже кінцевий результат діяльності органів державної влади формується з урахуванням більшої кількості громадських позицій. В західних країнах, все частіше, прослідковується тенденція, що керівництво, або уряд, рухається до системи управління, в якій громадськість та влада вже не несуть пряму відповідальність за надання державних послуг, і цю функцію приймає третя сторона, в основному, неурядові організації [1, с. 857].

Ідеальне управління визначається як управління, що знаходить баланс між раціональним і ефективним наданням державних послуг, а, також, як посправжньому відкритий і демократичний процес [2, с. 610-611]. В даному випадку, процес прийняття рішень для підтримки ідеї участі громадян у процесах держави, в першу чергу, підкреслює принцип доброї волі та взаємопорозуміння, а не ієрархію і підпорядкування. Перехід до нових форм людино центричної взаємодії органів державної влади і громадян визначається

як нова тенденція в області державного управління, або як нове державне управління.

Не є секретом той факт, що спроби багатьох держав, в тому числі й України, по створенню систем управління, що здатні реально залучати громадян і визначати, враховувати їх потреби у продуктах державного управління, часто, не змогли принести очікувані результати. На науковому рівні, це, часто, пояснюється недоліками сьогоденної представницької демократії, що, на жаль, не в змозі вирішити складні гетерогенні проблеми суспільства і забезпечити врахування його інтересів, через активізацію участі громадян в державній політиці.

Окрім того, відкритість комунікаційного процесу дає громадянам змогу переконатися, що принцип самоврядування, тією чи іншою мірою, застосовується. Завдяки врахуванню різних точок зору громадськості формується можливість підвищувати рівень їх знань, отримуючи, при цьому, необхідну підтримку з боку населення щодо впровадження нових реформ у діяльності органів державної влади. Коли особа відчуває себе не просто виконавцем закону, а є невід'ємною частиною законодавчого процесу, підвищується вірогідність її позитивного ставлення до того, чи іншого продукту державного управління.

Традиційно, участь громадян в публічно-комунікативних процесах держави пов'язана з формами політичної діяльності, в той же час, як участь громадян в адміністративних процесах є менш проаналізованою, і, зокрема, пряма участь громадян, які беруть участь в отриманні державних послуг і процесах поліпшення їх якості, в реалізації питань державної політики. Пряма участь громадян в реалізації питань державної політики визначається як взаємодія громадян і органів державної влади, пов'язана з політичними рішеннями щодо надання державних послуги [3, с. 1193-1194]. У цьому сенсі, участь громадян розуміється як така, що, безпосередньо, впливає на створення і реалізацію державної політики, а громадяни розглядаються в якості складової частини процесу управління та істотно впливають на важливі державні рішення.

Саме участь громадян є невід'ємною частиною процесу демократизації держави, однак, активніша участь не обов'язково веде до більшої демократії. Правові можливості участі мають важливе значення і велику кількість формальних процедур, що може розглядатися як фактор підтримки цієї участі, проте, її бюрократизація, також, можлива, що означає, що демократизація оголошена, але не реалізована.

Отже, здійснивши стислий аналіз зарубіжних та вітчизняних джерел тлумачення форм громадянської участі в публічно-комунікативних процесах держави, було дійдено висновку, що вони можуть бути витлумачені як плановані та постійні зусилля між органами державної влади та громадськістю, спрямовані на гармонізацію відносин між ними і, як результат, запобігання виникненню конфліктів, непорозумінь, або їх розв'язання, шляхом налагодження гнучкої системи взаємовигідного функціонального співробітництва.

Література.

1. Eikenberry, A. M. (2007). Philanthropy, voluntary association and governance beyond the state: giving circles and challenges for democracy. *Administration & Society*, Vol. 39, No. 7, 857-882.
2. Box, R. C., Marshall, G. S., Reed, Ch., M. (2001). New public management and substantive democracy. *Public Administration Review*, September/October, Vol. 61, No. 5, 608-619.
3. Callahan, K. (2007). Citizen participation: models and methods. *Journal of Public Administration*, 30, 1179–1196.

Сурай Інна Геннадіївна

професор кафедри парламентаризму та політичного менеджменту, доктор наук з державного управління, доцент, НАДУ при Президентіві України, м. Київ

Томашевська Тетяна

аспірант кафедри парламентаризму та політичного менеджменту, НАДУ при Президентіві України, м. Київ

НАПРЯМИ ЗАСТОСУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ПРИ ФОРМУВАННІ ПОЛІТИКО-УПРАВЛІНСЬКОЇ ЕЛІТИ

Україні сьогодні дуже потрібні управлінці, політики нового покоління, здатні на виконання масштабних завдань, тому питання формування компетентної політико-управлінської еліти набувають особливої актуальності.

В енциклопедичному словнику з державного управління [1] даються такі визначення:

- “компетенція” (від лат. *competentia* – відповідальність, узгодженість) сукупність повноважень (прав та обов’язків) будь-якого органу, посадової особи, які визначають можливості цього органу або посадової особи приймати обов’язкові до виконання рішення, організувати та контролювати їх виконання, вживати в необхідних випадках заходи відповідальності тощо;

- “компетентність” спроможність за рахунок набутих знань виконувати певний комплекс робіт або керувати його виконання з відповідною швидкістю, якістю та ефективністю, що являє собою певний процес або певну частину процесу, функцію або певну частину функцій.

Вважається, що компетентнісний підхід зародився в США в кінці 50 - початку 60 рр. XX ст. як прагнення знайти критерії для опису чудових результатів роботи і протиставлення їх панівному в ті роки захопленню тестами IQ. Високі показники когнітивного інтелекту не завжди реалізовувалися в професійній діяльності людини, тому були потрібні нові підходи для оцінки ефективності праці.

Вперше термін “компетенція” використовував Р.Уайт для опису таких властивостей індивідууму, які пов’язані з найкращою продуктивністю і високою мотивацією [5]. Р.Уайт визначав компетентність як “ефективну взаємодію індивідуума з оточенням” і вважав, що існує “мотивація компетенції” на додаток до компетенції як до “здатності досягнення”.

Перші компетентності виявлялися в процесі спостереження за найбільш успішними фахівцями, бізнесменами, політиками, тому в основі їх в більшості випадків лежали поведінкові характеристики. На думку зарубіжних дослідників [4; 2], в США превалюючим підходом в оцінці компетенцій учнів чи фахівців став поведінковий/біхевіорістський підхід, заснований на виявленні функціональних обов’язків кожної особистості, описі основних фіксованих дій, що призводять в процесі виконання діяльності до найбільш високого результату.

Незважаючи на домінування поведінкового підходу, багато концепцій компетенцій поряд з установками, способами поведінки, трудовими навичками, здібностями і особистісними особливостями стали включати в себе також знання і навички. Поступове ускладнення американських моделей компетенцій призвело до появи складних конструкцій, в яких поведінкові компетенції йдуть з першого плану і стають основою для компетенцій функціональних (безпосередньо пов’язаних з роботою).

Функціональний підхід до управління вперше виник через визнання хибності існуючої раніше “Теорії великої людини”, переконання, широко поширеного в 1940-х і 1950-х роках минулого століття, що якості, які сприяють ефективному управлінню, наприклад, світогляд, переконливість, в значній мірі вроджені – “менеджерами народжуються, а не стають”. Функціональний підхід відкинув цю точку зору і спробував нівелювати роль менеджера в ключових завданнях та функціях. Прості функціональні моделі в галузі управління включали такі функції, як планування, делегування, організації, мотивації і контролю.

Функціонально-компетентнісний підхід можна розглядати як нео-тейлорістський, оскільки його коріння відноситься до традиції наукового управління Ф.Тейлора. Зокрема, він стверджував, що всі професії піддаються систематичному аналізу і можуть розглядатися розподіляючи робочі функції на ряд складових елементів [3].

Прихильники функціонально-компетентнісного підходу зосереджують увагу на завданнях та функціях, які повинні бути виконані відповідно до повноважень на робочому місці, а не особистих якостях індивіда, що виконує цю роботу [6].

Застосування функціонально-компетентнісного підходу потребує аналізу професійних функцій в аспекті їх ефективного виконання та, як результат, визначення базових (ключових) компетенцій (знансєвих, вмінсєвих і поведінкових), наявність яких і створює підґрунтя для ефективного виконання визначених професійних функцій.

Стимулом для застосування функціонально-компетентнісного підходу до професійного навчання і освіти у Великобританії в 1980-х став брак кваліфікованих працівників. Це привело до створення національної системи професійних кваліфікацій, які базувалися на професійних стандартах компетентності, виведених з функціонального аналізу професійної діяльності в різних контекстах.

Зазначені системи професійних кваліфікацій концентрувалися головним чином на компетенціях, що демонструються на робочих місцях, а не на систематично придбаних знаннях і тим більше не на поведінкових характеристиках.

Нові професійно-технічні кваліфікації розроблялись у рамках функціонально-компетентнісного підходу та ґрунтувалися на професійних стандартах компетентності, в основі яких лежав функціональний аналіз праці у різних контекстах.

Спочатку британський підхід до оцінки компетентності робив акцент на функціональній компетентності, тобто на здатності виконувати роботу відповідно до необхідних стандартів. Однак до кінця 1990-х років у Великобританії поняття компетенції значно розширилося, функціональні критерії доповнилися поведінковими характеристиками.

Зауважимо, що дослідники європейських країн (Німеччина, Австрія, Франція) на базі американського та британського підходів розвинули цілісну модель компетентності, яка включає в себе чотири виміри:

- когнітивні компетенції, які включають декларативні знання і знання, засновані на досвіді;
- функціональні компетенції, до яких відносяться навички та володіння прийомами (методами) виконання роботи;
- соціальні (поведінкові) компетенції, включаючи етичні компетенції і “емоційний інтелект”;
- мета-компетенції, які служать для набуття інших компетенцій (наприклад, здатність навчатися) [2].

Ми вважаємо за необхідне акцентувати увагу на функціональній компетенції політико-управлінської еліти, як невід’ємній складовій її професійної компетенції. При цьому, до основних показників компетентності політико-управлінської еліти слід віднести стабільність і стійкість політичних і громадських інститутів, ефективне виконання ними завдань соціально-економічного і політичного розвитку.

Сучасні реалії висунули нові особливості розвитку компетентності політико-управлінської еліти, її впливу на політичний процес, до яких варто віднести проблеми оволодіння новими політичними теоріями державного управління, новим політичним позиціонуванням інститутів влади, новими

способами виробництва і надання послуг населенню, підвищення відкритості для контактів з населенням і ЗМІ, формування самосвідомості лідерства і новаторства.

Таким чином, основними напрямками застосування функціонально-компетентного підходу при формуванні політико-управлінської еліти, на нашу думку, мають стати:

- чіткість у визначенні та нормативно-правове закріплення предметів відання, повноважень, службових обов'язків, відповідальності в системі державного управління;
- відкритість державних структур, в тому числі для соціальної мобільності управлінських кадрів;
- стимулювання застосування в практичній діяльності нових знань, наукових досягнень, інноваційних технологій;
- дотримання законності і демократичних процедур в процесі підготовки, прийняття та контролю за реалізацією рішень.

Список використаних джерел:

1. Енциклопедія державного управління. – Т. 6: Державна служба / наук.-ред. кол. : С. М. Серьогін (співгол.), В.М. Сороко (співгол.) та ін. – 2011. – 524 с.
2. Стуф А. Что есть компетенция? Конструктивистский подход как выход из замешательства / А. Стуф, Р.Л. Мартенс, Дж.Дж.ван Мериенбоер /перевод с англ./<http://www.ht.ru/press/articles/print/art26.htm>
3. Cheetham G., Chivers G. Professions, Competence and Informal Learning / G. Cheetham, G. Chivers. – UK: Edward Elgar Pub, 2005. – 360 p.
4. Delamare Le Deist, F. Que's que c'e competence / F. Delamare Le Deist, J. Winterton // Human Resource Development International. – 2005. – March. – Vol. 8, No. 1. – PP. 27–46.
5. White R. Motivation reconsidered: the concept of competence / R. White // Psychological Review, 66. – 1959. – pp. 279–333.
6. Winterton J., Delamare Le Deist F., Stringfellow E. Typology of knowledge, skills and competences: clarification of the concept and prototype. – Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2006. – 131 p. (Cedefop Reference series; 64).

Худенко Андрій Володимирович

*професор кафедри соціологі ,
доктор філософських наук,
Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова,
м. Одеса*

ТОЧКА ЗРЕНИЯ И МЕТОД

Мы всегда принимаем решение под давлением. И настолько, насколько мы способны выдержать и реактивировать это давление, определяется мера нашей свободы.

Могу сказать, что решение принять участие в конференции, было сделано, некоторым образом, под давлением.

Дело в том, что, к сожалению, у меня есть печальный опыт участия в конференции, заявленная тема которой лежала вне поля моих исследований. Тематика моих размышлений - онтология и теория познания, методология и логика научных исследований. И, поверьте, не очень уютно себя чувствуешь, когда говоришь не о том, что ожидают услышать.

Однако в этот раз именно неуютность заставила меня прийти. Неуютность от того, что каждый день приходится сталкиваться с множеством и многообразием точек зрения, содержимое и содержание которых с каждым днем становится все менее понятным.

В древнегреческом языке есть такое слово πολλοί. Наш словарь немного не правильно передает его значение. Это слово во всей греческой мысли от Гераклита до неоплатоников означала не людей на рынке и улице, но, так называемое, образованное сообщество: тех, которые отличались наличием персональной точки зрения. Мы бы сегодня назвали таковых «плюралистами». Кстати, греческое слово ἰδιωτής означает того несведущего, который входит в группу «плюралистов».

Пушкин, например, реагирует на этих «плюралистов» так: «Зачем так звучно он поет, // Напрасно ухо поражая, // К какой он цели нас ведет?». И сказу же отвечает: «Молчи, бессмысленный народ». Народ здесь – это не люди на улицах и площадях; это – *образованный свет*.

Т.е. «многие», πολλοί – это люди точки зрения, идиоты. И вот мы читаем у Гераклита: «Большинство людей [οἱ πολλοί] не воспринимают вещи такими, какими встречают их и, узнав, не понимают, но грезят» [19 DK]. Гераклит называл такое *точкозренчество* – падучей болезнью и тем, что не приводит к успеху [46 DK]. Таким образом *точкозренчество* не продуктивно, бесперспективно, бесполезно.

Перед вторым туром французских выборов Режис Дебре (*Régis Debray*), французский социолог и автор знаменитой «Медиалогии», дал небольшое интервью газете *Le Monde*. Речь шла, естественно, о борьбе Макрона и Лё Пен. Дебре начал разговор со слов Поля Валери: лживым является то, что не годно

для использования. И далее он повел речь об абстрактном содержании политических программ и лозунгов обеих кандидатов. Эти абстракты, рожденные кем-то и когда-то, хотя и являются яркими, но не имеют никакого отношения к повседневной жизни людей, к тому, что они встречают в своем каждодневном опыте.

Грезы современного образованного света мне напомнили ситуацию из фильма «Берегись автомобиля!» Помните, герой А. Миронова рассказывает о каких-то неисправностях в своей машине. Автослесарь (его играет В. Невинный) радушно соглашается посмотреть, послушать, понюхать, потрогать и просит показать автомобиль. А машины нет! Но как ярко ее представляли!

В этой же связи можно вспомнить знаменитую фразу из горьковского *Клима Самгина*: «А был ли мальчик?»

Вот и сегодня, слыша разговоры о «свободе», «демократии», «патриотизме», «европейских ценностях» и «безвизе» невольно задаешься вопросом: «А есть ли мальчик?» То есть, каков он этот **ряд бесконечно-малых и каждодневно свершаемых действий**, которые в своей собранности воедино титулуются как, например, «свобода». Или «свобода» всего лишь *flatus vocis*: кем-то, когда-то выведенный абстракт, который используется как звуковое прикрытие рабства и порабощения. В этой связи задаешься и таким вопросом: А был ли Эрнст Лиссауэр, автор «Гимна ненависти к Англии», патриотом Германии?

Эти вопросы, а лучше – давление неуютности, которую чувствуешь в атмосфере *плюральности*, и беспокойство по поводу засилья *точкозренчества* и привело меня на встречу с коллегами.

Я бы хотел поговорить о природе Точки зрения. Именно о природе. Боюсь, что ее рассмотрение в контексте частных гуманитарных дисциплин оставит нас в сфере суждений вкуса, как сказал бы П. Бурдьё. В то же время рассуждение в контексте «бытийно-исторического мышления» М. Хайдеггера, «эмпирической онтологии» Ж. Делеза, онтодиалогии В. Библера и А. Ахутина, позволит расширить горизонт видения и разглядеть перипетии генезиса Точки зрения.

Для начала несколько положений, которые считаются привычными, но которые, с моей точки зрения, должны быть оспорены.

Мы привыкли к тому, что многообразие точек зрения – это выражение свободы. Совсем нет. Свободное действие ортогонально инерционной плюральности. В этой связи можно сказать, что Точка зрения, как эпифеномен свободы, ортогональна многообразию. Она, скорее, занимает место сдвига и есть то, что сдвигает – нарушает, разрушает инерцию плюральности.

И еще об одной привычке. Мы привыкли к тому, что акт сдвига, или сдвиг как акт, мотивирован сознательной установкой. Я не сторонник такого романтического понимания, например, свободы, добра или патриотизма. Такое романтическое мировосприятие заставляет искать героев, или гениев, и мифологизировать их, т.е. как бы рассказывать о своей жизни чужими словами: словами, которые произведены кем-то, когда-то, но не по ходу собственного

существования, т.е. не имманентны **ряду бесконечно-малых и каждодневно свершаемых действий**. Вероятно, этот романтизм есть следствие представления о человеке как существе, который якобы априори обладает сущностью открывать сущности. По словам Р. Рорти, американского философа, это, скорее, воображаемый персонаж, фантазия поэтов (или поэтизирующего *образованного света*), которых Платон, как известно, призывал изгнать из полиса.

Акт сдвига – не сознательная установка, но порой и чаще всего совершенно неосознаваемый **способ** – ряд бесконечно малых действий, по ходу которых идет и происходит совладание с материалом, поставляемым Миром.

Дело в том, что мы живем в подвижной, постоянно сдвигаемой среде, которая и заставляет следовать по своей криволинейной траектории. Именно заставляет!

Прав Спиноза: «Мы сами, - пишет он в трактате “О Боге, человеке и его счастье”, - никогда не утверждаем и не отрицаем ничего о вещи, но сама вещь утверждает или отрицает в нас нечто о себе» [ST, 2/16, 5; т. I, с. 139]. Слова великого голландца нельзя интерпретировать так, что человеческое существо является исключительно страдающим созданием. Человек есть таким, как претерпевает воздействие и реактивирует его – противодействует. Т.е. человек имеет место в интервале воздействия-противодействия.

Все находит себя в интервале: существует в различии, порождающем новые различия [см. Платон. Софист, 247e]. Таков способ существования Мира: он есть как – именно **есть-как** – бесконечность бесконечно-малых сдвигов, которые находят свое выражение по-разному и разными способами.

В этом плане, если мы говорим о свободе, то свободен тот, кто захвачен бесконечной вибрацией Мира, хватается за него и схватывает как вибрирующий. Свободен тот, чей горизонт видения максимально широк, кто смотрит на Мир широко открытыми глазами.

Н. Солженицина в одном из интервью очень хорошо сказала о патриотизме: «Патриотизм должен быть зрячим». Т.е. именно широта видения, но не ограничения и лишения, мотивирует любовь к Родине.

Что такое в этой связи Точка зрения?

Это – один из способов самовыражения Мира, который разглашается Определением.

Не думаю, что у кого-то вызывает возражение то, что Точка зрения – это Определение. А вот дальше, т.е. каково оно это Определение, начинаются расхождения.

Дело в том, что Определение должно включать в себя и содержимое вещи, т.е. бесконечный ряд бесконечно-малых сдвигов, и быть ее содержанием. Артикуляция либо содержимого, либо содержания явления или вещи – это Определение как детерминация, т.е. результат ограничения, лишения, отрицания. При этом совершенно не важно, каков характер этих ограничений. Либо проводится операция по реализации сущности, и Мир оказывается населенным абстрактными универсалиями, содержимое которых сокрыто; либо ведется калькуляция многообразных форм существующего, о содержании

которого можно только догадываться. В данном случае можно говорить либо об эссенциализме, либо об экзистенциализме, о философии сущительного, либо философии глагола, дедуктивной логике реализации сущности, либо идеографической наррации. Понимая ограниченность таких подходов, некоторое время назад активно реализовывалась стратегия их взаимодополнительности, или синергетическая стратегия.

Однако есть принципиально иное решение проблемы Определения. Например, в своем «Трактате об очищении интеллекта» Спиноза пишет не столько о детерминации, сколько о дефиниции. Это Определение как пребывание в пределе. Поиск дефиниции – не стратегия ограничения, но путь, который длится как собирание: слипания, сгущения, уплотнения – как последовательность этапов собирания.

Не вдаваясь в тонкости и подробности генезиса дефиниции, скажем, что ход ее поиска принципиально темпорален: есть как последовательная дифференциация процесса совладания с материалом, который поставляет Мир. Я говорю о *последовательной дифференциации* и имею в виду не артикуляцию точки и следующей за ней точки, но интервалов, последовательность которых открывает перспективу. Продуктивность дефиниции состоит в открытии перспективы: генерации различий и предоставляемых возможностях продолжения хода следования.

То, о чем я говорю, уже как-то представлено в современной науке.

С одной стороны, об этом говорят физики: Р. Пенроуз и его твисторная теория, Ю. Владимиров и его бинарная геометрофизика. С другой стороны – философы: Э. Морен, А. Аршинов, Я. Свирский – те, кто работает по артикуляции «парадигмы сложности» или, в англоязычной литературе, «теории комплексности».

Почему я назвал философов и физиков. Дело в том, что сегодня стирается грань между «науками о природе» и «науками о духе», естественнонаучным и гуманитарным знаниями. Сегодня речь идет о многомерности знания, знании как *сложностном* состоянии.

В рамках этой стратегии (ее можно назвать «диалоговой», «бинарной», «сложностной»), чрезвычайно большое значение приобретает строгость пути следования – метод. Дело в том, что дефиниция – это сложное комбинаторно-дискурсивное образование, в котором значение имеют связи, переходы, комбинации. Говоря языком Платона, вещь есть так, как она плетется и выплетается [см. Политик]; а сегодня мы бы сказали так: вещь определяется контекстом (это латинское слово, которое означает «вязь», «связывание»).

В этом пути собирания воедино интервалов процесса совладания с материалом, или (если воспользоваться определением *сложностности* А. Аршинова) *темпоральном эпистемологическом процессе*, Точка зрения – это концепт или предел собранности воедино пути следования. Собственно, Точка зрения – не Что, не констатация факта, но выражение того, Как идет и происходит собирание.

Таким образом, Точка зрения – это метод, который находит свое выражение в концепте.

Моя цель состояла не в том, чтобы обратить вас в свою веру и заставить говорить о методе как темпоральном эпистемологическом процесс, в котором Точка зрения имеет место. Я лишь хотел обратить внимание на значимость метода как пути собирания, в котором Точка зрения только и может иметь законное место. Т.е. обратить внимание на то, **как** ведётся исследование, чтобы разглашенные его результаты получили статус Точки зрения.

Конечно, методологическая строгость – правило научного исследования. Но нужно также помнить, что потом результаты исследований попадают в политическую и журналистскую машину, где наши недочеты и ошибки превращаются в химер.

Якубовський Олексій Петрович

*завідувач кафедри філософських та соціально-політичних наук,
кандидат історичних наук, професор,
Одеський регіональний інститут державного управління
НАДУ при Президентіві України
м. Одеса*

ІЗ ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ ТА ОСВІТИ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

Цю актуальну тему для сьогоднішнього ми розглядаємо на прикладі відношення до культури і освіти одного із управителів міста, тим більш, що досвід його є вкрай повчальним для керівників, зайнятих тепер у сфері публічного управління.

Такий підхід буде виправданий ще й тому, що історія Одеси та й Південного краю України в усі часи визначалась особистостями людей, які ними керували.

Без сумніву, самою видимою фігурою серед усіх таких керівників був герцог де Ришельє. При вступі герцога на посаду градоначальника Одеси місто мало дуже поганий вигляд. В місті, де мешкало 9 тисяч людей, не було ніяких установ для освіти, культурного відпочинку, в початковому стані знаходилась промисловість. Як писав історик Марк Алданов в нарисі про Ришельє: «Градоначальник был. Города не было». Тому дуже логічно, що герцог розпочав свою діяльність з покращення економічного стану, розвитку торгівлі, а також викоренення корупції.

Піклуючись про розвиток торгівлі та економічне процвітання міста, Ришельє в той же час, як справжній державний діяч, розумів, що без культури, освіти і духовності сучасного міста не побудувати, як і не забезпечити швидкий та ефективний розвиток краю в цілому. [1]

Тому зразу ж, по приїзду в Одесу (березень 1803 року), герцог звертається до імператора Олександра I з проханням про виділення великої

суми коштів – 20 тисяч рублів – на будівництво театру і на відкриття цілого ряду навчальних закладів.

На перший погляд, починати свою діяльність з гарного театру в умовах дуже важкого фінансового стану, пустої казни, примітивного виробництва, злодійкуватого і конфліктного населення, а саме в такому стані було місто, коли в управління ним приступив Ришельє, може показатися дивним. Герцог діяв так не в силу любові до зрелищ, хоча і вважав театр основою для культурного відпочинку городян, а в силу того, що ясно розумів потреби одеського суспільства того часу. Відкриттям театру Ришельє розраховував задовольнити потреби населення в культурному дозвіллі після трудового дня, щоб відволікти людей від кабаків, де пропонувались тільки ігри та напої. Такого роду відпочинок призводив до сварок, руйнувань, дурної поведінки.

Це, у свою чергу, приводило до того, що багато талановитих городян, вкрай потрібних розвиваючому місту, виїжджали з Одеси. Ришельє і вирішив дати цьому прошарку населення культурну розвагу у вигляді театру.

Герцог також добре розумів, що турбота про культуру одночасно є й турботою про економіку. «Город здешний, - писал он царю, - часто имеет знатных гостей...Театр сильно влияет на привлечение жителей, а умножение жителей есть польза городу». Отож, на думку Ришельє, театр повинен був залучати та утримувати людей, призваних будувати і розвивати молоде місто.

Уже наприкінці 1804 року імператор Олександр видає указ об асигнуванні 20 тисяч рублів на будівництво міського театру. Проект будівлі розробили відомі у той час архітектори: місцевий – Фраполлі, а також Жан Тома де Томан, який мешкав тоді у Петербурзі. Зведення театру здійснювалось під керівництвом Франца Фраполлі. Побудову взяв на себе у якості підрядника італієць Поджіо, батько відомих у майбутньому декабристів Олександра та Іосіфа Поджіо. Він зобов'язався завершити роботу за п'ять років, однак вона буда закінчена декілька раніше.

10 лютого 1810 року відбулось урочисте відкриття театру. Першою постановою була одноактна опера Фрелиха «Нове сімейство» та водевіль трупі П.Фортунатова.

До початку будівництва театру населення Одеси налічувало близько 10 тисяч осіб. Театр вирішено було зводити на 800 місць. Висловлювались побоювання – чи буде він заповнюватися публікою. Тому вирішили відкрити попередню підписку на абонементи. Їх розкупили на три роки уперед, що свідчило про великі культурні запити населення.

Цікава й така деталь. При формуванні трупі театру особлива вимогливість пред'являлась до якості театральних постанов. Так, під час переговорів з новгородським меценатом Шаховським Одеський театральний комітет попереджав його про «разборчивость и знание здешней публики». Справа у тому, що одеська театральна публіка завжди була дуже розбірливою. Такою вона залишилась і зараз.

За свідченням історика культури, письменника В.Максименка, Одеському театру судилося стати другим публічним театром країни (після публічного

театру у Нижньому Новгороді) і першим, на довгі роки єдиним театром півдня України.

Сам театр (його будівля) викликали у сучасників незмінне захоплення. Це була білосніжна будова, подібна античному храму. Вона добре проглядалась з моря. На підмостках театру виступали знамениті оперні співаки, трупи імператорських та королівських театрів, гастролювали такі корифеї драми як Щепкін, Мочалов, Самойлова. В театрі бували Пушкін, Міцкевич, Жуковський, Гоголь.

Все це свідчить про те, що вже на початку XIX століття молоде портове місто мало театр, який не поступався кращим європейським зразкам. [2]

З 1 на 2 січня 1873 року від вогню газового ліхтаря театр згорів. В 1874 році, майже через рік, уже був оголошений міжнародний конкурс на кращий проект нової будівлі театру. Перемогли архітектори з Відня Фердинанд Фельнер і Герман Гельмер. Будівництво театру розпочалось 15 вересня 1884 року і закінчилось через три роки, день у день. Велика заслуга в цьому міського голови Г.Г. Маразлі. Однак це вже інша історія.

Культурному та розумовому розвитку Одеси сприяла також постійна турбота герцога де Ришельє щодо утворення навчальних закладів. Так, майже через рік перебування у місті за його клопотанням був виданий указ про відкриття в Одесі комерційної гімназії, потім – благородного інституту для дворянських дітей з відділенням для дівчат та хлопчиків. Герцог турбувався про нього, постійно бував на екзаменах, контролював викладання математики та інших предметів, взявши перебування і навчання вихованців інституту під власну опіку. Окрім інституту та гімназії було утворено цілий ряд інородчеських та іноверчеських шкіл, які виникали за підтримкою герцога. До таких закладів можна віднести грецьке училище, спеціальні училища для розкольників та євреїв, декілька іноземних пансіонів, де навчались діти як іноземних, так й руських сімей.

В 1812 році Ришельє висуває ідею про реформування інституту таким чином, щоб діти усіх класів населення мали можливість отримати добру освіту. В додаток до інституту утворюється гімназія для дітей усіх верств, де викладають ті ж інститутські вчителі і приблизно за тою ж інститутською програмою навчання. Очолив реформований заклад абат Николь, відомий у той час педагог, товариш герцога з часів школи. Таким чином, завдяки зусиллям Ришельє в Одесі нікому не була зачинена дорога до освіти. [3]

Зазначимо, що в організації освіти і культури того часу був один недолік, виходячи з обставин неминучий. Це слабкість національного елемента. Не дивлячись на наміри Ришельє вести в інституті і гімназії навчання на «переважно вітчизняній» російській мові, викладання відбувалось в основному французькою. І це не дивно, коли майже усе керівництво юної Одеси та інституту було французького походження з дуже поганим знанням російської мови. У той же час і в самому Петербурзі, і навіть у Москві високі адміністративні посади займали люди, які ледь говорили російською, тоді усе вище дворянство думало і виховувало дітей по-французькі.

То ж саме можна казати і про театр; російська мова дуже рідко лунала на його сцені., репертуар переважно складався з італійських опер.

Плани Ришельє щодо розвитку освіти та культури не завершилися утворенням інституту та гімназії. Герцогом була задумана та енергійно просувалась справа перетворення цих закладів у заклад вищого рівня – ліцей. Бажання Ришельє здійснилося 2 травня 1817 року, коли він займав вже посаду прем'єр-міністра Франції. В цей день російський імператор Олександр I затвердив устав ліцею, складений тим же абатом Николі. 3 січня 1818 року ліцей розпочав свою плідну роботу. З першого року свого існування ліцей отримав добру славу. На навчання до нього прибули учні не тільки з Півдня, Кавказу, але й з далекої півночі – з Москви и навіть з самого Петербургу. На базі ліцею, який отримав назву «Ришельєвський», згодом виник Імператорський Новоросійський університет.

Серед багатьох турбот - торгових, військових, будівельних – герцог не забував, що Одеса – місто багатонаціональне. В місті мешкали представники різних національностей і віросповідань: руські, українці, греки, італійці, французи, арнаути, болгари тощо. Проживали в Одесі православні, католики, лютерани, іудеї. І краще, що могло об'єднати людей з їх різними звичками, традиціями, мовами – це музика. Для герцога вони всі були рівні, до усіх він ставився доброзичливо і людяно, проявляв турботу щодо будівництва церков. Храми мали усі конфесії. При Ришельє був добудований Одеський Спасо-Преображенський кафедральний собор – найбільший православний храм Одеси. Собор був закладений ще у 1795 році, а освячений – у 1808-му (зруйнований у 1936-му, відбудований – у 2004 році). Розпочато будівництво Грецької та Католицької церков.

Культурному розвитку міста слугувала й архітектура. Одеса розпочала забудовуватися сучасними красивими будинками, проекти кожного з яких погоджувались безпосередньо з градоначальником. Ришельє багато уваги приділяв благоустрою міста, комфорту у ньому. Так, вже у січні 1811 року одеські вулиці освітлювались 200 ліхтарями. Саме при Ришельє Одеса почала набувати те обличчя, яким ми пишаємось зараз.

Культурне та розумове життя в Одесі, як вже відзначалося, не обмежувалось лише одним театром і навчальними закладами. Населення вже не могло обходитися без власної літератури, газет, журналів, інших видань. В 1810 році француз Сикар видає книжку, а через 8 років Одеса мала й свою сласну газету, відкрилось декілька книжкових магазинів, друкарня.

Ришельє, як людина високої розумової культури, являє собою взірць тонкого розуміння інтересів міста, його населення. Вихований на кращих європейських традиціях, високоосвічений, надзвичайно витончений в спілкуванні герцог не міг інакше віднестись до духовного життя міста. В цьому відобразилась саме людська сутність французького аристократа.

Увага до культурного та освітянського розвитку міста для герцога мала важливе значення, при цьому не тільки у моральному, але й в економічному відношенні. Він все робив для того, щоб європейська торгова еліта пустила тут корні, будувала для себе особняки, відкривала відділення своїх фірм. Щоб

життя тих, хто залишався у місті надовго, було комфортним. Задумки герцога багату у чому здійснились. В Одесу переїхали десятки заможних переселенців, які згодом склали ядро одеської еліти. Місто упорядковалося і зростало швидше ніж старший за нього на 100 років Петербург.

Є багато й інших свідчень того, що постійна турбота з боку герцога про культуру та освіту міста, інтелектуальне дозвілля населення позитивно відобразилося на зростанні міста, процвітанні і збагаченні всього Причорноморського краю, яким керував у той час Ришельє.

Так, під час приїзду герцога до Одеси в місті було близько 900 будинків і землянок, близько 9 тисяч мешканців. Через 11 років – вже 2,6 тисяч будинків у європейському стилі, сотні красивих дач, церкви, театр, госпіталь, десятки навчальних закладів, розвинута торгівля і 35 тисяч городян. Місцеві доходи зросли в 25, митні – у 90 разів. Одеса з перших років свого існування набула європейського вигляду. «Там все Европой дышит, веет», - писав про Одесу того часу Пушкін. Не випадково також, що імператор Олександр І, який відвідав Одесу у 1815 році, сказав про Ришельє, що той отримав село, а залишив після себе місто.

Література:

1. Історичні традиції добросусідства Одещини / Одеська обласна організація ВГО «Комітет виборців України». – Упоряд : І. Бринош, Е. Петровський. – Одеса, 2011. – 280 с.
2. Максименко В.С. Два века Одесского городского театра / В.С. Максименко. – Одесса : Астропринт, 2005. – 330 с.
3. Одесса. К столетию города. Издание городского общественного управления. 1895.

**СТАТТІ
ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВОЇ
ДИСКУСІЇ:**

***СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ
В КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ
ТА СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ВИКЛИКІВ***

Арабаджи Катерина Георгіївна

*здобувач кафедри філософських та соціально-політичних наук,
ОРІДУ НАДУ при Президентіві Укра ни*

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СІМЕЙНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

У ході дослідження теоретичних основ сімейної політики надзвичайно складною категорією є «політика». Термін «державна політика» охоплює суспільну діяльність, пов'язану передусім з участю в отриманні, утримуванні та реалізації влади в державі. З позицій методів і технології політику можна визначити як мистецтво можливостей та маніпулювання. В сучасній політиці наука стає важливим методом, технологічним засобом, що визначає як сутність, зміст та форми її здійснення, так і сутність діяльності самої людини, об'єктивні підстави реалізації свободи. Невід'ємним компонентом державної політики є її легітимність, монополія держави на законний примус та безпосередня конкретна дія чи бездія, що й аналізується, адже оцінюється безпосередня дієвість/пасивність державних інституцій у дослідженні позитивних/негативних її результатів і наслідків [3].

Основи формування та пріоритети державної сімейної політики визначені в першу чергу у Конституції України, на важливості державної сімейної політики та її ролі у розвитку інституту сім'ї наголошується у державних нормативно-правових актах, концепціях, програмах та інших документах.

Відповідно до широкого розуміння, сімейна політика може охоплювати всі напрями державної політики, що стосуються благополуччя сім'ї. Це і політика у сфері допомоги сім'ям з пенсіонерами, і політика зайнятості, і сімейне законодавство, і соціальні послуги, і освіта, і охорона здоров'я, і просвітницькі заходи тощо. Іншими словами, все, що робить уряд, впливаючи на сім'ю, потенційно може відноситися до сфери сімейної політики.

Однак, на даний час у нашій державі відсутня єдина правова база державної сімейної політики; не визначений правовий статус сім'ї, який би характеризував її становище в суспільстві як соціального інституту вцілому; законодавством держави регламентуються в основному сімейні права членів суспільства; політика, яка на даний момент застосовується у соціальній практиці, є не активною, а пасивною; сам термін «сімейна політика» практично не застосовується в державних документах; різні відомства та міністерства розуміють під поняттям сімейна політика, як правило, сукупність державних соціальних заходів, які впливають на життєдіяльність сім'ї дітей та жінок.

Отже, сімейну політику можна і слід визначити як заходи держави та інших суб'єктів політики, спрямовані на утвердження чи зміну сімейних відносин, сім'ї як соціального феномену і які обумовлені політичною ідеологією щодо сімейних цінностей.

Література:

1. Молодь в умовах становлення Незалежності України (1991-2011 роки): щоріч. Доп. Президенту України, Верховній раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні/ М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Державний інститут розвитку сімейної та молодіжної політики; [редкол.: О.В. Белишев (голова) та ін.]. Київ, 2011. – 316 с.
2. Молодіжна сімейна політика в Україні. / Ничипоренко С.В. – Умань: Видавець «Сочінський», 2011. – 217 с.
3. Яблонська Т.М. Актуальні проблеми досліджень сучасної сім'ї в Україні / Т.М. Яблонська – Український соціум. – 2004. – № 2. – С. 80-84.

Демченко Володимир Миколайович

*доцент кафедри державного управління і місцевого
самоврядування,
кандидат філологічних наук, доцент
Херсонський національний технічний університет
м. Херсон*

КРАЄЗНАВЧА КОМПЕТЕНЦІЯ ПУБЛІЧНОГО СЛУЖБОВЦЯ ЯК ЧИННИК СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

В сучасних умовах розвитку української державності одним із головних чинників позитивних зрушень є підвищення інтелектуального рівня кожного українця, а як для публічного службовця – то це обов'язкова умова. До комплексу фахової компетентності входять різноманітні знання з економіки, історії, права, однак краєзнавча компетенція постає провідним складником формування означеного комплексу, оскільки працівникові державної структури чи органу місцевого самоврядування важливо знати особливості утворення саме такої мовно-етнічної ситуації, що властива його регіону, особливості населення, з яким він працює, зокрема ментальні й етнічні.

Ми у своїх працях уже аналізували особливості заселення Півдня України, акцентуючи на етнічних потоках і висвітлюючи їх етимологічні, професійні, конфесійні й інші риси та пріоритети [1], розглядаючи таку категорію, як «комплекс етнодуховних цінностей» міської та сільської громад [2], що на наш час конкретно виявляють два різновиди – пострадянський та власне український (разом з їхніми носіями), що й становить головну перешкоду в процесі розвитку української державності. Зрозуміло, що вчені-державники акцентують на цій проблемі. Так, М. Вавринчук розглядає аспект етнополітичної безпеки [3], О. Куць – мовну політику в Україні [4], а В. Скуратівський, І. Надольний та інші вчені роблять загальний висновок про загалом пріоритетність гуманітарних проблем у державному розвитку [5] (а не

економічних, як ведеться з самого початку незалежності, через що й реальної незалежності поки що немає).

Відомо, що головною історичною проблемою розвитку будь-якого регіону в умовах імперії є традиційне колоніальне протистояння представників метрополії (колоністів) й аборигенів (місцевого народу). Незважаючи на численну більшість, останні виявляють підлеглість у всіх сферах життєдіяльності: вони здебільшого не мають змоги займати високі державні, церковні чи військові посади, отримувати вищу освіту, займатися престижною діяльністю (зокрема купецькою чи науковою). У таких умовах представники місцевої знаті чи заможні селяни зацікавлені в тому, щоб їхні діти отримували освіту метрополійною мовою, і таким чином швидко асимілювалися, стаючи частиною вже метрополійного народу. Коли ж державна ідеологія спрямована на створення такого «загального» народу, усі державні інституції працюють у цьому напрямку, то дуже швидко – упродовж двох-трьох поколінь – вони досягнуть успіху. Так трапилося з багатьма «малими» підросійськими народами на території ще Московського царства, так трапилося з багатьма народами Радянського Союзу, які дивом (з Божою поміччю) не асимілювалися остаточно.

У цій статті ми оглянемо деякі аспекти такої асиміляції українського населення Півдня України в умовах російської метрополії в період кінця ХІХ – початку ХХ століття, використовуючи власне дослідження [1]. Зрозуміло, що нечисленні неслов'янські етноси, які населяли цей регіон (італійці, швейцарці, шведи, греки та ін.), були асимільовані дуже швидко, при тому що їх представники мешкали переважно в місті. Однак для нас важливо, як етнічно трансформувалися саме українці, які ще до офіційного заселення «дикого степу» і «порожнього Причорномор'я» складали на цій території абсолютну більшість (зокрема запорозькі козаки з сім'ями). У цьому аспекті розглянемо два чинники асиміляції – освіту та шлюби.

Хоча в Херсонській губернії на той час питома вага міського населення була найбільшою серед регіонів України (38,5%), усе ж відсоток селян за соціальним станом становив 87,6%, і при тому селяни, що стали вже міськими жителями, активно поповнювали прошарок міщан (8,2% на 1897 рік). Тому етнічна ситуація в містах на початку ХХ століття становила таку картину: у Херсонській губернії всього 9% з-поміж міських жителів становили українці (у сусідній Таврійській – 5 %, у Катеринославській – 4 %).

У сільській місцевості закономірне домінування української мови призводило до потреби хоча б у деяких повітах запровадити навчання нею в однокласних школах, «чтобы скорее и легче перейти к изучению господствующего русского языка» (зокрема зазначаються Олександрійський, Херсонський та Ананьївський повіти – певно як найбільш українські). У вказівках для народної освіти говориться: «Школе важно учесть язык учащегося, чтобы... выяснить пути, по которым следует вести его... чтобы скорее сблизить его с русской национальной речью и литературою, на что в настоящее время тратится так много времени и сил» [6, с. 44].

Селян у національних школах – переважна більшість (крім українських, у німецьких школах їх фіксується 85,3%, в єврейських – 95,9%). Наприкінці XIX ст. була аналогічна ситуація серед 75643 сільських учнів та 27179 міських.

Початок XX ст. не змінив принципово етномовної ситуації: 1910 року в губернії фіксується 78,5 % учнів-українців (росіян – 7,9 %, молдован – 7,8%, євреїв – 1,9%, болгар – 1,5 %, німців – 1,3 %); за соціальним станом це – селяни (92,2%), міщани (7%), представники дворянства та чиновництва (0,4%), духовенства (0,1%). При цьому кількісно переважають учні-українці в Олександрійському повіті (91%), Херсонському (81,9%), Ананівському (77,5%) та Єлисаветградському (74,2 % від кількості учнів повіту) [7, с. 45].

У більш престижних двокласних школах українців нараховувалося 72,8% (росіян – 13,4 %, молдован – 3,5 %, євреїв – 5 %, німців – 3,4 %), що ілюструє зміну у ставленні українців та молдован до освіти. Однак слід ураховувати при цьому національно-компактний характер навчання. Так, в однокласних школах містечка Вознесенськ (сучасна Миколаївщина) вчилася 182 українці та один росіянин, у сусідньому селі Олександрівці – 171 молдованин і сім євреїв, у Казанці – 166 росіян, три українці та два євреї.

Навіть в умовах офіційного ігнорування національних проблем (до жовтневих подій та відразу після них) зі звітів органів народної освіти також можна було отримати інформацію щодо національного складу певного регіону. Якщо аналізувати списки населених місць, можна виділити деякі аналогічні паралелі. Так, наприкінці XIX століття фіксуються єврейські колонії Кам'янка, Львово (Тягинська волость), Новоберислав (Михайлівська), Єфінгар, Добра (Полтавська волость) із населенням від двох до чотирьох тисяч жителів.

Німецькі колонії були розміщені в Орлофській волості (491 двір, 3.909 жителів) та Старошведській (315 – 11.066). Але 1916 року фіксуються вже деякі перейменування – Кронауську волость перейменовують на Високопільську, Орлофську – на Кочубеївську (відбувається і зміна назв усіх населених пунктів цих волостей, наприклад: Ніколайтайль на Нікольське, Фіртентайль на Любомирку, Айгентайль на Ольгино, Ландау на Потьомкіно тощо), хоча національний склад жителів при цьому не змінився.

Отже, саме компактний характер розселення етнічної групи в окремих селах або й волостях, які вже були «господарсько-адміністративним та ідеологічним цілим», допомагав зберегти національну самосвідомість. Представники інших етносів, що проживали в таких населених пунктах, швидко асимілювалися, а про їх походження свідчать збережені прізвища та деякі антропологічні й мовні особливості.

Але крім випадків асиміляції існування змішаних поселень призводить до розвитку двомовності: удома сім'я спілкується рідною мовою, на вулиці та на роботі – мовою етнічної більшості (в умовах міста – російською, в селі – українською).

На процес асиміляції та, відповідно, на розвиток двомовності впливав і змішаний характер шлюбу, коли вищеописана ситуація модельована в колі сім'ї. Аналізуючи дані щодо народжених дітей у змішаних сім'ях, можемо відзначити найбільшу частотність таких пар: батько-росіянин – мати-українка

або єврейка, батько-поляк або німець – мати-українка, батько-українець – мати-росіянка (у селі). Можна прогнозувати в дітей від таких шлюбів подальше функціонування української мови як установчої (мови матері) та російської як функціонально другої (мови батька).

1918 року до Херсонської губернії приєднується частина колишньої Таврійської (три повіти, зокрема Дніпровський), що додає до палітри національностей нових відтінків. Російський елемент, що був «значительно слабее... по своему численному составу на Крымском полуострове» [8, арк. VII], у Дніпровському та Мелітопольському повітах складав також меншість: росіян – 19,9 % та 32,8 % (українців фіксувалось відповідно 73,6% та 54,9%). Разом із ними в першому проживали: 1,3 % – німці, 3 % – євреї та 0,2% – татари (у Сімферопольському повіті татар нараховувалося 41,8%).

Як бачимо, державне сприяння стосувалося безпосередньо тенденції до «зросійщення» колонізованої території, природний же компонент виявляв пріоритет українського («малоросійського») елемента. Усі ці позиції висвітлено в офіційних документах того часу, зокрема в Першому загальному перепису населення Російської імперії. Тому сучасний публічний службовець має знати, що реальна й правдива інформація сьогодні є доступною – варто лише її відшукати та використати.

Наприклад, порівнявши цей перепис із першим радянським (1926 р.), можна зробити висновок про незмінність загального етнічного балансу на Півдні: домінування українців (82,7%) у сільській місцевості, росіян та євреїв – у місті (відповідно 51,5% та 32,2% від кількості міських жителів). Так, у Херсоні українців було 14,4%, а росіян та євреїв – відповідно 51,4% і 32,1%.

В Одесі, яка була центром своєї округи, військовий перепис 1923 року нараховує 38,3% українців, 45% росіян, 6,6% білорусів, 5,3% євреїв (серед військових! – В.Д.). У селах Одеської округи українців налічувалося 35%, росіян – 23,5%, німців – 16%, молдован – 16,8%, болгар – 4,5%. У містах – відповідно 21,7%, 33,6 %, 0,5 %, 7,9 %, а євреїв – 32,4 % (представників інших національностей – 3,9%). У сусідньому Миколаєві ситуація з українцями зумовлюється русифікованою освітою: з-поміж учнів-українців усього 1,3% вважають національну мову функціонально першою (євреї – 11,2%). Російську мову вважають за першу 84,9% від усіх учнів (росіян-школярів – 42%, євреїв – 46,8%) [1].

Таким чином, можна підсумувати, що від самого початку заселення Південноукраїнського регіону залишається пріоритетним у ньому переважання українців, яких можна назвати тими «аборигенами» в умовах російської колоніальної експансії, а регіон завжди був сільськогосподарським. Публічному службовцю важливо не просто це знати, а вміти наводити наукові аргументи щодо українського домінування. При цьому варто порівняти дані всіх подальших радянських переписів, щоб пересвідчитися в такій тенденції.

Література:

1. Демченко В. Мовне середовище. Екстралінгвістичний нарис про Південь України : монографія / Демченко В. – Херсон, 2001. – 210 с.

2. Демченко В. Духовні цінності Херсонської міської громади: формальний вимір [Електронний ресурс] / В. Демченко // Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування : [електр. зб. наук. пр. Херсонського національного технічного університету]. – 2013. – № 1. – Режим доступу : http://el-zbirn-du.at.ua/index/zmist_2017_1/0-26

3. Вавринчук М.П. Етнополітична безпека в системі національної безпеки України на етапі сучасного державотворення / М.П. Вавринчук. – К.: Правова єдність, 2009. – 288 с.

4. Куць О.М. Мовна політика в Україні: аналіз та впровадження : монографія / Куць О.М., Заблоцький В.В. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2007. – 300 с.

5. Надольний І. Соціально-гуманістичний потенціал національної свідомості / Надольний І. // Державне управління в Україні: реалії та перспективи : [зб. наук. пр.] / за заг. ред. В.І. Лугового, В.М. Князева. – Вид-тво НАДУ, 2005. – С. 29-34.

6. Народное образование в Херсонской губернии в 1910 г. – Херсон, 1912. – 333 с.

7. Краткий обзор начального народного образования в Херсонской губернии за 1897 г. – Херсон, 1899. – 94 с.

8. Первая всеобщая перепись населения Российской Империи. 1897 г. – XLVII. – Таврийская губерния. – М., 1904. – 310 с.

Дульский Ион Филиппович

*директор Департамента высшего магистерского образования,
кандидат исторических наук,
Академия публичного управления Республики Молдова
г.Кишинев*

РЕФОРМА ЦЕНТРАЛЬНОГО ПУБЛИЧНОГО УПРАВЛЕНИЯ - ОДИН ИЗ ПРИОРИТЕТОВ ПРАВИТЕЛЬСТВА РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

Проблема эффективного управления является ключевой в оценке деятельности любого правительства независимо от принципов и критериев его образования, будь-то однопартийного, коалиционного или технократического.

Зачастую проблема эффективности рассматривается «в привязке» с его структурой. Нынешний кабинет министров Республики Молдова, вскоре после инаугурации заявил о намерении проведения радикальных изменений в плане структуры и, в первую очередь, о значительном сокращении – на 1/3 органов центрального публичного управления, уменьшив количество министерств с 16-ти до 9-ти. Следует заметить, что вопрос оптимизации министерств постоянно

используется в предвыборных программах политических конкурентов, мотивируя необходимостью сокращения бюрократического аппарата.

Как бы там ни было, формирование кабинета министров является сложной, комплексной задачей включающей политические, экономические, социальные и административно-правовые составляющие. Помимо того, что правительство является центральным органом исполнительной власти, выражающим и реализующим политическую волю парламентского большинства, он является и центральным органом публичного управления, осуществляющим общее руководство публичной администрацией.

На протяжении истории современного молдавского государства мы наблюдаем достаточно динамичную структуру правительства, как в количественном так и в содержательном плане. Если рассматривать структуру правительства начиная с послевоенного периода и заканчивая провозглашением независимости в 1991 году, то заметим, что органы центрального публичного управления формировались по хозяйственно-отраслевому признаку, основной акцент ставившийся на сельское хозяйство и перерабатывающие отрасли.

С изменением политического и социально-экономического строя, в начале 90-х годов потребность в целом ряде органов центрального публичного управления отпала и возникла необходимость обеспечения целого ряда новых направлений административно-политической, экономической и социально-культурной сфер общественной жизни.

В новых условиях наиболее востребованными оказались министерства политико-административного и социально-культурного блоков. Так на протяжении последней четверти столетия относительную устойчивость к изменениям показали: Министерство Юстиции, Министерство внутренних дел, Министерство Иностранных дел, Министерство обороны, Министерство Здравоохранения, Министерство труда, социальной защиты и семьи, Министерство культуры, Министерство Образования, а из финансово-экономического блока: Министерство экономики. Министерство финансов, Министерство сельского хозяйства и пищевой промышленности, Министерство окружающей среды, Министерство строительства и регионального развития, Министерство транспорта и дорожной инфраструктуры. В этот же период было отмечено появление ряда конъюнктурных министерств, таких как Министерство местной публичной администрации, Министерство информационных технологий и связи, Министерство молодежи и спорта, Министерство по связям с Парламентом, Министерство реинтеграции, Министерство приватизации и управления государственным имуществом. Ныне действующий кабинет министров, включающий себя 16 министерств и 5 ведомств центрального публичного управления в своём подчинении, спустя два месяца после своей инаугурации 20 января 2016 года, заявил о необходимости радикального реформирования правительства и сокращении на одну треть органов центрального публичного управления. Для решения этой, амбициозной, задачи при правительстве сформирован специальный Центр реформирования правительства, приглашены международные эксперты, проводятся консультации в академической среде, экспертном сообществе и с

гражданским обществом. На политическом уровне Демократическая партия, находящаяся у власти, уже выступила с заявлениями о новой структуре будущего правительства и о сроках внедрения реформы. Так, из нынешних 16-ти министерств должно остаться 9, которые будут сформированы методом укрупнения и поглощения и примут на себя функции ликвидируемых центральных отраслевых органов.

Так в структуру нового правительства войдут: Министерство экономики и инфраструктуры, Министерство Сельского хозяйства, регионального развития и окружающей среды, Министерство труда, социальной защиты и здравоохранения, Министерство образования, культуры и науки. Сокращение количества министерств произойдёт в результате укрупнения перечисленных выше. У нас в стране уже был опыт объединения нескольких министерств. Так в 1997 году было образовано Министерство образования, молодёжи и спорта, которое через год было реорганизовано путём выделения молодёжи спорта в Агенство, а к образованию была приобщена наука. Однако и этот симбиоз просуществовал чуть больше года. Был опыт слияния здравоохранения с социальной защитой, который также просуществовал год с небольшим. На этот раз слияние планируется осуществить и в отношении некоторых министерств, которые находятся в антагонистических отношениях. Так слияние министерства сельского хозяйства с министерством окружающей среды закладывает мину замедленного действия, в которой внутренние противоречия приведут к практическому подавлению природоохранных функций нового образования. Создание гипертрофированных административных структур чревато снижению их динамизма и эффективности. В качестве аргумента можно привести элементарные процедурные действия касающиеся рассмотрения и утверждения на заседаниях коллегии министерства различных отраслевых стратегий, планов действий, регламентов и других необходимых в управлении документов. Сохранили свои позиции без изменений такие министерства как: Министерство юстиции, Министерство финансов, Министерство иностранных дел и европейской интеграции, Министерство обороны и Министерство внутренних дел.

Обнадёживает создание в подчинении у Правительства 7 - ми агенств вместо ныне существующих 7-ми, а в подчинении министерств 43 –х вместо 55-ти агенств, существующих в настоящее время.

Наиболее важным, в нашем представлении, является высвобождение министерств от несвойственных им прямых управленческих функций, а также представления различных информационных и других административных услуг, таких как выдача различного рода справок, подтверждений, заверений и т.п.

Перегруженность министерств рутинными функциями напрямую сказывается на их главной функции разработка и продвижение политик в области своей компетенции.

В заключении представляется обоснованной определённая доза скептицизма в успехе начатой реформы правительства, так ставка на сокращение количества министерств не достаточно подкреплена структурно-функциональными изменениями, без которых ожидаемые результаты могут и не наступить.

Заїка Олена Вікторівна

*голова циклової комісії іноземних мов
Економіко-правничого коледжу,
кандидат наук з державного управління, доцент
Запорізький національний університет,
м. Запоріжжя*

ІНВЕСТИВАННЯ ЕКОНОМІКИ ЗАПОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ: ОСНОВНІ НАПРЯМИ

За оцінками експертів в протязі 2017 і 2018 років на економічну динаміку в Україні впливатимуть: уповільнення відновлення світової економіки, дефіцит зовнішнього фінансування, ескалація конфлікту на сході країни, незадовільна реалізація реформ, згорання інвестиційних програм через макроекономічну невизначеність [13]. У січні-лютому 2017 р. порівняно з відповідним періодом попереднього року в Запорізькій області зафіксоване скорочення виробництва сільськогосподарської продукції – на 9,3%, скорочення обороту роздрібною торгівлю склало 4,0%, реальна заробітна плата (з урахуванням змін споживчих цін) у січні 2017 р. в порівнянні з груднем 2016 р. зменшилась на 6,0%. При цьому зросли сума заборгованості з виплати заробітної плати – на 20,1%, ціни на споживчому ринку – на 2,2%, ціни на послуги ресторанів та готелів – на 1,4%, ціни у сфері охорони здоров'я – на 1,5%, у сфері освіти – на 2,4% [11]. Наведені дані свідчать про кризовий стан економіки регіону. Найбільш бажаним засобом виходу з кризи є залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій до галузей регіональної економіки, що мають значний виробничий потенціал при низькій капіталоємності виробництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що питанням залучення інвестицій, розробки перспективних планів інвестування, обґрунтуванню ефективності фінансування окремих галузей економіки регіону присвячена велика кількість наукових праць вітчизняних вчених, серед яких слід зазначити: В.М. Зайцеву, Т.С. Кукліну, Н.Г. Фатюху, С.В.Маркову, А.М. Ткаченко та інших. Однак на сьогодні, зважаючи на погіршення інвестиційної привабливості Запорізького регіону, а також на негативну динаміку більшості економічних показників, існує потреба у визначенні найбільш пріоритетних напрямів та джерел інвестування економіки області. Запорізька область є одним з найбільш привабливих регіонів України щодо інвестування завдяки накопиченому промисловому потенціалу, наявності природних багатств та виробничих ресурсів, суттєвому науково-технічному потенціалу, розвитку транспортної інфраструктури та банківської системи, географічному розташуванню. Прикладами успішного інвестування в області є ряд потужних підприємств з іноземним капіталом, а саме: ПАТ «Пивобезалкогольний комбінат «Славутич», ЗАТ «Запоріжжкран», ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго»,

Дочірнє підприємство «ІМІДЖ ХОЛДИНГ» Акціонерної компанії «ІМІДЖ ХОЛДИНГ АПС». На території області працюють представники світових брендів: фінляндська компанія «Konecranes», французька «Company national du Ron», австрійська компанія «Activ Solar», компанія Монако «Eurocape New Energy», данська компанії «Carlsberg», італійська компанія «IVECO» [9]. Найбільш привабливими для іноземного інвестування є галузі з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів, машинобудування, металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів, здійснення операцій з нерухомим майном, оренди, інжинірингу та надання послуг підприємцям, а також торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку.

Однак, як свідчать дані табл. 1, обсяги іноземного інвестування протягом останніх п'яти років мали негативну динаміку. Найбільшого скорочення обсягів фінансування зазнали підприємства, що здійснюють операції з нерухомістю, торгівля та металургійне виробництво. Основними перешкодами для інвестування в Запорізькій області за результатами опитування, яке проводилося у лютому-березні 2016 року за ініціативою облдержадміністрації Управлінням зовнішніх зносин та зовнішньоекономічної діяльності і в якому прийняло участь 69 найбільших компаній регіону, визначено: високий рівень корупції, робота судової системи, строки розгляду документації державними органами, а також податковий режим і митні процедури [6]. Обсяг іноземних капітальних інвестицій, безперечно, є вагомим чинником, що впливає на обсяги виробленого ВВП та визначає конкурентоспроможність національної економіки.

Таблиця 1

**Динаміка залучення іноземних інвестицій у Запорізьку область
протягом 2011-2015 років**

млн. дол. США

Показники	Роки					Темп росту 2015 р. / 2011 р., %
	2011	2012	2013	2014	2015	
Обсяг прямих інвестицій	975,7	1144,2	1124,7	885,2	931,7	-4,5
Країни ЄС	743,1	911,7	844,1	647,9	714,7	-3,8
Країни СНД	6,7	10,8	9,7	-	-	-
Інші країни	225,9	221,7	270,9	237,2	217,0	-3,9
За галузями:						
виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	251,7	286,0	277,7	245,5	229,0	-9,0
машинобудування	238,9	204,4	158,1	154,2	150,9	-36,8
металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	158,1	199,5	147,6	94,4	94,6	-40,17
здійснення операцій з нерухомим майном, оренди, інжинірингу та надання послуг підприємцям	108,0	123,5	81,2	41,0	35,8	-66,9
підприємства торгівлі, ремонту автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	97,5	74,7	64,7	47,6	43,9	-55,0

Примітка: складено автором за даними [5]

Однак, для Запорізької області частка таких інвестицій в загальній сумі становить не більше 2% (табл. 2). Найбільш суттєвим джерелом капітальних інвестицій є власні кошти підприємств та організацій. Слід зазначити, що протягом 2011-2015 років спостерігалось невинне зростання обсягів самофінансування місцевих підприємств. Така ситуація не є позитивною, з огляду на те, що залучення вільних коштів на розвиток й розширення виробничої сфери позбавляє фінансування невиробничої й соціальної сфер вітчизняних підприємств. В умовах розвинутих економічних відносин головним джерелом інвестиційних коштів є заощадження населення, що зберігаються в установах банків. Однак для української економіки це є наразі нездійсненим з огляду на масове зубожіння населення та високий рівень недовіри до банківських установ.

Вирішення проблеми пошуку джерел внутрішнього інвестування, на наш погляд, може бути реалізоване шляхом або зменшення ставок оподаткування, що надасть можливість підприємствам отримати додаткові інвестиційні кошти, або навпаки – підвищення податкових ставок з метою здійснення інвестування за рахунок коштів місцевих бюджетів за умов надання більших повноважень місцевій владі в світлі адміністративної реформи.

Спрогнозувати ефективність запропонованих заходів однаково складно, зважаючи на низьку інвестиційну активність суб'єктів господарювання із-за високої економічної невизначеності бізнес-середовища з одного боку, і значного рівня корумпованості влади з іншого боку. Вважаємо, що найбільш перспективними для інвестування видами економічної діяльності в Запорізькому регіоні, з огляду на наявний виробничий потенціал, достатньо високий попит на кінцеву продукцію та порівняно невелику капіталоємність виробництва, є надання туристично-оздоровчих послуг, виробництво біопалива та сільськогосподарської продукції.

Запорізька область має потужний рекреаційно-курортний та туристичний потенціал, який обумовлений наявністю берегової лінії Азовського моря довжиною біля 350 км, прибережними пейзажами Дніпра, джерелами мінеральної води й лікувальними грязями, 6 563 пам'ятками археології, 1 700 історичними пам'ятками, 32 пам'ятками монументального мистецтва, 20 пам'ятками науки й техніки, 12 об'єктами культурної спадщини регіону. На Азовському побережжі та в акваторії р. Дніпро в регіоні функціонує близько 500 оздоровчих закладів та понад 20 садиб зеленого туризму.

Однак ефективному використанню зазначених вище конкурентних переваг унікального ресурсного потенціалу Запорізького регіону заважають: низька якість складових туристичного продукту (неприспосованість для туристичних відвідувань значної частки природних територій та об'єктів культурної спадщини, низька якість туристичних послуг); нерациональне державне управління у сфері туризму й відпочинку (невідповідність нормативно-правового та організаційно-фінансового забезпечення існуючим параметрам туристичного потоку).

**Капітальні інвестиції в економіку Запорізької області
за період 2011-2015 років за джерелами фінансування**

Капітальні інвестиції за джерелами фінансування	Освоєно (використано) капітальних інвестицій				
	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.
тис. грн.					
усього	6676525	7204369	6838810	7034504	7794285
у т.ч. за рахунок:					
коштів державного бюджету	224785	385667	427270	8463	45555
коштів місцевих бюджетів	148492	347635	245341	187436	705341
власних коштів підприємств та організацій	4175849	4561895	5009505	5672225	6705594
кредитів банків та інших позик	1555554	1143260	702173	841676	200213
коштів іноземних інвесторів	143192	18801	26672	129621	...*
коштів населення на будівництво житла	108930	512690	334706	157014	84062
інших джерел фінансування	319723	234421	93143	38069	...*
у % до загального обсягу					
усього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
у т.ч. за рахунок:					
коштів державного бюджету	3,4	5,4	6,2	0,1	0,6
коштів місцевих бюджетів	2,2	4,8	3,6	2,7	9,0
власних коштів підприємств та організацій	62,6	63,3	73,3	80,6	86,0
кредитів банків та інших позик	23,3	15,9	10,3	12,0	2,6
коштів іноземних інвесторів	2,1	0,3	0,4	1,9	...*
коштів населення на будівництво житла	1,6	7,1	4,9	2,2	1,1
інших джерел фінансування	4,8	3,2	1,3	0,5	...*

Примітка:

*Дані вилучено з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності інформації.

**Джерело [8]

а. Запорізька область має достатній потенціал для розвитку виробництва майже всіх відомих на сьогоднішній день видів біопалива. У 2009 р. Кабінет Міністрів України затвердив Концепцію Державної цільової науково-технічної програми розвитку виробництва та використання біологічних видів палива [2]. Відповідно до Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо сприяння виробництву та використанню біологічних видів палива» [1] починаючи з 1 січня 2010 року на 10 років звільняється від оподаткування прибуток виробників біопалива, отриманий від продажу біопалива. Також до 1 січня 2019 року дозволяється застосування бонусної амортизації для нових основних фондів підприємств, передбачена нульова ставка акцизного збору на етиловий спирт, який використовується підприємствами для виготовлення біоетанолу та біодизеля. Також не аби яку зацікавленість до реалізації проектів з виробництва біопалива виявляє й місцева влада. Однак, обсяги виробництва паливних брикетів та гранул з деревини та іншої природної сировини в Запорізькій області протягом 2011-2015 рр. мали різноспрямовану динаміку: у 2012 р. спостерігалось зростання на 26% в порівнянні з попереднім роком, у 2013 р. – скорочення на 38%, у 2014 р. – зростання на 62%, у 2015 р. – скорочення на 25%. Темп зростання показника у 2015 р. по відношенню до 2011 р. склав -4,5% [3].

Основними перепонами для подальшого розвитку виробництва біопалива наразі є: відсутність на ринку організованої форми забезпечення виробників сировиною; недостатня кількість компаній, що спеціалізуються на постачанні палива для біоенергетичних установок; нерегульована ціна на біомасу сільськогосподарського походження із-за малої кількості постачальників та відсутності конкуренції [4], нерентабельність малого та середнього за обсягами виробництва. Погоджуємося з думкою Гелетухи Г.Г. та Железної Т.А., що створення біржі біопалива з представництвами в кожній області України створить можливість доступу виробників до сировини, споживачів – до необхідного виду біопалива та сприятиме розробці й встановленню певних стандартів якості продукції. Проблему укрупнення виробництва необхідно вирішувати за рахунок внутрішніх інвестицій: коштом підприємств та місцевих бюджетів.

Відповідно даним Інвестиційного паспорту за 2016 р. Запорізька область є одним з найбільших виробників сільськогосподарської та харчової продукції серед регіонів України. Площа сільськогосподарських угідь області складає 2246,3 тис. га, (5,4% сільгоспугідь України), зокрема 1904,0 тис. га ріллі та 240,7 тис. га зрошувальних земель. В області функціонує 3009 сільськогосподарських підприємств, зокрема 2305 селянських (фермерських) підприємств [7]. Центральне місце в рослинництві в даний час і на перспективу займає зерновий підкомплекс. Статистичні дані свідчать про зростання обсягів виробництва зернових та зернобобових культур у 2015 р. по відношенню до 2011 р. на 24%. Основною технічною культурою Запорізької області є соняшник, при цьому спостерігається скорочення обсягів його виробництва у 2015 р. по відношенню до 2011 р. на 4% [10]. Пріоритетним напрямком розвитку тваринництва на найближчі декілька років визначено птахівництво та свинарство, при цьому поголів'я свиней скоротилося у 2015 р. по відношенню до 2011 р. на 11%, а поголів'я птахів зросло на 7% [12].

Висновки:

– Аналіз обсягів та джерел зовнішнього й внутрішнього інвестування економіки Запорізької області за період 2011-2015 рр. показав, що обсяги іноземного інвестування протягом зазначеного періоду мали негативну динаміку й становили не більше 2% в загальній сумі інвестицій. Натомість обсяги самофінансування місцевих підприємств невпинно зростали й становили від 62,6 до 86%. Отже, найбільш оптимальним джерелом інвестицій наразі є кошти підприємств. Однак спрямування підприємствами власних коштів на розвиток виробництва здійснюється за рахунок недофінансування невиробничої й соціальної сфер. Тому заходами збільшення обсягів внутрішнього інвестування можуть бути створення пільгових умов оподаткування найбільш пріоритетних галузей та бюджетне фінансування.

– Найбільш перспективними для інвестування видами економічної діяльності в Запорізькому регіоні, з огляду на наявний виробничий потенціал, достатньо високий попит на кінцеву продукцію та порівняно невелику капіталоемність виробництва, є надання туристично-оздоровчих послуг, виробництво біопалива та сільськогосподарської продукції.

Перспективами подальших розвідок у даному напрямку можуть бути пошуки оптимальних заходів розв'язання проблем, накопичених у галузях надання туристичних послуг, виробництва біопалива та сільськогосподарської продукції з метою створення нових підприємств, підвищення продуктивності їх функціонування та конкурентоспроможності, а також підвищення якості вироблюваної ними продукції.

Література:

1. Про внесення змін до деяких законів України щодо сприяння виробництву та використанню біологічних видів палива : Закон України від 21.05.2009 № 1391-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T091391.html

2. Про схвалення Концепції Державної цільової науково-технічної програми розвитку виробництва та використання біологічних видів палива : розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 лютого 2009 р. № 276-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KR090276.html.

3. Виробництво основних видів промислової продукції (2003–2010, 2011–2015). Статистична інформація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.zp.ukrstat.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=6001&Itemid=100065.

4. Гелетуха Г.Г. Створення конкурентного ринку біопалив в Україні. Аналітична записка БАУ № 18 від 24 березня 2017 р. [Електронний ресурс] / Г.Г. Гелетуха, Т.А. Железна. – Режим доступу : <http://uabio.org/img/files/docs/position-paper-uabio-18-ua.pdf>.

5. Динаміка залучення іноземних інвестицій. Запорізька область – регіон можливостей. Спеціалізований інвестиційний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.investmentzp.org.ua/?go=katalog&catid=26&podcatid=56#I квартал 2015>.

6. Експертна оцінка інвестиційного клімату. Результати експертної оцінки. Запорізька область – регіон можливостей. Спеціалізований інвестиційний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.investmentzp.org.ua/?go=katalog&catid=32&podcatid=68>.

7. Інвестиційний паспорт Запорізька область за 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zoda.gov.ua/images/article /original/000067/67590/zaporizhzhya-region-investment-overview.pdf>.

8. Капітальні інвестиції за джерелами фінансування. Головне управління статистики у Запорізькій області. Статистична інформація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zp.ukrstat.gov.ua/images/stories/2.2.3.5invest_15rik_170516.pdf.

9. Привабливість регіону для інвестицій. Запорізька область – регіон можливостей. Спеціалізований інвестиційний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.investmentzp.org.ua/?go=katalog&catid=26&podcatid=57>.

10. Рослинництво (1995–2015). Статистична інформація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.zp.ukrstat.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=6001&Itemid=100065.

11. Соціально-економічне становище Запорізької області за січень-лютий 2017 року. Повідомлення Головного управління статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zp.ukrstat.gov.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=13&Itemid=52.

12. Тваринництво (1995–2015). Статистична інформація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.zp.ukrstat.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=6001&Itemid=100065.

13. Эксперты спрогнозировали, что ждет экономику Украины в ближайшие годы [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://economics.unian.net/finance/1322446-ekspertyi-sprognozirovali-chto-jdet-ekonomiku-ukrainyi-v-blijajshie-godyi.html> 18.04.2016.

Корвецький Олександр Дмитрович

*доцент кафедри філософських та соціально-політичних наук,
кандидат медичних наук, доцент,
ОРІДУ НАДУ при Президентіві України,
м. Одеса*

АВТОНОМІЗАЦІЯ ЛІКУВАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ ВЛАДИ

Здоров'я виступає визначальним чинником, якщо йдеться про потенціал, здатність людини, суспільства і, зрозуміло, держави бути результативними, ефективними та конкурентоздатними.

Стан суспільного здоров'я прямо впливає на демографічні процеси й економічну ситуацію через кількість і, до певної міри, якість трудових ресурсів, є чинником людського розвитку та лежить в основі людського і соціального капіталів.

Соціально-економічне значення здоров'я найбільш яскраво проявляється при оцінці змін в суспільному здоров'ї, тобто рівень суспільного здоров'я значною мірою визначає фізичний, духовний, моральний та економічний потенціал суспільства в цілому.

З іншого боку стан здоров'я населення є інтегративним показником розвитку держави. Він відображає внутрішній політичний, економічний, соціальний стан в країні. Очевидним є те, що такі прояви розвитку держави, як рівень економічних досягнень, науково-технічного прогресу, стан середовища існування, нарешті, культури та освіти, рівноправність громадян позначаються на здоров'ї, тобто тривалості і якості життєдіяльності населення, його генофонді. Звідси випливає, що розвиток охорони здоров'я - невід'ємна

складова частина національного розвитку, і його головні цілі повинні збігатися з цілями національного розвитку.

Разом з тим, стан суспільного здоров'я в сучасній Україні не відповідає очікуванням суспільства і держави. Таке становище є наслідком впливу багатьох обставин, у тому числі невідповідності національної системи охорони громадського здоров'я новим соціально-економічним та політичним реаліям буття і, як результат, низька ефективність та результативність медичної допомоги населенню.

Це твердження має багато свідчень. Так, ще у вересні 2011 р. інститут Горшеніна провів телефонне опитування за темою «Медицина в Україні». Результати свідчать, що переважна більшість українців (80,0 %) незадоволені якістю медичного обслуговування, яке вони отримують. З них 40,3 % обрали варіант відповіді «повністю незадоволений», 39,7 % — «скоріше незадоволений». Позитивно оцінили якість медичного обслуговування тільки 18,3 % опитаних. Із них варіант «скоріше задоволений» обрали 15,1 %, «повністю задоволений» — 3,2 %. При цьому більшість опитаних громадян (93,3 %) бачать вихід з цього становища у проведенні реформи системи охорони здоров'я. Думку, що така реформа не потрібна висловили тільки 4,3 % респондентів [7].

За час, що минув, ситуація не тільки не покращилась, а стала ще гірше.

Якщо поставити питання, які провідні фактори цього прикрого становища, то, скоріш за все, будуть названі два: дефіцит коштів, що надходять з державного та місцевих бюджетів, та нераціональне їх використання. І це, дійсно, є основним.

Зрозуміло, що головною причиною недофінансування галузі з державного та місцевих бюджетів є, у першу чергу, макроекономічні проблеми, а ось, що стосується неефективного використання виділених грошей, то тут першорядною проблемою є те, що сьогодні бюджетне фінансування сфери охорони здоров'я фактично спрямовується на утримання інфраструктури і не залежить від обсягу та якості наданих послуг [5].

Таким чином, фундаментальним змістом реформування вітчизняної системи охорони здоров'я стає збільшення чисельності джерел фінансування з метою зростання надходження коштів та зміна принципів розподілу і витрачання коштів для забезпечення результативного й ефективного функціонування медичних закладів.

Насправді такий погляд не є новим. Про багатоканальність фінансування охорони здоров'я йдеться ще у ст.18 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» № 2801-ХІІ від 19 листопада 1992 року [1]. Що стосується ефективності використання наявних коштів, то зміна принципів фінансування медичних закладів була заявлена у Національного плану розвитку системи охорони здоров'я на період до 2010 року, затвердженому постановою Кабінету міністрів № 815 від 13 червня 2007 року [2]. Цим планом було передбачено запровадження державного замовлення у сфері медичного обслуговування і перехід до фінансування державних й комунальних закладів

охорони здоров'я залежно від обсягу та якості медичних послуг, які вони надають та зміни господарського статусу державних і комунальних закладів охорони здоров'я шляхом їх реорганізації в державні (комунальні) некомерційні підприємства.

І, ось сьогодні, знову на владному рівні почались розмови й певні дії щодо створення організаційно-правової та економічної платформи для забезпечення збільшення чисельності джерел фінансування з метою зростання надходження коштів та зміни принципів їх розподілу і витрачання шляхом автономізації лікувальних закладів, перетворення установ, що фінансуються із бюджету, у комунальні некомерційні підприємства. Необхідність таких перетворень не тільки анонсована у проєкті Національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015 – 2025 [4] [але і проголошена у Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я, схваленою розпорядженням Кабінету міністрів № 1013-р від 30 листопада 2016 року \[3\].](#) А вже у квітні поточного року Міністерство охорони здоров'я розробило «Методичні рекомендації з питань перетворення закладів охорони здоров'я з бюджетних установ у комунальні некомерційні підприємства» [6], які повинні допомогти змінити господарсько-правовий статус комунальних закладів охорони здоров'я шляхом їх реорганізації з бюджетних установ у комунальні некомерційні підприємства.

Таким чином, можна сподіватися - процес почався. Утім, здійснення цього процесу породжує не тільки перспективи для влади, системи охорони здоров'я і лікувальних закладів, що пов'язанні з можливістю залучення додаткових джерел фінансування й підвищення ефективності використання коштів, але і певні виклики, які виникнуть з появою реального ринку медичних послуг. До таких викликів можна віднести ризики втрати роботи для частини медперсоналу, як результату раціоналізації мережі медичних організацій, та зниження доступності медичної допомоги, особливо для соціально вразливих верств населення.

Реалізація таких ризиків для медичних працівників і населення є небезпекою для влади.

Якщо, позитивні результати автономізації лікувальних закладів достатньо активно обговорюються, то негативні наслідки та засоби їх зменшення ще не стали важливою темою для дискусій у владному, громадському та професійному просторі.

На наш погляд, наукове прогнозування небажаних соціальних наслідків перетворення комунальних медичних установ у комунальні медичні підприємства, та розробка механізмів їх усунення є важливим завданням для науки і практики публічного управління й адміністрування.

Література:

1. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» № 2801 XII від 19.11.92 року. Електронний ресурс. – [Режим доступу]: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>

2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національного плану розвитку системи охорони здоров'я на період до 2010 року» № 815 від 13.06.07 р. Електронний ресурс. – [Режим доступу]: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/815-2007-%D0%BF>

3. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я» від 30 листопада 2016 р. № 1013-р. Електронний ресурс. – [Режим доступу]: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1013-2016-%D1%80>

4. Національна стратегія побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015 – 2025. Електронний ресурс. – [Режим доступу]: <http://uoz-zak.gov.ua/uploads/doc/1/4/9/149.pdf>

5. Луців О.Р. Стратегія реформування системи охорони здоров'я: ризики та реальність. Електронний ресурс. – [Режим доступу]: https://www.google.ru/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=7&ved=0ahUKEwipku3U_PPTAhVrDJoKHTDCCzAQFghJMA&url=http%3A%2F%2Fintranet.tdmu.edu.ua

6. Методичні рекомендації з питань перетворення закладів охорони здоров'я з бюджетних установ у комунальні некомерційні підприємства. Електронний ресурс. – [Режим доступу]: http://moz.gov.ua/ua/portal/pre_20170424_a.html

7. «93,3% українцев за реформу системи здравоохранения» // МОСТ ДНЕПР - новости Днепропетровска и Украины. Первый интернет-ресурс Днепропетровска. Проект Института Горшенина. Електронний ресурс. – [Режим доступу]: <http://most-dnepr.info/news/society/43777.htm>

Мошак Олена Володимирівна

*професор кафедри державно-правових дисциплін,
кандидат політичних наук,
Одеський державний університет внутрішніх справ,
м. Одеса*

РЕАЛІЗАЦІЯ МІСЦЕВИХ ІНІЦІАТИВ В м. ОДЕСА: ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Процес децентралізації публічної влади в нашій країні в черговий раз засвідчив гостроту проблеми залучення громадян України до вирішення питань місцевого значення. В контексті задекларованих Президентом і Урядом намірів щодо передачі значних повноважень органам місцевого самоврядування субрегіонального та локального рівнів, особливу занепокоєність експертної спільноти та громадськості викликає закритий характер широко представлених в органах місцевого самоврядування регіональних еліт, кланова боротьба між ними за бажаний обсяг повноважень та отримання значної ресурсної бази. Крім

цього, незважаючи на те, що останні роки позначилися зростанням як чисельності, так і активності громадських організацій у різних регіонах України, тим не менше, їхній вплив на місцеві органи публічної влади залишається досить символічним, а участь громадян у вирішенні питань місцевого значення незначною. Разом з тим, як демонструє досвід розвинених європейських країн, очікуваний суспільний ефект від перебудови політико-управлінських відносин на засадах децентралізації багато в чому залежить саме від розвиненості та дієвості інститутів локальної демократії, здатних зменшити негативні наслідки існуючої системи представництва, забезпечити конкурентне поєднання прямої та представницької форм участі членів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення. Однією із найважливіших умов розвитку локальної демократії є існування дієвого нормативно-правового механізму, здатного забезпечити можливість практичної реалізації права громадян на участь у місцевому самоврядуванні.

Місцеві ініціативи є механізмом забезпечення участі жителів села, селища, міста у вирішенні питань місцевого розвитку, потенційна дієвість якого залежить, принаймні, від двох чинників: наявності у членів територіальної громади правових засобів його використовувати та їхньої готовності до цього. І якщо другий фактор безпосередньо пов'язаний, в першу чергу, зі зрілістю самого громадянського суспільства та його здатністю до самоорганізації, то ефективність нормативно-правового регулювання повинна стати результатом спільних зусиль держави та органів місцевого самоврядування. Саме такий підхід продемонстрував законодавець, означивши в Законі «Про місцеве самоврядування в Україні» можливість й загальні умови внесення місцевих ініціатив, одночасно віднісши процедурні аспекти реалізації цього права мешканців населених пунктів до питань, що визначається або безпосередньо представницькими органами самоврядування, або статутом територіальної громади. Однак практика місцевого самоврядування в Україні, на наш погляд, в черговий раз висвітлила одну із головних проблем вітчизняної системи публічного управління: неготовність інститутів громадянського суспільства на місцевому рівні лобіювати інтереси територіальної громади та здійснювати громадський контроль за нормотворчістю органів місцевого самоврядування.

Як показує аналіз, порядок реалізації членами територіальної громади права на місцеву ініціативу сьогодні найчастіше регулюється Статутом територіальної громади, або ж, в окремих випадках, Положенням про місцеві ініціативи, ухваленим відповідною місцевою радою. Проте, за даними Асоціації сприяння самоорганізації населення, станом на червень 2015 р. статuti були ухвалені та зареєстровані менше, ніж у 20 % територіальних громад [1]. Вочевидь, така ситуація пов'язана з тим, що норма ст. 19 Закону «Про місцеве самоврядування в Україні», згідно з якою «орган місцевого самоврядування на основі Конституції України та в межах цього Закону може прийняти статут територіальної громади села, селища, міста» має виключно рекомендаційний характер. Отже, мешканці більшості населених пунктів фактично позбавлені можливості використовувати цей механізм впливу на процес прийняття та реалізації рішень на місцевому рівні. Крім того, навіть наявність відповідних процедурних норм в актах місцевого

самоврядування далеко не завжди гарантує реальну можливість членів територіальних громад ефективно просувати та реалізовувати місцеві ініціативи. Дослідження Українського незалежного центру політичних досліджень показує, що обмеження можливостей для цього найчастіше пов'язані зі складністю процедури ініціювання та подання місцевої ініціативи на розгляд ради, значними кількісними бар'єри щодо створення ініціативної групи та збору підписів, обмеженням термінів збору підписів членів територіальної громади, відсутністю чітких термінів внесення місцевої ініціативи на розгляд ради тощо [2].

Недоліки локального нормативно-правового регулювання місцевих ініціатив можна прослідкувати на прикладі м. Одеси. Незважаючи на те, що активною громадськістю міста неодноразово ініціювалося питання щодо прийняття окремого Положення про місцеві ініціативи, воно так і не було прийняте, а відповідні процедурні питання унормовуються сьогодні ст. 22 Статуту територіальної громади м. Одеси. Згідно цього документа, право внесення місцевої ініціативи на розгляд ради надається безпосередньо ініціативній групі членів територіальної громади в кількості не менше 10 осіб. Особливістю процедури є вимога подання повідомлення про створенні ініціативної групи разом з документами місцевої ініціативи, до яких відносяться документально підтверджений список членів ініціативної групи, проект рішення, підготовлений у порядку місцевої ініціативи та пояснювальна записка до проекту рішення [3]. Статут передбачає можливість відмови у реєстрації місцевої ініціативи з мотивів невідповідності документів встановленим вимогам, однак ініціативній групі надається можливість протягом 5 днів повторно їх направити, врахувавши зауваження посадової особи місцевої ради. Процедура попереднього повідомлення про створення ініціативної групи, встановлення її кількісного складу (навіть відносно невисокого) та бар'єр у 5 тисяч голосів, які необхідно зібрати для підтримки місцевої ініціативи, створюють додаткові складнощі у її внесенні на розгляд ради. Однак чи не найбільше зауважень викликає відсутність встановлених строків розгляду місцевої ініціативи на засіданні ради після проходження зазначених процедур та реєстрації її секретарем міської ради. Крім того, потребує вдосконалення й механізм інформування членів територіальної громади про результати розгляду місцевої ініціативи.

Так, згідно звіту про аналіз практики застосування Статуту за період з 1 жовтня 2012 року по 31 червня 2013 року, за цей час члени міської громади Одеси внесли чотири місцеві ініціативи. Три з них Одеська міська рада прийняла з позитивним рішенням [4]. Наразі на офіційному сайті Одеської міської ради розміщено проекти місцевих ініціатив, останній з яких зареєстровано 21 січня 2016 р. Однак жодної інформації про результати їх підписання та розгляду не надається. Враховуючи, що місцеві ініціативи є важливим механізмом розвитку локальної демократії, в друкованих засобах масової інформації та інших інформаційних ресурсах місцевої ради необхідно оприлюднювати повідомлення про всі стадії їхнього проходження, а також про причини, які унеможливили реалізацію тієї чи іншої ініціативи. Це сприятиме не тільки широкому обговорення ініційованих питань, а й включенню дедалі

більшої кількості членів територіальної громад до активної громадської діяльності та підвищенню рівня довіри громадян до органів місцевого самоврядування.

Разом з тим, не слід відкидати і можливість унормування окремих, найбільш важливих, аспектів реалізації права місцевої ініціативи на рівні законодавства. На розгляд Верховної Ради України в різні роки вносилися декілька законопроектів, метою яких визначалося саме створення дієвих механізмів участі членів територіальних громад у здійсненні місцевого самоврядування та додаткових гарантій реалізації їхніх прав. Останній з таких документів, проект Закону «Про місцеві ініціативи» № 2296а від 06.07.2015 р. знаходиться на розгляді у Комітеті з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування. Спроба ініціаторів законопроекту ліквідувати наявні у вітчизняному законодавстві прогалини, що не дозволяють розвивати інститут місцевих ініціатив є, безумовно, позитивною. Водночас, не можна не погодитися з позицією фахівців Головного науково-експертного управління Верховної Ради, які, зокрема, зазначають, що «положення законопроекту, по суті, стосуються питань здійснення місцевого самоврядування, що мають бути врегульовані в Законі «Про місцеве самоврядування в Україні» [5]. Саме в цьому, базовому для розвитку місцевого самоврядування Законі, доцільно було би, на наш погляд, передбачити загальні умови локального нормативно-правового регулювання місцевих ініціатив. Внесення таких змін до вже існуючого Закону без прийняття нового, з одного боку, не суперечитиме принципу правової та організаційної самостійності місцевого самоврядування, а з іншого – сприятиме посиленню гарантій реалізації членами територіальних громад права на участь у місцевого самоврядування.

Література

1. Статути територіальних громад як інструменти забезпечення дієздатності цих громад: Аналітична записка [Електронний ресурс] / Асоціація сприяння самоорганізації населення. – Режим доступу: <http://samoorg.com.ua/wp-content/uploads/2012/08/Statuti-teritorialnih-gromad-yak-instrumenti-zabezpechennya-yihnoyi-diyezdatnosti-.pdf>
2. Правове регулювання місцевих ініціатив [Електронний ресурс] / Український незалежний центр політичних досліджень. – Режим доступу: <http://www.ucipr.kiev.ua/publications/pochatok-reformi-mistcevoii-demokratiii>
3. Статут територіальної громади міста Одеси: затверджений рішенням Одеської міської ради №1240-VI від 25.08.2011р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://omr.gov.ua/ru/acts/council/36244/>
4. В Одесі представили звіт про практику застосування Статуту. 29.08.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ibi.com.ua/ua/news/v-odesse-predstaviliotchet-o-praktike-primeneniya-ustava.html>
5. Висновок Головного науково-експертного управління Верховної Ради України на проект Закону України «Про місцеві ініціативи» (реєстр. № 2296а

Насакіна Світлана Вікторівна

*доцент кафедри української та іноземних мов,
кандидат філологічних наук,
ОРІДУ НАДУ при Президентіві України,
м.Одеса*

РИТОРИЧНІ ФІГУРИ У ВИСТУПАХ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИКІВ

На сьогодні лексика політичних текстів досліджена доволі поглиблено на матеріалі англійської мови. Натомість бракує матеріалу, присвяченому риторичним ресурсам на матеріалі української мови.

У енциклопедії «фігура» визначається як основний об'єкт риторики, що виступає засобом змінювання змісту [9, с. 542]. Риторичні фігури у вузькому сенсі – синтагматично утворені засоби виразності [10, с. 590-591], в широкому сенсі - будь-які мовні засоби, що включають тропи;. Відомо, що давні греки вживали слово «схема» замість «фігура» [7, с. 95].

Під терміном «риторична фігура» розуміють мовний зворот, своєрідне сполучення слів і синтаксична побудова фрази, відмінні від порядку слів, узвичаєного даною мовою [4, с. 50], синтаксичну конструкцію, яка має емоційно-експресивне забарвлення [5, с. 164], типовий прийом вербального оформлення думки [3, с. 285],

Одні дослідники виокремлюють фігури додавання, фігури зменшування, та фігури розташування [8, с. 91], другі - поділяють риторичні фігури на синтаксичні та стилістичні [1, с. 465], треті – класифікують риторичні фігури як фігури перестановки, фігури повторення, фігури скорочення й розширення, апелятивні фігури [2, с. 7-8].

Виділимо кілька груп риторичних фігур і розглянемо їх у політичних текстах українських політиків. Перша група - **антитеза, градація і інверсія**. Друга група - **повтор, паралелізм і період**. Третя група - **риторичне звернення; риторичний вигук; риторичне запитання, схвалення; применшення**. Розглянемо деякі риторичні фігури, використовуючи виступи українських політиків.

Градація -- фігура, що полягає в такому розташуванні частин мовлення (слів, частин речення), коли кожна наступна містить у собі підсилення (чи послаблення) смислового й емоційно-експресивного значення. Відповідно буває висхідна і низхідна градація, наприклад:

Так само дивним виглядають і заяви деяких лідерів фракцій, які вважають, що ця норма не на часі, тому що суспільство начебто до неї не готово. Не готові до неї лідери деяких політичних фракцій, які намагаються

так само торгувати місцями на цих виборах, тому що українські жінки набагато часто більш освічені, набагато більше демонструють готовність до політичної роботи, і навіть ці партійні, одноразові, одноденні проекти, створені під... до виборів тільки, вони виживають тільки і демонструють якусь, знаєте, більш-менш пристойність за рахунок того, що сьогодні залучають до своїх лав жінок-волонтерів, жінок, які на своїх плечах тримають дуже часто Україну. (Виступ депутата Верховної Ради України Ірини Геращенко 07 жовтня 2015 року)

Повтор як риторичний прийом це повторення теми, повторення загального тези промови, повторення ключових слів.

До особливих типів повторів відносяться анафора і епіфора. **Анафора** – лексико-семантичне повторювання слів чи словосполучень на початку прозаїчних речень[1, с. 433]. Цим досягається своєрідний паралелізм у структурі мови, її особлива логічність, наприклад:

Люди ждуть, що депутати подкажут им решение вопросов. Люди хотели получить обновление парламента – они его получили. (Виступ депутата Верховної Ради України Олександри Кужель 5 вересня 2015 року)

Епіфора – повтор заключних елементів фрази, кінцевих частин двох або більше відрізків мовлення, наприклад:

*Керівником держави, згідно Конституції України, є президент України. І тому він не... знаєте, не що... Він запросив прем'єр-міністра, і це прекрасно насправді: що сьогодні ми мали керівництво держави, яке разом спілкувалося з Європейським Союзом. Це не якась, там, знаєте... щось видатне, але це нормально, хоча дипломатично – ну, є норми протоколу, і це вам підтвердить будь-хто... на рівні керівників держав бере участь у саміті найвища посадова особа держави. Якщо це **прем'єр**, то це **прем'єр**. Якщо це **президент**, то це **президент**.* (Виступ депутата Верховної Ради України Ірини Геращенко 29 квітня 2015 року)

Риторичні фігури у виступах політичних діячів сприяють привертанню уваги аудиторії до інформації та виступають в деякій мірі засобом впливу.

Література:

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Мовленнєва комунікація: [підручник] / С.Д. Абрамович. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 472 с.
2. Артюхова А.О. Риторико-просодичні особливості німецького мітингового дискурсу (інструментально-фонетичне дослідження) : автореф. дис. канд.філол.наук : 10.02.04 / А.О. Артюхова – Одеса, 2012. – 20 с.
3. Волков А.А. Основи риторики : [учебное пособие] / А.А. Волков. – М.: Академический проект, 2003. – 304с.
4. Єрушевич Г.Д., Мельник Я.Г. Вступ до риторики / Г.Д. Єрушевич, Я.Г. Мельник – Івано-Франківськ, «Гостинець», 2002. – 160 с.
5. Каверин Б.И., Демидов И.В. Ораторское искусство : [учебное пособие] / Б.И. Каверин– М.: Юнити-Дана, 2004. – 255 с.

6. Куньч Зоряна Українська риторична термінологія: Історія і сучасність: [монографія] / Куньч Зоряна. – Львів: Видавництво національного університету «Львівська політехніка», 2006. – 216 с.

7. Николаев С.Г. О трёх забытых фигурах/ С.Г. Николаев // Проблемы экспрессивной стилистики. – 1992. – Выпуск 2. – Ростов-на-Дону: Изд-во Ростовского ун-та, – С.93-97.

8. Хазагеров Г.Г. Политическая риторика : [учебник] / Хазагеров Г.Г. – М.: Николло-Медиа, 2002. – 313 с.

9. Лингвистический энциклопедический словарь/ [гл. ред. В. Н. Ярцева]. – М.: Сов.энциклопедия, 1990. – 685 с.

10. Русский язык: Энциклопедия / [под. редакц. Ю.Н. Караулова]. – М.: Большая Российская энциклопедия, 2003. – 704 с.

Овчаренко Юрій Олексійович

*доцент кафедри філософських та соціально-політичних наук,
кандидат психологічних наук, доцент
ОРІДУ НАДУ при Президентові України
м. Одеса*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНЕ ЖИТТЯ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ

Наприкінці 1990-х років з усією очевидністю проявився той факт, що завершення "холодної війни" та біполярного протистояння на світовій арені надало потужного імпульсу розвитку процесам глобалізації, особливо їх політичній та економічній основі. Із завершенням протистояння двох соціально-політичних та економічних систем – капіталізму і соціалізму – глобалізація перетворилася на домінуючу тенденцію світового розвитку.

Проблеми геополітичного становища держави та їх впливу на суспільно політичне життя та сектор Національної безпеки України розглядали у своїх працях такі вчені як О. Белорус, В. Богданович, В. Горбулін, Г. Костенко, О. Кузьмук, В. Мунтіян, О. Маначинський, А. Семенченко, Г. Ситник.

Останнє десятиліття ХХ ст. увійде в історію суттєвими геополітичними змінами. Передумовами глобальних зрушень на континенті були: подолання воєнно-політичного протистояння Схід-Захід та переорієнтація низки держав на засади цінностей західної демократії. У наслідок цих подій світ із двополярного, чітко розмежованого поступово набирає обрисів багатополюсного, взаємозалежного, зростають взаємовпливи держав і народів. Тісно пов'язані між собою процеси подолання розколу Європи й Німеччини, ослаблення полюса сили з боку СРСР та США і самовизначення народів

східноєвропейських держав і національно-державного волевиявлення народів колишнього Радянського Союзу.

На Сході припинили існування воєнно-політичний блок країн Варшавського договору, Рада Економічної взаємодопомоги та СРСР як світова наддержава.

Геополітичне значення виникнення в Європі нової держави – України важко переоцінити. Проголошена нею мета – стати незалежною, демократичною, без'ядерною державою – не тільки не суперечить принципам побудови нової Європи, а навпаки, з огляду на її геополітичні характеристики, найкраще відповідає їм.

Положення України (та її регіонів) на межі двох великих цивілізаційних просторів – Європейського та Євразійського – було і залишається одним з визначальних чинників її історичної та політичної долі. Географічно Україна завжди була і залишається центральноевропейською державою, історично ж і політично тривалий час більша частина України перебувала під впливом євразійської культури, у складі Російської імперії, а потім Радянського Союзу. Національна свідомість виявилась розщепленою, відповідно, не було єдиних геополітичних пріоритетів, національних інтересів, єдиної національної стратегії. Усе це зумовило невдачу побудови національної держави на початку ХХ ст., а також сучасні труднощі становлення Української держави.

З точки зору глобалізації та державно-політичних цілей, географічне розташування України, та геополітичне становище, що з нього випливає, має як переваги, так і недоліки. До переваг належить те, що країна розташована на перехресті впливів – між Сходом і Заходом, має відкриті торговельні шляхи з державами Півночі і Півдня.

Доступ України (через Чорне море) до басейну Середземного моря визначає її наближеність до регіону Близького Сходу.

Недоліками геополітичного становища України є відсутність природних кордонів, за винятком Півдня, де Україна омивається Чорним морем, близькість держав, для яких у минулому Україна була територією експансії. З погляду геополітики, для збереження своєї впливовості Україна повинна розвивати добросусідські відносини з усіма прикордонними державами (окреме велике питання відносин з Російською Федерацією після подій в Криму), іти на розвиток відносин з країнами Європи, мати партнерів на Заході, Сході, Півдні та Півночі, не допускати якогось одного вектору геополітичних орієнтацій. Вона повинна відстояти суверенітет південних регіонів та ввести в юридичну законну площину питання анексії Росією Криму. [2,с.86]

Очевидно, що стояти осторонь інтеграційних процесів, які нині охоплюють усю планету, ще не вдалося жодній країні. Але крім внутрішньополітичних ритмів, наше життя все більше підпорядковується глобалізаційним ритмам, хвилям інтернаціоналізації та інтеграції. У цьому процесі Україна прагне до створення системи міжнародної співпраці, здатної забезпечити її політичну та економічну безпеку. Це прагнення не тільки стимулює інтеграцію України до світового співтовариства, а й сприяє зростанню її впливу в різних регіонах.

Для повноцінної інтеграції України у світовий політичний та економічний простір необхідна, насамперед, демократична громадянсько-правова держава, у якій забезпечуються політичні, економічні і соціальні права всіх її членів. Існування України як суверенної держави вимагає надійного захисту власних інтересів, гарантованого самозабезпечення і прогресивного розвитку в сприятливому зовнішньому середовищі.

Здатність синхронізувати себе з процесами, які пов'язані з глобальними і регіональними вимірами, уміння "вбудовувати" свої внутрішньополітичні плани і проекти в глобальні геостратегічні контексти визначає не тільки конкурентоздатність економіки країни, але й створює умови для підтримання внутрішньополітичного консенсусу та збереження власної національної ідентичності. [3,с.65]

Зазначенні питання є актуальними нині для України як ніколи. Адже ні держава, ні бізнес, ні саме українське суспільство ще не готові до того, щоб продемонструвати сеанс "одночасної гри" на майданчиках, де діють принципово різні правила: на традиційних театрах геополітичної гри, у багатовимірному просторі геоекономіки, у сфері геокультури.

Для Півдня України суттєвими геополітичними викликами є:

- наявність "тліючого" конфлікту між Україною і Росією з приводу анексії Криму та ситуації на Сході держави
- наявність спільного кордону між Україною та невизнаною Придністровською Молдавською Республікою;
- сепаратиські рухи правого та лівого напрямку, які діють всередині регіону.

Які ж для України негативи глобалізму та його загрози?

По-перше – це вже згадане збільшення розриву в рівнях економічного та соціального розвитку між Україною та країнами "золотого мільярду".

По-друге, зростання безробіття, бідності, безпритульності, а також техногенне перевантаження і деградація довкілля.

По-третє, економічне та політичне послаблення України, пригнічення внутрішньо-національного ринку, національної економіки, що призведе до практичного усунення України з конкурентного середовища.

По-четверте, зростання рівня тіньової економіки, її зростання до рівня глобально-світової і її вихід з під контроль України як держави. Також загальна криміналізація економічної діяльності, зростання корупції [1,с.65].

По-п'яте, конфлікт між вимогами глобалізації та соціально-культурними та економічними традиціями держави.

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що розвиток українського суспільства сьогодні підпорядкований загальним закономірностям розвитку сучасної світової системи, головною серед яких є тенденція глобалізації. Саме тому в умовах надзвичайного зростання зовнішніх впливів на економічне, соціальне, культурне і політичне життя українського суспільства, проблема впливу на розвиток глобальних процесів стає центральним питанням виживання.

Література:

1. Андрійчук В. Глобалізація, інтеграція, економічна безпека України //Політика і час. – 2003. №9. – С.61-71.
2. Бжезинський З. Україна в геостратегічному контексті. –К. Видавництво Києво-Могилянська академія. -2006. – 102 с.
3. Глобальні трансформації та стратегії розвитку: Монографія / під ред. О.Г. Білоруса. –К. Оріяне. - 2000. – 424 с.
4. Проблеми модернізації політичних систем сучасності: Монографія/ за ред.. Л.М. Герасіної, О.Г. Данильяна. –К. Право, 2008. -320 с.
5. Основи політології. (за ред.. В. Кременя). – Харків, -2007.
6. Політична корупція в Україні // журнал "Національна безпека і оборона" // 2009, 37. – с.23-32.
7. www.rasumkov.org.ua

Рогульський Олег Іванович

*головний спеціаліст сектору зв'язків з громадськістю,
Головне територіальне управління юстиції
у Вінницькій області*

Запорожець Марія Володимирівна

*Слухач факультету державного управління,
ОРЦУ НАДУ при Президентіві Укра ни*

ПРИНЦИПИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ОСНОВАНІ НА ДОСВІДІ ПОЛЬСЬКОЇ ПРОГРАМИ «ПРОЗОРА ПОЛЬЩА»

Відповідно до законодавства України на місцеві органи влади покладаються повноваження забезпечення збалансованого економічного та соціального розвитку територій. Враховуючи сучасні умови, що суттєво розширюють повноваження і підвищують відповідальність муніципалітетів за розвиток міст, сіл та селищ, виникла необхідність використання нових інструментів управління суспільно-економічним розвитком, де ключовим індикатором є ефективність [1]. Тому можна зробити висновок, що важливим кроком для розвитку регіонів є перехід від „керування” до муніципального менеджменту.

Проаналізувавши вдалі технології управління у сфері суспільної, громадської підтримки побудови прозорого, етичного, стійкого до корупційних спокус самоврядування, акцентуючи увагу на формуванні прозорих структур та процедур, створенні простору для взаємодії з місцевою громадою (залучення

громадськості) та місцевими громадськими організаціями на прикладі зарубіжних країн, зокрема Польщі. Відповідно до програми «Прозора Польща» [10, с. 13–15]. можна виділити шість принципів вдалого управління:

1. **Прозорість** - все, що робить місцеве самоврядування, є ясным та зрозумілим завдяки оприлюдненню засад функціонування та інформуванню про актуальні та важливі справи.

2. **Відсутність терпіння для корупції** - самоврядування діє етично та опирається на боротьбу з корупцією, ясно декларує, що активно проводить політику протидії корупції.

3. **Залучення громадян** - в громаді ведеться суспільний діалог, муніципалітет сприяє створенню об'єднань громадян, які беруть участь у розв'язанні проблем розвитку території.

4. **Передбачуваність** - реалізація публічних завдань відбувається у передбачуваний та планомірний спосіб, мешканці мають можливість участі у формуванні планів.

5. **Фаховість** - в міській раді працюють компетентні особи, постійно ведеться пошук засобів покращання послуг.

6. **Звітність** - діяльність органів місцевого самоврядування вимірюється та фіксується, особливо у сфері фінансів, чітко визначена відповідальність посадових осіб.

Однак повністю скопіювати зарубіжний досвід буде неможливим та не ефективним в умовах нашого сьогодення. Необхідні певні корективи відповідно до українських реалій (термінологія, фінансові можливості, повноваження органів місцевого самоврядування тощо).

Першим і головним принципом вдалого управління, є принцип прозорості. Прозорість, відкритість, гласність процедур надання адміністративних послуг органами місцевого самоврядування - це основа демократичного розвитку суспільства та, водночас, необхідна умова такого розвитку.

Прозорість створює довіру, але потребує політичної волі, щоб місцева влада прагнула пояснювати свої рішення, навіть технічно складні. За допомогою прозорості підсилюється розуміння громадськістю суті функціонування та сферу компетенції міської влади, є інструментом для обґрунтування її дій. Хоча прозорість робить владу відкритою для критики з боку громади, у кінцевому підсумку фактично зменшує її.

Забезпечення прозорості з боку місцевих органів влади передбачає виконання низки завдань, таких, як: розробка Реєстру послуг, які надаються муніципалітетом;

1. Розробка карток послуг. По кожному з видів послуг оформлюється відповідна картка послуги - детальний опис процедур та термінів;

2. розробка системи внутрішнього інформування;

3. створення у виконавчих органах місцевої влади Бюро із обслуговування клієнтів;

4. створення прес-служби та створення інформаційного ресурсу місцевого органу влади і забезпечення пунктів доступу до нього;

5. створення мережі інформаційних стендів, як в адмінбудинку, так і за його межами;

6. переклад «фахової» термінології на доступну для громадян мову, зокрема можна використати базові правила Public Relation (зв'язків з громадськістю), запропонованих Девідом О'Гілві;

7. забезпечення мешканцям можливості приймати участь в роботі сесій ради, засіданнях виконкому.

Принцип передбачуваності - діяльність органів місцевого самоврядування є передбачуваною та планомірною, населення має можливість брати участь у формуванні завдань для місцевої влади. Принцип передбачуваності необхідний як місцевій владі (для узгодження дій окремих її підрозділів, вибору пріоритетних напрямків розвитку громади), так і внутрішнім та зовнішнім інвесторам, які приймають рішення на перспективу.

Для реалізації цього принципу необхідно виконати наступні завдання:

1. Розробка, з участю місцевої громади, стратегії суспільно-економічного розвитку міста;

2. запровадження принципів програмно-цільового методу формування та виконання місцевого бюджету;

3. розробка багаторічного фінансового плану на основі програмно-цільового методу;

4. розробка багаторічного інвестиційного плану на основі стратегії суспільно-економічного розвитку;

5. підготовка інформативних матеріалів (буклети, інформація в Інтернеті), які презентують стратегію економічного розвитку міста;

6. встановлення сталих термінів проведення сесій місцевих рад та оприлюднення плану роботи ради.

Принцип етичності передбачає етичну діяльність органів місцевого самоврядування, які декларують та реалізують політику протидії корупції.

Одним із засобів реалізації засад вдалого управління та забезпечення дотримання етики посадовими особами місцевого самоврядування є розробка і впровадження власного Етичного Кодексу працівників виконавчого органу муніципалітету.

Певною мірою забезпечити реалізацію принципу етичності в органах місцевого самоврядування допоможе проведення широкої інформаційної акції щодо відсутності терпіння до корупції. Така акція сприятиме усвідомленню громадою реальної небезпеки від намагання давати хабарі, чіткого розуміння, що така поведінка мешканців спонукає посадових осіб до ще ширших корупційних дій.

Для реалізації принципу етичності в Україні можливо і доцільно використати такі ресурси:

1. Посилити публічне обговорення питань суспільної етики серед громади;

2. чітко і конкретно визначити місію і внутрішню політику публічної інституції;

3. при здійсненні процедури щорічної оцінки посадових осіб органів місцевого самоврядування уточнити критерії оцінки їх діяльності щодо етики, моральності та дотримання ними організаційної культури.

Принцип залучення участі громадян - право територіальної громади на самоврядування забезпечується можливістю і спроможністю кожного громадянина брати участь в управлінні територією.

В основі системи залучення громадян до місцевого самоврядування має бути всебічне інформування про діяльність органів місцевого самоврядування, можливість реалізації законодавчої ініціативи, а також забезпечення зворотного зв'язку з мешканцями.

Щоб залучати громадян до місцевого самоврядування, необхідно навчити їх „комунально” мислити. Щоб вони не чекали пасивно, коли влада вирішить їхні проблеми, а активно діяли.

Реалізація принципу залучення громадськості полягає також у забезпеченні діалогу з громадою, активному впровадженні запитів населення в реальне життя. Очевидно, що цей принцип не може бути повною мірою реалізований при відсутності довіри з боку громадян.

Завданнями для реалізації означеного принципу можна вважати:

1. налагодження інформаційного зв'язку з громадою;
2. проведення моніторингу громадської думки щодо вивчення суспільних потреб та ініціатив громади;
3. встановлення партнерства із громадою, яке базується на спільній відповідальності;
4. налагодження постійної взаємодії та співпраці з неурядовими громадськими організаціями;
5. реалізація принципу соціального партнерства із залученням неурядових громадських організацій до виконання суспільно значущих проектів.

Переходячи до принципу фаховості, спочатку потрібно з'ясувати, що ж таке фах і які основні завдання для реалізації означеного принципу?

Одними з основних завдань реалізації та забезпечення принципу фаховості на державному та місцевому рівні є: впровадження процедури відбору на кожну вакантну посаду, яка мусить у собі містити вимогу щодо проведення конкурсу (в тому числі і на заміщення вакантних керівних посад); моніторинг громадської думки щодо якості надання послуг відповідними органами та кваліфікації їх працівників; вдосконалення існуючої системи підвищення кваліфікації, активне залучення до цього процесу альтернативних навчальних інституцій із урахуванням потреб. Фаховість розглядається як сукупність набутих посадовою особою знань і практичних навичок, які забезпечують компетентне і якісне виконання своїх професійних обов'язків.

Предметно розглядаючи завдання, які дозволять реалізувати принцип фаховості в повній мірі треба:

1. Дотримуватись процедури конкурсного відбору на кожну вакансію, в існуючі конкурсні комісії необхідно вводити представників депутат-ського корпусу, недержавних організацій тощо;

2. уникати формальності при проведенні щорічного оцінювання посадових осіб органів місцевого самоврядування.

3. розробити чіткі та вимірювані критерії, які визначають компетентність, рівень знань та дотримання етичних стандартів посадовою особою.

4. впроваджувати систему постійного покращення функціонування виконавчих органів місцевого самоврядування, яка ґрунтується на якісних і вимірюваних показниках, що відображені у щорічній оцінці;

5. збільшити ефективність системи підвищення кваліфікації, яка складається із навчань та самовдосконалення і базується на можливості посадової особи обирати заклади, установи, форми і зміст навчання;

6. організувати обов'язкове базове навчання депутатів після виборів, а також забезпечити їх участь у спеціальних тематичних навчальних семінарах щонайменше раз на рік;

7. створити умови для реалізації самостійної кадрової політики у територіальній громаді.

Ефективність діяльності органів місцевого самоврядування, перш за все, усвідомлюється громадянами через сферу фінансів, тому дотримання принципу звітності щодо використання коштів місцевих бюджетів є передумовою розвитку довіри жителів певної адміністративно-територіальної одиниці до місцевої влади. Крім того, спираючись на громадську думку, місцеві бюджети можуть отримати додаткові кошти з державного бюджету для реалізації специфічних проектів та завдань у відповідності до особливостей історичного та соціального розвитку.

Реалізація та забезпечення принципу звітності передбачає виконання певних завдань, зокрема:

1. Створення інформаційного довідника (як у друкованому, так і в електронному вигляді), що буде доступним для громадян та у якому буде міститися вичерпна інформація про використання бюджетних коштів та їх спрямування;

2. внесення доповнень до регламенту роботи відповідної ради в частині застосування процедури поіменного голосування з усіх питань, окрім тих, які, згідно закону, мають вирішуватися таємним голосуванням;

3. впровадження електронної системи обов'язкового оприлюднення нормативно-правових актів, повних текстів бюджетів, вичерпних відомостей про комунальне майно місцевих громад, тендерні закупівлі та іншої інформації про діяльність та рішення органів місцевого самоврядування (детально);

4. створення системи обов'язкового і повного оприлюднення планів забудови територій населених пунктів та заявок на землевідведення;

5. ведення відкритого реєстру нерухомості та майна на території відповідної місцевої ради.

Принцип звітності забезпечує інформаційні потреби користувачів щодо: оцінки якості управління; здатності органів місцевого самоврядування своєчасно виконувати свої зобов'язання; регулювання та корегування діяльності влади на місцевому рівні.

Всі принципи є взаємопов'язаними та взаємодоповнюючими. Дійсно, важко уявити, як без принципу прозорості можна реалізувати принцип передбачуваності чи залучення громадян до місцевого самоврядування. Заходи по реалізації принципу передбачуваності вимагають певної фахової підготовки посадовців. Принцип прозорості та відкритості процедур отримання послуг, висока фахова підготовка посадовців, їх підзвітність створюють атмосферу нетерпимості до корупції. Можна погодитися з тим, що реалізація деяких завдань потребує додаткового фінансування. Однак, деякі - вимагають лише бажання, політичної волі керівництва. Як говорить китайська мудрість - великий шлях починається з маленького кроку.

До найцікавіших заходів Фонду, завдяки яким були передані найкращі досягнення програми «Прозора Польща» українським неурядовим організаціям і органам місцевого самоврядування, можна зарахувати:

1. Проект «Прозоре самоврядування в Україні – навчання представників українських органів самоврядування у сфері сучасного управління публічною адміністрацією», реалізований 2006 року. Головною метою проекту була передача досвіду у формуванні місцевої демократії найкращих польських прикладів функціонування адміністрації, в тому числі в галузі системи управління якістю ІСО 9001:2001, а також ІВА 4:2005 в установах, Моделі «6 принципів доброго управління», паблік рилейшнз в самоврядуванні і програми Лабораторія «Прозорої Гміни». Серед учасників проекту з України були представники публічної адміністрації на рівні самоврядування, неурядових організацій і експерти з 15 міст шести областей України: Волинської, Рівненської, Львівської, Донецької, Луганської, Вінницької та з Києва. Була видана публікація (понад 600 сторінок), що містить найкращі польські і українські приклади у сфері сучасного управління публічною адміністрацією.

2. Проект «Інтеграція України з Європою – через прозоре самоврядування» в 2007 році реалізувала громадська організація «Європейський діалог» зі Львова в партнерстві з ФРМД РО в Любліні. Заходи були розраховані на представників органів адміністрації та неурядових організацій міст Львівської області. Відбулися навчання і консультації польських експертів, навчальний візит до Люблінського воєводства а також був виданий бюлетень, з картами послуг двох українських органів самоврядування.

3. Проект «Прозора Україна – лідери для етичного самоврядування» в 2007 році переніс на український самоврядний ґрунт ефекти польських досвідів програм, що стосуються прозорості в публічній адміністрації. Головним пріоритетом цього заходу була спроба протидії явищу корупції в українській адміністрації, що в майбутньому вплине на формування адміністрації, гідної демократичного і громадянського суспільства.

4. У 2008 році проект «Прозора Україна. Створення ефектного і етичного самоврядування в Україні» включав навчання 60 експертів, готових працювати і допомагати впроваджувати принципи доброго управління через участь в Акції «Прозора Україна». Тренінги і навчальні візити українських експертів на першому етапі програми відбулися в Дніпропетровську, Черкасах і Львові, а потім у Мазовецькому, Малопольському, Люблінському та

Західнопоморському воєводствах. Одним з важливих промоційних заходів була широка суспільна дискусія на тему етичних принципів будівництва демократичного громадянського суспільства та територіального самоврядування в Україні.

5. У 2009-2011 роках РЦ ФРМД у Любліні з громадською організацією «Європейський діалог» зі Львова приступив до проекту «Центр Польсько-української співпраці», реалізованого гміною міста Краснік. У дворічній роботі взяло участь декілька установ з Польщі і України. Головною метою проекту було створення польсько-української системи обміну знань і досвідом для публічної адміністрації, громадянських організацій і суб'єктів господарської діяльності а також промоція транскордонної співпраці у сфері екологічного туризму.

Заходи в Україні відбувалися в усіх 24 областях та Автономній Республіці Крим. Завдяки розповсюдженню ефектів проектів у вигляді публікацій та консультацій, що надаються неурядовими організації і запроваджених послуг в органах самоврядування, а також дистанційним навчанням. У заходах в рамках проектів взяло участь понад десяти тисяч непрямих бенефіціарів та пересічних громадян України.

Реалізація міжнародних проектів польськими і українськими партнерами на основі програми «Прозора Польща» підвищує результативність впровадження сучасних методів управління в публічній адміністрації у співпраці з місцевою громадськістю. Пропоновані заходи і передані знання причиняються до здобуття нових умінь, що, як наслідок, впливає на розвиток самоврядування і громадянської активності в Україні.

Література:

1. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 24, ст.170: [Електронний ресурс] // – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
2. І. Клейнер. Демократія і держава. СП «Українська книга», К., 1999, 136 с.
3. А.Куліш. Public Relation для громадських (недержавних) організацій. ТОВ „АДЕФ-Україна” К., 2004. 128 с.
4. Залучення громадян до участі в місцевому самоврядуванні. Навчально-методичний посібник / Укладач Б.А. Руснак.- Чернівці: ЧМГС „Буковинська партнерська агенція”, 2004.
5. Місцевий та регіональний розвиток в Україні: Досвід Полтавщини/ За ред. С. Максименка.- К.: Міленіум, 2001.-286с.
6. Молодь обирає дію: співпрацюємо у соціальному проекті/ О. Помету, І. Сущенко.- К.:А.П.Н., 2003.- 56с.
7. Рудакевич М.І. „Етика державних службовців”, Київ, Видавництво НАДУ, 2003.
8. Etyczne aspekty dzialalnoci samorzadu terytorialnego. Poradnik dla samorzadow./ pod red. Janiny Filek, Krakow, 2004.

9. Kohlberg, L. Development of moral character and moral ideology. In M.L. Hoffman & L.W. Hoffman, eds., Review of Child Development Research, Vol. I, New York: Russel Sage Foundation, 1964.

10. Dwadzieścia lat Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej. – K. : Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Warszawa, 2009. – 100 s.

11. Польський досвід реформування системи самоврядування з перспективи планованої адміністративної реформи в Україні / [редакція Й. Квятковський]. – К.: Краків, 2005. – 235 с.

Романенко Тетяна Іванівна

*старший викладач кафедри українсько та іноземних мов
ОРІДУ НАДУ при Президентові України,
м. Одеса*

ПРОБЛЕМИ ЕТИКИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІНЦЯ ЯК ВИДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ

Історичний процес розподілу праці, суспільної диференціації приводить до виникнення та розвитку різноманітних професійних відносин, специфічної культури та моралі, які формуються в ході професійної діяльності. Належність до певної професії породжує своєрідний професійний світогляд, психологію, визначає особливості поведінки. У представників різних професій виникають специфічні норми взаємодії, ціннісні орієнтації, відносини. Професійна мораль відображає особливості моральної свідомості, взаємовідносин, поведінки людей, які обумовлені специфікою професійної діяльності.

Однак з часом професійна мораль потребує свого більш чіткого оформлення, що й приводить до виникнення професійної етики. У професійній етиці фіксуються вже не стихійно сформовані моральні норми, а інституційні свідомо сформовані професійно-етичні встановлення. Придбання професійною етикою інституціонального характеру свідчить про заміну спонтанних дій на передбачувану, очікувану, модельовану та регульовану поведінку. Професійна етика вирізняється: усвідомленою ретельною розробкою професійних етичних норм; побудовою системи взаємозалежних цінностей, принципів, норм, установок, зафіксованих в Етичному кодексі; існуванням групи людей, що відповідають за підтримку і захист цих норм [1, с.38].

Постанова проблеми. Існує ряд чинників, які впливають на виділення особливих професійно-етичних встановлень: специфічне місце держслужбовців у суспільстві; особливі відносини в професійній діяльності державних управлінців; підвищені моральні вимоги в державному управлінні, обумовлені розпорядженням великими матеріальними цінностями, людськими ресурсами. Ці чинники призводять до виникнення особливих етичних проблем

професійного життя державних управлінців. Існує потреба у виділенні цих проблем та пошуку їх рішення.

Актуальність дослідження обумовлена тим, що стрімкі зміни у сучасному світі кидають нові виклики держслужбовцям. Та обов'язок кожного з них - відповідати новим вимогам сучасності, одна з яких: чітке слідування нормам етиці державного управлінця.

В науковій літературі розрізняється: етика державного управління - інституційна етика, яка впливає з місії та філософії державного управління та презентує його цінності, етичні установки, принципи, норми й механізми їхньої підтримки; етика державного управлінця - основана на усвідомленні професійного призначення та ціннісних засад державного управління система етичних принципів та норм, які відображаються у свідомості державних управлінців, орієнтують і регулюють їх відносини та діяльність у сфері державного управління.

Необхідність етичного кодексу державної служби, поряд з нормативно-юридичним, може бути аргументована наступним чином: по-перше, неможливо скласти вичерпний перелік приписів і заборон; по-друге, багато дій або відмова від дій за своєю природою не можуть регулюватися юридичними нормами. І, нарешті, очевидно, що будь-яке професійне спілкування протікає відповідно до професійно-етичними нормами і стандартами. Відсутність чітких уявлень або зневагу до етичним нормам призводять до створення власних версій етичного кодексу [2].

В етиці державного управлінця конкретизуються загально-моральні настанови. Проте кожна відносно самостійна моральна підсистема (у тому числі професійна етика) утримує у собі небезпеку самоізоляції, виникнення професійного егоїзму, домінування корпоративних інтересів над загальнолюдськими.

Професійний егоїзм - прагнення захистити діяльність своєї професійної групи від публічної критики, відстояти право на здобуття попередньо матеріальних привілеїв, престижу та інших переваг, обґрунтувати правомірність зниження внутрішньогрупової вимогливості (необхідністю збереження "професійної таємниці", неприпустимістю втручання в професійні справи зі сторони некваліфікованої суспільної думки тощо). У разі конфлікту між загальнолюдськими та професійними настановами перевага повинна бути віддана загальнолюдським моральним вимірам [1, с.40].

Слід зазначити, що в державному управлінні здебільшого не існує етичних кодексів, які б розповсюджували свою дію на представників усіх гілок влади. Оскільки діяльність та моральні проблеми, з якими стикаються законодавці, представники судової влади та чиновництво є досить специфічними, для них виробляються окремі "етичні статuti" - Етичні кодекси парламентарів, Етичні кодекси представників судової влади та Етичні кодекси державних службовців [1, с.43].

Над проблемами етики державних службовців працювали такі вчені, як В. М. Князев, Ю. В. Бакаєв, Т. Е. Василевська, Р. В. Войтович, В. О. Саламатов та інші.

Висновки На сучасному етапі розвитку стало очевидно, що не існує діяльності, в тому числі управлінської, без морального її змісту, а отже, без визначення моральних позицій взаємодіючих сторін. У формуванні таких позицій полягає головне завдання професійної етики. З точки зору менеджменту та теорії мотивації, обраний організацією пріоритет матеріального початку обернеться в кінцевому підсумку не вигодою, а втратами і, як правило, внутрішнім руйнуванням організації. У підсумку пріоритет морального фактора на практиці забезпечує стабільність, стійкість управлінського персоналу держслужби, а отже, і стабільність всієї організації, що дозволить домогтися успіху.

Література:

1. Князєв В. М., Бакаєв Ю. В., Василевська Т. Е. та інш. Філософські проблеми державного управління // Навчально-методичний посібник. – Київ: НАДУ, 2012 – 52 с. - Режим доступу: http://www.academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Navch_Posybniky/1ccac80d-0edf-4c8a-97c1-7223d3f957c0.pdf
2. Комаровский В.С. Политико – административное управление. // Посібник. Розділ 1. Етика государственной службы как вид этики управления. М.: Изд-во РАГС, 2004. - 496 с.- Режим доступу: <http://all-politologija.ru/knigi/politiko-administrativnoe-upravlenie-uchebnik-komarovskogo/etika-gosudarstvennoj-sluzhbi-kak-vid-etiki-upravleniya>

Ростіанов Богдан Юрійович

*доцент кафедри філософських та соціально-політичних наук,
кандидат філологічних наук,
ОРІДУ НАДУ при Президентіві Укра ни
м. Одеса*

ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ В М. МИКОЛАЄВІ НАПРИКІНЦІ ХІХ - НА ПОЧАТКУ ХХ ст.ст.

Актуальність нашого дослідження полягає у врахуванні цінного історичного досвіду в розвитку Південного регіону України. Відомо, що наприкінці ХІХ століття Південний регіон бурхливо розвивався: у великих містах вийшла на світовий рівень капіталістична промисловість, наздоганяючи промисловість європейську і американську. На кінець ХІХ століття припадає новий розквіт міста Миколаєва як військово-морського, промислового і торговельного міста. Ще 1881 року урядом було розроблено двадцятирічну програму суднобудування (з 1881 по 1900 роки). На той час казенним адміралтействам, які мали відсталу техніку, ще не під силу було створення потужного парового військового флоту. Вже в 1881-1882 роках царський уряд

вживає заходів із залучення приватних капіталів у суднобудівну промисловість: були встановлені державні мита на ввезення металевих суден, видавалися позики під будівництво кораблів. Суднобудування в нашій країні ставало доволі вигідною справою, і на цю галузь промисловості звернули увагу не лише вітчизняні, а й іноземні капіталісти. Розташований поблизу кам'яновугільного й залізорудного басейнів, Миколаїв, що мав і вихід до моря, був найзручнішим містом для створення на Півдні країни великого центру капіталістичної суднобудівної промисловості. 1895 року бельгійські капіталісти Франсуа і Делуа вирішили побудувати в Миколаєві приватний суднобудівний завод. Завод був побудований надшвидкими темпами - за три роки, і став першим в нашій країні прикладом надшвидкої побудови промислового гіганта.

У жовтні 1897 року завод було введено в експлуатацію. Перші директори заводу (бельгійський інженер Е. Гарріс і француз Л. Ролланд) не володіли російською мовою і всі розпорядження віддавали французькою. Французькою мовою велася звітність, гроші рахувалися у франках. Французькою говорили й бельгійці – інженери, майстри, бригадири, кваліфіковані робітники, найняті за кордоном. І в народі за підприємством, створеним бельгійськими капіталістами, міцно закріпилася і трималася аж до 1917 року назва «Французький завод». В офіційних документах завод часто скорочено називали французьким словом «Наваль» (морський). Одночасно з «Навалем», по сусідству з ним, було побудовано Чорноморський механічний і котельний завод, що фінансувався групою французьких капіталістів; на ньому працювало більше тисячі робітників, завод спеціалізувався на виготовленні різноманітних котлів, залізничного обладнання, артилерійських снарядів.

Завод «Наваль» займав площу в 50,1 гектара, на якій за так званим «віяловим типом» були побудовані майстерні (цехи), зв'язані спільним рейковим шляхом; цехи мали зручний доступ до берега Бузького лиману. Адміністративно завод ділився на відділи, котрі об'єднували майстерні, близькі за характером роботи. Уздовж глибокої берегової лінії Бузького лиману були розташовані 7 відкритих стапелів для суден середнього й малого розміру, і великий критий елінг, призначений для одночасної побудови двох великих або чотирьох середніх кораблів. Це був єдиний на той час в нашій країні критий металевий елінг. Взагалі завод «Наваль» став найбільшим суднобудівним заводом в усій Російській імперії.

Перші роки роботи заводу не принесли очікуваних прибутків. Восени 1899 року почалася світова промислова криза, яка захопила 1900 року і нашу країну. Але вже 1901 року Морське міністерство отримало директиву від царя Миколи II – звернути особливу увагу на посилення флоту на Чорному морі. Того ж року завод «Наваль» отримує перше велике замовлення на побудову міноносців для Чорноморського флоту. 1902 року закладені, а 1903 року спущені на воду і в тому ж році вступили в стрій два перших побудованих заводом військових корабля. Міноносці «Заветный» і «Завидный» водозміщенням 350 тонн мали довжину 60,2 метри, ширину 6,4 метри, осадку 1,8 метри. На кожному були встановлені дві машини потрійного розширення загальною потужністю 5500 кінських сил. Міноносці розвивали швидкість 25

вузлів. Озброєння міноносців складалося: одна 75-міліметрова гармата, п'ять 47-міліметрових гармат, два торпедних апарати і 18 мін. Екіпаж кораблів складався з чотирьох офіцерів і 66 матросів. За роки, що передували російсько-японській війні, на заводі «Наваль» були побудовані головні машини, котли, вали й гвинти для ескадреного броненосця «Князь Потемкин-Таврический». Казенний завод, який будував броненосець – миколаївське Адміралтейство (який потім носив відому назву – «Завод імені 61-го Комунара») – не мав обладнання, необхідного для виготовлення машин і механізмів, і заводу «Наваль» (який потім носив відому назву «Чорноморський суднобудівний завод») були замовлені дві вертикальні парові поршневі машини потрібного розширення загальною потужністю 10600 індикаторних кінських сил. Для броненосця були побудовані також дві башенні установки, виконані заводом за власними кресленнями.

Завод виготовляв також парові котли морського типу для міноносців Чорноморського флоту й Тихоокеанської ескадри, водоналивні боти для Владивостока й Порт-Артура, будував річкові пароплави й землечерпалки. На замовлення залізниць були побудовані залізничні вагони, сотні котлів для паротягів і велика кількість мостів (в тому числі Бузанський міст для Астраханської залізниці, що мав найдовші в Європі на той час ферми – 230 метрів довжиною). Виготовлялося заводом і обладнання для водогонів і водокачок; підйомні крани, плаваючі й заводські; парові машини; артилерійське й мінне озброєння, лафети, мінні апарати. Вироби заводу експортувалися й за кордон. На кількості тисяч карбованців було вивезено машин і механізмів для залізниць в Італію і Румунію.

Створення на Півдні нашої країни великого суднобудівного заводу було прогресивним явищем. Але за цифрами росту його продукції й збільшення кількості робітників стояло в буквальному розумінні горе народу, його сльози й кров. На початку ХХ століття Миколаїв перетворюється у великий промисловий центр зі значною частиною пролетарського населення. Основну масу робітників складали вихідці з селян. Щорічно з сільської місцевості до Миколаєва приходило на заробітки більше 5000 селян. Неймовірно важкими ставали виробничі й побутові умови робітників. Правилами внутрішнього розпорядку на заводі був установлений 12-годинний робочий день, обов'язкові наднормові роботи, обшуки при виході з заводу. Надзвичайно низькою була заробітна плата. Кваліфікованим робітникам платили від 1 карбованця до 1крб. 50 коп.; робітникам, котрі не мали кваліфікації – 80 коп.; хлопчикам – 30 коп. за той же самий 12-годинний робочий день. Цих грошей вистачало лише на те, щоби сім'я жила напівголодно. Але навіть із цієї малесенької зарплати капіталісти стягували значну частину за допомогою системи штрафів. За неохайну роботу штрафували на одну третину денного заробітку, за недотримання у заводських приміщеннях чистоти – до одного крб., за порушення тиші при роботах (шум, крик, лайка, бійка) – на 1 крб., за порушення правил внутрішнього розпорядку – від 25 копійок до 1 крб., за загублений інструмент – на одну третину тижневого заробітку. Щоби сплатити штраф за запізнення на 2-3 хвилини (незалежно від причини запізнення),

кваліфіковані робітники мали працювати близько 3-х годин, а підлітки – до 6 годин. Бідою для робітників були часті виробничі травми. Праця й життя робітників ніким не охоронялися. Робітник заводу «Наваль», котельник Георгій Шкапін написав вірш, в якому передав важкі умови праці:

Льется пот со всех ручьями,
Грохот, лязг и стонов звон,
Чад парит над головами,
Смерть глядит со всех сторон.
Вихрем вдруг метнулись крики,
Миг один – и все дрожит...
Крик печали, боли, муки,
Кто-то корчится, кричит...
И на крик несут носилки,
Труп убрали, разошлись;
Лишь остались кровь да жилки,
Да и те уж запеклись [5, с. 99].

На робітничих окраїнах Миколаєва народом було складено відому гірку пісню:

Город Николаев,
Французский завод.
Там работал мальчик –
Двадцать один год...
Работал он – работал,
Денег не скопил,
На двадцать первом годе
Чахотку получил...

Важкий економічний стан доповнювався політичним безправ'ям робітників – вони були фактично беззахисні перед капіталістичними хижакими. Робітникам заборонялося об'єднуватися в профспілкові організації; вони не мали права оголошувати страйки й таким шляхом добиватися покращення свого становища. Ще в січні 1897 року військовий губернатор зобов'язав поліцмейстера безумовно забороняти будь-якого роду сходки робітників. В разі відмови робітників розійтися губернатор розпорядився оголошувати їм, що будь-яке порушення порядку буде придушене, а винуватці й підбурювачі піддані арешту й виселенню з міста. Того ж року на заводі «Наваль» створено поліційний загін у складі одного околоточного наглядача й 11 городових; заводська поліція утримувалася за рахунок власників заводу. Однак робітничий рух не можна було спинити. 1897 року виник «Союз миколаївських робітників», який складався з 8 гуртків і об'єднував робітників казенної Адміралтейської верфі, а потім і робітників заводу «Наваль», залізничних майстерень, а також солдатів піхотних полків. Всього до «Союзу» входило близько 250 чоловік. «Союз» мав статут, в якому була визначена його мета – підвищення рівня добробуту пролетаріату і звільнення його від деспотизму

царського самодержавства. У січні 1898 року «Союз» розгромили жандарми; кілька членів «Союзу» були заслані до Східного Сибіру, багато робітників кинуті в тюрми. Але, незважаючи на арешти й суворість вироків, робітничий рух ставав дедалі масовішим. Перший великий виступ робітників заводу «Наваль», проведений під керівництвом соціал-демократів, відбувся в листопаді 1899 року. Виступ почався з того, що 6 листопада робітники котельної майстерні, доведені до відчаю утисками і грубістю начальства, накинули мішки на голови начальнику і майстрам, і силоміць видворили начальника і майстрів із заводу. В 1902 – 1903 роках на заводі працювало кілька соціал-демократичних гуртків; організатором і керівником першого з них став Георгій Шкапін – котельний робітник, котрий мав професійний досвід роботи і на заводі «Наваль», і на Путиловському заводі в Петербурзі. Робітничий рух, керований соціал-демократами, набуває яскраво виражену революційну спрямованість. Ці нові риси робітничого руху яскраво виявилися в період підготовки й проведення міжнародного свята робітників – 1 Травня 1903 року. В цей день у Миколаєві страйкували робітники заводу «Наваль» і Чорноморського заводу, більше половини робітників Адміралтейства. За містом відбулися робітничі майівки. Поліція влаштувала біля заводу «Наваль» засідку, були приведені в бойову готовність війська гарнізону – але зірвати святкування 1 Травня владі не вдалося. «Город имел очень праздничный вид. Рабочие с самого утра разгуливали по городу, по бульвару... это был первый случай празднования майского праздника большинством николаевских рабочих» [7, с. 145]. З початком російсько-японської війни миколаївські робітники організували антивоєнний рух. 14 листопада 1904 року в Миколаєві більше 2000 людей взяли участь в демонстрації проти мобілізації в царську армію. Серед її учасників розповсюджувалася революційна прокламація «К новобранцам», що роз'яснювала імперіалістичну сутність російсько-японської війни. Антивоєнна агітація приносила свої плоди. 28 грудня 1904 року робітники заводу «Наваль» провели одноденний політичний страйк протесту проти російсько-японської війни; з рук на руки передавалася прокламація з приводу падіння Порт-Артура; прокламація закликала до революції. Відчуваючи наближення революційної бурі, царська охрнка проводить арешти робітників-активістів – але репресії вже не могли зупинити революційного руху. Робітничий клас накопичував сили й готувався до боїв із самодержавством. Попереду чекав 1905 рік.

Література:

1. Діденко Г.Д. Робітничий клас України. – К.: АН УРСР, 1962. – 570 с.
2. Дмитриев Н.И., Колпычев В.В. Судостроительные заводы и судостроение в нашей стране. – Л.: Знание, 1988. – 366 с.
3. Історія Української РСР: В 2 т. – К.: Наук.думка, 1967.
4. Історія робітничого класу Української РСР: В 2 т. – К.: Наук.думка, 1967.
5. История Путиловского завода. – Л.: Соцэкгиз, 1961. – 448 с.

6. Лавров П. Рабочее движение на Украине в период нового революционного подъема 1910-1914 годов. – К.: Политиздат Украины, 1966. – 232 с.

7. Лось Ф.Е. Формирование рабочего класса на Украине и его революционная борьба в конце XIX и начале XX ст.ст. – К.: Госполитиздат УССР, 1955. – 324 с.

8. Реєстр пам'яток історії та монументального мистецтва м. Миколаєва. – [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://www.mykolajiv.ua/porup615.htm>

Сдобнова Анна Григорівна

*аспірант кафедри державно служби та кадрово політики,
НАДУ при Президентіві Укра ни*

ПАТРІОТИЗМ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ: ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ВИМІРИ

Актуальність представленої теми полягає в наявності суперечностей між загальнодержавними та регіональними інтересами, які виникають у процесі професійної діяльності державних службовців, та необхідності дослідження проблеми загальнонаціональних та регіональних вимірів патріотизму.

Сьогодні в Україні досить гострим є питання диспропорції розвитку регіонів. Чинники, що формують цю диспропорцію умовно можна класифікувати на об'єктивні та суб'єктивні.

Якщо ми говоримо про об'єктивні чинники розвитку, то маємо на увазі ті фактори, які розвиваються незалежно від впливу регіональної та загальнонаціональної політики. Зокрема, територіальні відмінності в забезпеченні природними і трудовими ресурсами, природно-кліматичні особливості, циклічні коливання та зміни в співвідношенні попиту та пропозиції. Ці фактори залежать або від наявних ресурсів або від природних циклічних коливань.

Другий вид включає людський суб'єктивний фактор. Тут вже задіяна державна регіональна політика, що створюється та втілюється народними депутатами України, депутатами місцевих рад, публічними службовцями. Цей фактор має два вектори – позитивний і негативний. Якщо концепції розвитку, стратегії та плани заходів щодо них аналітично-коректні, то розвиток буде спрямований на подолання диспропорції. І навпаки – не завжди державні програми та стратегії є єдиновірними та такими, що враховують всі складові розвитку регіонів. Не рідким явищем стають помилки в стратегії й тактиці реформ та соціально-економічні прорахунки в економічній політиці на різних рівнях ієрархічної системи управління (народногосподарському, регіональному, галузевому). Таким чином диспропорція буде збільшуватися.

В цьому контексті цікавим є аналіз такого фактору, як патріотичний, який, на нашу думку, має колосальний вплив. Дуже рідко поняття патріотизму звучить у негативному контексті, однак в даному випадку так і є. Безперечно лобіювання інтересів певної території, тим більше, якщо вона є «малою» батьківщиною лобіста, є потрібною справою. Однак, якщо такий лобіст має певний вплив та наділений владними повноваженнями, його дії можуть призводити до диспропорції в соціально-економічному розвитку регіонів. Наслідок такого лобізму – диференціація розподілу капіталу та ресурсів по різних галузях та регіонах. Ми часто стаємо свідками того, що народні депутати або державні службовці вищого рівня вболіваючи за своє рідне місто намагаються вплинути на благополуччя його розвитку, залучення інвестицій, надання певним підприємствам певної території невинуватих податкових пільг. Результатом стає поява європейських сіл посеред пострадянської області. Те ж саме трапляється і на рівні пересічних державних службовців.

Вважаємо патріотизм частиною поглядів та переконань державного службовця, які він відстоює по відношенню до своєї батьківщини.

Тут і постає питання: що повинно бути важливішим – бажання допомогти «малій» батьківщині чи праця на благо загальнонаціональних інтересів. Дана проблема є сьогодні очевидною, насамперед тому, що територіальні соціально-економічні диспропорції в будь-якому суспільстві можуть бути джерелом не лише соціальної, але й політичної нестабільності та провокувати протистояння регіонів.

Ефективна регіональна політика стимулювання розвитку регіонів неможлива без перерозподілу (прямого чи непрямого) засобів, ресурсів і прав між "багатими" і "бідними" регіонами. Такий перерозподіл має відбуватися як централізовано, так і за допомогою спеціально розроблених механізмів у регіонах.

Безперечно первинною ланкою яку у цьому розумінні потрібно контролювати є законодавча гілка влади в Україні, однак вважаємо, що інститут державної служби повинен бути основною зброєю, яка має боротися за загальнонаціональне та відстоювати подолання диспропорцій між регіонами.

Поняття патріотизму є невід'ємною складовою професійно-етичної культури державного службовця. Підпункт 4 пункту 1 статті 4 Закону України «Про державну службу» визначає патріотизм, як відданість та вірне служіння Українському народові [2].

За твердженням І. Бега, патріотизм є звичайним моральним станом життя людини, що виявляється в її свідомості, моральних ідеалах, цінностях, а також її повсякденній діяльності, творчій праці, соціальній поведінці. Це свідома громадянська позиція, критеріями якої є любов, вірність, служіння Батьківщині, турбота про забезпечення цілісності і суверенітету України, готовність встати на її захист, визнання пріоритету суспільних і державних інтересів над особистими [3].

Омелян Вишневецький розрізняє три різновиди патріотизму: 1. Етнічний патріотизм – ґрунтується на почутті власної причетності до свого народу, любові до рідної мови, культури, власної історії тощо. Це є родовидовою

ознакою, поряд з вродженим. У цьому сенсі неабияке значення має вивчення рідної мови, власної історії, літератури, українознавства, мистецтва, звичаїв тощо. 2. Територіальний патріотизм – ґрунтується на любові до того місця на землі, до місцевості, місця, клімату тощо, де людина народилася. На думку Григорія Ващенка, любов до рідного краю ґрунтується на ранніх дитячих переживаннях, захопленнях. 3. Державницький патріотизм – розвиток у дітей державницького світогляду і державницького почуття – того вищого патріотизму, що ґрунтується на державній ідеології і пов'язується з поняттям громадянськості. Він має об'єднувальну силу [1, с. 246]. Саме територіальний патріотизм є недопустимим коли йдеться про діяльність слуг народу, адже у своїй присязі вони обіцяють вірно служити всьому народові України. Натомість почуття патріотизму державних службовців повинне показувати відданість загальнодержавній справі та зміцнювати країну.

Отже потреба формування єдиних патріотичних поглядів повинна мати консолідуючу дію на регіони України.

Відповідно до статті 10 Закону України «Про державну службу» державний службовець повинен неупереджено виконувати законні накази (розпорядження), доручення керівників незалежно від їх партійної належності та своїх політичних переконань [2]. Однак ми вважаємо, що зазначений принцип повинен бути ширшим у своєму трактуванні. Здійснення державним службовцем своїх службових повноважень повинно проходити без урахування політичних, патріотичних мотивів чи обставин, що не стосуються предмета його службової діяльності. Адже на державній службі про особисту прихильність або неприязнь не йдеться. Інститут державної служби при правильній стратегії реформування повинен забезпечити стабільність розвитку держави Україна.

Підсумовуючи викладене вважаємо, що державна регіональна політика, виконання якої забезпечують державні службовці має бути невід'ємно пов'язана з загальнонаціональним благом та ґрунтуватися на застосуванні розширеного соціально-економічного підходу через показники прибутків і зайнятості регіонів. Зрозуміло, що лише сухим оперуванням цифр обійтися, але об'єктивність на нашу думку повинна бути ключовою при розробці державних регіональних стратегій.

Література:

1. Вишневський О. Українська освіта на шляху реформ / О. Вишневський. – Дрогобич, Швидкодрук, 2013. – 448 с.
2. Про державну службу [Електронний ресурс] : Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-19. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
3. Система патріотичного виховання дітей та учнівської молоді в умовах модернізації суспільних змін: навчально-методичний посібник / авт. кол. : Бех І.Д., Журба К.О., Киричок В.А. та ін. – К. : Пед. Думка, 2011. – 240 с.

Сокур Наталя Володимирівна

*доцент кафедри філософських та соціально-політичних наук,
кандидат політичних наук, доцент
ОРІДУНАДУ при Президентіві України,
м. Одеса*

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ ІНВАЛІДІВ ЩОДО ЗАЙНЯТОСТІ

Особливе місце у реалізації державної політики щодо зайнятості осіб з інвалідністю повинні займати громадські об'єднання інвалідів.

І особливістю громадських організацій інвалідів є те, що вони виступають єдиною соціальною структурою, у якій інваліди є членами не опосередковано, як в інших структурах суспільства, а безпосередньо, завдяки чому громадські організації інвалідів мають можливість отримувати адекватну інформацію щодо соціального стану і потреб інвалідів, вкрай необхідну для розробки пропозицій щодо удосконалення нормативно-правових актів і державних програм підтримки та реабілітації інвалідів [3].

Взаємодія державних органів влади та громадських організацій інвалідів щодо вирішення проблем зайнятості інвалідів ґрунтується на принципах рівноправного партнерства та взаємовідповідальності щодо досягнення поставленої мети.

Сьогодні активно використовуються, зокрема, такі форми взаємодії:

- участь державних органів та громадських організацій інвалідів у розробленні та обговоренні нормативно-правових актів з питань реалізації права інвалідів на працю та забезпечення їх зайнятості;
- спільне виконання положень законодавчо-нормативних актів з питань зайнятості інвалідів;
- утворення спільних консультативно-дорадчих та експертних органів, рад, комісій, груп для забезпечення врахування пропозицій громадських організацій інвалідів при формуванні та реалізації державної політики щодо забезпечення зайнятості інвалідів;
- виконання спільних проектів інформаційного, аналітично-дослідницького характеру з питань зайнятості інвалідів;
- державний та суспільний контроль за додержанням законодавства про працю та зайнятість інвалідів тощо [2].

Попри все, слід зауважити, що рівень зайнятості інвалідів в Україні є досить низьким – близько 15%.

Дослідження засвідчують, що такий стан зайнятості інвалідів в Україні зумовлений низкою причин. Так, аналіз результатів опитування осіб з інвалідністю щодо їх соціально-економічної інтеграції до трудового та суспільного життя показав, що основними бар'єрами, які заважають успішній

соціально-економічній інтеграції осіб з інвалідністю до трудового та суспільного життя, є:

- відсутність безперешкодного доступу осіб з інвалідністю до об'єктів соціальної та виробничої інфраструктури;
- незадовільне забезпечення осіб з інвалідністю засобами, що допомагають їм адаптуватись в суспільстві;
- непристосованість виробництва та робочих місць до потреб інвалідів на звичайних підприємствах;
- непривабливість робочих місць, які пропонуються роботодавцями людям з інвалідністю (значне фізичне навантаження, мала заробітна плата, непривабливі умови праці);
- упереджене ставлення роботодавців до використання праці осіб з інвалідністю;
- низька конкурентоспроможність осіб з інвалідністю на ринку праці, незважаючи на їх достатньо високий рівень освіти;
- невідповідність професійної підготовки інвалідів потребам ринку праці;
- відсутність роботи на умовах гнучких форм організації праці та надомної праці;
- неякісно розроблені індивідуальні програми реабілітації людей з інвалідністю;
- відсутність механізму супроводу осіб з інвалідністю в процесі їх працевлаштування та адаптації на робочому місці;
- психологічні бар'єри, пов'язані із заниженою самооцінкою інвалідами своїх здатностей (компетенції) та здібностей, зі страхом самотійно виходити на ринок праці, знаходитися в колективі тощо [4].

Виходячи з вищевикладеного, слід констатувати, що для забезпечення зайнятості інвалідів важливе значення має перш за все – створення умов для їх доступу до об'єктів житлової, соціальної та виробничої інфраструктури.

І саме тому основними заходами щодо вирішення проблем в сфері зайнятості інвалідів повинні бути:

- приведення законодавства до норм і стандартів Конвенції ООН про права інвалідів;
- розроблення нормативних актів щодо впровадження інклюзивної освіти та професійної підготовки;
- стимулювання роботодавців щодо прийняття на роботу осіб з інвалідністю;
- створення умов на робочому місці відповідно до виду захворювання людини з інвалідністю;
- удосконалення державної статистичної звітності стосовно отримання достовірної інформації, яка відображає дані про чисельність інвалідів та їх зайнятість та інш.

Список використаних джерел:

1. Зайнятість та професійна реабілітація людей з обмеженими можливостями. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2009-1/doc/2/16.pdf>

2. Національна доповідь "Праця та зайнятість осіб з інвалідністю в Україні" підготовлено на виконання Указу Президента України від 18.12.2007 р. №1228/2007 "Про додаткові невідкладні заходи щодо створення сприятливих умов для життєдіяльності осіб з обмеженими фізичними можливостями" та доручення Кабінету Міністрів України від 24.06.2009 р. №2700/3-09.

3. Куца А.М. Громадські організації інвалідів у сфері соціального захисту осіб з обмеженими функціональними можливостями / А.М. Куца // Право і суспільство. № 1 – 2011р. С. 114-117.

4. Соціологічні дослідження за регіонами України з метою виявлення проблем та перешкод, що заважають соціально-економічній інтеграції інвалідів до трудового та суспільного життя. Аналітична записка науково-дослідної роботи виконаної ДУ НДІ соціально-трудова відносин у 2010 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: : http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/publish/article?art_id=125466&cat_id=111127.

Титаренко Любов Миколаївна

*доцент кафедри філософських та соціально-політичних наук,
кандидат політичних наук, доцент,
ОРІДУ НАДУ при Президентові України,
м. Одеса*

МОДЕРНІЗАЦІЯ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ВІТЧИЗНЯНИХ РЕГІОНАЛЬНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

У статті звертається увага на зумовленість модернізації суспільного розвитку в умовах удосконалення публічного управління, розглядаються питання, пов'язані з проблемами оптимізації регіонального поступу в контексті соціально-економічної та політичної модернізації сучасної України.

Ключові слова. Модернізація суспільного розвитку, державна політика, вітчизняний соціально-політичний та економічний розвиток, публічна влада, комплексний процес реформування, регіональні перетворення.

Постановка проблеми. Головною передумовою розбудови України як незалежної, правової, демократичної, соціально-орієнтованої держави, її інтеграції у світове співтовариство є підвищення життєвого рівня громадян. Суть модернізації — оновлення або створення нових інституцій, що створюють умови для перетворення суспільної взаємодії у сфері політичних, правових,

економічних відносин на засадах принципів демократії, верховенства права та прав людини, усталених норм територіального співіснування як всередині країни, так і міжнародних норм співіснування.

Виклад основного матеріалу У своєму розвитку Україна пройшла певний етап становлення незалежної держави, — формування демократичних інститутів та європейського вибору. Водночас, на тлі сучасних перетворень, слід визнати, що побудована в країні політична та економічна система є малоефективною. Вона є малоефективною, якщо оцінювати її з точки зору створення соціально - політичних та економічних умов для демократичного, прогресивно - динамічного регіонального розвитку і прогресивного розвитку суспільства в цілому.

Вітчизняне регіональне управління, що реалізується у державі, являє собою діалектичне поєднання державного регіонального управління та самоврядування кожного з регіонів країни. У свою чергу державне регіональне управління включає державне управління цілісним соціально-економічним територіальним комплексом держави у просторовому аспекті та публічне управління кожним регіоном країни як окремою підсистемою [9, с. 2].

Вирішення багатьох проблем, пов'язаних із регіональним розвитком України та створенням ефективної системи публічного управління на місцевому рівні, зумовлює необхідність формування теоретичних засад регулювання регіонального розвитку та розроблення конкретних пропозицій щодо удосконалення регіональних перетворень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Засадами розробки та здійснення регіональної політики, аналізом проблематики регіонального розвитку відомі провідні науковці, такі як: Е.Б. Алаєв, О.І. Амоша, Бурик З.М., Бужимська К.О., Бабкіна В.Д., Горбатенко В.П., Дацишин М.Б., Долішній М.І., Дегтярьова І., Іжа М.М., Керецман В.Ю., Коротич О.Б., Мазур А.Г., Янків М.Д., Якубовський О.П та інші.

Важливо окреслити, що питання регіональної політики в Україні регулюються низкою нормативно - правових актів, найважливішими серед яких є закони України «Про стимулювання розвитку регіонів», «Про місцеві державні адміністрації», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про Генеральну схему планування території України», «Про державні цільові програми», «Про транскордонне співробітництво», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного та соціального розвитку України» тощо. Певні сподівання на упорядкування та удосконалення законодавчої бази у цій сфері пов'язувалися із Законом України «Про засади державної регіональної політики», який, на жаль, поки-що не виправдав сподівань [9; 16; 19].

На сьогодні доводиться констатувати, що сприйняття демократичних перетворень в контексті модернізації регіональних інституцій, залишаються на рівні суспільно-владних відносин адміністративно - політичного істеблішменту. Концентрація повноважень в центральних органах влади призводить до того, що у процесі їх функціонування виникають найрізноманітніші “конфлікти інтересів” – між приватними та суспільно-правовими обов'язками, службовими

повноваженнями, особистими та груповими, державними та регіональними, відомчими інтересами в діяльності органів публічної влади.

Конфлікт інтересів – гостра проблема для представників усіх гілок державної публічної влади. Політико-адміністративна еліта конструктивно не займається питаннями регіонального розвитку, та навіть і стратегією розвитку держави, і, поки-що не формує чітку державну політику в окремих сферах чи галузях, оскільки основні зусилля та час ідуть на вирішення проблематики владних відносин [там само].

Слід наголосити, що вітчизняні вчені, за часи розбудови незалежної української держави, запропонували модернізаційні заходи, а в країні створені реформаторські центри впровадження регіональних змін. Водночас на практиці дані пропозиції майже не було враховано або враховано не в повній мірі. [4; 5; 8; 9].

Перш ніж зосередити увагу на основних проблемах модернізації українського суспільства, необхідно пояснити саме поняття «модернізація», оскільки воно трактується в літературі по-різному. З точки зору вітчизняного вченого Горбатенка В. П. «модернізація» в загальному плані означає процес оновлення, осучаснення, тобто набуття менш розвиненими суспільствами низки ознак, характерних для більш розвинених суспільств, що, в свою чергу, передбачає масштабні, цілеспрямовані перетворення в усіх основних сегментах соціальної системи (в економічній, правовій, політичній сферах, соціальних відносинах, культурі, системі освіти) [5, с. 47].

До основних складових вітчизняних модернізаційних змін належать: раціоналізація діяльності бюрократії і суспільно-владних відносин; диференціація політичної структури; налагодження гнучкої системи вдосконалення законодавства; визначення оптимального рівня децентралізації виконавчої вертикалі; забезпечення незалежності судової системи; подолання відчуження населення від політичного життя; вибір і ціннісне обґрунтування мети соціальних перетворень; адаптація суспільства до нових соціальних цілей.

Якщо процес модернізації є органічним стосовно конкретно взятого суспільства, тоді він проходить 4 основні стадії: 1) усвідомлення мети; 2) консолідацію модернізаторські налаштованої еліти; 3) період трансформації; 4) інтеграцію суспільства на новій основі [там само, с. 47-49].

Разом з тим, у нинішній час доводиться констатувати, що негативно впливає на стан вітчизняної модернізації низька якість публічного управління. Це можна вважати наслідком відсутності минулого досвіду щодо самостійної державної діяльності. Цим пояснюється невміння владної еліти вести переговори, доводити свою точку зору і, головне, - нести відповідальність за власні дії. Також ми можемо говорити про непрофесійність політичної еліти, яка не має теоретичних політичних знань, навиків, необхідних для розбудови суспільства європейського виміру.

Аналіз процесів регіонального розвитку України свідчить, що на сучасному етапі розвитку на регіональному рівні існує ряд суттєвих проблем, у тому числі певні загрози щодо диспропорційності та нерівномірності розвитку регіонів,

відсутності комплексної державної політики стосовно координації регіонального соціально-економічного і суспільного розвитку в країні [14, с. 157].

Недосконалість адміністративної публічної політики проявляється і у надмірному захопленні зарубіжними стандартами, космополітизмом виразником волі західних держав, а не власного народу. Проблема полягає в насаджуванні співвідношення вітчизняної демократизації з формалізованим лібералізмом. У 90-ті роки минулого століття, які співпали з утвердженням національної незалежності України, торжество лібералізму на постсоціалістичному просторі здавалося очевидним. Звідси ідея Ф. Фукуями про «кінець історії» (якщо розуміти її як шлях до втілення ліберальних ідей) виникла не випадково [16, с. 134].

На основі лібералізму сформувалися такі цінності як свобода особистості, свобода підприємництва, космополітизм, індивідуалізм, незалежність від традицій, парламентаризм, гуманізм, демократизм. У цьому є логіка, оскільки ціннісна основа лібералізму певною мірою забезпечила стабільність соціального розвитку західних країн і органічне співвідношення потенціалу держави і громадянського суспільства в межах західної цивілізації.

Щоправда, як стверджують науковці, не слід забувати про те, що в кожній із розвинених держав, попри очевидне торжество ліберальних ідей, було знайдено модель соціального розвитку, яка враховувала і здобутки соціал-демократизму, консерватизму та зберігала елементи національних традицій [16, с. 134].

Натомість на початку 90-х років на Заході й у середовищі пострадянських еліт (зокрема і в Україні) виникла ілюзія і практика щодо права одних людей нав'язувати ліберальні цінності як універсальні там, де слова «свобода», «права людини», «конституціоналізм» мають зовсім не те значення, що на Заході [20, с. 3].

Як наслідок, форсований ліберальний транзит в Україні, разом з елементами свободи, оживив архаїчну систему соціальних відносин, що включає протизаконне захоплення землі, «прихватацію» власності, «човниковий» бізнес, руйнування колективних сільськогосподарських структур без створення необхідної альтернативи, латентні операції з готівкою, корупцію, хабарництво тощо [8; 9; 12; 14].

Не складно зробити висновок, що парадокс українського варіанту модернізації суспільства полягає в тому, що не вдається досягти так званого соціального контракту між владою і народом. Чи не тому ми маємо такі реалії життя, як: низький рівень підтримки еліти з боку громадської думки, відчуженість правлячих груп від широких верств населення, їх зосередження на боротьбі за владу та реалізації вузькогрупових і особистих інтересів [14].

Негативною також є тенденція використання модернізацій реформ, як засобу маніпулятивного впливу на громадську думку. Ця тенденція обумовлена відсутністю демократичного мислення, що в решті-решт призводить до зневіри пересічних громадян у можливості змін, абсентеїзму і лише гальмує модернізаційні процеси.

Щоб вийти із нинішнього небезпечного стану зuboжіння - духовного, економічного, соціально – політичного, перш за все потрібно зробити

поглиблений аналіз того, що з нами сталося, визначити об'єктивні та суб'єктивні причини (наслідки ми усі вже «відчули»), утворити механізми унеможливлення їх у майбутньому.

Виходячи з цього, державна служба і служба в О.М.С. повинні забезпечити організоване, демократичне, правове і головне – результативне публічне управління процесом формування і розвитку **регіональних перетворень** шляхом здійснення ґрунтовних інноваційних, фундаментальних здобутків моделі соціально-орієнтованого розвитку як кожного регіону, так і нашої держави в цілому.

При цьому, науковці наголошують: сучасний розвиток світової економіки свідчить, що головною рушійною силою будь-якої національної господарської системи є регіони. Саме на рівні регіонів вирішуються питання відтворення продуктивних сил, реалізуються проекти соціально-економічного розвитку, задовольняються ключові потреби населення. Саме показники регіонального розвитку є критерієм визначення рівня соціально-економічного поступу держави в цілому [3; 6; 7; 8].

Крім того, специфіку перетворення регіонального управління на сучасному етапі визначає показова тенденція до використання дедалі більшої кількості різновидів організаційних нововведень на рівні основної ланки управління регіоном (сьогодні це місцеві державні адміністрації), запровадження нових структурних підрозділів, допоміжних структур, широкої розмаїтості сфер і способів їхнього впливу.

Це підтверджує висновок, що в кожному регіоні удосконалення систем управління має бути досить специфічним, враховувати конкретні умови функціонування та розвитку певного регіону. З цього приводу, відповідно, має змінитись і система публічного управління.

Нещодавно, у березні 2017 р. голова Одеської обласної державної адміністрації Максим Степанов презентував стратегічний план дій на 2017-2019 роки, який отримав назву "Розумний регіон". Програма визначає основні пріоритети, цілі, програми та проекти розвитку Одещини, механізми їх реалізації, а також очікувані результати [13, с.4].

"Розумний регіон" - це інноваційний план перетворень, який почав реалізовуватись. Він враховує конкурентні переваги області і передбачає тісну взаємодію з місцевими органами влади, громадськістю та представниками бізнесу. Голова Одеської обласної державної адміністрації акцентував увагу на максимальному залученні до процесу реалізації плану перетворень представників усіх зацікавлених груп, які турбуються про розвиток Одещини. Роботи вистачить усім", - зазначив Степанов, виступаючи під час презентації [13, с.4].

У стратегічному плані голови Одеської ОДА викладені основні стратегічні цілі його діяльності на своїй посаді на найближчі 2 роки. Так, розділ "Розумне та відкрите управління" передбачає модернізацію системи управління регіоном, запровадження електронних послуг та інноваційних моделей комунікації з громадськістю, а також конкретні кроки для виконання цих завдань.

Вирішення завдання збільшення конкурентоздатності економіки Одещини автор програми вбачає у створенні національного логістичного хабу на території Одеської області, збільшення вантажо - та пасажиропотоків, а також створення в Одеській області туристичного кластера. Важливу роль у плані також відведено розвитку аграрної галузі Одещини та переходу від переважно сировинного сільськогосподарського виробництва до створення готових продуктів з високою доданою вартістю, а також залученню інвестицій у економіку області та розвитку малого і середнього підприємництва.

Одним з ключових напрямків розвитку регіону М. Степанов також вважає розвиток самоврядування та посилення ролі громад та громадян у вирішенні місцевих проблем. Згідно зі стратегічним планом дій, окрему увагу губернатор Одещини має намір приділити безпеці регіону, покращенню якості освіти та охорони здоров'я, збереженню екології області, а також підвищенню енергоефективності та використанню відновлювальних джерел енергії. Голова Одеської ОДА підкреслив, що з метою моніторингу та контролю за виконанням плану дій, а також для забезпечення прозорості дій влади були розроблені чіткі показники ефективності (KPI) в рамках кожного пріоритету. Голова Одеської ОДА М. Степанов наголосив: "ми ставимо перед собою амбітні цілі та завдання. Щоб їх досягти, потрібно модернізувати систему управління регіоном, бо лише сучасна ефективна модель менеджменту дозволить конвертувати наші зусилля в конкретний результат та забезпечить сталий розвиток економіки регіону та місцевого самоврядування" [там само, с. 5].

Саме тому, відповідно до Рекомендацій Комітету міністрів Ради Європи "Про участь громадян у місцевому публічному житті", виникає необхідність заохочувати представників широкої громадськості та окремих організацій, працювати разом для досягнення результатів у взаємозв'язку з владою на місцях - з публічними управлінцями, діяльність яких передбачає виконання завдань і функцій держави як в центрі, так і на місцях.

Визначальним критерієм для таких змін є запровадження в Україні європейських стандартів обслуговування громадян та професійно- ефективного функціонування кожного регіону в державі.

Крім того, існує загальнонаукова точка зору, що завданнями публічного управління має стати синергетичне поєднання концепцій раціональної бюрократії, нового державного менеджменту, та доброго врядування. Такі завдання вирішуються на основі ефективної підготовки управлінців нової генерації. Підготовка публічних управлінців нової генерації – це отримання комплексу знань, навичок, досвіду, набутих у процесі навчання [1; 2; 9; 14].

Широкий спектр Е-освіти є інноваційним шляхом переходу до якісно нового рівня прийняття управлінських рішень державними службовцями та посадовими особами місцевого самоврядування [17; 19; 20].

Як фахівець у галузі підготовки управлінських кадрів, вважаю, що необхідність модернізації професійного навчання кадрів управління є винятково важливою для функціонування і розвитку регіональних змін та суспільної демократії в українській державі в цілому.

Іншими словами, ефективність підготовки управлінців нової генерації окреслює загальні межі діяльності держави та інститутів суспільства, пов'язаних з реалізацією публічної влади.

Згідно з таким розумінням, фаховість представників держави є однією з найважливіших у публічній службі, тим більше, що розвиток регіонів, функціонування її кадрового потенціалу здійснюються через публічну службу, яка є особливим інститутом сучасної держави [1-4].

Виходячи з цього, важливо зазначити, що якість підготовки публічних управлінців є предметом постійного обговорення серед управлінців-практиків. Діяльність з реалізації регіональної політики, пов'язана з професійними навичками, вміннями та знаннями, переконаннями, спеціальною освітою службовців [там само].

Разом з тим, незважаючи на численні розробки вітчизняних учених і практиків щодо поліпшення професійного навчання, проблема дефіциту сучасних професійних управлінців, на жаль, зберігає свою гостроту. На сьогодні дефіцит кваліфікованих фахівців - це найбільша проблема. Посилення уваги до підготовки кадрів державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування як на загальнодержавному, так і на регіональному рівні спрямовує освітній процес в напрямку виконання вимог Указу Президента України щодо реформування державної служби в контексті прагнень країни до європейських стандартів [9; 17; 18]. Тому на сьогодні постає необхідність прийняття фахових, нестандартних рішень.

Президент України П. Порошенко представив «Стратегію реформ-2020», метою яких є – спроба досягти європейських стандартів життя і підготуватися до того, щоб у двадцятому році подати заявку на членство в ЄС», - заявив Глава держави і наголосив, що реформи мають бути системними, торкатися одразу всіх політичних, економічних та соціальних інституцій. Саме тому «Стратегія-2020» передбачає 60 реформ та спеціальних програм, запускати які треба майже одночасно [18, с. 3].

Голова Нац.агенства з питань державної служби К. Ващенко, коментуючи реалізацію програми розвитку України «Стратегія 2020», наголосив: «Наближаючись до стандартів Європейського Союзу ми рухаємось в чотирьох векторах. Перший вектор стосується розвитку економіки, інфраструктури і інвестицій; вектор другий - це безпека; третій вектор спрямований на підвищення рівня відповідальності перед суспільством (це і охорона здоров'я і освіта і т.ін). У той же час четвертий вектор полягає в підтримці національної гордості.

Ми повинні стати країною високих стандартів з демократичними засадами реформування управлінських структур. Реформа повинна бути впроваджена за допомогою цілісної системи законів, аби не залишитися половинчастою [19, с.2].

Беззаперечно, що державна служба та служба в органах місцевого самоврядування є ключовим елементом публічного управління, від ефективного функціонування якого залежить додержання конституційних прав

і свобод громадян, послідовний і сталий розвиток регіонів і країни в цілому [там само, с. 2].

Слід наголосити, що в Україні інститути державної служби та служби в органах місцевого самоврядування почали формуватися з набуттям незалежності. Однак ці системи й досі зберігають риси бюрократії радянського зразка та нерідко є засобом задоволення політичних або приватних інтересів, на відміну від розвинутих демократичних країн, де публічна служба відокремлена від політичної діяльності та служить інтересам суспільства.

Підтримуємо думку науковців, що орієнтуючись на стандарти Європейського Союзу, **модернізація суспільного розвитку в умовах вітчизняних регіональних перетворень потребує інноваційної** підготовки управлінців нової генерації, що є однією з ключових проблем сьогодення української держави [1; 2; 3; 9]. Тому підготовка кадрів нової генерації за конкретними освітніми програмами в ОРІДУ НАДУ при Президентіві України сприяє впровадженню сучасних інформаційних технологій у діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування і визначається одним з пріоритетних напрямів сучасної державної політики.

На думку авторів Енциклопедії державного управління, магістр державного управління – це випускник вищого навчального закладу, який повинен володіти знаннями, уміннями та навичками, що забезпечують виконання функцій управлінця: адміністративної, правової, організаційної, аналітичної, прогностичної, планової, контрольної, виховної, сприяти інноваційним процесам у суспільстві з метою утвердження соціальної справедливості, демократії, забезпечення прав і свобод людини, сталого розвитку на основі світових та європейських стандартів [11, с. 27].

Зі зміною суспільно-політичного устрою країни з'явилися нові вимоги та виклики щодо **модернізації суспільного розвитку в умовах вітчизняних регіональних перетворень**, а саме: необхідність забезпечення компетентнісного підходу, тобто якісної підготовки управлінських кадрів, орієнтованих на удосконалення функціонування діяльності державних органів в напрямку виконання соціально-захисної функції держави [14, с. 157].

В нинішній час, зважаючи на втрату територіальної цілісності, не реформованість системи місцевого самоврядування, повільні темпи децентралізаційної реформи, регіональна політика найближчими роками повинна стати пріоритетом діяльності уряду. Система публічної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні повинна вийти на новий європейський рівень, стати публічним інститутом взаємодії між державою та суспільством, через який реалізовуватиметься поєднання конституційно закріплених зобов'язань держави перед громадянами.

Вважаємо, що ключовими питаннями щодо модернізації форм і методів системи управління постають започатковані в нашій країні реформи. На сьогодні перед Україною стоїть завдання докорінної реформи адміністративних органів та системи державного управління, що є надважливими орієнтирами публічної служби в контексті виконання завдань децентралізації.

У зв'язку з внесенням змін до статті 24¹ Бюджетного кодексу України та відповідно до Порядку підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 березня 2015 р. №196, Мінрегіоном утворено комісію для оцінки та відбору інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку [17].

Під час п'ятого засідання Ради регіонального розвитку від 20 березня 2017 року Президент України П.О. Порошенко зазначив: «За останні роки Україна, – за доволі складних обставин, здійснила великі кроки. Ключовою на поточний рік залишається антикорупційна реформа. Є всі підстави розглядати корупцію як загрозу економічному зростанню і національній безпеці. Запрацювала антикорупційна інфраструктура: Національне антикорупційне бюро і Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Агентство із запобігання корупції. Стартувала система електронного декларування.

Разом з тим, віялові затримання хабарників, які ледве не щодня спричиняють потужний резонанс в ЗМІ, не викликають відчуття, що системна боротьба з корупцією почалася через відсутність належних судових рішень. Зараз триває конкурс із залученням громадськості, за результатами якого буде створений новий Верховний суд на засадах відкритості і конкурентності. Перевіряти кандидатів на відповідність критеріям професійної етики та доброчесності має Вища кваліфікаційна комісія суддів, Громадська рада доброчесності, Вища рада правосуддя [20].

Сподіваємось, що Закон України «Про засади державної регіональної політики», окрім правових основ, закладатиме практичні дороговкази щодо розвитку регіонів і посприє партнерським відносинам між центром і регіонами. Ми виходимо із того, що всі наявні та можливі успіхи технологічної модернізації, можуть бути наслідком проведення комплексних інституційних реформ: зниження міжрегіональної диференціації, підвищення соціально-політичної стабільності та економічного розвитку країни, її регіонів в напрямку забезпечення гідних умов життя населення незалежно від його місця проживання.

Література:

1. Адамчук С.В. Актуалізація кадрового потенціалу як чинник професіоналізації державної служби / С.В. Адамчук // Економіка та держава. - 2014. - № 7. - С. 137-140.

2. Державна кадрова політика в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку: наук. доп. / авт. кол.: Ю.В. Ковбасюк, К.О. Ващенко, Ю.П. Сурмін та ін.; за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка, К.О. Ващенка, Ю.П. Сурміна (кер. проекту). – К.: НАДУ, 2012. –72 с.

3. Бурик З.М. Регіональна політика України: сучасні реалії та досвід країн ЄС // Стратегія реформування системи державного управління на засадах демократичного врядування: Матеріали науково-практичної конференції за

міжнародною участю (Київ, 31 травня 2007 р.): У 4 т. – К.: НАДУ, 2007.– Т. 4. – С. 30–33.

4. Бужимська К.О. Теорія модернізації: виникнення, розвиток, сучасний стан /К.О. Бужимська // Вісн. ЖДТУ. – 2008. – № 2 (44). – С. 216–227.

5. Горбатенко В.П. Політичне прогнозування: Теорія, методологія, практика. – К.: Генеза, 2006. – 400 с.

6. Дацишин М.Б., Керецман В.Ю. Інституційне забезпечення регіональної політики та практика взаємодії органів влади в Україні. – К.: К.І.С., 2007. – 102 с.

7. Долішній М.І. Регіональна політика на рубежі ХХ-ХХІ століть: нові пріоритети – К.: Наукова думка, 2006 – 509 с.

8. Дегтярьова І. Конкурентоспроможність регіону: стратегічні пріоритети та механізми державного управління : монографія/ І. Дегтярьова. – К. : НАДУ, 2012. – 368 с.

9. Коротич О.Б. Державне управління регіональним розвитком країни: теоретико-методологічні засади [Електронний ресурс] / Коротич О.Б. // Державне будівництво: Електронне наукове фахове видання. –2010. –№1. – Режим доступу <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/Debu/2010-1/doc/1/02.pdf>

10. Опалько В.В. Модернізація світової економіки: теоретико-методологічний аспект /В.В. Опалько // Науковий вісн. Херсон. держ. ун-ту. – 2014. – Вип. 6, ч. 1. – С. 103–106.

11. Політичний енциклопедичний словник / За ред. Ю.С. Шемшученка, В.Д. Бабкіна, В.П. Горбатенка. — 2-е вид., доп. і перероб. — К.: Генеза, 2004. — 736 с.

12. Резнік В.С. Модернізація, самоорганізація та легітимація соціального порядку усучасному перехідному суспільстві: концепція дослідження / В.С. Резнік // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства. – Х., 2014. – Вип. 20. – С. 21–26.

13. Степанов М. «Розумний регіон» - це інноваційний план перетворень для Одещини Газета UA. Середа, 22 березня 2017.

14. Титаренко Л.М. «Публічні органи влади в контексті суспільно-політичного розвитку регіонів» / 36. статей для проведення I Всеукраїнської науково-практичної конференції» Суспільно-політичний та соціокультурний розвиток Південного регіону України: історичні традиції і сучасні тенденції [Електронний ресурс]: 20 трав. 2016 р. ; Електронне наукове видання – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2016.С. 155-163.

15. Хабермас Ю. Философский дискурс о модерне / Ю. Хабермас ; [пер. с нем. М.М. Беляева и др.]. – М. : Весь мир, 2003. – С. 43.

16. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций / Пер. с англ. Т. Велимеева, Ю. Новикова. — М.: Изд-во АСП, 2003. — 603 с.

Інтернет-джерела

17. <http://www.niss.gov.ua/articles/913/> Щодо кадрового забезпечення місцевої влади в контексті впровадження адміністративної реформи/

Аналітична записка// Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України.

18. www.president.gov.ua/news/ Президент представив «Стратегію реформ-2020»: Мета реформ – членство в ЄС. Прес-служба Президента України.

19. <http://www.ukurier.gov.ua/uk/> К. Ващенко: «Партійні квоти або чиїсь особисті вподобання — хибні принципи розстановки кадрів» Урядовий кур'єр. 11 вересня 2015р/

20. https://gazeta.zn.ua/SCIENCE/modernizatsiya_ukrayini_prioriteti_reform.html Модернізація України: пріоритети реформ.

Шульгіна Тетяна Миколаївна

*аспірант кафедри філософських
та соціально-політичних наук,
ОРІДУНАДУ при Президентові України,
м. Одеса*

СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Забезпечення належних умов життя громадян та соціальних стандартів віднесено до пріоритетних напрямів діяльності кожної держави.

Як зазначено в Європейській соціальній хартії, соціальне обслуговування і захист покликані забезпечити не тільки соціальну адаптацію громадян і їх інтеграцію в життя суспільства, для яких самостійне існування є важким з різних причин, а й добробут і всебічний розвиток сім'ї в цілому [1]. Ефективний соціальний захист – це не лише гарантовані державою соціальні виплати, а насамперед розвинена мережа соціальних послуг, які надаються з урахуванням особливостей і потреб різних категорій клієнтів.

Отже, одним із механізмів державної політики щодо підтримки громадян, які опинились у складних життєвих обставинах є соціальні послуги.

Домінуючою формою соціального захисту в Україні залишаються матеріальне забезпечення та пільги, а соціальні послуги – порівняно нова форма соціального захисту, яка ще недостатньою мірою охоплює найбільш соціально незахищені категорії громадян. Проте соціальні послуги, орієнтовані на зниження вразливості людини та профілактику ризиків, є економічно вигіднішим і дієвішим механізмом для забезпечення благополуччя, ніж розширення обсягу грошових допомог. Західні країни вже давно оцінили переваги такого механізму. Так, на початку ХХІ ст. в США на сферу послуг припадало 73% робочих місць, у Німеччині – 41%, в Італії – 35%. Частка сфери послуг у структурі ВВП у США складає 80% (зайняті 75% працівників), у країнах Західної Європи – 67–71% (понад 60%) [2].

Відповідно до ст.1 Закону України «Про соціальні послуги» соціальні послуги – це комплекс заходів з надання допомоги особам, окремим соціальним групам, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самотійно їх подолати, з метою розв’язання їхніх життєвих проблем [3].

Складні життєві обставини в цьому Законі, у свою чергу, визначаються як обставини, що об’єктивно порушують нормальну життєдіяльність особи, наслідки яких вона не може подолати самотійно (інвалідність, часткова втрата рухової активності у зв’язку зі старістю або станом здоров’я, самотність, сирітство, безпритульність, відсутність житла або роботи, насильство, зневажливе ставлення та негативні стосунки в сім’ї, малозабезпеченість, психологічний чи психічний розлад стихійне лихо, катастрофа тощо)[4].

Відповідно до Закону України «Про соціальні послуги» суб’єкти, що надають соціальні послуги - підприємства, установи, організації та заклади незалежно від форми власності та господарювання, фізичні особи - підприємці, які відповідають критеріям діяльності суб’єктів, що надають соціальні послуги, а також фізичні особи, які надають соціальні послуги.

Отже, система надання соціальних послуг складається з таких секторів:

державного, до якого входять суб’єкти, що надають соціальні послуги, які знаходяться у державній власності і підпорядковані ЦОВВ;

комунального, який включає установи і заклади комунальної власності, які надають соціальні послуги та знаходяться в підпорядкуванні відповідних органів місцевого самоврядування, наділених повноваженнями створювати такі установи, заклади та управляти ними.

недержавного, до якого відносяться громадські, благодійні, релігійні організації та фізичні особи, діяльність яких пов’язана з наданням соціальних послуг; управління недержавним сектором здійснюється в порядку, визначеному законодавством та відповідними статутами [5].

Сьогодні соціальні послуги є однією зі складових соціальної політики України, щодо розв’язання проблем які виникають у суспільстві, але існує ряд основних недоліків в цій сфері, а саме:

1. Відсутність затверджених стандартів якості соціальних послуг, що унеможливує впровадження ефективної системи моніторингу та оцінювання якості соціальних послуг.

2. Державна монополія у сфері надання соціальних послуг.

3. Відсутність мінімального переліку соціальних послуг, гарантованих державою за будь-якої економічної ситуації.

4. Недостатня кількість високопрофесійних працівників соціальної сфери та ін.

Тому, сьогодні важливим напрямом покращення якості соціальних послуг є:

- залучення недержавних організацій в цій сфері. Недержавні організації здатні зробити вагомий внесок у розвиток системи соціальних послуг. Саме НДО розробляють і апробують нові моделі та схеми роботи, до того ж вони здатні отримувати допомогу з боку міжнародних організацій;

-розробка та введення мінімальних державних стандартів якості та здійснення постійного контролю за їх дотриманням;

-децентралізація системи надання соціальних послуг населенню, адже централізований підхід до визначення потреби в соціальних послугах і формування мережі соціальних служб, закладів та установ зумовлює орієнтацію якості та обсягу таких послуг переважно на фінансові можливості бюджету, а не на потреби населення;

-залучення отримувачів послуг та їх представників до процесів планування і контролю за якістю наданих послуг.

Отже, система надання соціальних послуг є дуже складним та важливим елементом державної соціальної політики, яка потребує дієвих та ефективних механізмів щодо управління в цій сфері.

Список використаних джерел:

1. Європейська соціальна хартія (переглянута). Електронний ресурс: Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_062.

2. К.С. Міщенко Соціальні послуги у сферах зайнятості та соціального обслуговування: порівняльний аналіз та перспективи розвитку. Ринок праці та зайнятість населення 2014 №4.

3. Закон України “Про соціальні послуги” Електронний ресурс. Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-15.

4. Белевцова Я.С. Якісні соціальні послуги на трансформаційному етапі становлення українського суспільства. Теорія та практика державного управління – Вип. 4 (23).

5. К.В. Дубич. Сучасна система надання соціальних послуг України. Електронне наукове фахове видання "Державне управління: удосконалення та розвиток".

Яковлева Лілія Іванівна

*доцент кафедри філософських та соціально-політичних наук,
кандидат політичних наук, доцент,
ОРІДУ НАДУ при Президентові України,
м. Одеса*

ЛЕГІТИМНІСТЬ ВЛАДИ ТА ГРОМАДЯНСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ: ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВПЛИВУ

Легітимність влади, як безперервний процес взаємодії громадян з інститутами політичної системи у вертикальному та горизонтальному вимірах, сьогодні переживає найбільші з часів становлення модерних націй та національних держав трансформації. Процес забезпечення легітимності політичної влади у сучасних умовах потребує переосмислення феномену ідентичності.

Одним із головних результатів процесу демократизації українського суспільства стає формування та розвиток феномену «громадянської» ідентичності. У тоталітарних суспільствах вона взагалі навряд чи можлива, а в умовах авторитаризму знаходиться у зародковому стані, перебуваючи під впливом органів державної та партійної влади (прикладом є радянська партійна система). При цьому, приклади протестної поведінки з боку окремих індивідів можуть стати важливими для створення нарративу щодо громадянської ідентичності.

Конфігурації легітимності влади в Україні обумовлені специфікою відносин між владою і громадянами радянського та пострадянського періодів, домінуванням у цих відносинах авторитарних механізмів управління з боку влади, а з боку суспільства – патерналізмом, інфантилізмом. При цьому, однією із головних проблем під час реалізації проекту демократизації залишається забезпечення легітимності влади, як комплексного процесу здійснення політичного представництва, а саме – постійного підтвердження політичними акторами правильності власних дій з боку абсолютно конкретних соціальних та політичних груп, що у сукупності складають більшість суспільства. Фактично, це пошук відповіді на питання: «На кого спираються політичні актори, здійснюючи політику?». А точніше: «У чиїх інтересах здійснюється політика?». Національна ідентичність передбачає відповідь: «в інтересах нації», політична: «в інтересах певних політичних груп», а громадянська – «в інтересах громадян та громадянського суспільства».

Політичний процес у пострадянських країнах значною мірою залежить від відповіді саме на ці питання, адже моделі авторитарної та олігархічної влади побудовані на захисті з боку держави певних невеликих, проте добре організованих груп, які концентрують владу та власність. Єдиною демократичною альтернативою «правлінню небагатьох» виступає забезпечення повноцінного політичного представництва, яке реалізується у моделі парламентської форми правління.

Варто враховувати, що для олігархії та бюрократії, як соціальних груп, що знаходяться при владі, громадянська ідентичність не може бути серед визначальних характеристик. На відміну від національної, політичної та соціокультурної.

Особливої теоретичної та прикладної ваги дослідження проблеми формування громадянської ідентичності як чинника легітимності влади набуває у загальносвітовому контексті переходу до інформаційного суспільства та у зв'язку із процесом пострадянських трансформацій у східноєвропейських країнах.

Громадянська ідентичність, як продемонстрували події 2004 року та 2013-2014 років в Україні, має великий потенціал у процесі забезпечення демократичних перетворень пострадянських суспільств, який виражається у визначенні засобів підвищення ефективності легітимності влади, діяльності органів державної влади та процесу їх взаємодії з іншими акторами публічної політики, громадянами та суспільством в цілому.

Громадянська ідентичність, як відносно новий феномен для пострадянського суспільства, потребує подолання відчуженості громадянина

від держави, формування громадських цінностей, перехід на новий рівень у розвитку громадянського суспільства. У такому випадку вона може стати інноваційною складовою практичного формування легітимності політичної влади. Водночас, простір громадянської ідентичності – це активне середовище взаємодії влади та активних громадян, а громадянська ідентичність здатна виступити засобом розвитку політичної системи у напрямку демократизації та урахування потреб найбільш активних груп суспільства.

Саме тому, у сучасних умовах поява та розвиток феномену громадянської ідентичності обумовлює необхідність пошуку та впровадження ефективних інноваційних механізмів забезпечення легітимності політичної влади.

Як результат перегляду фундаментальних засад соціальної солідарності традиційного та модерного суспільства, з'являються передумови для громадянської ідентичності.

Для постмодерного суспільства властиві нові види ідентичності, пов'язані із самореалізацією і самовизначенням особистості та, водночас послаблення традиційних типів соціальної ідентифікації (зокрема, національної, класової, ідеологічної), зростання ролі гендерного фактору у формуванні громадянської ідентичності.

Формування ідентичності як складової легітимності політичної влади відбувається за двома напрямками: посилення / послаблення наявних ідентичностей та створення нової. У першому випадку йдеться про створення умов, за яких певна ідентичність стає пріоритетною для суспільства. Наприклад, розгортання проєктів розвитку громадянського суспільства. У другому – внаслідок суспільного розвитку та певних соціально-політичних подій створюються нові умови, в яких можна створити громадянську ідентичність і нав'язати її іншим.

Політична наука та політична освіта минулих століть (яка ґрунтувалась на класичній політичній філософії) була спрямована на дослідження національної ідентичності. У сучасних умовах мова йде про створення громадянської ідентичності і нав'язування її іншим групам. Аби сконструювати громадянську ідентичність необхідно створити нове знання, яке має базуватись на ґрунті сучасних політичних знань – освіти та науки. Представницька демократія, особливо у інформаційному суспільстві, потребує політичної активності та участі громадян, які мають бути інформованими та відповідальними.

Як зазначає українська дослідниця Л. Нагорна «соціальні конструктивісти, здається, зуміли переконати всіх у тому, що ідентичності не є чимось цілісним і визначеним – це рухлива, двозначна, мінлива, дискурсивно сконструйована субстанція, яка до того ж девальвує від частого застосування у соціогуманітарних науках. Політизація ідентичностей теж не додає авторитету категорії, яка виявилася придатною не лише для обґрунтування різних поглядів і підходів, але й для маніпулювання масовою свідомістю» [1, с. 15].

Вона виділяє такі структурні рівні ідентичності: перший рівень – так звана базова ідентичність, яка передбачає, насамперед, особистісне самовизначення; другий рівень – це система соціокультурних ідентичностей:

національних, професійних, вікових, гендерних, релігійних та інших; і, нарешті, на третьому рівні формується транснаціональна, глобальна ідентичність. Взаємодіючи між собою, ідентичності створюють певну ієрархію, котра, як складна система, постійно змінюється і схильна до трансформацій, а нерідко і до гіперболізації деяких із них, залежно від політичних, економічних та соціокультурних умов [1, с.16].

Процес формування громадянської ідентичності як складової легітимності політичної влади означає, що за допомогою інформаційних механізмів навіть віддалені один від одного індивіди та групи здатні усвідомлювати свої спільні риси, активізувати ідентичність. Фактично, вертикальну та горизонтальну комунікацію можна назвати основними механізмами формування та підтримки громадянської ідентичності та забезпечення, на її основі, легітимності політичної влади.

Легітимність влади напряму пов'язується із підтримкою більшістю суспільства дій політичних акторів, але у сучасних дослідженнях акцент робиться не лише на електоральному механізмі забезпечення легітимності. Мова вже йде не про підтримку на виборах раз на декілька років, а про «щоденний плебісцит»: коли громадяни постійно підтримують зворотній зв'язок із владою, оцінюючи її дії не лише на виборчих дільницях, а й у соціальних мережах, інших майданчиках та майданах. Можна стверджувати, що на сучасному етапі політичного розвитку громадянська ідентичність дозволяє отримати відповідь на запитання «хто я?», «до якої групи належу?» («яка група більш ефективно захищає мої права та інтереси?») та «наскільки ефективно інтереси моєї групи, а отже – і мої власні, представлено у владі?». Відповіді на ці запитання визначають легітимність влади. У власну чергу, лише легітимна влада здатна створювати нові ідентичності у процесі демократизації, визначати кордони впливу груп та забезпечувати дотримання демократичних принципів політичного представництва.

Громадянська ідентичність як складова легітимності політичної влади виконує завдання не лише підтримки діяльності владних інституцій, але й їх контролю та оцінки, запобігання узурпації влади та категоричного дотримання принципу поділу влади, обмеження харизматичного лідерства, бюрократичного панування та популізму політиків. Актори політичної влади вважаються легітимними, якщо вони здатні підтримувати не лише віру громадян у правильність власних дій, а й відповідати запитам щодо раціональності та демократичності впроваджуваних політик.

Таким чином, легітимність політичної влади ґрунтується на демократичних засадах і виражає довіру громадян до їх діяльності та взаємодії, а громадянська ідентичність є її важливою складовою. В умовах сформованої громадянської ідентичності суспільні суперечності та конфлікти вирішуються на основі раціоналізації взаємодії політичних акторів. Якщо ж проявляється недостатня легітимність влади, то це може мати наслідком політичну кризу та дестабілізацію політичного режиму.

Легітимація політичної влади – це складний процес, який визначається такими факторами, як довіра громадян, взаємне визнання та забезпечення прав і

обов'язків акторів, механізми та форми забезпечення балансу приватних та публічних інтересів, демократизація вертикальної та горизонтальної політичної взаємодії, верховенство права та конституційних засобів прийняття та реалізації владних рішень та впровадження політики. Джерелами легітимності політичної влади виступають результати виборчих кампаній, правове поле, рівень довіри у вертикальній взаємодії та управлінській структурі, ідеологічні принципи. При цьому необхідно враховувати стан громадської думки, рівень політичної участі та політичної активності громадян. Як бачимо, громадянська ідентичність відіграє одну із вирішальних ролей у процесі легітимації політичної влади: сформована, «зріла» громадянська ідентичність є складовою довіри та відповідального ставлення громадян до влади і навпаки – влади до громадян, фундаментом гарантування прав і свобод (громадянська ідентичність передбачає готовність боротись за свої права та свободи), важливим чинником демократизації і раціоналізації дій влади.

Література:

1. Нагорна Л. Соціокультурна ідентичність: пастки ціннісних розмежувань / Л. Нагорна. – К., ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. – 272 с.16-19

Яценко Володимир Архипович

*доцент кафедри філософських та соціально-політичних наук,
кандидат наук з державного управління,
ОРІДУ НАДУ при Президентові України,
м. Одеса*

Yatsenko Volodymyr Arkhyrovych

*PhD in Public Administration, Associate Professor of the Dept. of the
Philosophy and Social and Political Sciences,
Odessa Regional Institute of Public Administration of the National
Academy of Public Administration under the President of Ukraine*

EVALUATION OF THE EFFICIENCY OF THE TOURIST DESTINATIONS IN THE ODESSA REGION, WAYS OF DEVELOPMENT

The article considers the problems and peculiarities of the functioning of the tourist destinations, studies show possibilities to influence management to improve its functioning and organizational approach to the management of tourism industry of Odessa region in modern conditions.

Based on research of the tourism industry were defined the main directions and instruments of state regulation, among which is highlighted the state's influence on increasing the competitiveness of regional tourist complex due to the adjustment of administrative decisions on the basis of sociological monitoring of the state tourism industry in the planning and development of both local and national programs.

Odessa Oblast has unique natural and human resources, and as a difficult socio-economic system, simulates economic processes inherent only to this region to create conditions for a sufficiently high standard of living. That is why the development of tourism is currently one of the main directions of economic development of Odessa Oblast. This will create conditions for effective development of areas with poor infrastructure, attract investment and return the oblast to the workforce.

Today, more than ever before, there is a need to resolve issues related to the organization management of recreational and tourist area. A lack of objective statistical and sociological data leads to inefficient use of funding and lack of foreign investment, and ceases not to be just a regional problem, but which is becoming nationwide.

Expert survey of public power made it possible to reveal problems of the development of the tourism industry in Odessa Oblast. The hindering factors of the development of the tourist and recreational complex are: lack of understanding of the authorities of their role in the functioning of the tourism industry, the lack of tourism infrastructure; lack of infrastructure; lack of budget funding of the tourism and recreational business; limited investment in the tourism industry; the need for upgrade the expertise of managerial personnel in tourism.

The conclusions and suggestions were formulated on how to improve the functioning of tourism business.

For the rational use of tourism potential in the Odessa Oblast is necessary: make an inventory and beautification the land of historical and cultural, recreational and conservation purposes; create competitive clusters in the tourism and recreational industries; develop a strategic plan for the development of coastal areas; ensure the protection and restoration of natural landscapes, unique flora and fauna.

To ensure quality and rapid development of tourist and recreational infrastructure it is necessary to: increase the competitiveness of the tourism product through the construction, modernization and reconstruction of tourism infrastructure; expand the range of tourism services to European standards – that all is the development and support of business, cultural, river, sailing, wellness, sports, entertainment, marine and ecological tourism; improve the state of facilities on the Black Sea; promote infrastructure resorts, properly maintain and implement beautification of beaches and parks; restore monuments of cultural and historical heritage; develop an extensive network of agencies and organizations to provide excursions, entertaining, health services.

It is necessary to create conditions for: the revival of the tourism potential of historical monuments, archeology and architecture, with scientific and cultural importance; development of ethno-cultural communities and national minorities;

investment by international programs of restoration of the historical and cultural heritage.

For the purpose of intensive development of information infrastructure of tourist and recreational services is offered: to create centers of tourist information to serve the tourists and campers; to provide popularizing tourism product through the festival, fair and exhibition activities; to provide quality service to foreign and domestic tourists to establish training and retraining of recreation and tourism personnel.

REFERENCES:

1. The Law of Ukraine "On Tourism" from 15.09.1995 number 324/95-VR. - [Electronic resource]. - Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр> (accessed 10 March 2017).
2. Marina V. Grabar; Systematic development of tourism and recreation in the region [Text]: Author. Dis. Candidate. Econ. Sciences: 08.00.05 / SHEI "Prykarpat. Nat. University named after Vasil Stefanik." Ivano-Frankivsk, 2016. 20 p.
3. The concept of the State Target Program of Tourism and Resorts for the period until 2022. - [Electronic resource]. - Available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/638-2013-%D1%80> (accessed 10 March 2017).

**СТАТТІ
ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ
«КРУГЛОГО СТОЛУ»**

***ВПЛИВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА
НА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ
ТА СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНУ***

Ковальова Лідія Валентинівна
Мельник Руслана Володимирівна

*Слухачі 1 курсу факультету державного управління, кафедра
філософських та соціально-політичних наук,
ОРІДУ НАДУ при Президентіві Укра ни*

МАРКЕРИ ІДЕНТИЧНОСТІ ДОНБАСУ

Донбас - історично сформований регіон, що включає південно-західну частину Донецької, південну частину Луганської областей України. Великий центр вугільної промисловості України, чорної і кольорової металургії. Загальна площа становить 53 тис. км², населення на початок 2016 становить 4,1 млн осіб (10% населення України). Донецька область є найбільш урбанізованою на Україні, в містах і селищах міського типу проживають 90% її жителів. У Луганській області цей показник становить 87% [1].

Переплетення історичного розвитку, інтересів і господарства цих двох областей України зумовили неформальне об'єднання їх в загальний історико-культурний регіон Донбас з єдиними соціально-політичними орієнтирами. Даний процес консолідації сприяв формуванню єдиного світогляду та світосприйняття, загальних інтелектуальних, культурних і духовних особливостей.

Освоєння східноукраїнських земель завжди було явищем багатонаціональним, особливо в роки радянської індустріалізації та повоєнної відбудови, коли на територію Сходу України переселяли та направляли громадян з усього СРСР.

Основна категорія переселенців були селянами. Звідси ґрунтовність і невичерпна працьовитість. Спільна робота, побут, спільні радощі й прикрощі сформували таку рису менталітету як інтернаціоналізм. Розвиток Донбасу відбувався на економічній, а не національній та релігійній основі. Найчисленнішим прошарком населення Донбасу стають робітники, в тому числі таких небезпечних і важких професій як шахтарі та металурги. Це люди, яким властива конкретність і категоричність суджень. «Напівтони» не вітаються і є ознакою чогось чужого.

На формування Донбаського менталітету дуже серйозний вплив чинила пропаганда радянської держави. Шахтарі вважалися передовим загоном робітничого класу і це не було бюрократичним формальним гаслом. Держава проводила ефективну ідеологічну і виховну роботу, спрямовану, з одного боку, на популяризацію професії і підвищення її престижності, а з іншого - на боротьбу з зовнішніми і внутрішніми ворогами.

Проводилось багато заходів ідеологічного, просвітницького, культурного, професійного і спортивного напрямів у школах, училищах, технікумах, інститутах, заводах, підприємствах і організаціях.

Така увага держави не могла не надати самого істотного впливу на свідомість, характер, світосприйняття мешканців Донбасу. Цей вплив був ефективним. Колись різнорідна спільнота ставала згуртованою, дисциплінованою, цілеспрямованою групою з почуттям власної гідності.

Вплив недержавних організацій та ідеологій, зокрема релігійних на Донбасі практично було відсутнє, навіть у незалежній Україні.

З набуттям Україною незалежності в менталітеті Донбасу з'являються і закріплюються нові постулати. Вони обумовлені як реальним станом справ, так і активною пропагандою регіональних ЗМІ.

Східноукраїнський менталітет досить близький до російського, в силу хоча б того, що тут проживає велика кількість етнічних росіян. Люди, незважаючи на те, якою мовою вони говорять, живуть в системі традицій і звичаїв свого регіону і їх ментальна складова ідентична. І чим західніше від Донбасу, тим це очевидніше [2].

Торкаючись такого гострого питання як релігія і мова, можна зробити наступні короткі висновки.

Для переважної більшості жителів Донбасу питанням релігії не було визначальним. Близькість Російської Федерації і особливості заселення Луганської області відклали істотний відбиток на формування релігійних пристрастей і переваг у населення регіону. В цьому відношенні Луганська область має один з найнижчих показників по країні. Тільки 50% населення області вважає себе свідомими віруючими, що входять в ту чи іншу релігійну громаду. Така ситуація викликана тривалим впливом радянської пропаганди [3].

У питанні мови Донбас консервативний. Незважаючи на те, що в Донбасі, в основному, україномовні села, в містах абсолютним гегемоном є мова - російська. І кількість україномовних у містах з кожним роком скорочується. У Східному регіоні вважають рідною мовою українську - 36%, на Донбасі - 27%. Частка тих, хто вважає рідною мовою російську, становить відповідно 24% і 42%, в рівній мірі українською та російською - відповідно, 38% і 29% [4].

Донецька та Луганська області - найбільш урбанізовані регіони країни. А там, де високий рівень урбанізації, там і висока національна строкатість. Це також є причиною сильно розвиненого регіонального, а не національного патріотизму.

Зрілість державності завжди корелює з цілісністю самоідентифікації нації. Якість такої кореляції стає визначальною і часто вдосконалюється під час випробувань. Події кінця 2013 - першої половини 2014 років в Україні показали нові виклики наслідки якого - руйнування цілісності країни, війна в Донбасі, травма ідентичності прикордонних територій і виклик для територіальних громад [5].

Література:

1. «Економічна і соціальна географія України» Заставний Ф.Д. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://geoknigi.com/book_view.php?id=1046

2. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://replika.com.ua/ru/3_politika/3163_vostochnoukrainskiy_mentalitet_donbass
3. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.irs.in.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1733%3A1&catid=50%3Azv&Itemid=78&lang=ru
4. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://razumkov.org.ua>
5. Демократичні маркери громадського суспільства УДК 327:32.019.5
Нагорняк Т.Л.[Електронний ресурс]. — Режим доступу : [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/cuc_2015_1\(2\)__11.pdf](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/cuc_2015_1(2)__11.pdf)

**Лісова Марина Володимирівна,
Фітьо Яна Григорівна,
Ладунська-Амонс Ольга Валеріївна**

*Слухачі 1 курсу факультету державного управління, кафедра
філософських та соціально-політичних наук,
ОРІДУ НАДУ при Президентіві України*

МОВА ЯК ЧИННИК КОНСОЛІДАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Питання мови в Україні сьогодні є важливою складовою широкої проблеми – соціокультурної ідентичності українського суспільства. Мова може бути як консолідуючим фактором так і дезінтегруючим. Стосовно мовного маркеру ідентичності в Україні ведуться глибокі дискусії та обговорення, але конкретних дій та результатів популяризації української мови як складової інтеграції суспільства існує дуже мало.

Державі необхідно сформувавши ефективну мовну політику, яка б виконувала функцію інтеграції, а не дезінтеграції суспільства, стала фактором консолідації в Україні. Потрібно створювати належні умови для вивчення української мови, зокрема популяризація мови через систему безкоштовних курсів для усіх вікових груп та верств населення (приклад Німеччина, Польща, Швеція). Проте, використання та спілкування мовами меншин повинно не заборонятись державою. Зокрема, білінгвізм деяких українських регіонів потрібно використати як перевагу, а не проблему, володіння кількома іноземними мовами являється розвитком для людини та надає великі можливості в інтелектуальній та соціальній сфері.

В статті 10 Конституції України прописано, що Державною мовою в Україні є українська мова [1]. Згідно із статистикою 2016 року, українська мова є рідною для 60% громадян України (не враховуючи окуповані території).

Російську мову вважають рідною 15%, обидві мови рівною мірою – 22%, іншу мову – 2%.

Проте говорять завжди або переважно українською удома лише 50% українців, російською – 24%, «іноді російською, іноді українською» - 25% [3].

Найбільше школярів навчаються російською мовою на Донеччині (42%), найменше – на Рівненщині (відсутнє здобуття освіти російською мовою). У Києві навчаються російською 3% школярів, на Полтавщині - 2%, на Дніпропетровщині - 19%, на Харківщині - 27%, на Одещині - 31%. Російською мовою навчалися в 2015/16 році 10,6% першокласників [3].

Формування української держави не може існувати без розвитку національного книговидання. Державна політика повинна забезпечувати конкурентноспроможність української книги на внутрішньому, а в подальшому і зовнішньому ринках шляхом використання суб'єктами видавничої сфери нових технологій книговидання та поліпшення якості української книжкової продукції [2, с.58]. Необхідно надавати пільги для видавництв на друкування україномовних книжок, заборонити ввіз контрабандної продукції, в результаті чого буде знижуватися собівартість видань та придбання такої продукції буде доступною для нашого суспільства.

Однією з проблем практичного застосування української мови серед населення є її недостатня популярність у теле- та радіо ефірах. Українське населення переважно переглядає російськомовні програми, які мають численну аудиторію. Мова українського сегменту Інтернету являється переважно російська. Разом з тим українські користувачі частіше використовують українську мову лише в мережі Фейсбук. Така ситуація становить загрозу мовній ідентичності українців і національній безпеці держави. З метою більшого використання населенням українського інформаційного продукту, він повинен бути якісним та цікавим для нашого суспільства.

Для того, щоб правильно говорити та розпочати спілкування українською мовою в суспільстві необхідно:

- ліквідувати страхи. Представники української нації не наважуються перейти на рідну мову спілкування, перші аргументують це тим, що недосконало розмовляють українською мовою та не хочуть її псувати, другі твердять, що протягом свого життя вони та їх сім'я спілкуються російською, треті вважають, що це мертва мова і ніхто не говорить українською серед оточуючого середовища індивіда;

- спілкуватися українською у побуті. Необхідно вміти обґрунтувати свій вибір, щоб уникнути будь-яких непорозумінь. Підтримка рідних людей є дуже важливою у досягненні поставленої мети. Слід пам'ятати, що російськомовні українці добре розуміють мову, навіть корінні росіяни розуміють українську, якщо говорити повільно. Потрібно зауважити, що таку взаємодію буде складно підтримувати через механізм автоматичного застосування слів один одного. Необхідно вдосконалювати вміння орієнтуватися в розмовних бар'єрах шляхом тренування пильності, розмовляти повільно, але українською;

- писати українською. Під час використання соціальних мереж для спілкування необхідно використовувати українську мову, що в результаті призведе до обдумування слів індивідом та вироблення звички. Коло спілкування поступово звикне до сприйняття україномовного вираження своїх думок, а також передбачається з'явлення однодумців;

- створити україномовне середовище. Використання відео та аудіо матеріали з відповідним дубляжем. Необхідно забезпечувати використання української мови в ЗМІ, сфері культури, освіти і науки, у інформаційних технологіях, рекламі тощо. Створити якісний, конкурентноспроможний продукт в галузі теле-радіомовлення. Передбачається налаштування свого технічного забезпечення на українську мову;

- досягати діалогу з незнайомцями. Власна мова здаватиметься вам жахливою, але вважається, що подолання психологічного бар'єру має позитивний ефект при спілкуванні з незнайомцями в місцях підвищеної активності;

- знайти досвідчених співрозмовників, які стануть прикладом в грамотному спілкуванні українською мовою. Особі необхідно говорити правильно в результаті чого відбуватиметься збагачення лексики;

- набратися терпіння. Будь-яке навчання потребує великої та клопіткої праці, тому все залежить від учасника такого процесу;

- отримати допомогу у вивченні української мови у фахівців. Для тих, хто не в змозі освоїти мову самостійно існують спеціальні курси на безкоштовній або платній основі, де особа отримує можливість додаткового спілкування з учасниками навчання.

Отже, для ефективної державної мовної політики слід розпочати з підтримки української літератури. Важливим шляхом є оновлення бібліотечних фондів шкіл творами сучасних українських письменників; аудіовізуальними засобами навчання (аудіо народних та сучасних українських пісень, музики; відеозаписи вистав українських театрів, класики українського кіно тощо). Потрібно створювати і розвивати конкурентноспроможний, якісний і цікавий україномовний продукт.

Література:

1. Конституція України [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної ради України - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Чуприй Л. Українське книговидання. Стан і проблеми [Електронний ресурс] // Агенство стратегічних досліджень - Режим доступу: <http://sd.net.ua/2010/07/16/ukrayinske-knigovidannya-stan-i-problemi.html>

3. Стан української мови. Щорічний моніторинг [Електронний ресурс] // Тиждень.ua - Режим доступу: <http://tyzhden.ua/Infographics/177977>

Міськов Сергій Валентинович

*слухач 1 курсу факультету державного управління,
кафедра філософських та соціально-політичних наук,
ОРІДУ НАДУ при Президентіві України*

НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ У ВІННИЦЬКОМУ РЕГІОНІ

Усі громадяни є споживачами адміністративних послуг. Ми одержуємо паспорти, посвідчення водія та інші документи, реєструємо місце проживання, шлюб, автомобіль, нерухоме майно, отримуємо будівельні дозволи тощо. Видача цих документів та вчинення дій і є адміністративними послугами.

Кожен з нас за потреби отримати адміністративну послугу задається питаннями: «Де її можна отримати? Що від мене вимагається, щоб її отримати? Скільки це буде коштувати? Скільки часу піде на отримання адміністративної послуги?» Адже отримання адміністративних послуг в Україні є справою складною, непрозорою та витратною.

З набранням чинності у 2012 році Закону України «Про адміністративні послуги» Україна перейшла на новий етап реформування системи надання адміністративних послуг. В законі визначено поняття адміністративних послуг та принципи, на яких базується державна політика у сфері надання адміністративних послуг.

Адміністративна послуга - результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону.[1]

Принципи державної політики у сфері надання адміністративних послуг:

- верховенство права, у тому числі законності та юридичної визначеності;
- стабільності;
- рівності перед законом;
- відкритості та прозорості;
- оперативності та своєчасності;
- доступності інформації про надання адміністративних послуг;
- захищеності персональних даних;
- раціональної мінімізації кількості документів та процедурних дій, що вимагаються для отримання адміністративних послуг;
- неупередженості та справедливості;
- доступності та зручності для суб'єктів звернень.[1]

Відповідно до законодавства в усіх містах обласного значення та райцентрах мають бути створені центри надання адміністративних послуг (ЦНАП) – це установи, що працюватимуть за принципом «єдиного вікна»[3]

Вінницький Центр адміністративних послуг “Прозорий офіс” розпочав роботу у вересні 2008 року. Цей проект був реалізований Вінницькою міською радою за ініціативою міського голови Володимира Гройсмана.

Згідно із затвердженим виконкомом міської ради Положенням Центр адміністративних послуг “Прозорий офіс” – робочий орган виконкому міської ради, який об’єднує представників адміністративних органів, державних адміністраторів та державних реєстраторів для забезпечення взаємодії усіх учасників Центру у досягненні його мети.

Центр адміністративних послуг «Прозорий офіс» (далі – «Прозорий офіс») поєднав системи забезпечення проходження дозвільних (погоджувальних) процедур, державної реєстрації суб’єктів господарювання та надання адміністративних послуг громадян за єдиною схемою обслуговування відвідувачів із застосуванням новітніх, у тому числі інформаційних, технологій.

Автоматизація та комп’ютеризація процесів дали змогу скоротити загальну чисельність апарату Вінницького міськвиконкому на 15 %. Тривалість розгляду звернень скоротилося на третину порівняно з термінами, які законодавство визначає як максимально допустимі.

Середня кількість відвідувачів:

- щоденно – 650-900 осіб;
- за місяць – від 8 до 12 тис. осіб;

Сьогодні люди в чергах у міськвиконкомі витрачають у середньому 24 хвилини, що вчетверо менше, аніж раніше.

Прийом відвідувачів здійснюється із застосуванням електронної системи управління чергою.

Реєстрація у електронній системі управління чергою має забезпечувати відвідувача інформацією про:

- дату та час реєстрації;
- порядковий номер у системі;
- питання (найменування органу), що є предметом звернення;
- робочі місця, на яких здійснюватиметься прийом;
- загальну кількість відвідувачів у черзі з предмету звернення.[3]

На момент створення “Прозорого офісу”, в першу чергу, було вирішено проблему розміщення робочих місць працівників виконавчих органів міської ради та тих державних дозвільних органів, з якими було укладено меморандуми про співпрацю. Проте, розширення спектру послуг “Прозорого офісу”, вимагало постійного коригування кількості та розміщення робочих місць адміністраторів і спеціалістів.

Відповідно, змінювалась і кількість відвідувачів, які можуть обслуговуватися одночасно. В окремі періоди, при наявності 30 робочих місць, денна кількість споживачів, що звернулися за послугами до “Прозорого офісу”, сягала 1200 осіб.

З моменту утворення “Прозорого офісу” ведеться постійний моніторинг та оцінка результатів його роботи. Крім планового аналізу статистичної інформації та прийняття відповідних рішень проводиться регулярне опитування працівників Центру адміністративних послуг та споживачів. Створено систему

узагальнення та реагування на звернення громадян. За результатами цієї роботи внесено численні зміни до документів, що регламентують діяльність як Центру в цілому, так і його окремих працівників.

Один із головних висновків, який можна зробити виходячи з досвіду створення та діяльності Центру адміністративних послуг «Прозорий офіс», полягає в тому, що для створення подібних універсамів послуг необхідні, в першу чергу, розуміння міським керівництвом необхідності їх впровадження, значні фінансові витрати, професійний системний підхід і застосування новітніх інформаційно-комунікативних технологій.

Досвід здобутий у ході створення та розвитку «Прозорого офісу» у Вінниці, потребує звернути увагу на такі процеси:

- потрібно передбачити резервне живлення для систем автоматизації;
- необхідно від самого початку забезпечити якісне кадрове наповнення
- єдиного центру надання адміністративних послуг і врахувати
- навантаження на працівників;
- важливо залучити до роботи психологів.[2]

Література:

1. Закон України «Про надання адміністративних послуг». – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>

2. Надання адміністративних послуг: кращі практики/ Упоряд.: Купрій В. – Київ - Херсон: МО «Нова генерація», 2013.- 33 с.

3. Центри надання адміністративних послуг: створення та організація діяльності: Практичний посібник, Видання 2-ге, доповнене і доопрацьоване / [Бригілевич І.І., Ванько С.І., Загайний В.А., Коліушко І.Б., Курінний О.В., Стоян В.О., Тимошук В.П., Шиманке Д.] / За заг. ред. Тимощука В.П. – Київ, СПД Москаленко О.М., 2011. – 432 с.

**Гордєєва А. В., Запорожець М. В., Ковальова Л. В.,
Ладунська-Амонс О.В., Лісова М. В., Мельник Р. В.,
Міськов С.В., Фітьо Я. Г.**

*слухачі 1 курсу факультету державного управління денно
форми навчання спеціалізації «Публічне управління та
адміністрування»; кафедра філософських та соціально-
політичних наук Одеського регіонального інституту
державного управління Національно академі державного
управління при Президентові Укра ни*

СВІТОВІ ПІДХОДИ ЩОДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПАРТНЕРСТВА В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Аналіз зарубіжних підходів щодо правового регулювання партнерства в соціальній сфері показав, що в основу таких взаємовідносин покладено світові нормативно-правові документи. Ці висновки ми отримали під час практичних та семінарських занять. Узагальнення результатів аналізу висвітлено у таблиці.

<i>Практика</i>	<i>Правові акти, якими керуються партнери</i>	<i>Звіти щодо результатів проекту в межах партнерських відносин</i>
просування, обмін інформацією та партнерства	<u>Забезпечення сталого фінансування діяльності в рамках Конвенції ООН</u>	Доповісти про дані аналізу на 7-мом нараді Конференції Сторін
Партнерство - залучення та попередження виникнення промислових аварій,	<i>Довгострокова стратегія Конвенції з транскордонного впливу промислових аварій</i>	
партнерства повинні представляти собою добровільні ініціативи / проекти співпраці, які здійснюють органи державного управління і відповідними зацікавленими сторонами, наприклад, міжнародними	<i>ШОСТА КОНФЕРЕНЦІЯ МІНІСТРІВ «ДОВКІЛЛЯ ДЛЯ ЄВРОПИ»: ЗВІТ ПРО ХІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПАРТНЕРСТВА В КРАЇНАХ СХІДНОЇ ЄВРОПИ, КАВКАЗА І ЦЕНТРАЛЬНОЇ АЗІЇ документ представлений Спеціальної</i>	ЗВІТ ПРО ХІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПАРТНЕРСТВА В КРАЇНАХ СХІДНОЇ ЄВРОПИ, КАВКАЗА І ЦЕНТРАЛЬНОЇ АЗІЇ

<p>організаціями, неурядовими організаціями, приватним сектором; • вони повинні бути зосереджені на країнах регіону СЕКЦА і реалізовуватися на міжнародному (на основі двосторонніх і багатосторонніх програм) або загальнонаціональному / територіальному рівнях; • вони повинні сприяти досягненню цілей Стратегії екологічних партнерств для країн ВЕКЦА і повинні не замінювати собою зобов'язання, прийняті урядами, а доповнювати їх; • вони повинні бути завершені, бути чинними або плануватися з 2002 р .; і • вони повинні представляти собою ініціативи / проекти, забезпечені фінансуванням.</p> <p>домовленості співпраці на рівні проектів (мікропартнерство)</p> <p>партнерства, зосереджені на водному господарстві (ВКГ і ІУВР), на збереженні біорізноманіття, на відходах і хімічних речовинах.</p>	<p><i>робочої групою по реалізації Програми дій з охорони навколишнього середовища в Центральній і Східній Європі через Спеціальну робочу групу старших посадових осіб</i></p>	
<p>міждержавну платформу для сприяння співробітництву та сталого управління водними</p>	<p><i>Проект бачення розвитку Конвенції по транскордонним водам в майбутньому (Європейська</i></p>	

<p>ресурсами в пан'європейському регіоні.</p>	<p><i>економічна комісія Нарада Сторін Конвенції про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер Робоча група з комплексного управління водними ресурсами Сьоме нарада * Женева, 3 і 4 липня 2012 року Робоча група з моніторингу та оцінки Тринадцяте нараду * Женева, 3 і 4 липня 2012 року Пункт 14 попередньої порядку денного проект програми роботи на 2013-2015 роки та проект перспектив здійснення Конвенції в майбутньому)</i></p>	
<p>закликає країни, які ще не вжили заходів для використання в повній мірі потенціалу ІКТ як одного із засобів істотного поліпшення процесу залучення громадськості до процесу прийняття рішень з екологічних питань, належним чином розвивати технічно забезпечені національні програми і стратегії для забезпечення електронного участі громадськості в такому процесі прийняття рішень</p>	<p><i>ЄВРОПЕЙСЬКА ЕКОНОМІЧНА КОМІСІЯ НАРАДА СТОРІН КОНВЕНЦІЇ ПРО ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ, УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ В ПРОЦЕСІ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ І ДОСТУП ДО ПРАВОСУДДЯ З ПИТАНЬ, що стосуються довкілля Робоча група Сторін Конвенції Дев'яте нарада Женева, 13-15 лютого 2008 року Пункт 8 попередньої порядку денного ЕЛЕКТРОННІ ЗАСОБИ ІНФОРМАЦІЇ ПРОЕКТ РІШЕННЯ ПО електронним ЗАСОБІВ ІНФОРМАЦІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-координаційного механізму Проект рішення, підготовлений Бюро за сприяння секретаріату</i></p>	<p>-</p>

<p>підтримують впровадження інструментів ОУР в школах (екоігри, он-лайн курси), навчанні вчителів і т.д</p> <p>Участь широкого кола громадськості в підготовці Національного звіту по ОУР.</p> <p>підтримка роботи Партнерської мережі для ОУР;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Посилення системи екологічного управління на основі розвитку потенціалу організацій громадянського суспільства, який реалізується в рамках Програми розвитку ООН та Програми малих грантів ГЕФ 	<p><i>ПРОГРЕССИВ України в реалізації Стратегії ЄЕК ООН для освіти з метою сталого розвитку (ОУР) за 2014-2015 роки</i></p>	
<p>підвищення прозорості, поліпшення публічного доступу до інформації та сприяння участі громадськості в процесі прийняття державних рішень.</p> <p>залучення громадських організацій до міжурядових зустрічей,</p> <p>формування потенціалу для роботи з приватним сектором</p> <p>залучення громадських організацій до міжурядових зустрічей, при цьому надаючи все необхідне для їх конструктивної роботи</p>	<p><i>Спільна антикорупційна діяльність УНП ООН і структур громадянського суспільства</i></p>	

<p>щодо сприяння імплементації положень Конвенції з урядами і представниками приватного сектора. формування потенціалу для роботи з приватним сектором, Забезпечення взаємодії з відповідальними контактними особами з боку урядів також в числі цілей тренінгу.</p>		
<p>а) вжиття заходів щодо подальшої розробки програми роботи, її коригування з урахуванням мінливих обставин і запобігання в максимально можливій мірі дублювання пов'язаної з водою діяльності інших органів Організації Об'єднаних Націй та інших міжнародних організацій; б) висування ініціатив щодо активізації здійснення Конвенції; с) виконання інших завдань, покладених на нього Народною Сторін.</p>	<p><i>Європейська економічна комісія Народа Сторін Конвенції про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер Сьома сесія Будапешт, 17-19 листопада 2015 року Пункти 4, 5, 6, 7 і 9 попередньої порядку денного Огляд минулої діяльності і обговорення майбутньої діяльності в різних областях роботи Відкриття Конвенції Співпраця з партнерами Співпраця з Протоколом про воду та здоров'я Програма роботи на 2016-2018 роки, коло ведення органів, створених для її здійснення, і ресурси, необхідні для її здійснення Проект програми роботи на 2016-2018 роки</i></p>	<p>відповідним чином звітує перед Народною Сторін.</p> <p>заходи, що проводяться координаційними центрами, які будуть регулярно звітувати про свою пропагандистську роботу.</p>
<p>партнерству, щоб боротися з проблемами без кордонів. Щоб реагувати на нові проблеми з наркотиками, злочинністю та тероризмом, УНП ООН прийняло нову</p>	<p>Стратегія УНП ООН на 2008 - 2011 роки</p>	

<p>середньострокову стратегію відповідну мінливому світі.</p>		
<p>Партнери завжди відігравали ключову роль в здійсненні Конвенції (...), впровадження Конвенції на глобальному рівні не представляється можливим без додаткового партнерства</p>	<p>Європейська економічна комісія Нарада Сторін Конвенції про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер Робоча група з комплексного управління водними ресурсами Сьоме нарада * Женева, 3 і 4 липня 2012 року Робоча група з моніторингу та оцінки Тринадцяте нарада * Женева, 3 і 4 липня 2012 року пункт 14 попередньої порядку денного проект програми роботи на 2013-2015 роки та проект перспектив здійснення Конвенції в майбутньому проект бачення розвитку Конвенції по транскордонним водам в майбутньому</p>	
<p>Мережі з розробки політики в галузі використання поновлюваних джерел енергії в XXI столітті (РЕН-XXI) і Міжнародному енергетичному агентству (МЕА) за їх прихильність роботі Групи експертів і її Бюро, особливо відзначивши прогрес у підготовці доповіді про стан відновлюваної енергетики, і закликала до подальшого взаємодії з ключовими партнерами в</p>	<p>Європейська економічна комісія Комітет зі сталої енергетики Група експертів з відновлюваної енергетики Друга сесія Женева, 12-13 жовтня 2015 року Доповідь Групи експертів з відновлюваної енергетики про роботу її другої сесії</p>	

цьому напрямку.		
<p>регіональному економічному співробітництві і інтеграції допомога в створенні чотирьох робочих груп експертів в конкретних областях і сприяння їх діяльності</p>	<p>Економічна і соціальна комісія для Азії і Тихого океану Сімдесят друга сесія Бангкок, 15-19 травня 2016 року Пункт 3 попередньої порядку денного * Розгляд питань, що стосуються допоміжної структури Комісії, включаючи роботу її регіональних установ Короткий огляд прогресу, досягнутого в здійсненні резолюцій Комісії</p>	
<p>спільну роботу держав-членів по "створенню міцної інфраструктури, з-дії забезпечення всеосяжної і стійкою індустріалізації та впровадження інновацій". зажадає великих вкладень в інфраструктуру і інновацій.</p>	<p>Європейська економічна комісія Комітет з інноваційної діяльності, конкурентоспроможності та державно-приватним партнерствам Дев'ята сесія Женева, 3-4 вересня 2015 року Пункт 1 попередньої порядку денного Затвердження порядку денного Анотована попередній порядок денний дев'ятої сесії 1,</p>	
<p>практику оголошення конфлікту інтересів і запобігання або оголошення судьями будь-якої причинності до суспільних причин, які можуть породжувати усвідомлений або фактичний конфлікт визнано існування як державних, так і недержавних реєстрів активів і доходів суддів в значному числі країн і прийнято угоду, що «це</p>	<p>Зміцнення судової чесності і невідкупності за допомогою систем розкриття фінансової інформації для суддів</p>	

<p>буде хорошою мірою для запобігання корупції».</p> <p>унікальним майданчиком суддів по всьому світу для обміну передовим досвідом, підтримки і консультування один одного і розробки інструментів і матеріалів покликаних спрямовувати судові органи в їх зусиллях по зміцненню чесності правосуддя та попередження корупційних діянь в системі правосуддя.</p>		
<p>на зміцнення національних статистичних систем для контролю за ходом досягнення цілей в галузі сталого розвитку та спостереження за ходом їх досягнення, а також на поповнення невислачили конкретних даних.</p> <p>з питань розвитку, з метою надання країнам допомоги в зв'язку з впровадженням показників досягнення цілей в галузі сталого розвитку та зміцненням статистичного потенціалу</p>	<p>Статистична комісія Сорок восьма сесія 7-10 березня 2017 року Пункт 3 (а) попередньої порядку денного * Питання для обговорення і прийняття рішення: дані та показники для Порядку денного в галузі сталого розвитку на період до 2030 року Робота по огляду ходу досягнення цілей в області сталого розвитку Доповідь Генерального секретаря</p>	<p>щорічної доповіді про хід досягнення цілей сталого розвитку</p>
<p>Відновлення та відродження збалансованого економічного зростання Інвестування в людей Рішення загальних екологічних проблем Баланс інтересів і соціальна справедливість</p>	<p>СПЕЦІАЛЬНА ПРОГРАМА ООН ДЛЯ ЕКОНОМІКО ЦЕНТРАЛЬНОЇ АЗІЇ (СПеКа) Економічний форум СПеКа 2016 року «Підвищення ефективності здійснення Цур на основі співпраці» Гянджа, Азербайджан, 22-23 листопада 2016 р Досягнення Цілей сталого розвитку в</p>	

	<p>Північній і Центральній Азії Засідання II: Огляд реалізації Цілей сталого розвитку на національному рівні Засідання IV: Екологічна стійкість і ефективність використання ресурсів</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Міжнародне співробітництво має вирішальне значення для реалізації ЦРТ для всіх, особливо для людей з обмеженими можливостями, включаючи осіб з психічними та психічними розладами. зусилля по співпраці повинні забезпечити доступ і участь інвалідів у всіх стратегіях ЦРТ та їх реалізації, для того, щоб переконатися в тому, що вони є агентами і бенефіціарами розвитку • Найменш розвинені країни, які мають виходу до моря країни і малі острівні держави, що розвиваються мають істотно безадресних психічного здоров'я та психологічних потреб. • Нові технології, такі як ті, які стосуються інформації та комунікацій повинні бути доступні для осіб з розумовими і психічними розладами. <p>зусилля по співпраці повинні забезпечити участь людей з</p>	<p>Психічне здоров'я і розвиток: Інтеграція психічного здоров'я в усіх зусиль з розвитку, включаючи ЦРТ</p>	

<p>обмеженими можливостями, включаючи осіб з розумовими і психічними розладами. Зусилля щодо вдосконалення інформаційних і комунікаційних технологій, необхідно інтегрувати розумові перспективи здоров'я та інвалідності.</p>		
--	--	--

Урянський Ю.Г., Зап'янець І.В., Пшегорська І.А.

слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України

ОСНОВНІ НАПРЯМИ Е-ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ І СУСПІЛЬСТВА

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
Е-взаємодія між державою і суспільними установами	Вдосконалення законодавства	Забезпечення шкіл комп'ютерною технікою та доступом до Інтернету	Підвищення комп'ютерної грамотності населення	G2O
	Впровадження платної освіти, з одночасним підвищенням витрат на освіту з боку держави		Підготовка молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві	G2C
		надання доступу до відкритої мережі освітніх ресурсів	Мобільність та доступність навчання для різних категорій громадян, у тому числі з обмеженими фізичними можливостями та дітей, які перебувають на довготривалому лікуванні	G2O
		створення відкритої мережі освітніх ресурсів	широкий спектр вибору програм освіти	G2C
			Відкриття нових спеціальностей з новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, втілення принципу "освіта протягом усього життя"	G2O
Створення е-контролю держави в сфері бізнесу	Розробка міністерством фінансів програмного забезпечення, його впровадження та контроль за виконанням	Створення загальнодержавного е-документообігу	Спрощення та прискорення усієї бізнес складової	G2B

			Прозорість нарахування та виплати податків	G2B
Дегінезація економіки		Безготівкові розрахунки	Прозорість операцій	G2B
			Прозорість видатків (особливо “групи ризику”- високопосадовці)	G2B G2C
Е-взаємодія між державою та громадянами у сфері е-демократії	Надання нових повноважень мінінформації, з розширенням повноважень та можливістю контролю, виключення зі складу КМУ, з метою незалежної роботи та виключенням урядового тиску на діяльність цього органу	Створення єдиної бази ЗМІ	Оперативне отримання інформації	G2Z G2C G2G
			Контроль за змістом та направленістю	G2O
		Залучення громадян до прийняття рішень та контролю уряду	Е-реєстр виборців	Z2Z
			Зменшення ризику маніпуляцій на виборах, референдумах та т.і.	C
		Загальнодержавний урядовий портал	Спрощення доступу громадськості до державних установ і організацій	G2C
			Можливість громадського контролю за діяльністю уряду, виконанням програм та т.і.	G2Z

**Кузьміна О. П., Осадчук І. С.,
Заєць О. В., Люшенко В. В.**

*слухачі 2 курсу факультету державного управління
спеціалізації Одеського регіонального інституту державного
управління НАДУ при Президентіві Укра ни*

**Е-ВЗАЄМОДІЯ ЯК ПЕРЕХІД НА ЯКІСНО НОВІЙ РІВЕНЬ
ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ДЕРЖАВОЮ І ГРОМАДЯНАМИ**

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
Створення On-line порталу мед.послуг	Створення відповідної нормативно-правової бази щодо запровадження е-медицини Внесення змін до діючого законодавства, прийняття нових правових актів	Прийняття відповідних законів та правових актів	Е- медицина дасть можливість створення загальнодоступних електронних медичних ресурсів, розвиток телемедицини (можливість лікування на відстані, телемоніторинг стану пацієнтів)	G2C “Уряд-громадяни”
Створення On-line порталу мед.послуг “електронна лікарня”	Створення загальнодержавної бази лікарняних листків та мед.карток	Внесення в базу даних лікарняних листків, ведення електронних мед.карток,	Загально державний доступ інформації мед.закладів по кожному громадянину. Обмін даними по пацієнтам між мед.фахівцями та установами	G2C “Уряд-громадяни”
Створення On-line порталу мед.послуг	Створення онлайн консультації спеціалістів будь-якого рівня і спеціалізації.	Створення форми для онлайн консультації, організація зворотнього звязку, створення ел.реєстратури.	Економія коштів на всіх рівнях (бюджетні та приватні), зменшення черг в мед.закладах.	G2C “Уряд-громадяни”
Створення On-line порталу мед.послуг	Росповсюдження мед. інформації.	Створення бази мед.інформації (спеціалізація мед.закладів, графік робота лікарів, вартість мед.послуг, наявність в аптеках лікарських засобів).	Звернення громадян саме до потрібних мед.закладів та лікарів.	G2C “Уряд-громадяни”

Створення On-line порталу мед.послуг	Електронна благодійність	Створення бази рахунків мед.закладів для елект.платежів, форма для он-лайн перерахування коштів від громадян.	Залучення додаткових коштів від юр. та фіз.осіб.	G2B “уряд-бізнес”
Створення On-line порталу мед.послуг	Профілактика захворювань.	Створення бази даних загальних та проф.захворювань за виробничими критеріями, своєчасне повідомлення про необхідність проходження проф.мед.огляду.	Попередження та профілактика захворювань, виявлення на ранніх стадіях небезпечних захворювань, своєчасність в проходженні мед.оглядів працівників підприємств та організацій	G2C “Уряд-споживачі” та G2B “уряд-бізнес”
Створення On-line порталу мед.послуг	Мед. стахування	Створення елект. бази страхування, перелік страхових компаній, вартість та критерії страхування.	Отримання гарантій якісних мед.послуг в будь-якому закладі країни, можливість оформлення страхових полісів тільки у перевірених компаніях.	G2C “Уряд-споживачі” та G2B “уряд-бізнес”
Створення On-line порталу мед.послуг	On-line запис на прийом до лікаря	Створення електронної реєстратури, забезпечення зворотнього зв'язку.	Виключення черг в мед.закладвх.	G2C “Уряд-споживачі”
Створення On-line порталу мед.послуг	On-line запис та консультації по лікуванню за кордоном	Створення електронної бази адресів та сайтів закордонних клінік	Офіційна можливість громадян отримати інформацію про альтернативу лікування за кордоном	G2C “Уряд-споживачі”
Створення On-line порталу мед.послуг	On-line навчання працівників медичної галузі	Проведення вебінарів та он-лайн конференцій	Підвищення професійного рівня мед працівників, можливість отримання вищої кваліфікації без “вївдриву від виробництва”	G2C “Уряд-громадяни”

Створення On-line порталу мед.послуг	On-line звернення громадян	Створення платформи для відображення відгуків, коментарів про якість наданих мед.послуг. Створення платформи для обговорення між громадянами в формі "Форуму", можливості надання рекомендацій та пропозицій щодо покращення якості мед.обслуговування.	Можливість своєчасного реагування на звернення та вдосконалення надання мед. послуг	G2C "Уряд-громадяни"
електронна взаємодія з громадськістю, громадськими установами, ЗМІ	Фінансовий контролю закупівель Міністерства Оборони України	закупівлі та відчуження військового майна, будівництво житла для військових, створення кадрового резерву контрактної служби	громадський контроль за прозорістю закупівель, відчуження майна. врахування громадської думки	G2C "Уряд-громадяни"
електронний документообіг у сфері карантинно та захисту рослин	створення єдиної бази рослин - хвороб стандартів, карантинних вимог	отримання електронних сертифікатів, дозвіллів виробників	Е - фіто спрощення системи , надання довідок,фіто-карантинних сертифікатів	G2B "уряд-бізнес"
створення електронної бази земельних ділянок	створення єдиної бази держгеокадастру України.	розробка програмного продукту, підготовка	отримання послуги оформлення земельних ділянок, зміна цільового призначення	G2C "Уряд-споживачі"

перехід на якісно новий рівень взаємодії між державою і споживачами в сфері надання нотаріальних послуг	реалізація послідовного та комплексного підходу до дання і застосування є-технологій	дистанційний доступ суб'єкта звернення для отримання нотаріальної послуги. дії які виконуються в дистанційному режимі та надання документів без паперової форми. Проведення експертних оцінок, надання консультації моніторинг інформації, спілкування з експертами формування висновків	забезпечення дистанційного доступу суб'єкта звернення для отримання нотаріального доступу, на основі автоматизація міжвідомчої електронної взаємодії	C2G “уряд-громадяни” G2B “уряд-бізнес”
електронний контроль держави над є-комерцією	створення реєстрів, вдосконалення законодавчої бази ,аналіз діючого законодавства вивчення закордонного досвіду,, створення реєстру ,захист даних реєстрів	отримання ID-коду,реєстрація на IT-платформі, наявність реєстрації патенту ,отримання інформації про не добропорядність.	державний контроль щодо діяльності є - комерції та інтернет магазину	G2B “уряд-бізнес”
є - освіта	створення електронної освіти в Україні	отримання електронних дипломів, дистанційне навчання.	є- освіта, можливість отримання освіти.	C2G “уряд-громадяни”

Алексєєнко М.М., Комєдєв О.І., Варєшкін І.І.

слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві Укра ни

ЗМІНА ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ШЛЯХОМ ФОРМУВАННЯ НОВИХ МОДЕЛЕЙ Е-СУСПІЛЬНОГО УСТРОЮ

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
1. Електронна взаємодія з громадськістю; 2. Створення контролю громадськості за фінансовою діяльністю Міністерства оборони України.	Зміна функціональної діяльності органів Міністерства оборони України;	- закупівлі; - відчуження військового майна; - будівництво житла; - комплектування контрактниками; ////	Громадський контроль	Е-уряд Модуль С2G (громадянин – уряд)
Електронний документообіг у сфері карантину та захисту рослин.	Створення єдиної бази рослин - хвороб стандартів, карантинних вимог.	Отримання електронних сертифікатів, дозволів виробників.	Е - фіто спрощення системи ,надання довідок, фіто- карантинних сертифікатів	Е-уряд Модуль G2B “ (уряд- бізнес)
Е - освіта	Створення електронної освіти в Україні	Отримання електронних дипломів, дистанційне навчання.	Е- освіта, можливість отримання освіти.	Е-уряд Модуль С2G (уряд- громадяни)
Електронний контроль держави над Е- комерцією	Створення реєстрів, вдосконалення законодавчої бази, аналіз діючого законодавства вивчення закордонного досвіду, створення реєстру ,захист даних реєстрів	Отримання ІD - коду, реєстрація на ІТ - платформі, наявність реєстрації патенту, отримання інформації про не добропорядність.	Державний контроль щодо діяльності Е - комерції та інтернет - магазину	Е-уряд Модуль G2B (уряд- бізнес)

Перехід на якісно новий рівень взаємодії між державою і споживачами в сфері надання послуг Нотаріату	Реалізація послідовного та комплексного підходу до надання і застосування Е- технологій	Дистанційний доступ суб'єкта звернення для отримання нотаріальної послуги. Дії виконуються в дистанційному режимі та надання документів без паперової форми. Проведення експертних оцінок, надання консультації моніторинг інформації, спілкування з експертами, формування висновків	Забезпечення дистанційного доступу суб'єкта звернення для отримання нотаріального доступу, на основі автоматизації між відомчої електронної взаємодії	Е-уряд Модуль С2G (уряд-громадяни) G2B (уряд - бізнес)
Створення електронної бази земельних ділянок	Створення державної єдиної бази держгеокадастру України.	Розробка програмного продукту.	Отримання послуги оформлення земельних ділянок, зміна цільового призначення	Е-уряд Модуль G2C (уряд-споживачі)
Створення On-line порталу медичних послуг (електронна лікарня)	Створення загально державної бази лікарняних листків та медичних карток	Внесення в базу даних лікарняних листків, ведення електронних медичних карток,	Доступ до інформації медичних закладів по кожному громадянину. Обмін даними між медичними фахівцями та установами.	Е-уряд Модуль G2C (уряд-громадяни)
Створення On-line порталу медичних послуг	Створення онлайн консультації спеціалістів будь-якого рівня і спеціалізації.	Створення форми для онлайн консультації, організація зворотнього зв'язку, створення електронної реєстратури.	Економія коштів на всіх рівнях (бюджетні та приватні), зменшення черг в медичних закладах.	Е-уряд Модуль G2C (уряд-громадяни)
Створення On-line порталу медичних послуг	Розповсюдження медичної інформації.	Створення бази медичної інформації (спеціалізація медичних закладів, графік робота лікарів, вартість послуг, наявність в аптеках лікарських засобів).	Звернення громадян саме до потрібних медичних закладів та лікарів.	Е-уряд Модуль G2C (уряд-громадяни)
Створення On-line порталу медичних послуг	Електронна благодійність	Створення бази рахунків медичних закладів для електронних платежів, форма для он-лайн перерахування коштів від громадян.	Залучення додаткових коштів від юридичних та фізичних осіб.	Е-уряд Модуль G2B (уряд-бізнес)

Створення On-line порталу медичних послуг	Профілактика захворювань.	Створення бази даних загальних та професійних захворювань за виробничими критеріями, своєчасне повідомлення про необхідність проходження комплексного медичного огляду.	Попередження та профілактика захворювань, виявлення на ранніх стадіях небезпечних захворювань, своєчасність в проходженні медичних оглядів працівників підприємств та організацій	Е-уряд Модуль G2C (уряд-споживачі) та G2B (уряд-бізнес)
Створення On-line порталу медичних послуг	Медичне страхування	Створення електронної бази страхування, перелік страхових компаній, вартість та критерії страхування.	Отримання гарантій якісних мед.послуг в будь-якому закладі країни, можливість оформлення страхових полісів тільки у перевірених компаніях.	Е-уряд Модуль G2C (уряд-споживачі) та G2B (уряд-бізнес)
Створення On-line порталу медичних послуг	On-line запис на прийом до лікаря	Створення електронної реєстратури, забезпечення зворотнього зв'язку.	Виключення черг в медичних закладах.	Е-уряд Модуль G2C (уряд-споживачі)
Створення On-line порталу медичних послуг	On-line запис та консультації по лікуванню за кордоном	Створення електронної бази адрес та сайтів закордонних клінік	Офіційна можливість громадян отримати інформацію про альтернативу лікування за кордоном	Е-уряд Модуль G2C (уряд-споживачі)
Створення On-line порталу медичних послуг	On-line навчання працівників медичної галузі	Проведення веб-семінарів та он-лайн конференцій	Підвищення професійного рівня медичних працівників, можливість отримання вищої кваліфікації без «відриву від виробництва»	Е-уряд Модуль G2C (уряд-громадяни)
Створення On-line порталу медичних послуг	On-line звернення громадян	Створення платформи для відображення відгуків, коментарів про якість наданих медичних послуг. Створення платформи для обговорення між громадянами у формі форуму, можливості надання рекомендацій та пропозицій щодо	Можливість своєчасного реагування на звернення та вдосконалення надання медичних послуг	Е-уряд Модуль G2C (уряд-громадяни)

		покращення якості медичного обслуговування.		
Створення On-line порталу медичних послуг	Створення відповідної нормативно-правової бази щодо запровадження Е-медицини Внесення змін до діючого законодавства, прийняття нових правових актів	Прийняття відповідних законів та правових актів	Е- медицина дасть можливість створення загально доступних електронних медичних ресурсів, розвиток телемедицини (можливість лікування на відстані, телемоніторинг стану пацієнтів)	Е-уряд Модуль G2C (уряд-громадяни)
ЗА ВЛАСНОЮ ПЛАН-СХЕМОЮ: «Електронний контроль Держави над органами судової влади, а саме: судів першої інстанції в межах офіційного веб-порталу «Судової влади України» під час розгляду суддями цивільних справ (районні суди у містах, міські суди, районні суди в областях).»				
1. Електронна взаємодія між державними органами; 2. Створення контролю за виконанням службових обов'язків судьями судів 1-ї інстанції під час розгляду цивільних справ.	Зміна функціональної діяльності органів Судової влади України, а саме: районних судів у містах, міських судів, районних судів в областях;	Службова діяльність суддів по даним справам: - відкриття провадження; - забезпечення заходів забезпечення позову; - розгляд справ; - перевірка даних матеріалів та доказів; - прийняття рішення; - підготовка та своєчасна видача рішень (ухвал суду); -право учасників процесу на Апеляційне оскарження;	Забезпечення дієвого контролю з боку уповноважених державних органів за роботою суддів районних та міських судів.	Е-уряд Модуль G2G (уряд-уряд) та C2G (громадяни-уряд)

Фасоля В.В., Фасоля В.В.

слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України

Е-МОДЕЛЬ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ВЛАДИ УКРАЇНИ ТА СУСПІЛЬСТВА

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
Взаємодія державних органів влади з органами влади місцевого самоврядування.	Розробка законопроектів для запровадження системи е-публічного управління та адміністрування (взаємодія публічних органів влади з суспільством);	Затвердження законопроектів для запровадження системи е-публічного управління та адміністрування (взаємодія публічних органів влади з суспільством);	е-публічне управління та адміністрування	ПУАЗС Публічне управління та адміністрування взаємодії з суспільством
Взаємодія державних органів влади, органів місцевого самоврядування та суспільства	Залучення іноземних фахівців с практичним досвідом запровадження публічного е-урядування (для консультації);	Використання іноземного досвіду для запровадження публічного е-урядування;		
Взаємодія державних органів влади з суспільством		Тестування та впровадження сайту е-публічного управління та адміністрування, за принципом єдине вікно;		
Взаємодія органів влади місцевого самоврядування з суспільством	Розробка сайту е-публічного управління та адміністрування, за принципом єдине вікно;	Підвищення кваліфікації службовців публічних органів влади за напрямком е-публічного управління та адміністрування;		
Взаємодія органів публічної влади з юридичними особами	Розробка системи підвищення кваліфікації службовців публічних органів влади за напрямком е-публічного управління та адміністрування.	Узагальнення всієї необхідної інформаційної бази даних публічних органів влади та суспільства;		
Взаємодія органів влади місцевого самоврядування з юридичними особами				
Взаємодія державних органів влади з юридичними особами				
Взаємодія державних органів влади з юридичними особами				

<p>Взаємодія оргнів публічної влади з юридичними особами та суспільством (громади, громадяни)</p>		<p>Проведення роз'яснювальної роботи з суспільством та працівниками органів публічної влади.</p>		
---	--	--	--	--

Бальжик М. М., Гонтар Я.А., Соловійов В.О.

слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ПРОЗОРОСТІ ВЛАДИ ШЛЯХОМ ЗАПРОВАДЖЕННЯ Е-МОДЕЛЕЙ СУСПІЛЬНОГО УСТРОЮ

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
Е - контроль держави, створення електронного порталу.	Видача дозвільних документів; інформування населення про діяльність органів влади; здійснення контролю над органами влади; інформування громадськості про діяльність за допомогою веб-сайтів;	електронні портали для видачі довідок, витягів, ліцензій та інших дозвільних документів; електронні звернення та петиції.	Підвищення ефективності та прозорості влади, а також встановлення суспільного контролю над нею. Забезпечення надання органами влади послуг фізичним та юридичним особам, а також їхнє інформування про діяльність органів влади.	G2C (government to citizens)
Е-законодавство	Ознайомлення, використання та вільне поширення офіційних документів .	Громадське обговорення нормативно-правових документів; Портали пошуку документів.	Можливість використання текстів документів органів влади фізичними та юридичними особами в своїй діяльності.	G2C (government to citizens) G2E (government to employees) G2B (government to business)
Е-банк	Здійснення операцій за рахунками; інформація про стан рахунків; доступ до кредитів та депозитів; відсутність абонплати.	Створення інтернет банків; функціонування різних платіжних систем;	Здійснення фізичними та юридичними особами фінансової діяльності через інтернет; зручність при користуванні своїми рахунками.	G2C (government to citizens) G2B (government to business)

Е-освіта	Отримання освіти дистанційно; спілкування з викладачем; консультації з будьяких питань.	Відеоконференції; вебінари; хмарні технології;	Громадяни самі можуть обрати відповідний курс і пройти навчання за ним, не виходячи з дому, зі збереженням якості освіти, що притаманна традиційним її формам.	G2C (government to citizens)
Е-медицина	Передача та обмін даними про пацієнта між різними медичними фахівцями; фізичні та психологічні методи лікування на відстані, в тому числі телемоніторинг стану пацієнтів; використання електронних ресурсів на медичні теми для інформування пацієнтів, забезпечення обізнаності населення з питань охорони здоров'я;	Електронні медичні картки; електронний рецепт; телемедицина; інформування населення; мобільна медицина; медичні інформаційні системи; розробка власного раціону. Внесення в базу даних лікарняних листків, ведення електронних медичних карток, та лікарських рецептів	Отримання медичних послуг не виходячи з дому; загальнодержавний доступ інформації по кожному пацієнту; обмін даними по пацієнтам між медичними працівниками та установами	G2C (government to citizens)
Е-медицина	Створення загальнодержавної бази лікарняних листків, медичних карток, лікарських рецептів.			
Е-демократія	Контроль виконання рішень органами влади; Обговорення рішень органів влади; внесення пропозицій щодо формування і здійснення державної політики.	інформування; прийняття спільних рішень- електронне голосування; подача електронних звернень; подача електронних петицій; контроль виконання рішень.	створення фундаменту для участі громадськості у прийнятті «державних» рішень, здійснення впливу на формування і реалізацію державної політики, вирішення питань місцевого значення, посилення прозорості та підзвітності органів влади громадянам.	G2C (government to citizens) G2E (government to employees) G2B (government to business) G2C (government to citizens)

Е-транспорт	Здійснення операцій щодо організації поїздок	Купівля білетів; перегляд розкладу руху транспорту; перегляд транспортних шляхів і зупинок громадського транспорту;	Мобільність і швидкість оформлення проїзних документів, отримання необхідної інформації щодо транспортної інфраструктури	G2C (government to citizens)
Е-депутат Створення on-line порталу електронного волевиявлення	онлайн голосування населення з виборчого округу депутата	укладення публічного договору між депутатом та виборцями;	депутат голосує так само, як вказали йому виборці, тобто здійснюється народовладдя	Е-депутат
Е-депутат Створення on-line порталу електронного приймальня депутата	зворотній зв'язок депутата з його виборцями	створення електронної приймальні, направлення запитів до депутата, повідомлень про порушення законодавства, або звернень щодо вирішення тієї чи іншої проблеми і навпаки депутат звертається до виборців.	наближення виборця до депутата, надання оцінки ефективності роботи депутата	Е-депутат

Трифонов Ю. І., Чернявська В. О.

слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України

СПРОЩЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ВИДАЧІ ДОЗВІЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ ШЛЯХОМ ЗАПРОВАДЖЕННЯ Е-ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯН

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
Процес отримання ветеринарних сертифікатів під час проходження кордону людини з тваринами, отримання будь-якої довідки незалежно від напрямку її призначення, отримання паспортів, видача ліцензій, тощо...	створення робочої групи, аналіз існуючої проблеми під час видачі дозвільних документів, пошук шляхів вирішення ... Розробка бізнес-плану по покращенню процедури видачі дозвільних документів Створення певних умов для втілення запропонованого бізнес -плану в життя, формування єдиної системи , визначення та планування етапів розвитку електронних послуг, громадське обговорення, створення дієвого контролю стосовно виконання поставлених задач..	створення відкритого доступу, видача дозвільних документів по спрощеній системі	спрощення процедури видачі дозвільних документів та зменшення часу проходження кордону е-видача дозвільних документів для переміщення тварин через кордон, спрощення отримання довідок, створення більш комфортних умов існування та підвищення якості і доступності е-послуг..., боротьба с бюрократією та корупцією.	е-модель уряд-громадян и
Процес отримання фіто сертифікатів та карантинних дозволів під час проведення експортно-імпортних операцій з підконтрольними об'єктами	створення робочої групи, аналіз існуючої проблеми під час видачі дозвільних документів, пошук шляхів вирішення ... Розробка бізнес-плану по покращенню процедури видачі дозвільних	створення реєстру осіб у сфері карантину -//-	-//-	-//-

	<p>документів</p> <p>Створення певних умов для втілення запропонованого бізнес-плану в життя, формування єдиної системи ,визначення та планування етапів розвитку електронних послуг, громадське обговорення, створення дієвого контролю стосовно виконання поставлених задач..</p>			
<p>Створення контролю держави в сфері малого та середнього бізнесу</p>	<p>розробка профільним міністерством необхідних умов та впровадження відповідного програмного забезпечення</p>	<p>створення загальнодержавного е-документообігу</p>	<p>спрощення, покращення та прискорення ведення бізнесу та у цілому усієї бізнес складової</p>	<p>е-модель G2B</p>
<p>Створення контролю за обігом ліків у лікарнях та он-лайн реєстрація хворих</p>	<p>створення робочої групи стосовно розробки та втілення в життя вказаного проекту</p>	<p>створення єдиного реєстру ліків у лікарнях та реєстр звернень громадян</p>	<p>створення дієвого контролю за обігом ліків, та спрощення процедури отримання допомоги хворим</p>	<p>е-модель уряд-громадян</p>

Михайленко І. С., Цвільовська О. Б., Ільїна Ю. М.

слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України

ОТРИМАННЯ ПОСЛУГ ЗАСОБАМИ ІКТ

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
забезпечення доступу суб'єкту звернення для отримання послуг засобами ІКТ	розробка програмного забезпечення для надання послуг із застосуванням ІКТ	аналіз наявного програмного забезпечення, висновок щодо його використання	одержання суб'єктом звернення послуг вдома, зменшення черг, прозорість послуг, зниження корупції, підвищення якості та доступності послуг, скорочення адмін.витрат	Уряд - громадяни Уряд - уряд Уряд - організації
побудова Єдиної бази одержувачів усіх видів послуг	розробка та супровід проекту ,	надання інформації про одержувачів, захист від зламів соціальними інженерами (е - працевлаштування)	єдина база одержувачів та отримання доступу до системи даних	
автоматизація внутрішніх процесів	розробка єдиної системи та нормативно - законодавчого під ходу	запит-інформація подавати інформацію в режимі реального часу з будь - якого місця і в будь - який час е-взаємодія	отримання інформації по одержувачам електронним і засобами зв'язку ; надання послуг юридичним та фізичним особам в інтегрованому вигляді дистанційно - через Інтернет та інші засоби	
створення захищеної системи міжвідомчого електронного документообігу	забезпечення інформаційної безпеки	отримання інформації	вдосконалить взаємодію між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, бізнесом, громадянами та державними службовцями	

врегулювання питання ідентифікації та автентифікації особи - суб'єкта звернення	розробка алгоритму отримання електронних ключів	роз'яснення щодо застосування відкритих ключів, захист ключів від шахраїв (застосовано в е-нотаріаті, е-освіті, е-уряд)	отримання одержувачами електронних ключів
вдосконалення нормативно-правової бази, веб-вузлів	розроблення інформування через створення веб-вузлів	роз'яснення щодо надання послуг консультація щодо алгоритму дій для отримання послуг	надання якісних послуг та консультацій

Отцел В.Є., Соколова Н. В., Дроздюк В. І.

слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України

Е-ВЗАЄМОДІЯ ПРЕДСТАВНИКІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ З ГРОМАДЯНАМИ

Процеси	Операції	Дії	Результат	Е-модель
Надання населенню адміністративних послуг	електронний захист; безпечний транспорт; надання електронних консультацій	звернення навігація довіра приймальна квиток консультація	задоволеність населення; зниження часових та організаційних витрат; боротьба з бюрократією та корупцією	Е послуги 24/7
Взаємодія уряд - суспільні установи	виховання національно-патріотичної свідомості у молодого покоління	показ національно-патріотичних фільмів, мультфільмів, трансляція відеоконференцій, виховні заходи	підвищення національно-патріотичної свідомості молодого покоління	Уряд 2 - суспільні установи
Взаємодії уряду та громадян	розробка програмного забезпечення; підготовка фахівців; проведення експертиз; проведення громадських слухань; створення громадських судів; електронний супровід сайту	консультація навчання закупівлі підручники конспекти лекцій практичні роботи тендери створення продукту, роз'яснення, реклама	прозорість закупівель; громадська задоволеність у вирішенні питань; підвищення якості навчання	Уряд - громадяни G2C (Е-асоціація експертів; Е -громадська рада; Е -закупівлі; Е-навчання
Взаємодія між спеціалістами МОЗ та організаціями охорони здоров'я	зменшення черг в лікувальних закладах, як наслідок збільшення вільного часу у кваліфікованих лікарів; зменшення бумажного варіанту історії лікування хворого; електронна доступність лікувальних історій хворого; доступ для	он-лайн консультування населення; соціальна реклама; дистанційне навчання; база лікарських листів; база історій лікування хворого	підвищення якості надання медичних послуг; зменшення порогу захворюваності	он-лайн портал Е - медицина

	людей з обмеженими можливостями скорочення витрат часу на розповсюдження лікарської інформації			
взаємодія представників публічної влади з громадянами	вдосконалення калькулятор он-лайн соціальних розрахунків; бази виборців; формування бази громадських слухань, пропозицій та рішень; моніторинг інформації	звернення запитання відповіді калькулятор розрахунку пілг та субсидій вибори референдум обговорення; он-лайн голосування; збір та оброблення інформації	прозорість виборного процесу; підвищення якості надання соціальних послуг; підвищення громадського впливу на прийняття регіональних рішень	Регіон-громадяни, R 2 C, Z(e-вибори, e-референдум; e-обговорення, e-опитування)
взаємодія представників уряду з громадянами та бізнес структурами	єдиний портал е-послуг послуги медицини; послуги освіти; послуги фіскальної служби, юридичні консультації; земельні відносини	податки, закупівлі, звернення, благодійність, мецинатство, тендери, державні замовлення	Доступність надання адміністративних послуг	Уряд-громадяни, уряд-бізнес (G2C, G2B E-закупівлі; е-суди; е-світа; е-бізнес; е-демократі)
взаємодія бізнесових структур громадян та	Легалізація Інтернет магазинів, забезпечення захисту он-лайн покупок; розробка єдиного порталу Інтернет магазинів; створення особистого кабінету покупок	сплата податків; створення робочих місць, легалізація робочих місць; захист; консультації; навчання; зворотній зв'язок; схеми, карти, допомога; реєстрація, запитання, відповіді, допомога	підвищення якості бізнес послуг, відповідальності бізнесових структур	Бізнес-громадяни (B2C): е-закупівлі; е-навчання; е-консультації
процес зворотного зв'язку громадян та уряду, громадян та місцевого самоврядування	стимулювання уряду працювати краще, нести відповідальність за свої дії та бездіяльність	регламент обговорення, інструменти впливу на урядові структури, інструкції	підвищення відповідальності за дію та бездіяльність представників урядових структур та місцевого самоврядування, як наслідок покращення соціально-економічних умов життя населення	електронний громадський контроль за діяльністю урядових структур та посадових осіб "Україна-Кібер країна"

Сучасна соціальна інженерія є мистецтвом маніпуляції людьми, створення баз надання електронних послуг може мати наступні прояви негативних наслідків:

- нечесні працівники державного управління;
- використання службової інформації в особистих цілях;
- відсутність можливості бачити спеціаліста для отримання послуги, створення умов що виробляють недовіру в отриманні послуг через Інтернет мережі;
- Кібер злами електронних баз даних, та використання їх проти громадянина (Наприклад: якщо буде зламана база ID-картки, то шахраї отримають доступ до особистих даних громадян, а наслідок використання інформації в особистих цілях, скоєня протиправних дій під чужим іменем);
- використання приватної інформації без сил на автора, тобто видавання чужої інформації за особисті досягнення

Такі негативні прояви соціальної інженерії сповільнюють масове використання е-послуг серед населення.

Сахнюк М. Ю., Гусаренко В. М., Петренко І. П.

слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України

ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЙНИХ ЯВИЩ ШЛЯХОМ РОЗВИТКУ Е-МОДЕЛЕЙ СУСПІЛЬНОГО УСТРОЮ

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
високий рівень корупції в зв'язку з наявністю “людського фактору” при спілкуванні спеціалістів державних установ із замовниками послуг; висока черговість громадян	прийняття необхідних нормативно-правових документів; формування єдиної бази даних; створення веб-сайту перевірки документів	запит-відповідь документ	подолання корупційних явищ; зменшення черг; економія часу	“Уряд-громадяни”; “Уряд-бізнес”
недоступність окремих категорій громадян до процесу голосування, референдуму, опитування	внесення змін та доповнень до чинного законодавства; створення е-бази для голосування; виготовлення громадянам е-ключів	реєстрація; голосування	участь громадян у голосуванні не відвідуючи дільниці; економія бюджетних коштів	“Уряд - громадяни”; “Громадяни - громадяни”
низька інвестиційна активність на державному та регіональному рівнях	внесення змін до законодавства в частині спрощення системи оподаткування інвесторів		розвиток інформаційної політики (інвестиційна привабливість); додаткове надходження доходів до бюджету; створення робочих місць; конкурентно спроможність	“Уряд - бізнес”
недосконале законодавство при оподаткуванні	внесення змін до законодавчих актів; створення онлайн-порталу; просвіта населення щодо податкової дисципліни (в т.ч. через створений веб-сайт)	питання - консультація	спрощення надання е-послуг в частині оподаткування	Уряд-громадяни”; “Уряд-бізнес”

не врахування громадської думки (в т. ч. експертів) при розробці нормативно-правових актів	формування інформаційної грамотності; зміна культури населення та державних службовців (політиків); створення веб-порталу для обговорення	обговорення	мінімізація колізій між законодавчими актами	“Уряд - Уряд”; “Уряд - Громадяни”
не задоволеність населення наданням медичних послуг	створення порталу медичних послуг (в т. ч. лікарняних листів), е-бази адресів та сайтів закордонних медичних закладів	е-реєстратура, консультації, медична виписка	підвищення якості та доступність е-послуг; зниження часових та організаційних витрат населення; подолання корупції	“Уряд-громадяни”
наявність терористичних загроз	створення окремого інформаційного порталу; обговорення; запуск пілотного проекту	розміщення відповідного матеріалу; використання бази; тестування	формування суспільної свідомості щодо серйозності терористичних загроз	“Уряд - Суспільні відносини”
(соціальна інженерія)				
не врахування громадської думки (в т. ч. експертів) при розробці нормативно-правових актів	формування інформаційної грамотності; зміна культури населення та державних службовців (політиків); створення веб-порталу для обговорення	обговорення	мінімізація колізій між законодавчими актами	“Уряд - Уряд”; “Уряд - Громадяни”

**Кустурова О. І., Бальжик О. О.,
Степаніщев І. Є., Ветлинська Т. В.**

*слухачі 2 курсу факультету державного управління
спеціалізації Одеського регіонального інституту державного
управління НАДУ при Президентіві Укра ни*

**СТВОРЕННЯ ЄДИНОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕЛЕКТРОННОГО
СЕРЕДОВИЩА**

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
Вирощення, зберігання, обробка, переробка та продаж ,експорт сільгоспроду кції	Створення єдиного реєстру осіб країни у сфері фітосанітарно го простору. Формування єдиного документообіг у зацікавлених осіб.	Об'єднання баз даних зацікавлених осіб	Отримання доступу до інформації на всіх етапах процесу зацікавлених осіб з єдиного національного фіто-реєстру.	e-phyto
Створення єдиного національного електронного середовища	Модернізація стилю управлінської діяльності, формування інформаційної свідомості громадян	Розвиток цифрової грамотності та навичок громадян, створення загальнодерж авної ІТ-платформи	отримання всього спектру е-послуг	Е-країна-Україна
Создание единой программы” Кино”, которая реализует запросы к информации базе, содержащиеся сведения о киноиндустрии, а также возможность онлайн образовательных программ(режиссерские, операторские,, актерские,,	Разработка концепции всемирной кино платформы и продвижение ее.ІТ-специалисты,3 D моделирование киноведы,известные кинодеятели(режиссеры, операторы и т.д)	Постановка технического задания. Размещение на единой платформе всех киносайтов.	Доступ к детальной информации о любом кинопроекте(страна,жанр, когда вышел, бюджет фильма и т.д) Образовательная составляющая, продвижение star-tapov, обмен опытом между стран лидирующими в киноиндустрии(США, Китай, Израиль, Болливуд)	e- кино

пластически й грим, а также презентации кинокомпаний и питчинги)				
Навчання, здобуття рівнів освіти, поглиблене вивчення окремих дисциплін.	Формування інформаційно-свідомих учасників навчально-виховного процесу Створення електронного простору в освіті. Створення бази даних для інформатизації управління навчально-виховним процесом. Сформувати інформаційно-комунікативні, підприємські, професійні компетентності учасників освітнього процесу.	-розвиток цифрової грамотності та навичок школярів; - удосконалення інформаційно-освітніх сайтів; - впровадження електронних підручників в навчальний процес; - удосконалення використання бази даних в самоосвіті; - удосконалення дистанційного навчання.	Отримання інформаційно свідомих особистостей -конкурентно спроможну молодь.	е-освіта
е- безпека е-транспорт е-медцина е-депутат е-ЖКХ е-освіта е-захист	формування єдиної ІТ-інфраструктури та максимального доступу населення	е-звернення е-послуги	Доступність публічних е- послуг ІТ в публічному управлінні Прозорість та передбачуваність в прийнятті рішень Зменшення корупції та бюрократії	е-задоволеність населення
безпеку в інформаційному обществe			удобство, доступність, економічність, мобільність, швидкість прозорість	
				е-урядування

Примаченко І. П., Ужицький А. В., Порошин П. В.

слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві Укра ни

ОПТИМІЗАЦІЯ НАДАННЯ Е-ПОСЛУГ ГРОМАДЯНАМ, ПІДПРИЄМСТВАМ, УСТАНОВАМ І ОРГАНІЗАЦІЯМ

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
формування бази Е-вибори для громадян,	Е-опитування, голосування, інформування	проголосувати ID-карткою в базі Е-вибори, отримати відповідь (результат)	оформлення бази Е-вибори для громадян, зручність, економія часу виборців за допомогою ID-картки, Електронна Верховна Рада України (Е - ВРУ)	Уряд - Громадяни (G2C, G2Z)
використання, опрацювання, електронних інформаційних ресурсів та веб-сайтів, формування IT-Інфраструктури, оптимізація надання Е-послуг громадянам, підприємствам, установам і організаціям, захист інформації	Е-ліцензування, адміністрування, оподаткування, консультування	отримання: ліцензії, паспорта, оплата податків, адміністративних, комунальних послуг, отримання сертифікатів	доступне, швидке використання бази Е-послуг Електронний Кабінет Міністрів України, (Е - КМУм)	Уряд - громадяни, уряд - бізнес, уряд - установи (G2C,G2B,G2G,)
	Надання та позбавлення громадянства, прями та зворотні інформаційні зв'язки	отримання документу про громадянство, надання запитів, отримання відповідей	Електронна адміністрація Президента України	Уряд - громадяни, уряд - уряд (G2C1,G2G, G2C-A)
	Створення реєстрів з даними громадян, обмежений доступ	отримання соціальної допомоги, реєстрація в місці проживання, підтвердження складу сім'ї, отримання довідок, тощо	швидка ідентифікація особи, отримання персональних даних про особу Електронний громадянин	Уряд - Громадяни Уряд-Уряд (G2C, G2G)

формування, опрацювання, збереження, необхідної нормативно-правової бази про судоустрій, створення електронних інформаційних ресурсів та веб-сайтів Е-суд, захист інформації	судовий процес, судовий прецедент	написання заяви, сплата мита, отримання рішення, ухвали	ознайомлення з нормативно-правовою базою Е-суду, доступ до розгляду судового процесу “прозорість”, отримання рішень, ухвал через базу Е-суд, швидка оплата послуги Електронний суд	Уряд - громадяни, Уряд - бізнес, уряд - господарства (G2C, G2B, G2G,)
формування, опрацювання, необхідної нормативно-правової бази Е - контроль Р, створення, збереження електронних інформаційних ресурсів та веб-сайтів, пошук, передавання, використання інформації, захист інформації	створення реєстрів досудових розслідувань, електронний супровід після відбуття покарань, контроль, розроблення ефективної бази захисту інформації з обмеженим доступом	занесення даних в реєстр, оформлення запиту надання відповіді на запит, отримання інформації	сформування потужної нормативно-правової бази для правоохоронних органів, реєстрів досудових розслідувань, електронного супроводу людей після відбуття покарань, надійна база інформації, що належним чином захищена від взломів. Електронні правоохоронні органи	Уряд - уряд, правоохоронні органи (G2GP)
Розробка та формування багаторівневої бази Е-контроль уряду і громадян	створення багаторівневої моделі захисту інформації від несакціонованого доступу, бази Е-контроль,	здійснення контролю за виконанням органами і громадянами умов користування електронними базами, захист від взлому, встановлення паролів, кодувань даних, тощо	забезпечення функціонування Е-контролю за дотриманням законодавства України, використанням наданої інформації, наданням Е-послуг, ефективний і надійний захист інформації від несакціонованого доступу до неї і незаконного використання	Уряд-організації захисту інформації (G2OPI) “protection of information”

Представлені е-моделі свідчать про те, що основою державної інформаційної політики України є розвиток е-урядування, впровадження веб-представництв, он-лайн послуг спрямованих на покращення життя суспільства (громадян).

Головна мета - інформатизація усіх сфер життєдіяльності держави та громадян, надійний багаторівневий захист інформації від несакціонованого доступу, а також внутрішніх і зовнішніх загроз, так як в цьому і вбачається майбутнє Е-УКРАЇНИ.

Волкова Ж. В., Джигун О. Л.

слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України

ВСТАНОВЛЕННЯ СУСПІЛЬНОГО КОНТРОЛЮ НАД ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ ВЛАДИ ЧЕРЕЗ СТВОРЕННЯ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИХ РЕЄСТРІВ

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
	Збір інформації про дітей які відповідно до чинного законодавства відносяться до категорії таких, що набули особливого статусу (діти-сироти; діти, які залишилися без батьківського піклування; діти, що опинилися в СЖО; діти з ТОТ та інші)	1. Внесення відповідних пропозицій, щодо змін в чинному законодавстві, що дозволить створення єдиного реєстру; 2. Підготовка, перепідготовка та навчання кадрів для роботи з реєстром; 3. Забезпечення необхідним обладнанням для роботи реєстру; 4. Створення відповідного рівня захисту інформації; 5. Постійне оновлення створеного реєстру;	Е-діти 1. Систематизована інформація про дітей з “особливим” статусом; 2. Економія часу 3. Зручність; 4. Постійне оновлення інформації; 5. Спрощення процедури отримання/відновлення (незалежно від регіону) документального підтвердження відповідного статусу	G2G
Створення єдиної бази документів Національного архівного фонду	Систематизація, оцифровка та поповнення архівних фондів	1. Забезпечення відповідним технічним обладнанням; 2. Створення відповідного рівня захисту інформації; 3. Підготовка, перепідготовка та навчання кадрів для роботи з реєстром.	Е-НАФ 1. Збереження даних; 2. Мінімізація часових затрат для отримання необхідної інформації; 3. Зручність; 4. Постійне поповнення; 5. Отримання необхідних даних (в незалежності від регіону)	G2C
Створення єдиного реєстру е-послуг в соціальній сфері	1. Створення спільної робочої групи з представників можливих “наповнювачів”	1. Оцінка можливих затрат 2. вивчення нормативно-правової бази та розробка	е-СС (соціальна сфера) 1. Систематизована інформація про послуги та структури, що їх	G2C

	інформ.ресурсу (медицина, освіта, культура, спорт, соціальний захист та забезпечення) для вивчення можливості створення реєстру; 2. Збір необхідної інформації, її узагальнення та систематизація; 3.Розробка проекту та його погодження;	пропозицій, щодо внесення змін до чинного законодавства; 3.Підготовка, перепідготовка та навчання кадрів для роботи з реєстром; 3. Забезпечення необхідним обладнанням для роботи реєстру; 4.Створення відповідного рівня захисту інформації; 5. Постійне оновлення створеного реєстру;	надають в єдиній базі (точці доступу) 2. Економія часу 3. Зручність; 4. Постійне оновлення інформації; 5. Спрощення процедури отримання/відновлення (незалежно від регіону) необхідних довідок, документів, інформації тощо. 6. Виключає корупційну складову	
Створення єдиного реєстру е-доступу в оборонно-силовому секторі	1.повністю закритий (для окремого кола користувачів) Створення робочої групи для вивчення можливості створення реєстру; 2. Збір необхідної інформації, її узагальнення та систематизація; 3.Розробка проекту та його погодження;	1. Оцінка можливих затрат 2. вивчення нормативно-правової бази та розробка пропозицій, щодо внесення змін до чинного законодавства; 3.Підготовка, перепідготовка та навчання кадрів для роботи з реєстром; 3. Забезпечення необхідним обладнанням для роботи реєстру; 4.Створення найвищого з можливих рівня захисту інформації; 5. Постійне оновлення створеного реєстру;	е-захист як приклад 1. узагальнення інформації про військові частини та їх матеріально-технічне забезпечення 2. інформація про особовий склад... 3. про наявну техніку та її стан 4. і таке інше	G2G
Створення єдиного реєстру е-послуг в економічній сфері	1.Створення спільної робочої групи з представників можливих “наповнювачів” інформ.ресурсу з залученням представників громадськості для вивчення можливості створення реєстру; 2. Збір необхідної	1. Внесення відповідних пропозицій, щодо змін в чинному законодавстві, що дозволить створення єдиного реєстру; 2.Вивчення можливості внесення змін до податкового законодавства для спрощення моменту	е-ринок 1.Систематизована інформація про послуги та структури, що їх надають в єдиній базі (точці доступу) 2. Економія часу 3. Зручність; 4. Постійне оновлення інформації; 5. Спрощення процедури	G2F G2O G2C

	інформації, її узагальнення та систематизація; 3.Розробка проекту та його погодження;	відслідковування шляху засвоєння податкових відрахувань (на що саме пішли ваші податки) 3.Підготовка, перепідготовка та навчання кадрів для роботи з реєстром; 4. Забезпечення необхідним обладнанням для роботи реєстру; 5.Створення відповідного рівня захисту інформації; 6. Постійне оновлення створеного реєстру; 7. вивчення можливості залучення недержавних коштів (гранди, спонсорські кошти)	отримання/відновлення (незалежно від регіону) необхідних довідок, документів, інформації тощо. 6. Виключає корупційну складову 7.спрощення процесу реєстрації/закриття бізнесу	
Створення єдиного реєстру е-послуг в сфері інфраструктури	1.Створення спільної робочої групи з представників можливих “наповнювачів” інформ.ресурсу з залученням представників бізнесу та громадськості для вивчення можливості створення реєстру; 2. Збір необхідної інформації, її узагальнення та систематизація; 3.Розробка проекту та його погодження;	1. Внесення відповідних пропозицій, щодо змін в чинному законодавстві, що дозволить створення єдиного реєстру; 2. Забезпечення необхідним обладнанням для роботи реєстру; 3.Створення відповідного рівня захисту інформації; 4. Постійне оновлення створеного реєстру; 5.вивчення можливості залучення недержавних коштів(гранди, спонсорські кошти)	e-все 1.Систематизована інформація про послуги та структури, що їх надають в єдиній базі (точці доступу) 2. Економія часу 3. Зручність; 4. Постійне оновлення інформації; 5. Спрощення процедури отримання/відновлення (незалежно від регіону) необхідних довідок, документів, інформації тощо. 6. Виключає корупційну складову	G2G G2C G2O

Стецюк Т. В., Пліс Я. В., Журкіна Н. Ю., Собко К. С.

слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві Укра ни

НАЛАГОДЖЕННЯ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ ШЛЯХОМ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ Е-ВЗАЄМОДІЇ

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
Зворотній зв'язок	Надання інформації в ел. вигляді можливість звернутися через інтернет зменшення контакту з посадовцями	Запитання-відповідь	Зменшення черг Зменшення часу Прозорість отримання послуги зниження корупції	G2C (government to citizens) або «Уряд – громадяни»
Прозорий доступ	Отримання інформації в ел. вигляді Відсутній контакт громадян з чиновниками, а також економія часу та коштів	Запитання-відповідь	Здійснення громадського контролю	G2C (government to citizens) або «Уряд – громадяни»
Полегшення умов бізнесу	Покращення умов ведення бізнесу, зниження затрат на його розвиток	Заохочення більшості громадян створювати власний бізнес	Вільний доступ до інформації і послуг, що надаються органами влади для підприємців, подання звітності в електронному вигляді	G2B (government to business) або «Уряд-Бізнес».
Взаємозв'язок органів влади	Поліпшення взаємодії якості і швидкості інформаційного обміну між різними організаціями влади в межах урядової структури	Запровадження електронного документообігу	Проведення навчання нових та перекваліфікація існуючих спеціалістів	G2G (government to government) або «Уряд-Уряд»
Онлайн-голосування	Досягнення балансу між	Прийняття нормативно	Надання громадянам публічної інформації	G2Z (government to

	державним контролем і ринком, динамічному поєднанні державних і ринкових сил	правових актів, які забезпечують реалізацію права на доступ до публічної інформації. Оновлення інформації на веб-сайтах.	про діяльність органів влади і можливість широкого обговорення питань управління і розвитку суспільства і держави	democratization) або “Уряд-громадяни”
--	--	--	---	---------------------------------------

Висновок: Безумовно, технічні засоби реалізації ідеї Е-уряду буде створено найближчим часом. Однак залишається питання, чи відбудуться в зв'язку з цим кардинальні зміни системи відносин між державним апаратом і громадянами. Як показує світовий досвід, збільшення чисельності користувачів Інтернет не супроводжується автоматичним збільшенням чисельності охочих скористатися послугами Е-уряду. Водночас не можна заперечувати, що ідея Е-уряду, безумовно, має визначені переваги. Зокрема, громадяни одержують доступ до високоякісних послуг державних органів, причому вартість цих послуг зменшується. Знижуються витрати і спрощується взаємодія бізнесу з державою. Скорочуються урядові операційні витрати. Доступ до державної установи одержують люди з обмеженими фізичними можливостями. Підвищується відповідальність і прозорість уряду.

Проте, на нашу думку, запровадження електронного суспільства залежить від готовності органів місцевої влади надавати послуги електронним шляхом та готовності суспільства отримувати ці послуги. В Україні невирішеними проблемами залишаються значне дублювання інформації, відсутність єдиних стандартів і несумісність ресурсів, складність доступу, що значно погіршує умови надання інтегрованих державних послуг у дистанційному режимі за допомогою інформаційно-комп'ютерних технологій.

Електронне урядування — спосіб організації державної влади за допомогою систем локальних інформаційних мереж та сегментів глобальної інформаційної мережі, що забезпечує функціонування органів влади в режимі реального часу та робить максимально простим і доступним щоденне спілкування з ними громадян, юридичних осіб, неурядових організацій.

Головною складовою електронного урядування є електронний уряд — єдина інфраструктура міжвідомчої автоматизованої інформаційної взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування з громадянами та суб'єктами господарювання. Він не є доповненням або аналогом традиційного уряду, а лише визначає новий спосіб взаємодії на основі активного використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) з метою підвищення ефективності надання державних послуг.

Липецька Н., Липецький М.

слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТНОСПРОМОЖНОСТІ КРАЇНИ ШЛЯХОМ РОЗВИТКУ Е-ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ВЛАДИ І СУСПІЛЬСТВА

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
зворотній зв'язок; цілодобова доступність інформації; знищення бюрократичних процесів	створення інформаційних центрів; розробка законодавства Забезпечення Інтернет покриття; Консультації населення з процедури надання е-послуг	моніторинг стану надання послуг; відкриття центрів надання е-послуг; підготовка спеціалістів; розробка програмного забезпечення;	Швидкість надання адміністративних послуг Ліквідація черг Зменшення бумажного варіанту надання послуг; Прозорість отримання послуг Ліквідація корупції	Послуга Е-24/7 (е-медицина; е-транспорт; е-безпека; е-транспорт; е-освіта е-жк)
формування суспільної свідомості громадян; формування особистої свідомості та відповідальності громадян	створення єдиних правил надання адміністративних послуг; визначення єдиних підходів до ведення нормативно правової бази	окремого інформаційного порталу; приймальну онлайн	прозорість отримання адміністративних послуг; унеможливлення лобіювання інтересів посадовими особами; підвищення відповідальності за надання послуг	Уряд-громадяни
взаємодія спеціалістів міністерства з організаціями	соціальна реклама; дистанційне навчання; дистанційне консультування; створення бази лікарняних листів	вивчити стан надання медичних послуг; розробити плани та конспекти дистанційного навчання; розробити програмне забезпечення; оновити комп'ютерний інформаційний парк медичних установ; створити онлайн-клініку;	зниження витрат на лікування; Дякую!!! підвищення ефективності праці; прозорість надання лікарняних листів	Уряд-організація

		внесення лікарняних сайтів до бази		
взаємодія громадян з представниками регіональних структур	оптимізація структури; реферування кадрової системи; компютеризація; публічне обговорення та вдосконалення надання послуг	розробка програмного забезпечення; створення координаційної ради; створення експертної ради; включення проекту в бюджет розвитку; пропаганда; виділення приміщення; закупити комп'ютери. забезпечити Інтернет та локальними мережами	підвищення інформатизації закладів освіти, підвищення якості освітніх послуг; забезпечення прозорості виборчого процесу і т.д.	Регіон-громадяни
взаємодія між урядовими органами та громадянами і бізнес структурами	публічне обговорення; проведення громадських слухань; розробка матеріалів; розробка програмного забезпечення; пошук роботи; працевлаштування; права робітника; права і обов'язки керівника; колективні договори і колективні угоди; державна підтримка тимчасово непрацюючих; професійні спілки;	он-лайн тестування; он-лайн обговорення; розробити законодавство для роботи волонтерів; розробити регламент громадських обговорень;	прозорість судів; відкритість громадських звернень; відкритість в сфері оподаткувані та фінансовій сфері; відкритість закупівель; знищення корупції; покращення поля для бізнес структур; вихід підприємництва з тіні і т.д.	Уряд-громадяни, уряд -бізнес
взаємодія бізнесу та громадян	розробка нормативно-правової бази для функціонування Інтернет магазинів	створення єдиної платформи для робіт Інтернет магазинів; поради для купівлі товарів та послуг в Інтернет магазині	легалізація робочих місць; вивід заробітних плат з тіні; підвищення захищеності покупок; відкрита сплата податків Інтернет магазинами; наповнення бюджету	Бізнес-громадяни
регулювання контроль, координація	оплата комунальних рахунків; сплата штрафів; отримання довідок;	розрахунок пільг; розрахунок субсидій; отримання	здійснення операцій в режимі реального часу;	проект розв'язку е-урядування в Україні

	отримання консультацій	електронної квитанції;		
Новий рівень надання адміністративних послуг в Україні	розбудова сучасної інфраструктури забезпечення 100% покриття території України доступу до Інтернету; створення систем національних електронних інформаційних ресурсів; отримання паспорта	створити довідникові бази з постійним оновленням; бланки документів;	забезпечення підвищення конкурентноспроможності країни; відкритість влади; знищення корупції; зменшення бюрократичної машини; забезпечення соціального та правового захисту громадян; сприяння соціально-економічному розвитку села; зменшення фактору безробіття; створення інформаційного суспільства та інтеграцію в Європейський Союз	Україна електронних мрій Кібер-Україна XXI століття
заочна взаємодія органів державної влади та місцевого самоврядування з громадянами	реєстрація актів громадянського стану (народження, шлюб, смерть); оформлення документів (паспортів, посвідчень особи, водійських посвідчень, прав на носіння та зберігання зброї); реєстрація фізичних осіб за місцем проживання або тимчасового проживання, повідомлення про зміну адреси; реєстрація прав власності (земельних ділянок, нерухомого майна, спадщини) та операції з нею; пошук роботи службою зайнятості; отримання соціальної допомоги	публікації; посилання; бланки; видача довідок; свідоцтв;		Е-державна громадянин у уряду
Регулювання, контроль, координація	Реєстр Інтернет магазинів; вдосконалення законодавства	розробка Інтернет платформи; створення реєстру; внесення змін в реєстр; захист даних реєстру; створення особистого кабінету Інтернет магазинами; підбір персоналу;	привабливість для інвесторів як іноземних так і вітчизняних; соціальних захист громадян	Електронний контроль

**Колесниченко Н.П., Фалько Н.І.,
Мензатул О.М., Томчук Л.О.**

*слухачі 2 курсу факультету державного управління
спеціалізації Одеського регіонального інституту державного
управління НАДУ при Президентіві Укра ни*

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ГРОМАДЯН ЧЕРЕЗ ПЕВНІ
ПОРТАЛИ ДО ІНФОРМАЦІЙНО - ТЕХНІЧНИХ РЕСУРСІВ
ЗАДЛЯ ВЗАЄМОДІЇ ГРОМАДСЬКОСТІ З ОРГАНАМИ ВЛАДИ**

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
Забезпечення доступу громадян через певні портали до інформаційно - технічних ресурсів. Взаємодія громадськості з органами влади	Аудит ресурсів, збір інформації обговорення, вивчення досвіду, моніторинг діючого законодавства, матеріально-технічне забезпечення організація таких груп, пошук людей, які будуть працювати.	розробити програми щодо впровадження: е-черги, е-успішність, е-консультації, е-звіт, е-оплата послуг; відкрити інформаційні кіоски з надання послуг; створення мережі інформаційних сайтів	надання адміністративних послуг: “е-медицина”, “е-освіта”, “е-транспорт”, “е-консультація” е-нотаріат е-суд	“уряд-громадяни”
швидке та якісне обслуговування приватного бізнесу	спрощення процедури оформлення платежів, кредитів, ліцензій, пільг, надання можливості участі у роботі е-тендерів, що проводяться урядом	Проведення аукціонів, тендерів, державних замовлень	“е-консультація”. е-податки; е-закупівлі; е-аукціони. е-інвестиції. е-звітність е-дозвіл	“уряд-бізнес”
створення умов для участі громадськості у прийнятті державних рішень, посилення відкритості “прозорості” органів влади громадянам, впровадження	створення робочої групи, обговорення, коригування, тестування, матеріальне технічне забезпечення.	зібрати інформацію, визначити проблеми громади, оцінити роботу ОМС; провести публічне обговорення; подати ініціативу; надати поради, надати рекомендації та запропонувати	е-опитування; е-обговорення; е-пропозиція; е-звернення; е-вибори; е-референдум	“уряд-Громадяни (е-демократія)”

електронних послуг е-демократія		шляхи вирішення проблемних питань; провести вибори; запровадження проведення виборів через е-пристрої (пошта, телефон, інтернет)		
швидке, ефективне та якісне обслуговування господарств, унеможливлення використання корупційних схем	спрощення процедур закупівель і надання можливості реалізації	залучення активної громадськості (волонтерів) до здійснення контролю за процесом проведення закупівель (торгів); відкриття віртуальних офісів з надання консультацій	“е-закупівлі”, “е-сплати”, “е-консультація”	“уряд-господарство”
Інформаційний обмін між різними організаціями державної влади. Прискорення вирішення поточних питань, створення механізму аналізу діяльності бюджетних установ	відкриття, створення єдиного доступу до всіх баз даних всіх державних структур	ведення діловодства в е-виді, запровадження швидкого доступу до баз даних. Забезпечити державні установи ліцензованими е-ресурсами (матеріально - технічними)	е-петиція. е-взаємодія. е-кадри е-законодавство	“уряд-уряд”

слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України

ОТРИМАННЯ Е-ПОСЛУГ НАСЕЛЕННЯМ

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
Обопільна взаємодія держави з бізнесом та громадянами	Розробка закону для єдиного підходу у вирішенні питань надання послуг	Розробка програмних компонентів	Зменшення ризику маніпуляції та підміни документів	Government to business end citizens (G2B&C)
		Створення веб-порталу та стаціонарних центрів надання послуг	Оперативне надання послуг, інформації	
		Розробка загально-державної програми електронного документообігу	Єдина встановлена форма бланку документу	
		Роз'яснювальна робота в ЗМІ	Підготовка суспільства до сучасного інформаційного простору	
		Підготовка кваліфікованих кадрів	Підвищення кваліфікаційного рівня надання послуг	
		Встановлення контролю за наданням послуг	Оперативне попередження вчинення порушень	
Обопільна взаємодія держави з суспільними установами	Збільшення витрат з державного бюджету на розвиток освіти та світних програм	Закупівля сучасної комп'ютерної техніки для загально освітніх шкіл	Комп'ютерна грамотність молодого покоління	Уряд - Суспільні установи (G20)
		Створення загальнодержавних он-лайн освітніх ресурсів	Підготовка до викликів сучасного інформаційного суспільства	
		Представлення доступу учнів до освітніх ресурсів	Кожен учень у тому числі з обмеженими фізичними	

			можливостями матиме змогу отримати якісну освіту	
Виконання громадських обов'язків он-лайн	Встановлення Міністерству інформаційної політики рамок щодо єдиного підходу до збору інформації	Організація он-лайн платформи	Участь громадян у державних процесах	Уряд - Громадяни (G2C)
		Інформування в ЗМІ		
		Залучення громадян до розробки законодавчих та нормативних актів	Громадський контроль	
		Створення електронного реєстру виборців України		

Шаповалов Р., Рябоненко А., Новак Г., Медвецька Т.

слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві Укра ни

СТВОРЕННЯ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОЇ ЕЛЕКТРОННОЇ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОЇ ВЗАЄМОДІЇ ВЛАДИ І ГРОМАДЯН

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
Електронне оподаткування	Створення електронних послуг фіскальної служби	Розроблення алгоритму дій, створення комп'ютерно-програмного комплексу щодо забезпечення даних дій та забезпечити його повний технічний супровід	Застосування електронної форми подання звітності до органів державної фіскальної служби має багато переваг: економить час платників, спрощує процедуру подання звітності, обмежує вплив працівників інспекцій на формування показників звітності.	Е-бізнес, податки, фінанси
Проведення закупівель, тендерів	Створення електронної системи державних та комерційних закупівель	Розроблення нормативно-правової бази щодо проведення електронних закупівель, створення загальнодержавної електронної платформи де будуть відбуватись торги	Здійснення закупівель через електронні торговельні майданчики має певні плюси як для замовників торгів (для держави наприклад) і для постачальників (бізнесу), так і для громадськості, як от: відкритість та прозорість закупівель, доступ до інформації; боротьба з корупцією; зниження витрат і бюджетних витрат; підвищення конкуренції.	Е-закупівлі
Впровадження електронних засобів масової інформації	Створення виокремлених інтернет ресурсів (платформ, в т.ч. блогери, інтернет-спільноти) для	Розроблення нормативно-технічної бази для даних платформ, а	Запровадження електронних ЗМІ (платформ) не варто ототожнювати чи	Е-ЗМІ

	розвитку електронних ЗМІ	також аналіз законодавчого поля для забезпечення та регулювання діяльності подібних ЗМІ	порівнювати з роботою звичайних інтернет порталів. Запропонований вид ЗМІ спрямований на висвітлення роботи та механізм реалізації конкретно обраної суспільством е-моделі розвитку	
Вільне волевиявлення громадян	Створення електронної системи голосування, подання петицій, ініціатив, громадських обговорень	Розроблення нормативно-правової бази, впровадження технічних аспектів для налагодження роботи системи в масштабах держави	<ul style="list-style-type: none"> Відображає можливість кожного громадянина брати участь у формуванні та реалізації державної політики, прийнятті рішень органами влади, використовуючи при цьому інформаційні технології для двостороннього інтерактивного зв'язку між державою (органами влади) та громадянами. Створюється фундамент для участі громадськості у прийнятті «державних» рішень, здійснення впливу на формування і реалізацію державної політики, вирішення питань місцевого значення, посилення прозорості та підзвітності органів влади громадянам. 	Е-демократія
Електронне судочинство	Створення електронної системи подання заяв, отримання судових рішень та можливості проведення он-лайн	Розроблення нормативно-правової бази, впровадження технічних аспектів	Система покликана спростити спілкування між громадянами та судовими	Е-суди

	судових засідань	для налагодження роботи системи в масштабах держави	інстанціями.	
Електронний кадастр	Обговорення за участі громадськості та профільних експертів створення електронного кадастру як єдиного містобудівного, земельного, водного, лісового реєстру даних з можливістю постійного нанесення та наповнення інформацією	Розробка правової бази, надання доступу через електронні ключі фахівцям для наповнення даними всіх видів кадастрів. Повна взаємодія між організаціями в межах регіонів та держави.	Повний моніторинг майна (державного, комунального та приватного) в межах регіонів та держави для прийняття правильних управлінських рішень. Фіксування реєстрації речових прав на майно та їх обмеження.	Е-кадастр

Сітарчук А., Троцький А., Олійник Д., Кудря О.

слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України

СПРОЩЕННЯ СИСТЕМИ НАДАННЯ ПОСЛУГ ЧЕРЕЗ РОЗВИТОК Е-ВЗАЄМОДІЇ

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
Е-взаємодія державних та комунальних установ з громадянами	Спрощення системи надання послуг	Створення та налагодження роботи єдиного електронного вікна надання послуг.	Підвищення якості та доступності е-послуг. Зменшення корупційних ризиків.	е-медицина е-телефонія е-освіта е-уряд (G2C)
	Взаємодія всіх структурних підрозділів	Створення єдинної бази даних	Зменшення часу затраченого для отримання послуги	
Е-співробітництво уряду та суспільних установ	Державна політика спрямована на формування суспільної свідомості	Створення єдиного інформ порталу	Збільшення рівня безпеки	е-уряд (G2O)
Покращення рівня надання е-послуг	Створення брифінгів та симінарів	Врахування громадської думки при створенні е-послуг	Популяризація е-послуг	е-уряд (G2C)
Отримання медичних послуг за допомогою електронної системи	Створення електронної бази пацієнтів, лікарів, послуг	Впровадження в поліклініках електронної черги, наповнення інформацією бази	Доступність послуги за найменший час та з більшою ефективністю	е-медицина (G2C)
прийняття е-рішень суспільством у взаємодії з законодавчим органом	створення єдиної прозорої системи волевиявлення громадян	Запровадження е-опитування е-обговорення е-пропозиції е-референдуму е-виборів е-оскарження	Прозорість процесу Чітка аналітика	е-демократія (R2C)
Розширення зони користування е-урядуванням	Підвищення рівня обізнаності серед користувачів е-послугами	створення роз'яснювальної програми	зменшення бюрократичної складової в отриманні послуг	е-уряд (G2C)

Антоненко О., Табан Т., Капелюх О., Соколов М.

слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві Укра ни

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ТА ДОСТУПНОСТІ ПУБЛІЧНИХ Е-ПОСЛУГ

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
<ul style="list-style-type: none"> – розробка бізнес плану – написання програми – тестування – впровадження і розповсюдження 	<ul style="list-style-type: none"> – Аудит ресурсів; – моніторинг діючого законодавства; – створення ініціативної групи; – обговорення; – збір інформації; – рекламна кампанія – аналіз відгуків 	<ul style="list-style-type: none"> – матеріально-технічне забезпечення; – вивчення досвіду 	<ul style="list-style-type: none"> – підвищення якості та доступності публічних е-послуг – зниження часових та організаційних витрат населення і організацій на отримання е-послуг – підвищення передбачуваності та прозорості в прийнятті рішень, їх оптимізація – впровадження ІТ в публічне управління 	Е-послуги 24/7
<ul style="list-style-type: none"> – супроводження проєктів у ВР; – формування єдиної ІТ-інфраструктури надання е-послуг ; – впровадження електронного підпису у сферах; – здійснення державних закупівель он-лайн; – впровадження курсів дистанційного навчання 	<ul style="list-style-type: none"> – громадське обговорення; – розробка програмного забезпечення 	<ul style="list-style-type: none"> – створення робочої групи; – аналіз медіа-законодавства України та ЄС; – рекомендації щодо змін законодавства; – розробка проєктів; – внесення проєктів на розгляд уряду; 	<ul style="list-style-type: none"> – оптимізація надання е-послуг; – розвиток електронних послуг; – розвиток ІТ-інфраструктури надання е-послуг; – підвищення цифрової грамотності громадян 	Країна електронних мрій 21 століття
<u>Закупівля (товарів, робіт, послуг):</u> придбання, пошук і вибір постачальника, підписання контракту, доставлення товару.	Створення єдиної бази закупівель, відчуження майна, будівництва	<i>Електронний громадський контроль за використанням бюджетних коштів</i>	Отримання інформації про використання бюджетних коштів. Запобігання та	Е-громадянський контроль (Е-ГромКо).

<p><u>Відчуження військового майна</u>: вилучення майна, реалізація майна (передача або продаж).</p> <p>Будівництво (придбання житла):</p> <p><u>Комплектування контрактниками</u>: матеріально-технічне забезпечення.</p>	<p>(придбання житла), комплектування контрактників.</p>		<p>усунення порушень у використанні бюджетних коштів; підвищення ефективності діяльності органів військового управління.</p>	
<p>Вдосконалення законодавства у сфері е-комерції: аналіз діючого, вивчення досвіду зарубіжних країн, внесення змін.</p> <p>Реєстр інтернет-магазинів: створення, оновлення реєстру, захист даних.</p>	<p>Створення державного торговельного інтернет-порталу; Створення державної кіберполіції. Мінімізація податкових зобов'язань інтернет-магазину.</p>	<p>Створення єдиної державної бази е-комерції та інтернет-магазинів; захист та контроль у сфері е-комерції.</p>	<p>Отримання державної бази е-комерції та контроль за її діяльністю.</p>	<p>Е-комерція</p>
<p>Для якісного створення он-лайн програми обліку та контролю за ліками необхідно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - створити комісію з Міністерства охорони здоров'я України, лікарів, волонтерів, меценатів, керівництва ЛЗ, ІТ-фахівців; - розробити он-лайн програму обліку ліків по всій країні, в усіх лікувальних закладах України 	<p>Створення єдиної он-лайн бази обліку та контролю бюджетних медикаментів в лікувальних закладах України</p>	<p>Суцільне використання он-лайн програми обліку ліків по всій країні, в усіх лікувальних закладах України</p>	<p>Отримання он-лайн бази обліку та контролю лікарських засобів</p>	<p>е-контроль та облік бюджетних медикаментів в лікувальних закладах України</p>
<p>Для надання фізичним, юридичним та органам влади, якісних та швидких нотаріальних послуг необхідно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - внесення законодавчих змін щодо дозволу посвідчувати правочини, - електронна ідентифікація та автентифікація суб'єкта звернення, - визначення електронних 	<p>Створення єдиної інформаційної нотаріальної системи</p>	<p>Створення послідовного та комплексного підходу до надання нотаріальних послуг із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій</p>	<p>отримання якісних електронних послуг в нотаріальних питаннях на основі надійної і захищеної інфраструктури з можливістю он-лайн доступу користувачів</p>	<p>е-нотаріат</p>

<p>форм заяв та інших документів, - порядки формування та передачі електронних документів, - затвердження інформаційних та технологічних карток електронних послуг, - підготовка службовців до надання електронних послуг.</p>				
<p>Для швидкого отримання послуг з земельних питань необхідно - залучення фахівців: у сфері надання послуг, землевпорядників, активну молодь, земельні спілки України; - розробка програмного забезпечення, супровід проекту, розробка матеріалів</p>	<p>створення єдиної бази даних земельних ділянок України</p>	<p>розробка програмного забезпечення для надання е-послуг по земельним питанням населенню України.</p>	<p>отримання послуг з реєстрації та зміни цільового призначення земельної ділянки</p>	<p>е-послуга (е-споживач)</p>

Микитенко М., Дичук Г., Веніслав В., Семенов О.

слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві Укра ни

СТВОРЕННЯ УНІФІКОВАНОЇ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>	
Створення уніфікованої системи електронного урядування	Створення (адаптація існуючої) нормативно-правової бази	Аналіз медіа-законодавства та закордонного досвіду	Впровадження таких форм е-взаємодії, як е-опитування е-обговорення е-пропозиції е-звернення е-послуги е-навчання е-документообіг-вибори е-референдум е-демократія	уряд-уряд уряд-громадяни громадяни-громадяни уряд-бізнес уряд-суспільні установи	
	Розробка програмного забезпечення формування єдиної ІТ-інфраструктури надання е-послуг	Розробка змін до системи нормативно-правових актів та внесення відповідних змін	Визначення та планування етапів розвитку е-послуг	Підвищення якості надання та доступності публічних е-послуг	
	Запровадження ІТ-технологій в публічному управлінні	Залучення провідних фахівців з ІТ-технологій		Зниження часових та організаційних витрат населення і організацій на отримання е-послуг	
	Оптимізація порядків надання е-послуг (реінжиніринг)	Забезпечення громадян інформацією про можливості отримання необхідних послуг		Нівелювання бюрократії	
	Забезпечення електронної взаємодії між органами публічної влади	Забезпечення функціонування персональних електронних кабінетів з доступом за персональною ідентифікацією		Зменшення корупційних ризиків	
	Створення єдиних загальнодержавних інформаційних реєстрів та баз даних	Створення системи зворотнього зав'язку та відгуків		Можливість доступу зацікавлених сторін (громадян, організацій, державних установ) до баз даних	
		Розвиток цифрової грамотності та навичок громадян		Взаємодія та постійний діалог влади з громадянами й інститутами громадянського	

		<p>Забезпечення необхідним комп'ютерним обладнанням та доступом до швидкісного Інтернету</p>	<p>суспільства</p> <p>Участь громадян у прийнятті державних рішень, здійснення впливу на творення державної політики</p> <p>Посилення прозорості та підзвітності діяльності органів влади громадянам</p> <p>Підвищення рівню суспільного контролю за діяльністю державних органів і організацій</p> <p>Формування свідомості громадян</p> <p>Задоволеність громадян</p>	
--	--	--	---	--

<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
<p>Протидія маніпуляторам-шахраям</p> <p>Вдосконалення системи та поширення її у все ширші сфери життя суспільства</p>	<p>Запровадження аутентифікації користувачів через електронний цифровий підпис, сканування відбитків пальців, сітківки ока, тощо (створення відповідної інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури)</p> <p>Вдосконалення підрозділів правоохоронних органів, направлених на боротьбу з кібер-злочинністю</p> <p>Розроблення та запровадження ІКТ, направлених на унеможливлення розголошення конфіденційних відомостей через ІТ-взаємодію</p> <p>Подання психологічного бар'єру, стереотипів, формування соціальної свідомості громадян</p> <p>Розвиток цифрової грамотності та навичок громадян</p> <p>Організація надання методично-</p>	<p>Захищеність конфіденційної інформації</p> <p>Підвищення професійності та відповідальності осіб, задіяних до адміністрування</p> <p>Підвищення довіри населення до е-урядування</p>	В усіх моделях

	<p>консультаційної допомоги населенню щодо необхідності, зручності використання системи е-урядування, формування відповідної культури її використання (цінність особистої інформації, якою воно володіє, дотримання відповідних процедур тощо)</p> <p>Здійснення відповідної перевірки, відбору та навчання осіб, які мають доступ до адміністрування</p> <p>Створення гарячої лінії для користувачів та системи швидкого вирішення проблемних питань</p> <p>Створення системи зворотнього зв'язку (оцінок, коментарів, пропозицій) для включення користувачів в процес вдосконалення системи</p>		
--	---	--	--

**Гайдаржи О., Головченко О., Зозуля І.,
Мальована (Добровольська) К.**

*слухачі 2 курсу факультету державного управління
спеціалізації Одеського регіонального інституту державного
управління НАДУ при Президентіві Укра ни*

**СТВОРЕННЯ ЄДИНОЇ СТРУКТУРОВАНОЇ
ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ СИСТЕМИ
НАДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ**

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
звернення, пошук, оброблення та пересилання, зберігання, надання інформації	модернізація робочого місця для вільного доступу в он-лайн середовище	Розробка бізнес-плану, написання програми, тестування, впровадження та розповсюдження	Створення єдиної структурованої загальнодержавно і демократичної системи надання електронних послуг в он-лайн режимі з цілодобовим рівнопраним доступом для надання послугу в усіх сферах і для усіх громадян, соціальних груп та прошарків	“Е-послуги 24/7”
інформування	розповсюдження інформації про тероризм (реклама, доклади, конференції)	обговорення, постановка технічного завдання, запуск пілотного проекту, впровадження проекту в регіонах	сформована суспільна свідомість населення відносно громадської відповідальності щодо серйозності терористичних загроз та дієвість зусиль	“уряд-суспільні установи”
Розподіл, вирощення, обробка, переробка, зберігання, продаж, доставка	Інформаційний обмін процесу, Створення єдиного реєстру осіб у сфері сільського господарства, Доступ до всіх показників, характеристик якості продукції	Об’єднання бази даних зацікавлених осіб у сфері продажу, закупівлі, зберігання сільськогосподарської продукції	Можливість здійснювати контроль на всіх етапах процесу,	e-phyto

Обговорення, узагальнення та розповсюдження напрацьованих наукових та практичних матеріалів	Констотація досягнень та внесення пропозицій у проведені реформ	Постановка технічних завдань, запуск пілотного проекту	Створення е-системи для дистанційного навчання і проведення он-лайн консультацій	е-освіта, регіон-громадяни
Прийом, розгляд, здійснення реєстру всіх рівнів	Спрощена процедура подачі документів та отримання	Створення бази даних та залучення клієнтів	Ефективна робота нотаріату та взаємодія з клієнтами, спрощена процедура здійснення реєстру, забезпечення населення якісними послугами, відсутність черг, запобігання корупції	е-нотаріат
Збір первинних даних, вивчення необхідності е-консультації лікаря для співробітників підприємства	Підвищення кваліфікації лікарів	Електронна система взаємодії між лікарнею та підприємством для надання профілактичної медичної допомоги	Покращення системи надання послуг у державному і публічному управлінні; е-медцина; е-консультації; профілактика професійних захворювань; профілактика захворювань під час епідемії (реєстр); єдина е-база л/н; дистанційне навчання; інформування робітників; доступність послуг; економія коштів; економія часу	G2O

Залучення активної молоді, фахівців, студентів, вчителів	Визначення можливості фахівця, створення веб-сторінок та порталів	Відкриття для громадян структур приватних компаній шляхом вільного доступу на веб-сторінку через певні портали	Надання е-робочих місць; е-послуги нотаріально-адвокатських контор; е-навчання; е-доручення; е-замовлення на отримання продукту	B2C
Залучення активної молоді, фахівців, студентів, вчителів	Розробка програмного забезпечення та матеріалів Супровід проекту	Надання органами державної влади соціально-інформаційних послуг громадянам, взаємодія громадськості з урядовими агентствами, здійснення інтерактивних платежів, вільний доступ на веб-сторінку через певні портали	Запровадження: е-інформаційних послуг; е-інтерактивних платежів; е-навчання; е-захисту персональних даних	G2C
Створення робочої групи	Розробка програмного забезпечення, запуск веб-порталу	Забезпечення прийняття участі громадян у демократичних процесах на місцевому рівні, інтерактивний доступ до інформаційних систем та ресурсів	Забезпечення на регіональному рівні: е- виборів; е-референдумів; е-звернень; е-пропозицій; е-опитувань; е- обговорень; економія коштів; економія часу	R2C
Створення громадської ради	Популяризація та поширення інформації про дії влади: позитивні приклади, досягнення, успішні втілення, негативні явища та події, порушення законодавства	Увага суспільства до проблем або досягнень влади, реакція з боку влади	Прозорість влади, здійснення громадського контролю	C2G
Підбір персоналу, моніторинг ринку е-комерції	Створення, оновлення та захист реєстру інтернет-магазинів, створення іт-платформи	Інформування громадськості, створення спільної бази даних з контролюючими державними	е-контроль держави над е-комерцією	B2G

		органами (МВС, ДФС, СБУ та ін.)		
Прийом, реєстрація, розгляд, прийняття рішень, внесення коректив	Уникнення корупційних дій, створення єдиної бази	Створення бази із залученням спеціалістів (юристів, землевпорядників, працівників центру надання адміністративних послуг)	Спрощена процедура реєстрації земельних ділянок, технічних документацій із землеустрою	Держгеокадастр - е-споживач
Залучення лікарів, волонтерів, іт-фахівців, меценатів, керівників ЛЗ	Створення єдиного реєстру ліків	Залучення лікувальних закладів, медичного персоналу	Доступність споживачу, інформованість про наявність ліків	е-ліки (бюджетні ліки)
Для того щоб всі вищезазначені е-моделі (як підсистеми), або е-уряд (як система) набули якості соціальної інженерії, крім вже вказаних процесів-операцій-дій необхідно (кожен етап реалізується один за одним):				
1. Залучення активної молоді, громадських активістів, волонтерів, ініціативних груп та громадських організацій	Проведення тренінгів, семінарів з питань взаємодії громадськості та влади з усіма соціальними прошарками населення	Роз'яснення механізмів впливу громадян на місцеву владу за допомогою ІКТ	Підвищення рівня громадянської освіти, формування світогляду громади, формування інформаційної грамотності, активізація молоді, розвиток громадянського суспільства сприяння соціальному діалогу	G2C C2G
2. Залучення державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування, політиків та інших чиновників	Проведення навчання з питань взаємодії влади та громадськості	Роз'яснення умов покращення місцевих процедур демократії участі за допомогою ІКТ	Розвиток місцевої демократії, запровадження ефективних статутів міст, та положень, які описують процедури громадських слухань, консультацій з громадськістю, бюджетів участі тощо, сприяння	

			соціальному діалогу	
3. Залучення громадських активістів, чиновників та політиків	Створення фокус-групи за участю залучених осіб	Проведення дискусій та здійснення діалогу між владою та громадськістю задля з'ясування побажань та потреб громадян у тій чи іншій інформації чи послугі	Формування політики, яка орієнтована на громадян, побудова довіри населення, участь населення у державотворенні, реалізація побажань громадян у потрібних їм послугах, побудова взаємодії між населенням та суб'єктами державного управління, вирішення суспільно важливих питань, сталий розвиток території, впровадження позитивних змін у громадах, сприяння соціальному діалогу	
4. Залучення фахівців та представників фокус-групи	Розробка програмного забезпечення та підготовка матеріалів для розміщення на веб-порталі у формі відкритих даних	Внесення змін до структури веб-порталів органів державної влади з урахуванням побажань фокус-групи	Участь населення у державотворенні, надання органами державної влади потрібних соціально-інформаційних послуг громадянам, вільний доступ до інформації про діяльність та рішення державних органів влади, відкрите державне управління, побудова довіри населення,	

			+ усі перелічені у п. № 3 результати	
Залучення наукових, науково-педагогічних працівників та інших фахівців	Створення сприятливого “клімату” розвитку громадських та благодійних організацій	Організація та проведення регіональних семінарів та тренінгів; здійснення інформаційно-консультативних супроводів проекту	Створення е- бази та надання пропозицій урядом громаді і надання допомоги місцевим органам	е-освіта, регіон-громадяни

**Андреасян Е.К., Норчук Ю.В.,
Воробйова О.В., Марченко А.В.**

*слухачі 2 курсу факультету державного управління
спеціалізації Одеського регіонального інституту державного
управління НАДУ при Президентіві Укра ни*

**РОЗРОБКА МОДЕЛІ, УДОСКОНАЛЕННЯ
В СФЕР ОТРИМАННЯ ПОСЛУГ ДЛЯ ГРОМАДЯН**

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
1. Розробка моделі, удосконалення в сфер отримання послуг для громадян	Створення мережі онлайн послуг в цих сферах	Залучення осіб різних категорій статусного значення та різні організації, структури, управління дотичні до процесу, розробка програм, бізнес планів, тестування.	Отримання “готового продукту” в е-сферах, надання послуг широким верствам населення.	Впровадження в регіоні е-моделей
2. Реінженірінг	Розробка програмного забезпечення	Залучення спілок, фахівців, просто громадян	е -послуга	е- споживач
3. Впровадження проекту поліпшення якості задоволення потреб населення через реалізацію нових технологій шляхом впровадження відповідних е-моделей	Збір вихідних даних (соціальних опитувань, досвід інших держав, моніторинг матеріально-технічних ресурсів.) Необхідних для визначення мети та напрямку, вирівнювання інформаційного простору	Загальна обробка зібраної інформації, Зведення результатів, визначення потреб, та задоволення цих потреб виходячи з пріоритетності, виявлення недоліків розробляємої моделі шляхом проведення консультацій з відповідними фахівцями та експертами з зазначеного питання	База даних в самоосвіті, саморозвиток громадян поліпшення та спрощення процедури надання послуг та інформації	Вдосконалення напрямку уряд-громадяни на державному рівні

<p>4. Аналогічно 3+реформації4. Популяризація та поширення про позитивні приклади, досягнення, успішні втілення, а також інформації про не ативні явища, порушення законодавства та події</p>	<p>Періодичні звіти за допомогою інформаційної підтримки (форуми, новини, анонси - статистика, аналітика, моніторинг, контролінг) вирівнювання інформаційного урядування</p>	<p>ЗМІ, органи влади, розроблення єдиної моделі в інтернет ресурсі, впровадження нових шляхів отримання інформації</p>	<p>1-4 отримання "готового продукту" в е-сферах, надання послуг широким верствам населення веб-сторінки, новий освітній рівень громадян через відповідні сайти, шляхом отримання вичерпної інформації</p>	<p>Інтернет-ресурс е-урядування, е-споживач</p>
<p>5.ДФС в Одеській області податкування нова система в інтернет мережі</p>	<p>Адміністрування податків</p>	<p>Масово-роз'яснювальна робота, черговий по країні,</p>	<p>Забезпечення інформованості населення, відкритість та прозорість оподаткування</p>	<p>е-держава</p>
<p>6.е-атлас створення інформаційного порталу для обізнаності населення</p>	<p>Збір, узагальнення певної інформації у всіх сферах життєдіяльності того чи іншого регіону</p>	<p>Структурний опис у частині розшифрування інформаційного порталу</p>	<p>Отримання готового продукту,</p>	<p>е-громадянин</p>
<p>зміни поняття державний службовець (думати і працювати) державний сектор+інші учасники</p>	<p>будівельні проекти, концесійні проєкти в розподілі води і стічних труб, підтримання спорту</p>	<p>зарубіжний досвід соціальної інженерії, інформування населення про цінність інформації, "електронне повідомлення від друга", досвід інших країн, використання інтернет ресурсів та сайтів і, соціальні медіа (фейсбук, твітер, ютюб)</p>	<p>в Україні методи управління державними проєктами, підвищення продуктивності організації які здійснюють проєкти, проєкти щодо гендерних питань, що забезпечують лідерство на високому рівні, якісна вода</p>	<p>злиття всіх е-моделей</p>

**Григорієва К. С., Зозуляк Ю. П.,
Бошняк К. А., Куркудим В. Р.**

*слухачі 2 курсу факультету державного управління
спеціалізації Одеського регіонального інституту державного
управління НАДУ при Президентіві Укра ни*

**РОЗРОБЛЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ НАДАННЯ
Е-ПОСЛУГ НАСЕЛЕННЮ**

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
планування е-послуг (розроблення концепції модернізації надання послуг у сфері бізнесу, уряду, та соціальній сфері)	обговорення нової моделі надання послуг у зазначених сферах	взаєморобота (б'єднання людей на основі розподілу праці)	спрощення процедури надання/отримання послуг: 1. мобільність та доступність(послугу можна отримати будь-де за умови наявності мережі "Інтернет" 2. економія часу (онлайн доступ виключає втрату часу у чергах або надає можливість запису у електронну чергу із зазначенням відповідної дати та часу) 3. відсутність бюрократії 4. виключення хабарництва	загальнодержавна небюрократична модель "уряд-громадяни", "уряд-уряд", "уряд-організації"
	оформлення рішень (внесення змін та пропозицій) упровадження у життя нової моделі)	взаємодія політичного і адміністративного управління (політичний формує населення, адміністративний - спеціальні комісії)		
	фінансування	соціальна свідомість	прозорість	
	контроль	контроль (громадський,	задоволення населення	

		парламентський, конституційний)		
	зв'язок (постійний діалог між надавачем і отримувачем послуг для подальшого можливого корегування дій, удосконаленням		соціально- економічний розвиток	
Організація роботи громадського е- центру у сфері освіти	внесення змін до чинного законодавства; започаткування єдиної електронної бази даних громадських організації освітянського спрямування; започаткування єдиної е- платформи; започаткування регіональних центрів	створення експертної групи; обговорення проектів; моніторинг діяльності громадських організацій; підбір персоналу на конкурсній основі; інформування через ЗМІ; створення е- громадських рад у сфері освіти	Прозорість у діяльності неурядових організацій у сфері освіти; Координація діяльності громадських організацій з боку держави; Доступність щодо зв'язку населення з неурядовими організаціями; Налагодження більш тісної співпраці між державою і громадськістю	Уряд-Громадяни; Уряд-Організації
Контроль за підприємницькою інтернет- діяльністю	Внесення змін до законодавства; фінансування діяльності правоохоронних органів; створення бази даних (е-портал);	взаєморобота держави та громадськості; залучення громадськості громадський контроль	Доступність та прозорість діяльності бізнесу та держави; задоволення потреб населення	Уряд-Бізнес; Уряд-Громадяни
Організація е- системи інформаційного простору	Відкрита взаємодія; реалізація якісного надання послуг; внесення змін до	Забезпечення дистанційного доступу до е- послуг; Забезпечення інформаційної безпеки;	Спрощення отримання послуг; Доступність е- системи для населення; Задоволення потреб	Уряд-Громадяни; Уряд-Організації; Уряд-Уряд

	чинного законодавства	Обмін досвідом; інформаційний супровід		
Управління у сфері земельних відносин	Аналіз діючого законодавства; внесення змін до законодавчих актів; Створення єдиного реєстру земельних ділянок; Надання е-послуг у сфері земельних відносин;	Взаємодія кваліфікованих осіб (координаційної експертної ради); розробка регіональних програм у сфері земельних відносин; залучення громадськості; контроль за розподілом;	Прозорість у сфері земельних відносин; Доступність послуг; Спрощення отримання послуг	Уряд-Громадяни; Уряд-Організації
Організація е-управління у медичній сфері	Планування змін у наданні медичних послуг; Удосконалення системи медичних закладів; Фінансування медичної сфери; Забезпечення кваліфікованими кадрами	Розробка проектів програм та втілення їх у життя; Залучення зарубіжних експертів; Надання якісних медичних е-послуг; Забезпечення цілодобової роботи е-платформи з надання медичних е-послуг; Проведення е-тендерів по закупівлі медичних товарів та препаратів; Організація навчання та перекваліфікації для медичних працівників	Доступність медичних послуг; Задоволення потреб населення; Підвищення рівня якості медичних послуг; Прозорість у фінансових питаннях медичної сфери	Уряд-Громадяни; Уряд-Організації

<p>Розроблення альтернативної концепції, яка надасть змогу спростити послуги у сфері бізнесу, адміністративних послуг, освіти, демократії тощо.</p>	<p>Презентація е-моделі на місцевому рівні;</p> <p>Планування етапів розвитку;</p> <p>Аналіз зазначених моделей у інших країнах світу (позитивні та негативні сторони);</p> <p>Контроль;</p> <p>Внесення змін до відповідних законодавчих актів;</p>	<p>Громадське обговорення;</p> <p>Заслуховування колективних експертних оцінок;</p>	<p>Щодо е-демократії:</p> <p>1. Можливість у громадян проголосувати навіть якщо їх не має у країні, необхідно лише мати доступ до інтернету;</p> <p>2. Спрощення і прискорення підрахунку голосів;</p> <p>3. Спрощення процедури голосування;</p> <p>Щодо е-медицини:</p> <p>1. Підвищення рівня знань лікарів завдяки створенню мережі сайтів з надання медичних знань, нових досягнень в області медицини, обмін досвідом;</p> <p>2. Дистанційне консультування громадян.</p>	<p>Уряд-громадян;</p> <p>Уряд-бізнес;</p> <p>Уряд-уряд;</p> <p>Уряд-організація.</p>
<p>е-захист е-осіта е-ЖКГ</p>	<p>відкриті дані, послуги та необмежена участь споживачів в інтерактивному режимі;</p> <p>забезпечення ресурсами: навичками та технічною підтримкою надавачів послуг та знаннями та наявністю послідовної інструкції з користування - отримувачів послуг</p>	<p>вдосконалення технологічної бази;</p> <p>постійне фінансування та вдосконалення;</p> <p>розробка можливої системи "бонус+" для залучення більшого кола користувачів;</p> <p>моніторинг функціонування е-послуг;</p> <p>постійний контроль за роботою та якісним наданням послуг</p>	<p>більш затребувана та адаптована система е-послуг</p>	

		незалежною експертною комісією;		
Соціальна інженерія				
Формування політики, орієнтованої на громадян Формування позитивного ставлення до запровадження е-урядування та розвитку держави Формування інформаційної грамотності	Планування	Створення експертних груп (координаційних центрів); Моніторинг процесів; Аналіз діючого законодавства	Інноваційне управління в державному секторі на основі ІКТ (відкриті данні, відкрита участь, зменшення витрат)	Уряд-Уряд Уряд-Громадяни
	Прогнозування	Розробка програм та проектів	Сталий розвиток території; Ефективне вирішення проблем	Уряд-Громадяни
	Програмування	Створення е-платформ у всіх сферах	Простіше життя для громадян	Уряд-Громадяни
	Управління (часом, ресурсами, інноваційними методиками та техніками, проектами)	Залучення зарубіжних експертів (зарубіжний досвід); Адаптація зарубіжного досвіду до умов країни; Внесення змін до чинного законодавства; Обговорення проектів та програм; Взаємодія між державою та бізнес-	Позитивні зміни у державній економіці, культурі, освіті, медицині тощо; Зміни у діяльності громадських організацій; Зв'язок та взаємодія державного сектору з іншими учасниками (бізнес-структури, суспільство)	Уряд-Громадяни Уряд-Бізнес Уряд-Організації

		структурами, між державою та суспільством		
	Організація діяльності	Інформаційний супровід (ЗМІ); Реалізація проектів і програм; Надання е-послуг; Громадський контроль	Нова роль державного управління; Широка участь зацікавлених осіб; Позитивне ставлення до розвитку держави	Уряд-Громадяни Уряд-Бізнес Уряд-Організації

Кравчук О. І., Гнисяк О.М., Кальчено О.

слухачі 2 курсу факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України

ЗАСТОСУВАННЯ В РЕГІОНІ Е-МОДЕЛЕЙ СУСПІЛЬНОГО УСТРОЮ

<i>Процеси</i>	<i>Операції</i>	<i>Дії</i>	<i>Результат</i>	<i>Е-модель</i>
<p>I етап Створення дослідно-проектної групи із залученням фахівців за визначеними напрямками діяльності та надання послуг (Міністерство, відомство) у складі (за кожним напрямком створюється група):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державна служба. 2. Представник міністерства (відомства). 3. Представник інституту НАНУ (відповідно діяльності Міністерства). 4. Представник наукової установи (ВНЗ) (відповідно діяльності Міністерства). 5. Громадський дія, обізнаний у визначеному напрямку діяльності підгрупи. 	Визначення осіб з досвідом роботи	Погодження та затвердження складу дослідно-проектних груп, які працюватимуть в інтересах кожного Міністерства	Постанова КМУ Про затвердження складу груп	
<p>II етап Аналіз закордонного досвіду щодо використання та впровадження е-моделей. Аналіз наявних е-моделей, можливість (необхідність) їх вдосконалення, визначення напрямів, які потребують</p>	<p>Експертна оцінка закордонного досвіду.</p> <p>Пропозиції науково-дослідних установ (ВНЗ) з вдосконалення (впровадження)</p>	<p>Проведення дослідження за визначеними напрямками.</p> <p>Дослідження фахівців із запропонованими робочими матеріалами досліджень</p>	<p>Науковий результат у вигляді звітів (висновків).</p> <p>Висновки з аналізу закордонного досвіду.</p> <p>Висновки з</p>	

розроблення е-моделей. Аналіз можливостей створення моделей.	моделей. Опитування громадськості	(соціологи, психологи і т.д.)	аналізу наявних моделей. Висновки з аналізу напрямів, що потребують впровадження моделей.	
III етап Затвердження Переліку діючих (вдосконалених), експериментальних та пропонуємих е-моделей. Розроблення (модернізація) е-моделей	Апробація запропонованих моделей згідно Переліку	Визначення недоліків та переваг моделей. Проведення експертної оцінки результатів апробації та впровадження моделей.	Затверджений Перелік е-моделей, які потрібно розробити (вдосконалити, допрацювати).	<i>Приклади:</i> <u>Мінюст</u> Е-нотаріат, Е- <u>МОЗ</u> Е-ліки, Е-поліклініка, Е-лікарня <u>МОУ</u> Е-грумадаконтроль і т.п.
1.Бюджетні ліки	Он-лайн програма обліку ліків	Суцільне використання по всій країні	Задоволеність громадян. Зменшення витрат бюджетних коштів.	е-ліки е-рецептура е-реєстр
2.Реінженіринг	Розроблення програмного забезпечення	Сумісна праця з громадськістю та фахівцями.	е-товар е-послуга	е-споживач
3. Державна Фіскальна служба в Одеській обл. Розробка нової інтернет-системи оподаткування	Сервіс податків (номенклатура)	Консультаційне вікно. Проведення роз'яснювальної роботи.	Належне інформування громадян. Підготовка кадрів. Публічність оподаткування.	е-держава
Розробка матеріалів поліпшення отримання сфер послуг для громадян (єдиний портал е-послуг)	Доступність та публічність е-послуг в даних сферах	Розробка бізнес плану. Каталогізація сфер послуг. Тестування. Залучення молоді, фахівців та різних спеціалістів відповідних організацій. Робочі та ініціативні групи щодо розробки е-послуг.	Отримуємо "Готовий продукт" в е-сферах. Кінцевий споживач-громадянин. Створення продукту.	Застосування в регіоні е-моделей.

Інформаційний портал обізнаності населення.	Збір інформації. Проблеми громади. Подання ініціатив.	Опис та карта інформаційного порталу.	Отримання готового продукту.	Е-громадянин
4. Популяризація та поширення інформації про позитивні приклади, досягнення успішні втілення, крім цього поширення інформації про негативні явища та порушення чинного законодавства.	Проведення звітування за допомогою інформаційної підтримки, зокрема, форумів, моніторинг, новини, анонси, вирівнювання інформаційного урядування.	ЗМІ, органи виконавчої влади, розроблення єдиної моделі в інтернет-ресурсі, впровадження нових шляхів отримання інформації	1-4 отримання "готового продукту" в е-сферах, надання послуг широким верствам населення, веб-сторінки, новий освітній рівень громадян шляхом ознайомлення з відповідними сайтами, шляхом отримання вичерпної інформації.	Інтернет - ресурс е - урядування - споживач

**Шаповалов Р., Рябоненко А., Медвецька Т., Новак Г.;
Колесниченко Н., Фалько Н., Мензатул О., Томчук Л.;
Троцький А., Сітарчук А., Олійник Д., Кудря О.;
Антоненко О., Табан Т., Капелюх О., Соколов М.;
Баланко Є., Гузь А.,
Ставнюк І., Щербатюк Л.**
(спільна робота)

слухачі групи 5, курсу 2 факультету державного управління спеціалізації Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України

ЗАГАЛЬНА СИСТЕМА ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Процеси	Операції	Дії	Результат	Е-модель
<p>Вивчення досвіду зарубіжних країн.</p> <p>Створення єдиної національної електронної системи надання адміністративних послуг.</p> <p>Забезпечення доступу громадян до інформації.</p> <p>Зміцнення та наповнення матеріально-технічних, фінансових, організаційних, правових і наукових основ інформаційної діяльності.</p> <p>Створення системи захисту інформації.</p> <p>Інформаційний захист продукту споживачів послуг.</p> <p>Розроблення нормативно - правової бази, впровадження технічних аспектів для</p>	<p>Розробка та впровадження програми захисту інформації, залучення кваліфікованих працівників.</p> <p>Ініціативні групи та інформаційно - роз'яснювальна робота серед населення про переваги інформаційного захисту.</p> <p>Аудит ресурсів, збір інформації обговорення, вивчення досвіду, моніторинг діючого законодавства, матеріально - технічне забезпечення.</p> <p>Створення єдиної бази даних земельних ділянок України.</p>	<p>Підключення всіх споживачів е -послуг до системи захисту</p> <p>Розробити програми щодо впровадження: е-черги, е-успішність, е-консультації, е-звіт, е-оплата послуг.</p> <p>Створити електронну систему подання заяв, листів, звернень та отримання судових рішень з можливістю проведення он-лайн судових засідань.</p> <p>Відкрити інформаційні кіоски з надання послуг.</p> <p>Створити мережу інформаційних сайтів</p> <p>Створити єдину інформаційну нотаріальну систему</p>	<p>е-медицина, е-освіта, е-транспорт, е-консультація, е-нотаріат, е-суд е-кадастр, е-оплата послуг, е-телефонія, е-ЗМІ, е-бібліотека, е-громадянський контроль (Е-ГромКо)</p>	<p>“Уряд-громадяни”</p>

<p>налагодження роботи системи в масштабах держави.</p> <p>Створення загальнодержавних онлайн освітніх ресурсів.</p> <p>Забезпечення доступу громадян через певні портали до інформаційно - технічних ресурсів.</p> <p>Взаємодія громадськості з органами влади розробка програмного забезпечення для надання е-послуг</p> <p>Електронний громадський контроль за використанням бюджетних коштів.</p> <p>Запровадження Е-послуг 24/7 у всіх галузях.</p>	<p>Створення виокремлених інтернет ресурсів (платфом, в т.ч. блогери, інтернет-спільноти) для розвитку електронних ЗМІ</p> <p>Створення єдиної онлайн бази обліку та контролю бюджетних медикаментів в лікувальних закладах України.</p> <p>Створення державного торговельного інтернет-порталу</p> <p>Створення державної кібер-поліції.</p> <p>Мінімізація податкових зобов'язань інтернет-магазину.</p>	<p>Запровадити електронний громадський контроль за використанням бюджетних коштів.</p> <p>Отримання інформації про використання бюджетних коштів.</p> <p>Запобігання та усунення порушень у використанні бюджетних коштів.</p> <p>Підвищення ефективності діяльності органів.</p> <p>Розвивати ІТ-інфраструктуру надання е-послуг.</p> <p>На постійній основі підвищувати цифрову грамотність громадян</p>		
<p>Вивчення досвіду зарубіжних країн,</p> <p>Створення системи захисту інформації, Інформаційний захист продукту споживачів послуг.</p> <p>Створення загальнодержавних онлайн освітніх ресурсів.</p> <p>Швидке та якісне обслуговування приватного бізнесу.</p> <p>Запровадження Е-послуг 24/7 у всіх галузях.</p>	<p>Розробка та впровадження програми захисту.</p> <p>Залучення кваліфікованих працівників.</p> <p>Створення ініціативних груп.</p> <p>Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення про переваги інформаційного захисту.</p> <p>Спрощення процедури</p>	<p>Підключення всіх споживачів е -послуг до системи захисту.</p> <p>Проведення аукціонів, тендерів, державних замовлень.</p> <p>Створити Реєстр інтернет-магазинів та запровадити контроль за їх діяльністю.</p> <p>Створити єдину базу закупівель, відчуження майна, будівництва (придбання житла).</p>	<p>е-консультація, е-податки, е-закупівлі, е-аукціони, е-інвестиції, е-звітність, е-банки, е-дозвіл</p>	<p>“Уряд-бізнес”</p>

	<p>оформлення платежів, кредитів, ліцензій, пільг, надання можливості участі у роботі е-тендерів, що проводяться урядом</p> <p>Мінімізація податкових зобов'язань інтернет-магазину.</p> <p>Створення електронної системи державних та комерційних закупівель.</p> <p>Удосконалення електронних послуг фіскальної служби.</p>			
--	---	--	--	--

<p>Вивчення досвіду зарубіжних країн.</p> <p>Створення системи захисту інформації.</p> <p>Інформаційний захист продукту споживачів послуг.</p> <p>Створення умов для участі громадськості у прийнятті державних рішень.</p> <p>Посилення відкритості “прозорості” органів влади громадянам.</p> <p>Впровадження електронних послуг е-демократія.</p> <p>Створення електронної системи</p>	<p>Розробка та впровадження програми захисту. залучення кваліфікованих працівників, ініціативних груп</p> <p>Інформаційно-роз'яснювальна робота серед населення про переваги інформаційного захисту.</p> <p>Створення робочої групи.</p> <p>Обговорення, коригування, тестування.</p> <p>Матеріальне технічне забезпечення.</p> <p>Створення державного торговельного</p>	<p>Підключити всіх споживачів е - послуг до системи захисту. Зібрати інформацію, визначити проблеми громади, оцінити роботу ОМС. Провести публічне обговорення. Подати ініціативу.</p> <p>Надати поради та рекомендації.</p> <p>Запропонувати шляхи вирішення проблемних питань.</p> <p>Запровадити проведення виборів через е-пристрої (пошта, телефон, інтернет)</p>	<p>е-опитування; е-обговорення; е-пропозиція; е-звернення; е-вибори; е-референдум</p>	<p>“Уряд-Громадяни” (е-демократія)</p>
---	---	--	---	--

<p>голосування, подання петицій, ініціатив, громадських обговорень..</p> <p>Розроблення нормативно-правової бази, впровадження технічних аспектів для налагодження роботи системи в масштабах держави.</p> <p>Запровадження Е-послуг 24/7 у всіх галузях.</p>	<p>інтернет-порталу.</p> <p>Створення державної кіберполіції.</p> <p>Розробка програмних компонентів</p>	<p>Підготувати кваліфіковані кадри.</p>		
<p>Вивчення досвіду зарубіжних країн.</p> <p>Створення системи захисту інформації.</p> <p>Інформаційний захист продукту споживачів послуг.</p> <p>Швидке, ефективне та якісне обслуговування господарств.</p> <p>Унеможливлення використання корупційних схем.</p> <p>Запровадження Е-послуг 24/7 у всіх галузях.</p>	<p>Розробка та впровадження програми захисту.</p> <p>Залучення кваліфікованих працівників, створення ініціативних груп.</p> <p>Інформаційно-роз'яснювальна робота серед населення про переваги інформаційного захисту.</p> <p>Розробка та впровадження програми захисту.</p> <p>Спрощення процедур закупівель і надання можливості реалізації.</p> <p>Розробка</p>	<p>Залучити активну громадськість (волонтерів) до здійснення контролю за процесом проведення закупівель (торгів).</p> <p>Відкрити віртуальні офіси з надання консультацій.</p> <p>Підготовка кваліфікованих кадрів.</p>	<p>е-закупівлі, е-сплати, е-консультація</p>	<p>“Уряд-господарство”</p>

	програмних компонентів.			
<p>Вивчення досвіду зарубіжних країн.</p> <p>Інформаційний обмін між різними організаціями державної влади.</p> <p>Прискорення вирішення поточних питань, створення механізму аналізу діяльності бюджетних установ</p> <p>Удосконалення умов конкуренції на інформаційному ринку, підвищення ефективності інформаційних послуг, впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій у ДУ</p> <p>Запровадження Е-послуг 24/7 у всіх галузях</p> <p>Сприяння міжнародному співробітництву в галузі інформації і гарантування інформаційного суверенітету України.</p>	<p>Розробка та впровадження програми захисту.</p> <p>Залучення кваліфікованих працівників.</p> <p>Створення ініціативних груп.</p> <p>Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення про переваги інформаційного захисту.</p> <p>Відкриття, створення єдиного доступу до всіх баз даних всіх державних структур.</p> <p>Розробка програмних компонентів.</p>	<p>Ведення діловодства в е-вигляді.</p> <p>Запровадити швидкий доступ до баз даних.</p> <p>Забезпечити державні установи ліцензованими е-ресурсами (матеріально - технічними).</p> <p>Розробка загально-державної програми електронно документообігу.</p> <p>Підготовка кваліфікованих кадрів.</p>	<p>е-петиція, е-взаємодія, е-кадри, е-законодавство</p>	<p>“Уряд-уряд”</p>

Наукове видання

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ: ІСТОРИЧНІ ТРАДИЦІЇ І СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ

[Електронний ресурс]

*Збірник доповідей та тез
для проведення
III Всеукраїнської науково-практичної конференції*

18 травня 2017 року

Електронне наукове видання

Відповідальний за випуск *О.В. Патик*

Підписано до друку 02.10.2017.
Формат 60x84/16. Гарнітура «Times».
Обл.-вид.арк. 13,2. Зам. № 55/10.

Видавництво
Одеського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління
при Президентіві України
**Свідоцтво ДК № 1434
від 17 липня 2003 р.**
65009 м. Одеса, вул. Генуезька, 22
тел. (048) 705-97-48, 705-97-49
www.oridu.odessa.ua